

Besluit 6-15

Voorgestelde behandeling

PS-vergadering : 6 februari 2015

Onderwerp

Notulen vergadering Provinciale Staten d.d. 14 november 2014

Datum

6 februari 2015

Documentnummer

3775285

Provinciale Staten van Noord-Brabant,

gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten, d.d. 14 november 2014;

overwegen dat: artikel 40, vijfde lid van het Reglement van orde
Provinciale Staten Noord-Brabant 2012;

besluiten:

de notulen van het verhandelde door Provinciale Staten in hun
vergadering d.d. 14 november 2014 vast te stellen.

's-Hertogenbosch, 6 februari 2015

Provinciale Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de griffier,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

mw. drs. C.J.M. Dortmans

VASTGESTELDE

PS 6/15 Notulen van de vergadering van Provinciale Staten van Noord-Brabant op 14 november 2014

INHOUDSOPGAVE

Index gesproken personen	5
Lijst van de leden van Provinciale Staten van Noord-Brabant	7
Opening van de vergadering/vaststellen agenda	11
PS 57/15: Notulen vergadering PS 3 en 4 juli 2014	12
PS 73/13: Ingekomen stukken	12
PS 72/14: Instelling en werkwijze vertrouwenscommissie herbenoeming commissaris van de Koning provincie Noord-Brabant	12
PS 63/14: Begroting 2015 en Najaarsbrief 2014	13
Sluiting van de vergadering	192

Index gesproken personen

Altundal, N, 41, 42

Arts, mw. W.M.A., 105, 106

Berg, H.F. van den, 18, 33, 66, 67, 68, 69, 78, 79, 80, 87, 88, 89, 93, 154

Boer, Y.C.M.G. de, 122, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 161, 162, 163, 164, 165, 166

Brunklaus, mw. P.M., 20, 28, 45, 48, 64, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 106, 119, 120, 121, 126, 127, 132, 152, 153, 154, 155, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192

Burger Dirven, K.A.J.M., 30, 121

Frijters-Klijnen, mw. M.A.J.L., 48, 50, 122, 139, 161

Geeraedts, mw. M.B.Ph., 13, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 28, 37, 38, 39, 40, 41, 44, 45, 47, 48, 49, 50, 51, 68, 82, 137, 138, 139, 140, 141, 144, 145, 162, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191

Griffier, 11

Haafden-Harkema, mw. S.C. van, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 160, 161

Hageman, J.J.C., 79, 120, 121

Hattem, A.W.J.A. van, 17, 21, 22, 29, 32, 40, 41, 43, 44, 51, 52, 53, 54, 63, 78, 97, 113, 114, 116, 128, 132, 135, 136, 148, 149, 150, 154, 157, 158, 165, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192

Heijmans, N.G.L., 12, 15, 16, 17, 30, 32, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 65, 66, 79, 80, 105, 106, 109, 127, 131, 138, 139, 140, 144, 145, 146, 147, 152, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192

Heugten, R.A.C. van, 102, 103, 105, 106, 107, 108, 109, 158, 168

Kap, M.J., 96, 97, 157, 163, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192

Kardol, mw. J.C., 129, 130, 166

Kerkhoff, J., 118

Kerkhof-Mos, mw. C.C., 24, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 83, 129, 136, 141, 142, 143, 144, 165, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191

Knoet-Michels, mw. A.J.H., 82, 133

Kouthoofd, T.P.D., 144

Kutlu, S., 32, 33

Mondriaan, H., 31, 37, 38, 48, 52, 69, 87, 88, 89, 90, 105, 114, 120, 127, 140, 145, 149, 155, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192

Pauli, L.W.L., 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 158, 159, 160

Prins-Afman, mw. M.W., 143

Roijackers, mw. H.I., 46, 49, 115, 116, 125, 126, 131, 133

Slegers, mw. V.T.C., 19, 21, 44, 82, 164, 165

Spierings, mw. M.J.G., 14, 15, 23, 40, 52, 53, 72, 87, 89, 108, 109, 112, 132, 135, 138, 139, 144, 151, 152, 153, 154, 160, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192

Verhees, H.W., 80, 81

Voorzitter, 11, 12, 13, 15, 16, 17, 19, 21, 24, 28, 29, 30, 33, 34, 38, 40, 43, 44, 45, 48, 50, 51, 53, 55, 62, 66, 69, 76, 79, 81, 83, 87, 88, 89, 90, 93, 98, 101, 104, 105, 106, 107, 113, 116, 119, 120, 122, 125, 126, 127, 129, 130, 133, 134, 136, 137, 139, 140, 142, 145, 147, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 157, 159, 160, 161, 163, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192

Vught, A.C.J.M. van, 135

Wagemakers, R.J.J.M., 65, 162

Wel, M.C. van der, 16, 20, 23, 24, 27, 29, 30, 38, 41, 42, 45, 46, 50, 54, 91, 93, 103, 111, 115, 124, 134, 135, 143, 146, 149, 156, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192

Wijers, A.J.H., 47, 67, 81, 153, 154

Lijst van de leden van Provinciale Staten van Noord-Brabant

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, commissaris van de Koning/voorzitter PS
mw. drs. C.J.M. Dortmans, griffier

Aarts-Engbers, mw. mr. C.J.M.	CDA	Tilburg
Aarts-van de Loo, mw.ing. J.P.H.	CDA	St. Oedenrode
Agtmaal, ing. J.M.A. van	CDA	Huijbergen
Altundal MIB, N.	SP	Oss
Arts, mw. W.M.A.	SP	Eindhoven
Berg, H.F. van den	PVV	Tilburg
Bouman, B.W.	PvdA	Hoogerheide
Bouwman, T.J.J.	GroenLinks	Eindhoven
Brenninkmeijer, drs. J.W.	CDA	Helvoirt
Brunklaus, mw. P.M.	GroenLinks	Raamsdonk
Burger Dirven, drs. K.A.J.M.	VVD	's-Hertogenbosch
Doelen, W.M. van der	CDA	Maren-Kessel
Dol, R.	PVV	Uden
Frijters-Klijnen, mw. M.A.J.L.	PVV	Bergen op Zoom
Geeraedts, mw. mr. M.B.Ph.	VVD	Rosmalen
Griensven, E.J.C. van	PvdA	Berkel-Enschot
Gruijthuijsen, M.P.J.M. van	VVD	Tilburg
Hageman, ir. J.J.C.	D66	Veldhoven
Harmsen van der Beek, M. ten	VVD	Roosendaal
Hattem, A.W.J.A. van	PVV	Steensel
Heijmans, N.G.L.	SP	's-Hertogenbosch
Iersel, mw. F.C.C.M. van	SP	Tilburg
Kammen, mw.drs. P. van der	PVV	Tilburg
Kap, M.J.	Onafhankelijke Statenfractie Noord-Brabant	Tilburg
Kardol, mw. J.C.	PVV	Uden
Kerkhoff, J.	PVV	Valkenswaard
Kerkhof-Mos, mw. C.C.	CDA	Roosendaal
Klitsie, mw.drs. C.G.M.	D66	Tilburg
Knoet-Michels, mw. A.J.H.	PvdA	Vlierden
Koevoets, H.J.P.E.	VVD	Bergen op Zoom
Kouthoofd, T.P.D.	VVD	Eindhoven
Kuijken MSc, R.C.P.	CDA	Bergeijk
Kutlu, S.D66	Eindhoven	
Lopik, ing. A.T. van	VVD	Heesch
Mondriaan H.	50PLUS	Boxtel
Mulders, drs. ing. A.A.W.G.	CDA	Moergestel
Prins-Afman, mw. drs. M.W.	VVD	Sint Oedenrode
Roijackers, mw. H.I.	GroenLinks	's-Hertogenbosch
Roozen, mw. C.J.M.	SP	Roosendaal

Slegers, mw. drs. V.T.C.	SP	Tilburg
Smeets, drs. M.E.J.	D66	Oosterhout
Smeulders, S.J.A.H.	PvdA	Helmond
Spierings, mw. M.J.G.	D66	Sint Michielsgestel
Staak, W.R.van der	SP	Boskant
Tsoutsanis-van der Koogh, mw. mr. M.E.	VVD	Breda
Verhees, H.W.	VVD	Someren
Vissers, M.P.	SP	Oosterhout NB
Voeten, M.M.A.J.	VVD	Made
Vught, A.C.J.M. van	CDA	Rijkevoort
Vugt, drs. R.J. van	CDA	Woudrichem
Wagemakers, R.J.J.M.	PvdA	Tilburg
Wel, ir. M.C. van der	PvdD	Rijsbergen
Weyer M.T.H. van den	PvdA	Breda
Wijers, A.J.H.	VVD	Oosterhout NB
Wijnands, mw. A.M.	PvdA	Helmond

Vergadering van Provinciale Staten van Noord-Brabant

vrijdag 14 november 2014

Agenda

Opening van de vergadering/vaststellen agenda

I. Notulen vergadering PS d.d. 3 en 4 juli 2014 (PS 57/14)

II. Ingekomen stukken (PS 73/14)

IV. Voorstellen

A-stukken:

72/14 Instelling en werkwijze vertrouwenscommissie herbenoeming commissaris van de Koning provincie Noord-Brabant

Om te komen tot een aanbeveling over de herbenoeming van de commissaris van de Koning van de provincie Noord-Brabant per 1 oktober 2015 is het noodzakelijk een verordening vast te stellen en een vertrouwenscommissie in te stellen. Na vaststelling van de verordening zal de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) op de hoogte worden gesteld van het herbenoemingstraject.

B-stukken:

C-stukken:

63/14 Begroting 2015 en najaarsbrief 2014

Het college van Gedeputeerde Staten biedt, samen met de najaarsbrief 2014, de laatste begroting van deze bestuursperiode aan. Een begroting die een nieuwe opzet kent om de kaderstellende rol van Provinciale Staten te versterken. Naast de papieren versie is dit jaar de begroting ook gedigitaliseerd te raadplegen via www.brabant.nl/begroting2015.

De begroting 2015 kent een sluitend meerjarenperspectief, o.a. doordat in deze bestuursperiode voor structureel € 70 mln aan profielversterkende ombuigingen uit de Agenda van Brabant is gerealiseerd. Naast besparingen is via de Essent-gelden geïnvesteerd in de toekomst van Brabant. De 1e tranche investeringsstrategie zit midden in de uitvoering en ook de investeringsfondsen (2e tranche) zijn van start gegaan.

De begroting 2015 laat zien hoe de provincie aan de slag is met de uitvoering van de Agenda van Brabant. Zoals gebruikelijk worden uw Staten in de najaarsbrief op de hoogte van de actuele beleidsmatige en financiële ontwikkelingen. Daarbij is vastgehouden aan de vastgestelde kaders van de Voorjaarsnota. Dat betekent dat de najaarsbrief zich beperkt tot die voorstellen waarvoor de besluitvorming niet kan worden uitgesteld tot de nieuwe bestuursperiode. Daarnaast geeft de najaarsbrief een toelichting op de nieuwe opzet van de begroting.

V. Vragenuurtje

VI. Sluiting

Vergadering van Provinciale Staten van Noord-Brabant

op vrijdag 14 november 2014

Voorzitter: mevrouw mr. M.B.P. Geeraedts, vice-voorzitter PS

Griffier: mevrouw drs. C.J.M. Dortmans.

Volgens de presentielijst zijn 53 leden aanwezig, te weten:

Van Gruijthuijsen, mw. Geeraedts, Van Griensven, Wagemakers, Koevoets, Van der Doelen, Van Lopik, Ten Harmsen van der Beek, Bouwman, Hageman, Kutlu, mw. Kerkhof-Mos, mw. Arts, mw. Prins-Afman, mw. Kardol, mw. Klitsie, mw. Roozen, mw. Frijters-Klijnen, mw. Spierings, Altundal, Heijmans, mw. Knoet-Michels, Brenninkmeijer, mw. Van der Kammen, Mondriaan, Kuijken, S. Smeulders, Dol, Van Hattem, Kouthoofd, Burger Dirven, Verhees, Van der Staak, Voeten, Van den Berg, Van der Wel, Van Vught, mw. Slegers, mw. Brunklaus, Van Agtmaal, Wijers, mw. Tsoutsanis-van der Koogh, Vissers, Kap mw. Wijnands, Weyer, Bouman, mw. Roijackers, mw. van Iersel en Mulders, Smeets, mw. Aarts-van de Loo en Kerkhoff.

Opening van de vergadering/vaststellen agenda

De voorzitter opent om 09.30 uur de vergadering en verzoekt de aanwezigen te gaan staan voor een moment van stilte.

De **voorzitter**: U zult misschien denken waarom zit mevrouw Geeraedts de vergadering voor. Dat komt omdat het eerste onderwerp op de agenda de commissaris betreft en dan is het niet zo handig als hij dat onderwerp zou moeten voorzitten. Vandaar.

Dames en heren. Ik heb doorgekregen dat er vanwege de verbouwing geen gasten zouden zijn maar ik zie toch een heleboel mensen op de publieke tribune. Ik heet u allen van harte welkom.

Ik vraag de griffier mededeling te doen van de berichten van verhindering.

De **griffier**: Er zijn geen berichten van verhindering. De leden mw. Knoet-Michels en Brenninkmeijer komen iets later.

De **voorzitter**: Dames en heren. U weet allen dat onze gedeputeerde Johan van den Hout een ongeluk heeft gehad. Hij is aangereden. Wij dachten eerst dat dit misschien door een edelhert was gekomen. Uit de berichten van Omroep Brabant bleek echter dat dit door een auto is gebeurd. Hij is gewond. Het gaat wel weer beter met hem. Wij laten een kaart rondgaan om hem extra beterschap te wensen. Die kaart zal vergezeld van een mooie bos bloemen aan Johan worden gestuurd. Wij hadden al eerder bloemen willen sturen, maar hij had zo veel bloemen in zijn huis dat wij dachten dat het misschien beter was om het wat later te doen als de eerste bossen verwelkt zouden zijn. Misschien dat u hem allemaal iets aardigs wilt toewensen.

Heeft iemand een opmerking over de agenda?

De heer **Smeulders** (PvdA): Voorzitter. Namens mijn fractie wil ik een ordevoorstel doen. Wij willen graag om ongeveer 11.00 uur een uur schorsing vragen, want onze fractie moet de straat op!

De **voorzitter**: Ha, ha, ha!

De heer **Heijmans** (SP): Mag ik hieruit concluderen dat de heer Smeulders denkt dat vergadering vandaag maar vier uur duurt, want hij zou een kwart deel van de vergadering de straat opgaan?

De heer **Smeulders** (PvdA): Morgen gaan wij met zijn allen campagne voeren in Oss, dus wij komen wel aan ons quotum deze week!

De **voorzitter**: Ja, het kan verkeren. De Partij van de Arbeid aan de weidegang, dat is prima! Maar wij gaan daar toch echt niet voor schorsen. Ik denk dat ik namens alle Statenleden handel als ik dat niet goedkeur.

PS 57/15: Notulen vergadering PS 3 en 4 juli 2014

De **voorzitter**: Deze notulen worden ongewijzigd vastgesteld.

PS 73/13: Ingekomen stukken

De **voorzitter**: Kunt u instemmen met de door de griffier voorgestelde wijze van afdoening? Ik zie dat dit het geval is.

PS 72/14: Instelling en werkwijze vertrouwenscommissie herbenoeming commissaris van de Koning provincie Noord-Brabant

De **voorzitter**: Dit voorstel bestaat uit twee besluiten: instelling van een vertrouwenscommissie voor de herbenoeming van de commissaris en de benoeming van een vertrouwenscommissie. Het is een A-stuk, maar u weet dat het daarbij gebruikelijk is dat wij vragen of iemand stemming verlangt. Ik zie dat dit niet het geval is. Dan zijn beide besluiten aangenomen.

Ik hoop dat u wel gezien hebt dat er nog een extra Statenvergadering zal worden gehouden in verband met de herbenoeming van de commissaris en wel op 23 januari aanstaande. Wij hebben het heel praktisch gecombineerd. Dan vindt namelijk ook de Staten-tweedaagse plaats. Dan zijn we allemaal bij elkaar en kunnen wij op een bepaald moment die Statenvergadering houden en dat afwikkelen. Ik hoop dat u deze Staten-tweedaagse in uw agenda hebt gereserveerd, ook in verband met deze extra Statenvergadering.

Dan schors ik de vergadering vijf minuten en ga het voorzitterschap overdragen aan de commissaris.

De vergadering wordt vijf minuten geschorst.

Voorzitter: prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, commissaris van de Koning

De **voorzitter**: Dames en heren. Ik heropen de vergadering. Ik dank de vicevoorzitter voor het waarnemen van de honneurs.

Voordat wij straks gaan genieten van de lunchpauze, zal ik u allen vragen om u kortstondig bij te melden bij de deur aan de uitgang van de zaal. Er moet namelijk een nieuwe foto van de Staten en van het presidium worden gemaakt, omdat de oude foto's niet meer up-to-date zijn.

Dat kan kort en snel gebeuren. Het is aangekondigd voor degenen die daarmee om welke reden dan ook rekening wilden houden.

PS 63/14: Begroting 2015 en Najaarsbrief 2014

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voorzitter. Vandaag bespreken wij de laatste begroting van deze bestuursperiode en ook deze begroting is weer sluitend. We mogen er best trots op zijn dat ondanks het feit dat de financiële positie van de provincie behoorlijk onder druk staat, het college er weer in is geslaagd met een sluitende begroting te komen, zoals dat ook de afgelopen vier jaar het geval was.

Hetzelfde geldt voor de resultaten die wij de afgelopen vier jaren bereikt hebben. Nagenoeg alle speerpunten uit het bestuursakkoord Tien voor Brabant liggen op schema of zijn afgerond. Ook dat is een compliment waard; niet alleen aan het college maar ook aan de Staten. En, Brabant telt ook internationaal mee, getuige de prestigieuze internationale prijzen die de provincie afgelopen bestuursperiode in de wacht heeft gesleept. Kortom, de provincie Brabant is een provincie die er toe doet!

Maar, voorzitter, dat is geen vanzelfsprekende zaak. Want er hangen donkere wolken boven de provincie. Het Rijk bezuinigt, onze begroting loopt behoorlijk terug: van 1 miljard euro in 2014 naar 600 miljoen euro in 2018 en het is zeer de vraag of de immunisatieportefeuille op de middellange termijn nog voldoende rente oplevert. Deze factoren maken het hoogst twijfelachtig of wij in de toekomst alles wat we op dit moment doen, kunnen blijven doen. De decentralisatieopgaven en de daarmee gepaard gaande taakverzwaring in aanmerking nemend, maken het ons inzien noodzakelijk om ons te herbezinnen op de kerntaken zoals wij deze thans uitvoeren. Een goede leidraad daarbij is het Kompas 2020, zoals dat onlangs op het IPO-congres is gepresenteerd.

De heer **Smeulders** (PvdA): Ik heb twee vragen aan mevrouw Geeraedts. Klopt het dat de teruggang in de begroting van 1 miljard euro naar 600 miljoen euro voor pak hem beet 80% wordt veroorzaakt doordat de inkomsten van het busvervoer niet meer op onze begroting komen en de jeugdzorg naar de gemeenten gaat? Die teruggang van 400 miljoen euro betekent dus eigenlijk niet zo heel veel in het kader van de taken die wij nu verrichten en de taken die overblijven?

Als mevrouw Geeraedts van mening is dat de provincie te veel dingen doet die misschien niet zo nuttig zijn, is het dan niet vreemd dat zij daarmee komt aan het einde van deze bestuursperiode terwijl haar partij als grootste partij in deze Staten vier jaar lang wel daaraan heeft meegewerkt?

De **voorzitter**: Ik wil korte interrupties en geen halve betogen. Dat is niet de bedoeling.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Het is juist dat een aantal geldmiddelen wegvalt om redenen die iedereen bekend zijn, maar het is bekend dat het Rijk voortdurend blijft bezuinigen. De kans dat wij nog geld krijgen uit het Provinciefonds is zeer gering. Wij komen misschien zelfs in een situatie waarin wij nog moeten gaan betalen. Wij weten het niet. Wij hebben in deze Staten al vaker gesproken over de immunisatieportefeuille. Het is gewoon een grote zorg.

Ik heb het bedrag van 600 miljoen genoemd. Ik ben het met de heer Smeulders eens dat daarbij ook een doeluitkering zit die wegvalt, maar toch is er sprake van een zorgelijke situatie. Het is al vaker gezegd: het geld groeit niet meer op de rug en de bomen gaan niet meer tot in de hemel, wij moeten een keer een pas op de plaats maken. Tot nu toe hebben wij alles nog kunnen doen, maar wat ik eigenlijk wil zeggen is dat het goed is als de volgende Staten zich aan het begin van de nieuwe periode eerst afvragen wat zij willen.

Kunnen wij de kerntaken nog blijven uitvoeren en moeten wij niet kijken of de zaken dunner of anders moeten aanpakken? Dat is de boodschap die ik zou willen meegeven.

Ik zei al dat het Kompas 2020 een goede leidraad zou kunnen zijn. Dat is dan voor de volgende Staten. Ik denk dat het goed is als wij ons echt houden aan onze werkelijke kerntaken, want het is allemaal toch wat uitgedijd. Wij moeten bereid zijn te he prioriteren tussen de diverse domeinen, wij moeten de toenemende exploitatielasten weten te verlagen en dan ontstaat een dynamische organisatie die makelt en schakelt en de provincie en haar inwoners door het komende decennium kan loodsen.

Daarom is de VVD ook heel blij met de nieuwe begrotingsopzet waarin is gekozen voor het begrip "herprioriteerbaar". Bij alle programma's is een herprioriteerbaar gedeelte aangegeven dat inzicht biedt op welke momenten PS andere politieke keuzes kunnen maken ten opzichte van het vigerende beleid.

De laatste begroting is, zoals te doen gebruikelijk, beleidsarm. Dat moet ook want we moeten niet over ons graf heen willen regeren. Maar wat niet gebruikelijk is, is dat deze begroting voor het eerst ook helemaal digitaal beschikbaar is. En daarmee heeft het college laten zien dat papier en pen in dit huis toch echt tot het verleden behoren. Ik zeg heel expliciet: "in dit huis".

De Najaarsbrief en de begroting laten aan duidelijkheid niets te wensen over. Zoals reeds gememoreerd de financiële positie van de provincie staat onder druk. Daarom is het een goede zaak dat in deze bestuursperiode het beleid erop is gericht om de pinautomaat die wij hanteerden bij de 1e tranche van de Essentgelden, zo veel mogelijk gesloten te houden en in plaats van te subsidiëren zo veel mogelijk te participeren en de gelden revolverend in te zetten, zoals wij dat bij de fondsen doen.

En over fondsen gesproken, wij hebben afgelopen vrijdag op initiatief van mevrouw Kerkhof een uitstekende bijeenkomst gehad over de fondsen van de tweede tranche, die mijn fractie in ieder geval alle vertrouwen heeft gegeven dat de fondsen in goede handen zijn bij de BOM. Ook de uitleg over de stand van zaken van het groenfonds was zeer verhelderend. Over het Brabant C fonds heeft mijn fractie zich in de laatste Statenvergadering al positief uitgelaten.

Wij hebben echter ook wel enkele vragen over de begroting. Sinds de regionale economie een kerntaak van de provincie is geworden, zijn er vele goede stappen voorwaarts gezet. Met een ambitieus Economisch Programma 2020 benutten we deze periode alle mogelijkheden om bij de top 5 van Europese kennis- en innovatie regio's te gaan horen. Dat is wat de VVD fractie betreft een koers die de komende periode voortgezet moet worden in het belang van banen voor onze inwoners en een goed vestigingsklimaat. Maar om deze ambitie waar te maken, ziet de VVD toch wel beren op de weg. Brabant is de provincie die de Nederlandse economie uit het slop trekt vanwege de sterke maakindustrie, maar door de belemmeringen die steeds vaker vanuit andere aspecten worden opgeworpen, zoals de vergunningverlening, mobiliteit en logistiek, stikstofmaatregelen, internationale concurrentie et cetera, dreigt de maakindustrie steeds verder op slot te worden gezet. Dit leidt tot de vraag of wij zo langzamerhand niet naar een integraal industriebeleid toe moeten. Ik zou daarover graag de visie van het college horen.

Wat de stikstofmaatregelen betreft, verwijs ik ook nog even naar het voorwoord van de voorzitter van de BZW (Brabant-Zeeuwse Werkgeversvereniging) in de laatste uitgave van het ledenblad van de BZW, met de treffende kop "PAS op de plaats", waarin hij aandacht vraagt voor de negatieve gevolgen van de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) voor de groei ruimte voor individuele bedrijven tegen de achtergrond van een in totaliteit dalende uitstoot van stikstof. Ook de VVD maakt zich daarover ernstige zorgen, want als juridische onderbouwing van de PAS dienen de beheersplannen Natura 2000.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voorzitter. Mevrouw Geeraedts spreekt zeer terecht over de complexiteit van de PAS. Er is al veel te veel stikstof, dus ergens zal die moeten verminderen. Waar moet de grootste inspanning daarvoor geleverd worden? Er zijn ruwweg drie bronnen. Ik ben heel benieuwd naar haar visie.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Dat is dus even de vraag. Eerst moeten wij weten waar die stikstof precies vandaan komt. In Zeeland bijvoorbeeld komt de stikstof voor 85% uit het buitenland, om maar iets te noemen. Hoe pak je dat aan? Dat geldt hier ook. Het komt van de veehouderijen, van de industrie, van de wegen. Waar moet je dan naar kijken? Ik weet het ook niet. Ik moet mevrouw Spierings het antwoord op die vraag schuldig blijven. Het moet natuurlijk niet zo zijn dat alles in Brabant op slot wordt gezet. Dat kan niet. Het vervelende is dat nog niet alle beheersplannen van Natura 2000 vastgesteld zijn. Die bepalen wel mede de ontwikkelruimte voor industrie, landbouw en infra in Brabant. En dat is nu toevallig een van speerpunten die achterloopt. Dat is heel lastig. Het hangt allemaal met elkaar samen en een deel is nog onvoldoende aangegeven.

Mevrouw **Spierings** (D66): Ik ben blij te horen dat mevrouw Geeraedts het dilemma ziet en ik vind het jammer dat de VVD nog geen voorstel heeft voor waar het meeste effort geleverd zou moeten worden.

De **voorzitter**: Mag ik even een opmerking van de orde maken? Het is heel goed dat u die vraag stelt, maar ik wil ervoor waken dat er een technische discussie over dit onderwerp ontstaat. Strategisch is het onderwerp absoluut geagendeerd. Als nu niet alle vragen op technisch niveau kunnen worden beantwoord, krijgen wij daarvoor later nog voldoende gelegenheid.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Mevrouw Spierings kan het wel jammer vinden, maar ik vind het geen zorgvuldige behandeling als wij op voorhand al zeggen dat daar of daar iets moet gebeuren terwijl wij nog niet alle gegevens op tafel hebben.

De heer **Heijmans** (SP): Mevrouw Geeraedts houdt een vurig pleidooi voor een kerntakendiscussie en voor het beperken van kerntaken maar vervolgens zegt ze dat wij iets nieuws gaan doen, namelijk industriebeleid. Zij neemt er dus eigenlijk een nieuwe taak bij en niet zo maar de eerste de beste: industriebeleid. Kan zij hierover iets concreter zijn? Qua vergunningverlening is de provincie gebonden aan allerlei wettelijke regels. Wij zeggen constant dat wij heel beperkte mogelijkheden hebben. Wat zou een industriebeleid van de provincie moeten inhouden?

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Het gaat erom dat de industrie heel erg belemmerd wordt o.a. door regelgeving en niet alleen door landelijke regelgeving maar ook door onze eigen regelgeving, door de stikstofmaatregelen die er misschien aankomen. Ik vind dat je dat allemaal wat meer moet coördineren. Wij doen alles heel sectoraal. Wij moeten juist coördineren en kijken hoe de belemmeringen kunnen worden opgeheven om tot vergunningsverlening of tot ontwikkelingen te kunnen komen. Daar gaat het om.

De heer **Heijmans** (SP): Ik vind het een beetje een wollig verhaal: het een en ander coördineren. De resultaten van uw eigen gedeputeerde, mevrouw Geeraedts, en de verhalen die ik regelmatig van hem hoor over hoe succesvol wij als Brabant zijn in het aantrekken van bedrijven – wij zijn niet voor niets de provincie met het beste investeringsklimaat in Europa – laten een praktijk zien die eigenlijk tegensprekt wat u hier beweert.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Het hangt ervan af, hoe snel je tevreden bent. Ik ben het ermee eens dat zich ook een groot aantal problemen voordoet. Het gaat vaak heel goed en vaak horen wel alleen de goede kanten, maar het kan nog beter. Daarom vraag ik aan het college hoe het daar tegenaan kijkt. Het kan nog beter en dat beter probeer ik aan te zwengelen door te laten zien welke op dit moment nog alle belemmeringen zijn voor het bedrijfsleven in zijn algemeenheid. Vandaar mijn vraag aan het college.

De Brabanders zijn een ondernemend volkje en dat is ook wel de kracht van Brabant. Dat ondernemen doen we in een concurrerende wereldeconomie. Daarom is het van belang te werken aan en stevig in te zetten op onze internationale relaties en acquisities. Dat dit ook wel wat oplevert blijkt wel uit de beantwoording van de vragen die mevrouw Kerkhof onlangs heeft gesteld. Van mijn fractie mogen de reisjes van het college dus best wat kosten, of zoals de commissaris het onlangs in de krant verwoordde: "reizen past bij de Brabantse ambitie die er niet om liegt". Als we dan naar onze begroting en onze ambities, die in PS breed worden gedeeld, kijken – en misschien is de VVD-fractie wat minder snel tevreden dan de SP-fractie – baart het ons grote zorgen dat de structurele middelen ontbreken om onze ambities echt waar te maken. Voor het economisch programma zijn voor de volgende periode geen middelen meer begroot en we zien dat in de vier jaar tijd de begroting voor het programma economie van 60 miljoen euro in 2013 naar nog geen 18 miljoen euro in 2018 teruggaat. Dat is voor een zo belangrijke kerntaak te weinig. Kijkend naar de financiële middelen voor de andere kerntaken moeten we zeggen dat dit volstrekt onevenwichtig is. Ik zou daar graag de mening van het college over horen want het is toch ook het hele college dat de begroting heeft aangeboden.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter! Ik denk dat mevrouw Geeraedts erop doelt dat er aardig wat geld naar natuur gaat. Zij zegt dat het een kerntaak is dat wij gaan inzetten op economie. Dat is waarschijnlijk in IPO-verband (Interprovinciaal Overleg) afgesproken want op de website van de rijksoverheid staat onder taken van de provincie dat deze verantwoordelijk is voor nieuwe natuur en het behoud van huidige natuur. Verder zijn nog genoemd ruimtelijke ordening, toezicht op de waterschappen en de gemeenten. Iedereen kent ze wel. Maar er staat nergens dat wij sterk moeten inzetten op de regionale economie.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Ik denk dat u dan op een verouderde site heeft gekeken, want al jaren is de regionale economie gedecentraliseerd naar de provincies. Dat is al bij de commissie-Lodders afgesproken en dat is al een tijdje geleden. Het is dus echt een provinciale kerntaak.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter! Ik geloof niet dat de website van de rijksoverheid die ik heb bezocht zo oud is dat die van voor die tijd is. U zou nog eens goed moeten kijken naar wat echt de kerntaken zijn. Die 18 miljoen euro kunnen we ook aan natuur besteden.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter! Ik vind het jammer. Ik hoor mevrouw Geeraedts zo vaak verstandige dingen zeggen en net vandaag hoor ik haar iets zeggen waarvan ik denk: hoe verzint ze het. Zij doelt op het verschil tussen 120 miljoen euro voor ecologie en 30 miljoen euro voor economie. Juist echter in de afgelopen periode is sprake geweest van een enorme integraliteit. Die hokjes en die schotten tussen bedragen bestaan niet meer. Ik noem die 220 miljoen euro voor mobiliteit. Ik hoor van haar altijd dat bijvoorbeeld voor de economie in Brainport er wegen moeten worden aangelegd. Dus voor de economie zit ook een heel groot deel in de portefeuille voor mobiliteit. Ten aanzien van het Brabantse C Fonds is het haar fractie geweest die zei dat Brabant C ook ten dienste moet staan van de vrijetijdseconomie. Dus ook een deel van dat geld wordt geïnvesteerd in de economie. Voor de natuur zoeken we nu juist marktpartijen en verdienmodellen. Het is dus onzin om te zeggen dat maar 30 miljoen euro wordt besteed aan economische ontwikkeling en stimulering van de economie want in die andere bedragen zitten juist heel veel zaken die ook de economie stimuleren.

De **voorzitter**: Uw punt is helder, mijnheer Heijmans.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Wat is uw vraag nu precies?

De heer **Heijmans** (SP): Doet u het beleid van uw college nu niet heel veel onrecht door te suggereren dat er te weinig is geïnvesteerd in economische ontwikkelingen als u ziet dat op al die andere terreinen de economische ontwikkeling zo'n grote rol heeft gespeeld?

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Mijnheer Heijmans, we hebben op dit moment plannen om in de vrijetijdseconomie te investeren en natuur en economie bij elkaar te brengen, maar we moeten nog zien of het allemaal werkelijk gebeurt. Dat is op zich prima maar desalniettemin is het toch merkwaardig als je naar de verhoudingen kijkt. Ecologie krijgt in 2018 nog 100 miljoen euro te besteden. De portefeuille economie dan nog 28 miljoen euro. We moeten nog maar zien hoe dat gaat met de ecologie. We hebben bij de behandeling van het Groenfonds nog geen concrete plannen gehoord voor het verbinden van de natuur en de economie. Daarom vind ik dat we op dit moment in verhouding toch te weinig aan de economie besteden.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter! Ik blijf het totaal zinloos vinden om naar dit soort kale bedragen te kijken want als je ziet wat we in de afgelopen jaren aan jeugdzorg uitgaven wordt duidelijk dat dat nog vele malen meer is dan aan economische ontwikkeling. Wilt u dan zeggen dat het toch te gek is dat we aan jeugdzorg zoveel uitgeven? We kunnen dit soort bedragen niet met elkaar vergelijken. In ecologie zit vergunningverlening, handhaving en noem maar op.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voorzitter! De heer Heijmans kan wel zeggen dat we niet naar die cijfers moeten kijken, maar we behandelen hier toch de begroting. Het gaat dus om cijfers.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter! Ik wil geen spelbreker zijn in deze geënceneerde ruzie in het kader van de komende verkiezingen tussen de twee coalitiepartijen, maar ik....

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Ik ervaar het niet als ruzie hoor, dus wees gerust.

De heer **Van Hattem** (PVV): Maar ik werd toch even getriggerd door de opmerking van de heer Heijmans dat alles is ontschot. We hebben de afgelopen periode verschillende moties ingediend om het Groenontwikkelingsfonds te ontschotten. Er was geen enkele mogelijkheid, geen millimeter speelruimte om er iets mee te doen want dat lag in de coalitie, ook bij de VVD die er blindelings mee heeft ingestemd, muur- en muurvast.

De heer **Heijmans** (SP): Ik had het over ontschotting op een iets groter niveau, door bij natuur niet alleen meer aan natuur te denken maar ook te durven denken aan een verdienmodel en aan samenwerking met marktpartijen. Dat is de ontschotting die ik bedoel en die ligt op een iets ander niveau dan waarop de heer Van Hattem doelt.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dat niveau bedoel ik wel degelijk want we hebben het hier over een niveau van 240 miljoen euro van Essent-middelen. Daar moeten toch wel de nodige schotten tussenuit te halen zijn. Dat is toch wel op een wat flexibelere en meer efficiënte manier te besteden dan door blindelings grond aan te kopen voor de EHS.

De **voorzitter**: Ik stop nu dit debat. Mevrouw Geeraedts gaat haar betoog vervolgen.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Dank u wel, voorzitter. Mobiliteit is een randvoorwaarde voor de economie en in deze periode hebben we al enkele mijlpalen bereikt, zoals de start van de aanleg van de N279, 's-Hertogenbosch-Veghel, en de aanbesteding van de N69. Hoe staat het nu echter met de plannen om de A58 naar voren te halen met een PPS-constructie? We zijn er hier enthousiast voor gemaakt maar we horen er niets meer van. Graag een uitleg van het college.

Wat de uitvoering van de nieuwe OV-concessie betreft lezen we in de kranten de laatste tijd regelmatig dat verschillende onrendabele lijnen worden opgeheven in de avonduren en de weekenden zonder dat duidelijk is welke alternatieven er voor die lijnen zijn.

De heer **Van den Berg** (PVV): De plannen voor verbreding van de A58 zijn door uw partij en minister in Den Haag naar achteren bezuinigd.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Ik dacht dat wij een PPS-constructie (Public Private Partnership) hadden bedacht waarin met name de ondernemers zouden bijdragen. Dat is iets anders dan de bezuiniging in Den Haag. Juist omdat er in Den Haag wordt bezuinigd, hebben we die PPS-constructie bedacht om toch wat kunnen doen. Vandaar dat ik graag even de stand van zaken wil weten.

Dan kom ik bij de OV-concessie (Openbaar Vervoer). De gemeenten hebben geen alternatieven en de reiziger heeft het nakijken. De VVD-fractie wenste hierop als enige partij te anticiperen door het vrijkomende budget van de vervallen lijnen direct ter beschikking te stellen aan de gemeenten die daarmee veel sneller en goedkoper alternatieven zouden kunnen inzetten. Helaas, de VVD bleek een roepende in de woestijn. Nu zien we de ellende.

De VVD is voor een kleine en efficiënte overheid. Daarom hebben we er ook bij elke begrotingsbehandeling op gehamerd dat het aantal fte's in 2015 ook werkelijk wordt teruggebracht naar 1000 fte's. Geen gedwongen ontslagen maar natuurlijk verloop is daarbij het uitgangspunt geweest. De vraag aan het college is nu of ook de deskundigheid op de verschillende beleidsterreinen met dit beleid voor de toekomst is gewaarborgd. Wat in dit kader opvalt, is dat in het primaire proces, de kerntaken, sprake is van een toename van het aantal fte's van 592 naar 737 en in het verlengde daarvan ook van stijging van de apparaatslasten van 108 miljoen euro naar 140 miljoen euro. Dat zijn toch wel verrassende cijfers. Hoe kan het bijvoorbeeld dat de jeugdzorg per 1 januari 2015 geen provinciale taak meer is maar juist binnen dat programma van cultuur en samenleving het aantal fte's met 17 toeneemt? Graag een uitleg van het college.

Voorzitter. Tot zover onze vragen over de begroting die nog resteren na lezing van de beantwoording van de vele technische vragen die over de begroting zijn gesteld. Wij wachten de beantwoording af.

Wij hebben verder weinig behoefte aan algemene beschouwingen want we hebben die bij de Voorjaarsnota gehouden. Mijn fractie zou liever willen terugkijken naar de achter ons liggende periode en een paar die ons als Staten zeer bezig hebben gehouden wil ik graag memoreren. Uiteraard zal hier en daar een kritische noot niet ontbreken.

Allereerst noem ik het Veerkrachtig bestuur. Recent hebben GS hun visie op Veerkrachtig bestuur gepubliceerd. Het is een duidelijk verhaal dat bij een moderne aanpak en provincie hoort. De VVD ondersteunt de lijn van GS om waar nodig een tandje bij te zetten zoals nu in het Land van Heusden en Altena, de Meierij of het Land van Cuijk gebeurt. We gaan ervan uit dat alle raden voor de zomer van 2015 hebben nagedacht over hun eigen toekomst. Wij hopen dat dat nadenken niet alleen resulteert in ambtelijke fusies op basis van gemeenschappelijke regelingen waarbij de raden zich volledig buitenspel zetten, maar dat ook de mogelijkheid van fusies en herindeling van gemeenten onderwerp van discussie zal zijn. Als het uiteindelijk uitdraait op ambtelijke fusie met de bestuurlijke brij van samenwerking tussen gemeenten waarbij niemand meer ter verantwoording kan worden geroepen, vindt de VVD-fractie dat de

provincie de regie meer naar zich toe moet trekken om te voorkomen dat de kwaliteit van het openbaar bestuur op lange termijn schade oploopt. Graag de visie van het college hierop.

Tijdens de behandeling van de Voorjaarsnota is op initiatief van de VVD-fractie een amendement over de financiële ondersteuning van de taskforce Brabant-Zeeland aangenomen. Met de inzet van deze middelen verwachten we in de komende jaren een bijdrage te leveren aan een weerbare overheid tegen de georganiseerde drugscriminaliteit. Toen hebben we de motie "de vervuiler betaalt" aangehouden en we hebben enig lobbywerk verricht richting Den Haag en een werkbezoek gehad van enkele Kamerleden van de VVD en nu is er een eerste stap gezet voor een financiële tegemoetkoming van het Rijk bij het ruimen van drugsafval. Weliswaar zijn het nog geen bedragen om over naar huis te schrijven maar het begint te komen. Onze vraag aan het college is, welke inspanningen het college verricht om de vervuiler te laten betalen, bijvoorbeeld via het programma "Samen sterk in het buitengebied".

Wij hebben ten aanzien van de transitie naar de zorgvuldige veehouderij belangrijke stappen gezet. Wij hebben het koersdocument "Stad en platteland", alsmede het advies van de commissie-Van Doorn "Al het vlees duurzaam, een doorbraak naar een gezonde, veilige en gewaardeerde veehouderij in 2020" vastgesteld. Daarmee werd de weg naar een duurzame veehouderij in Brabant ingeslagen. Het is een belangrijk besluit waarmee Brabant een koplopers-rol vervult en daar mogen we best trots op zijn.

Het probleem is dat vele partijen meedoen maar niet alle partijen. De retail blijkt, hoewel er afspraken zijn gemaakt, in de praktijk zijn eigen opvattingen te hebben. Het is in ieder geval heel lastig die partner intensief bij de verduurzaming te betrekken. Voor het duurzame product moet een eerlijke prijs worden betaald maar dat ligt ook heel moeilijk want de consument kiest toch veelal voor de laagste prijs. Ook de BZV hebben we vastgesteld. Ontwikkelruimte moet verdiend worden.

Maar wat gebeurt er nu weer in Den Haag? Er is een politieke discussie over de melkveewet en de vraag is nu wat daarmee gaat gebeuren. Wij hopen dat de politiek in Den Haag ook doordrongen is van de noodzaak van een duurzame veehouderij. Hopelijk wordt in de toekomstige melkveewet de grondgebondenheid van de melkveehouderij met koeien in de wei alsnog gewaarborgd.

Mevrouw **Slegers** (SP): Voorzitter! In aansluiting op mevrouw Geeraedts even over de retail. Zou het college misschien straks kunnen aangeven, op welke manier het gesprek met de retail op dit moment voert? Wij hebben het geprobeerd maar dat is niet zo goed uitgekapt. Wij zouden dat stokje toch graag overgeven aan GS.

De **voorzitter**: Ik vind het best dat u extra spreektijd koopt in de vorm van een interruptie maar dat gaan we nu even niet zo doen. Als u vragen aan het college heeft stelt u die zelf in uw bijdrage. Interrupties zijn aan mevrouw Geeraedts gericht. Dat is natuurlijk altijd weer improviserend op te lossen, maar ik wil toch even de orde handhaven.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voorzitter. Ik wil de vraag van mevrouw Slegers wel overnemen.

De **voorzitter**: Bij dezen dan.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voorzitter! Mevrouw Geeraedts maakt ons benieuwd naar wat het waarborgen van die grondgebondenheid nu precies betekent. Kan zij daar verder op ingaan?

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Dat weet ik niet maar ik las vanmorgen weer een heel stuk in de krant waarin werd gesteld dat de staatssecretaris de ene keer zus doet en de andere keer zo. Ik weet dus niet hoe het precies zit maar ik dacht dat de laatste stand van zaken is dat weer een soort van middenweg wordt gevonden, wat zou inhouden dat de melkveehouderijen toch moeten kunnen aantonen meer grond

nodig te hebben, maar niet helemaal volledig, om de mest te verwerken. Ik weet het dus ook niet. Het is in Den Haag een gekrakeel op het moment. Ik hoop dat men toch onze richting uit gaat denken, want anders hebben wij ons werk weer voor niets gedaan. Als de melkveehouderij dezelfde kant opgaat als die welke wij hebben geregeld voor de intensieve veehouderij, de varkens, dan krijgen we toch een probleem en dat zou ik jammer vinden. Misschien kan de heer Smeulders ook invloed uitoefenen in Den Haag want bij ons ligt het wat moeilijker; dat heeft u zeker wel begrepen.

De heer **Smeulders** (PvdA): Ja, daar kwam mijn interruptie natuurlijk op neer. Ik vind dat u een heel goed verhaal heeft en het is ook ons verhaal. Het is alleen uw fractie die in Den Haag nog dwars ligt.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Dat ben ik helemaal met u eens en ik zal maar niet zeggen wat wij er allemaal aan doen om ze daar te laten inzien dat het misschien toch handig is een ander standpunt in te nemen. U weet net zo goed als ik, Den Haag is Den Haag en die beslissen op hun manier.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Mevrouw Geeraedts sprak net over oplossingen rond de intensieve veehouderij. Zij schetste ook dat de retail niet wil meewerken terwijl deze een kernpunt is van het verbond van Den Bosch. Vindt zij dat wij het goed hebben gedaan en dat de ingeslagen weg de goede is?

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Ik denk dat de ingeslagen weg wel de goede is want we hebben geprobeerd de retail erbij te betrekken en dat moet ook want anders komen we niet verder. De praktijk is echter wat weerbarstiger dan wij hier met z'n allen willen. De vraag van mevrouw Slegers is dus toch heel interessant: college, hoe staat het er nu mee? Als we die retail niet meekrijgen, wat nodig is om de klant een beetje heropgevoed te krijgen, dan bereiken we niet zoveel.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Wat denkt u zelf? Gaat het lukken?

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Ik hoop dat het lukt maar ik denk dat het heel moeilijk is. De consument kijkt nu eenmaal naar wat hij kan uitgeven. U ziet het zelf ook. Alle aanbiedingen vliegen weg. We moeten dus reëel zijn. De consument kiest voor andere dingen dan voor duurzaamheid.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Mevrouw Geeraedts slaat de spijker op de kop. De retail wil niet meewerken. Zij geeft verder terecht aan dat het ook bij de consument ligt. Denkt zij dan niet dat wij ook richting de consument stappen moeten zetten in de zin van voorlichting en laten zien wat we doen?

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Ik weet niet of het een taak van de provincie is. Ik verwijs even naar mijn stelling over de kerntaken. Dan krijgen waren er weer een taak bij en daar ben ik niet zo'n voorstander van. Ik geloof niet dat het een taak van de provincie is. Het zou eigenlijk op de weg van de retailers liggen. Zij hebben het in de hand. Wij kunnen wel voorlichten enzovoorts maar de consument kijkt toch naar zijn portemonnee en op dat punt moet de consument worden opgevoed.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Nu zegt mevrouw Geeraedts dat het een taak van de retail is en dat die daarin niet meegaat. Dat schiet dus niet op. Wat de kerntaken betreft, wij proberen hier een probleem voor Brabant op te lossen. Het gaat om leefbaarheid en dat soort zaken en het is echt iets waar we ons zorgen over moeten maken. Ze zegt wel dat het geen kerntaak is maar het is ook geen kerntaak om met de retail te gaan praten. Maar we kunnen toch met eenvoudige stappen de consument ook bereiken?

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Ik denk dat het wel tot onze kerntaken in verband met die duurzame veehouderij hoort met de retail te gaan praten. Nogmaals, als de keten niet helemaal meedoet, bereiken we niet veel. Ik ben dat dus niet met u eens maar om nu te stap te zetten dat wij met de consument gaan praten en die gaan voorlichten, gaat mij te ver. Dat hoort bij de retail thuis.

De heer **Van Hattem** (PVV): Hoor ik u nu goed zeggen: de consument heropvoeden? Is dit de individuele verantwoordelijkheid van de VVD? Is dit een taak van de provinciale overheid? Ik heb het u tot twee keer toe horen zeggen, ik ben dus benieuwd.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Ik denk dat u niet goed hebt geluisterd. Ik heb gezegd dat het juist geen taak is van de provincie. Dat ligt in de handen van de retail. Als de retail niet bereid is mee te gaan met duurzame producten en die niet op zijn schappen in de winkels in voldoende mate aanbiedt, dan gebeurt er niets. Het zit bij de retail en ik zou graag onze energie willen richten op de retail.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ik hoorde het heel duidelijk zeggen: we moeten de consument heropvoeden. Wie zijn we?

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Ik bedoelde dat in zijn algemeenheid. Ik bedoelde te zeggen dat in het kader van de duurzame veehouderij we de hele keten mee moeten hebben. Die laatste in de keten is de consument maar wij gaan niet over die consument. Dus moeten we op de retail inzetten.

Mevrouw **Slegers** (SP): Ik wil mevrouw Geeraedts bijvallen. Het gaat niet zozeer om het heropvoeden van de consument. Punt is dat de retail door de prijzenoorlog in de afgelopen jaren veel te irrealistische verwachtingen heeft gewekt. Daar moet retail iets aan gaan doen. Dus een absolute bijval voor mevrouw Geeraedts.

De **voorzitter**: Mevrouw Geeraedts vervolgt haar betoog.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voorzitter. Aan de Verordening Ruimte hebben we ook heel veel tijd besteed. Het ruimtelijk beleid is juridisch verankerd in de Verordening Ruimte. Maar een veelgehoorde klacht over de Verordening Ruimte is het hoge tempo waarmee deze steeds wordt gewijzigd. De eerste keer hebben we deze verordening vastgesteld in 2010 en daarna is deze nog vier keer aangepast. Voor gemeenten, bedrijven en burgers wordt het zo langzamerhand helemaal onduidelijk wat voor beleid de provincie voert. Ook de gedetailleerde regelgeving is voor velen een bron van ergernis. Er zijn in de loop der tijden niet minder maar steeds meer regels bijgekomen. Maar er gloort licht aan de horizon want binnenkort gaat hier een einde aan komen als het omgevingsrecht fundamenteel wordt herzien middels de Omgevingswet. We gaan dan van toelatingsplanologie en ontwikkelingsplanologie naar uitnodigingsplanologie. De overheid moet dan volstaan, ook wij als Staten dus, met het scheppen van de randvoorwaarden waarna anderen worden uitgenodigd daar invulling aan te geven. Dit betekent dat we straks een omgevingsverordening krijgen met zoveel mogelijk algemene regels. Dat zal voor enkele fracties in deze Staten wel wennen zijn en ook voor de ambtenaren die gewend zijn aan de regels te toetsen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ik hoor u nu zeggen dat er meer regels bij zijn gekomen. Zegt u nu eigenlijk dat u hier jarenlang in het college zittend totaal niets heeft bereikt als de VVD zijnde op het gebied van deregulering en dat we alleen maar meer regels hebben gekregen terwijl de Verordening Ruimte daar een oplossing voor had moeten bieden?

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Ik moet zeggen dat wij ons ook wel eens hebben afgevraagd of we hier goed mee bezig zijn want wij hadden in ons verkiezingsprogramma gezet dat er minder regels moesten komen en daar zijn we dus gewoon niet in geslaagd.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dat is duidelijk. Met jarenlang de VVD aan het roer zijn er niet minder regels gekomen. Dat is de conclusie die we hieruit kunnen trekken.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Ik weet niet wat de zin van deze conclusie is. De constatering is dat er steeds meer regels in plaats van minder zijn gekomen. Of dat aan de VVD ligt laat ik geheel voor uw rekening. Wel moeten we ervoor oppassen dat we niet voor elk onderwerp dat hier in de Staten aan de orde komt, meteen regels gaan maken. Ik neem aan dat op die Omgevingswet ook in dit huis wordt geanticipeerd en dat wil ik dan ook graag horen want ik ben er benieuwd naar.

2015 Is het themajaar van de ruimte. Ruimte en infrastructuur worden dan op een publiek voetstuk geplaatst. Wat blijkt nu? Brabant heeft zich er uitstekend op voorbereid onder de noemer: Mozaïek Brabant. Ik neem aan dat u allen hier deze krant heeft gehad. Het leuke is dat hieraan kennelijk al zoveel wordt gedaan dat de provincie Groningen de provincie Brabant als voorbeeld stelde en hun gedeputeerde vroeg een voorbeeld aan Brabant te nemen omdat Brabant wat dat betreft ver voorloopt. Dat is ook niet onopgemerkt gebleven in Den Haag. Een compliment daarvoor aan het college.

Ik kom tot de omgevingsdiensten. De VVD-fractie heeft vaak haar zorg geuit over het functioneren van de omgevingsdiensten, het speeltje van Den Haag. Gelukkig dat het college nu ook inziet dat het toch zo niet langer kan, getuige het bericht in de dagmail van afgelopen woensdag dat GS hebben besloten de dienstverleningsopdracht 2014 aan de Omgevingsdienst Midden en West Brabant per 11 november op te schorten omdat deze dienst afstevent op een overschrijding van 1,5 tot 1,8 miljoeneuro. Dat is prima maar de vraag is dan wel wat er met de lopende zaken gebeurt. Die worden toch wel afgehandeld zodat de aanvragers er niet de dupe van worden?

Is nu zo langzamerhand niet het moment aangebroken om te besluiten te stoppen met deze omgevingsdiensten? Het was de bedoeling dat deze omgevingsdiensten door bundeling van kennis efficiënter zouden gaan werken, maar niets is minder waar. De wettelijke termijnen waarbinnen de vergunningen verleend moeten worden, worden niet of nauwelijks gehaald. Ondanks de voorbeelden die we hier krijgen blijkt de praktijk anders. De omgevingsdiensten kunnen qua prijs niet concurreren met de markt en het merendeel van de gemeenten heeft nog steeds geen mandaat verleend aan die omgevingsdiensten. De VVD-fractie pleit ervoor drie omgevingsdiensten samen te voegen tot één organisatie met één directeur onder rechtstreekse supervisie van de provincie. We bereiken daarmee ook dat in ieder geval de kosten aanzienlijk worden verlaagd.

De heer **Van Hattem** (PVV): Mag ik ervan uitgaan aangezien het een wettelijke verplichting is om omgevingsdiensten in te stellen dat die ene organisatie gewoon weer omgevingsdienst gaat heten?

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Het kan mij helemaal niet schelen hoe die organisatie heet. Het gaat er mij om dat we een organisatie hebben die efficiënt kan werken, die geen handen vol geld kost en die met de praktijk kan concurreren. Het maakt mij helemaal niets uit of we die dienst een omgevingsdienst noemen of een provinciale dienst. Het gaat om de inhoud, mijnheer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dat lijkt mij ook allemaal heel wenselijk. Onder uw beleid, mevrouw Geeraedts, is er juist voor gekozen de nodige provinciale fte's te verplaatsen naar die omgevingsdiensten. Dat is een van de oorzaken dat het mis is gegaan. Ik heb de gedeputeerde hier herhaaldelijk gevraagd ervoor te zorgen dat de boel op orde is en te zorgen voor een sluitende begroting. De vorige keer was

niet eens duidelijk of de begroting wel of niet sluitend was. Wat dat betreft is er veel onduidelijkheid en elke keer heeft u er wel mee ingestemd.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Wij hebben ermee ingestemd maar we hebben wel altijd kritische vragen gesteld en we hebben ermee ingestemd omdat het inderdaad een wettelijke plicht is en we het dus moeten doen. Maar op een gegeven moment moet je als provincie ook durven zeggen, als blijkt dat de wetgever misschien een misstap heeft begaan, althans voor zover wij dat merken, dat het afgelopen is en dat het zo niet langer gaat, dat het een ellende blijft en het veel geld kost. Dat moeten we niet willen.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voorzitter. Mevrouw Geeraedts spreekt terecht kritisch over het functioneren van de omgevingsdiensten en de problemen die er zijn. Ik zou graag van haar willen weten of zij de move van het college om de dienstverleningsovereenkomst op te schorten de meest constructieve en resultaatgerichte move vindt?

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Het is in ieder geval een signaal dat het zo niet langer kan. Hoe vaak hebben wij in deze Staten niet gezegd dat de begrotingen niet klopten. Wij kregen ook klachten van die omgevingsdiensten en wij hebben iedere keer aan het college gevraagd of wij zo daarmee moesten doorgaan. Mevrouw Spierings is daar zelf ook bij geweest. Ik denk dat dit een goed signaal is. Het moet echter niet zo zijn dat alle mensen die vergunningen hebben aangevraagd hiervan de klos worden omdat die vergunningen niet worden afgehandeld. Misschien dat het college straks even kan aangeven wat een en ander betekent en hoe het college daarmee omgaat.

Ik ga nu over naar de Omgevingsdienst Noordoost want die omgevingsdienst verleent de Natuurbeschermingswetvergunningen. U weet dat dit langzamerhand een heel treurige toestand is. De Staten hebben hiervoor veel geld beschikbaar gesteld, meer dan 8 miljoen euro, maar de resultaten blijven achter. Dat wordt echt niet alleen veroorzaakt, zoals hier steeds wordt gezegd, door de ontwikkeling van de rechtspraak. Een belangrijk deel van de problemen wordt veroorzaakt door bestuurlijke en ambtelijke processen. Wij zijn nu benaderd door verschillende adviesbureaus. Wij hebben concrete cases waaruit blijkt dat het allemaal zo traag gaat. Ik zal die cases aan de gedeputeerde overhandigen zodra hij weer beter is. Men is soms een à twee jaar bezig met het leveren van aanvullende gegevens waarna de vergunningen toch weer worden geweigerd. Ook zijn er gevallen van bedrijven bekend waarvoor niet alleen de provincie Brabant een vergunning moet verlenen maar ook andere provincies. Die andere provincies verlenen de vergunningen wel en Brabant niet. Het is helemaal curieus dat de omgevingsdienst veel zwaardere eisen stelt aan aanvragers van Natuurbeschermingswetvergunningen dan de jurisprudentie van de Raad van State vereist, met als gevolg dat aanvragen gewoon niet in behandeling worden genomen. De provincie eist een sloopvergunning en een wijziging van het bestemmingsplan als bewijs dat een bedrijf stopt. De Raad van State vindt dat een veel te vergaande eis. Dat is niet nodig en toch houdt dat weer alle plannen op. Het CDA zal straks mede namens ons hierover een motie indienen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Volgens mij is het heel prijzenswaardig dat wij een zorgvuldig opererende omgevingsdienst hebben. Wij hebben net het project Ruimte voor Ruimte – het slopen van oude stallen – afgerond. Dat heeft ons een verlies opgeleverd van ongeveer 118 miljoen euro. Met het oog op de toekomst is het lovenswaardig om nu zorgvuldig te zijn en dan mag het best eens wat langer duren. Mevrouw Geeraedts blijft er maar op hameren dat het allemaal te lang duurt, maar het is een feit dat er gewoon geen ruimte is voor stikstof. Wat valt er te verlenen als er geen ruimte is?

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Als een bedrijf stopt, komt er ruimte vrij. Dan eist de provincie dat de stallen gesloopt worden of dat het bestemmingsplan zodanig wordt herzien dat er geen nieuw bedrijf meer kan komen. Dat gaat veel verder dan de eis van de Raad van State en is ook niet nodig. Dat betekent gewoon dat heel veel aanvragen niet in behandeling worden genomen of geweigerd worden of wat dan ook. Het kan toch niet zo zijn dat wij veel verdergaan dan de jurisprudentie van de Raad van State?

De heer **Van der Wel** (PvdD): Ik denk dat het heel verstandig is en dat zouden wij misschien ook moeten vastleggen. Wij horen geregeld dat er honderdduizenden vierkante meters stallen leegstaan, dat die dadelijk staan te verpauperen in het landelijk gebied en wij weer terug bij af zijn. Het is voor de toekomst het beste als wij heel zorgvuldig opereren.

Het tweede punt is...

De **voorzitter**: Nee, wij voegen geen extra punt toe: één interruptie op één punt. Mevrouw Geeraedts heeft het woord.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): De heer Van der Wel stelt mij geen vraag.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Dan nu mijn vraag.

De **voorzitter**: Ik ben best bereid om wat ruim te zijn in het toestaan van interrupties, maar ik wil geen halve betogen en ook niet dat er telkens nieuwe elementen worden toegevoegd. Dat is niet de regel, daarvoor hebt u straks uw eigen spreektijd. Ik ga nu echt verder met het debat.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Volgens de middellangetermijnagenda lopen de grootschalige erfgoedcomplexen achter. De VVD-fractie vraag zich af, of de oorspronkelijk gestelde doelen nog aansluiten bij de wijze waarop de markt aankijkt tegen de ontwikkeling van erfgoedcomplexen in onze provincie. Wij zien namelijk dat de markt zelf steeds meer initiatieven neemt. Wordt het dan zo langzamerhand niet tijd dat de provincie zich terugtrekt en de restantmiddelen terugvloeden naar de algemene middelen? Wij zijn benieuwd naar de mening van het college hierover.

Gezien de tijd kom ik tot een afronding want ik zie u al kijken, voorzitter. Wij zijn natuurlijk benieuwd naar de beantwoording van de vragen maar de VVD-fractie stemt in met de Begroting 2015 en de Najaarsbrief. Ook wil ik namens de fractie graag complimenten geven aan het college en het ambtelijk apparaat voor al het werk dat is verricht.

Voorzitter. Tot slot wil ik, hoewel de Statenperiode nog niet helemaal voorbij is, toch van dit moment gebruik maken om de coalitiepartners en het college te bedanken voor de goede en de prettige samenwerking in de afgelopen bestuursperiode. En dat geldt ook voor de oppositie die mijn fractie als zeer constructief heeft ervaren. Samen hebben wij steeds het belang van onze provincie voor ogen gehad. De VVD-fractie waardeert dit zeer en hoopt dat deze wijze van samenwerking ook in de volgende bestuursperiode wordt voortgezet.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Voorzitter. Voor het laatst in deze bestuursperiode bespreekt deze CDA-fractie de Najaarsbrief en de Begroting 2015, overigens beslist vol trots op de door het provinciebestuur bereikte resultaten. Het bestuursakkoord "Tien voor Brabant" gaf handen en voeten aan de Agenda van Brabant en de gerealiseerde "speerpuntenscore" ligt zeer hoog – mevrouw Geeraedts vermeldde dat ook al – en dat waarderen wij bijzonder.

Het CDA wil het college complimenteren met de begroting 2015, vooral voor de inhoud maar zeker ook voor de vorm. De begroting én de meerjarenramingen zijn weer sluitend en daarbij is ook al voorzien in

de helft van de benodigde cofinanciering van de Europese programma's 2014-2020, die het mogelijk maken de Agenda van Brabant verder uit te voeren. Het college voert een zeer solide financieel beleid en beheer, prima!

De omvang van de herprioriteerbare ruimte in de diverse portefeuilles is soms fors en biedt later keuzen. Dat komt volgens ons in de volgende bestuursperiode vast heel goed uit. We zijn in de begroting weinig verrassingen tegengekomen. Brabant heeft wel ten opzichte van andere provincies veel meer geld, 294 miljoen euro, aan gewaarborgde geldleningen en garantieverplichtingen uitstaan. Veel ervan, zo schrijft het college, is afgedekt in de risicoreserve. Maar is de afdekking voldoende en crisisproof?

Brabant leidt onder de zware drugscriminaliteit. Mensen worden onder druk gezet; er zijn wietkwekerijen, xtc-labs, lozingen van grondstoffen, drugsdumpingen, witwassen en nog veel erger. De Taskforce krijgt het voorgestelde extra budget en kan nu nog voortvarender de boevennetwerken in kaart brengen en oprollen. Voor de kosten van het opruimen van gedumpte drugsvaten en bodemvervuiling heeft de minister budget vrijgemaakt als de provincie tenminste ook een miljoen meebetaalt. Zijn daar door Den Haag al goede afspraken met u over gemaakt?

Met betrekking tot de organisatieontwikkeling wordt aangegeven dat eind 2015 de personele reductie wordt bereikt die in 2010 is afgesproken. De investeringsfondsen zijn uitgeplaatst naar de BOM (Brabantse Ontwikkelingsmaatschappij) en het op afstand gezette Groenfonds en het Brabant C-fonds. Maar de omvang van de begroting daalt intussen van 1,2 miljard euro in 2014 tot 620 miljoen euro in 2018. Leidt de bijna halvering van de exploitatiebegroting nog tot verdere personele consequenties? Van medewerkers wordt een extern gerichte attitude en werkwijze verwacht. Kunt u met een permanente vacaturestop eigenlijk wel de geschikte medewerkers binden en vinden? Het hoeft niet vandaag, maar we willen daarover wel met u nader van gedachten wisselen.

Op grond van de Participatiewet gaan per 1 januari 2015 ook overheidswerkgevers werk bieden aan mensen met een arbeidsbeperking. U moet dat formeel nog regelen. Een flink aantal van hen werkt immers al via uitbestede diensten in het Provinciehuis. Het CDA vindt het belangrijk dat u de mensen die het betreft, het gaat om 41 arbeidsplaatsen, zo snel mogelijk duidelijkheid verschaft.

Om ons heen wordt hard getimmerd aan het "Huis van Brabant"; een gastvrije uitstraling wordt hier en daar al zichtbaar. Licht het totale verbouwingsplan op koers, ook qua financiën?

Uw college heeft een beleidsvisie neergelegd op veerkrachtig bestuur voor Brabant. Hoewel de Staten kennelijk "alleen lezen" is toegestaan, willen we u toch laten weten dat wij "Leiderschap en dienstbaarheid....." een visie vinden die het CDA erg aanspreekt. Bestuurlijk Brabant is er lokaal flink door in beweging gezet. Wij hopen overigens dat de burgers zich straks nog herkennen in de vele samenwerkingsverbanden, ambtelijke bestuurlijke fusies of experimentele organisatievormen. Het CDA vindt het van groot belang dat lokale taken goed worden opgepakt en dat de dienstverlening aan burgers kwalitatief op peil is. Een gemeentebestuur moet toegankelijk en herkenbaar blijven voor burgers en burgerinitiatieven kunnen faciliteren. Dat is nog niet overal vanzelfsprekend.

De laatste jaren zijn er tientallen miljoenen gestoken in de economische basisinfrastructuur: in het arbeidsmarktbeleid, in de vrije tijdssector, in regionaal economische actieplannen, in ruimte voor bedrijvigheid. Voor komend jaar meldt u tal van inspanningen en voornemens. Wij hopen dat die realiseren wat wordt beoogd. Dienen we daarmee altijd de goede doelen?

Het Brabants werkloosheidspercentage ligt weliswaar structureel enkele tienden van een procent lager dan het landelijk gemiddelde, maar het blijven ruim 110.000 mensen te veel; ruim de helft van hen is laagopgeleid en 11.000 Jongeren onder hen zoeken werk. De arbeidsmarktpositie van migranten is heel moeilijk. Meer dan de helft van alle werkzoekenden is 45 jaar of ouder. Het is keihard om langs de kant te moeten staan, in de bijstand te belanden en soms zelfs je huis te moeten verkopen. Nog niet zó lang geleden bepleitte de voormalig voorzitter van de BZW, de heer Swinkels, voor het nog beter bestrijden

van schooluitval en het opleiden van jongeren zonder baan voor de digitale toekomst. Wij kunnen ons daarin prima vinden. Werkt u daaraan mee?

Het CDA blijft uw aandacht vragen voor concrete werkgelegenheidsimpulsen, zoals het dat eerder deed. In West-Brabant trekt de sluiting van Philip Morris een extra zware wissel op de werkgelegenheid in deze regio. U nam het initiatief tot een werkplein om van werk naar werk te begeleiden. Wat is de stand van zaken? Ook stelde u de regio structuurversterking in het vooruitzicht. Gaat de provincie deelnemen in concrete projecten?

Het MKB-bedrijfsleven (Midden- en Kleinbedrijf) zou zich sneller kunnen ontwikkelen met positieve werkgelegenheidseffecten als bedrijfsplannen goed zouden kunnen worden begeleid. Dat gebeurt wel in de grote/grotere steden, maar elders is het buffelen voor de ondernemer zelf. We kennen een voorbeeld waarbij een bescheiden planontwikkeling gedurende veel te veel maanden 70 ambtenaren moest passeren om het van de grond te tillen. Daar kan de provincie met beperkte menskracht naar onze mening echt van betekenis zijn bijvoorbeeld als een "bedrijfsplanversneller" de ondernemers ondersteunt. Wilt u die economische kansen gestalte geven?

De CDA-fractie was onder de indruk van de recente fondsenpresentatie van de BOM. De aanpak biedt perspectief voor innovatieve ondernemers maar ook voor het maatschappelijk en financieel rendement van de fondsen. Voor het MKB blijken er veel financieringsmogelijkheden in Brabant en Nederland beschikbaar. Voorheen besteedden de Kamers van Koophandel aandacht aan exportbevordering bij het MKB. Pakt de BOM dit nu op?

De strategie om de internationale positie van Brabant te versterken is van groot nut. Om Brabant tot de top van de innovatieve regio's in Europa te doen behoren, moet veel uit de kast worden gehaald én veel worden gereisd. Het CDA vindt het alleszins de moeite waard.

Er is in de West-Brabantse gemeenten heel wat onvrede over het 380 kV hoogspanningsleidingstracé. Speelt de provincie in de discussie over het tracé een rol en zo ja, welke? Het CDA wil dat Minister Kamp TenneT opdraagt leidingen ondergronds aan te leggen als die woonwijken aansnijden of door landschappelijk en ecologisch kwetsbare gebieden lopen. Wij vragen u dat te bevorderen.

De begroting voorziet ook in een NIMBY-budget (Not In My Backyard), maar het programma van aanpak ontbreekt nog. Wat staat er op de rol?

Winkel- en kantorenleegstand is nog steeds een groot probleem. Zijn er nu adequate regionale detailhandels- en kantorenvisies en worden die ook regionaal gehandhaafd?

Een sterke agrofoodsector is van eminent belang voor Brabant, ook qua werkgelegenheid. Onze provincie en de belangenorganisaties hebben hun nek uitgestoken voor een duurzame en gezonde intensieve veehouderij. Nu vragen oplossingen voor overlast volop onze aandacht. Dat vereist een intensieve dialoog van boeren en burens. De urgentieteam zijn aan de slag en nu gelukkig mét budget. Hoe ligt de relatie met de streeknetwerken die ook over een fors jaarbudget beschikken? Hoe kijkt u trouwens aan tegen de laatste ontwikkelingen in de wetgeving voor de melkveehouderij? Wat kunnen daarvan de gevolgen zijn voor Brabant?

De bouw van woningen trekt nog niet goed aan, terwijl er wel veel behoefte aan is. Het CDA heeft altijd gepleit voor collectief particulier opdrachtgeverschap – wat een succes blijkt – en startersleningen. Er is goed inzicht in de belemmeringen nodig. Is het aanbod passend, is het voldoende kleinschalig, zijn de goede doelgroepen in beeld gezien de demografische ontwikkelingen, etc.? Wij hebben behoefte aan een goede analyse van het complex van woningbouw stimulerende instrumenten.

Brabant is zuinig op zijn goede grondwater. Het is een economische factor van betekenis. Op de Brabantse Waterdag in februari jl. bevestigde ook de directievoorzitter van Bavaria dat nog eens. Geen wonder! Hij liet toen trouwens ook weten beducht te zijn voor boringen naar schaliegas in Brabant. "Ons water wordt beschermd door de bodem. Ga daar alsjeblieft niet in zitten boren." zei hij. Dat was ons natuurlijk uit het hart gegrepen! Het CDA is tegen deze boringen en nam in september 2013 het initiatief

tot een beschermingsmotie. Medio september 2014, een jaar na dato, bracht u de 6e wijziging van de PMV (Provinciale Milieuverordening) in de inspraak. Die periode liep tot 3 november. Wij zijn benieuwd hoeveel reacties er zijn ontvangen. Het blijkt nog eens vijf maanden te kosten voor we een besluit mogen nemen: op 6 maart 2015! We vinden dat treurig lang duren. Een groot zorgpunt is ook nieuw Belgisch onderzoek naar de opslag van kernafval in zowel de hoge als de lage ondergrond tegen onze grens aan. Het CDA heeft grote moeite met de gang van zaken. Is daarover stevig contact met de Belgische overheid en met onze eigen regering?

Er gaat geen week voorbij of we worden mondiaal, in Europa en landelijk geconfronteerd met klimaatrecords waarbij zware neerslag leidt tot overstromingen. Het CDA kiest bovenal voor veiligheid, dus voor hoogwaterbescherming door adequate primaire en regionale keringen. We kennen de vijf jaars toets van rivierdijken. Zijn de afvoer-prognoses van rivieren, bijvoorbeeld die van de Maas, nog wel de juiste, ook voor de langere termijn? Welke scenario's hanteren GS? Waterschapsverkiezingen (ook op 18 maart 2015) lijken soms een ver-van-mijn-bed-show, maar daarover gaan ze dus ook!

Vorig jaar vroegen we ook al aandacht voor de Nationale Parken. Brabant kent er vier. Het zijn de kerngebieden binnen het Brabantse natuurnetwerk. Grenspark De Zoom-Kalmthoutse Heide krijgt tot 2019 een fors budget (€780.000) van de provincie voor het natuurherstelproject Helvex, en trouwens ook van Europa. Maar de organisatie zelf wordt alleen nog door Vlaanderen gefinancierd en dat is momenteel heel problematisch. Hoe zit dat bij het Nationaal Park De Biesbosch? Hiervoor kwamen we nog subsidie tegen in de begroting. Is er sprake van "gelijke monniken gelijke kappen"? Graag uw reactie hierop.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Ik ben heel blij dat mevrouw Kerkhof de Nationale Parken aanhaalt. De mensen van het grenspark hebben aangegeven dat het water hun tot aan de lippen staat en waarschuwen dat Vlaanderen misschien de steun voor de basisvoorzieningen zal intrekken. Vindt mevrouw Kerkhof niet dat Brabant een bepaalde basis moet garanderen waardoor het park de subsidies kan blijven binnenhalen?

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): De heer Van der Wel weet dat daarover afspraken gemaakt zijn met de Nationale Parken. Er is aangekondigd dat wij geen rijksbudget meer krijgen en dat moeten doorvertalen naar de parken. Wij vonden dat allemaal verstandig beleid. Maar de overgangperiode waarbinnen die zelfvoorzienendheid moet worden gerealiseerd door de parken is best kort. In ieder geval heeft Grenspark De Zoom-Kalmthoutse Heide daar grote problemen mee. Ik confronteer de gedeputeerde graag met het feit dat wij nog wel subsidie voor het nationaal park De Biesbosch in de begroting zien en niet meer voor de andere Nationale Parken. Ik wil daarop graag zijn reactie. Wij hebben een motie achter de hand maar die wil ik nu nog niet inbrengen want ik verwacht een goed antwoord van het college op deze probleemstelling. Ik deel de zorgen daarover.

Staatssecretaris Dijkzwaag heeft recent in de Tweede Kamer toegezegd met provincies mee te willen denken over een impuls voor de Nationale Parken. Kunt u ons zeggen of haar belofte al met u is gecommuniceerd en of zij wel geld meebrengt?

De CDA-fractie heeft er behoefte aan meer zicht te krijgen op de samenhang tussen de BrUG (Brabant uitnodigend groen)/het Groenfonds en tal van subsidiepotjes. Misschien kunt u ons dat inzicht verschaffen? Het CDA wil een pleidooi houden voor eenmalige provinciale steun aan Natuurmuseum Brabant in Tilburg dat dringend toe is aan vernieuwende, interactieve en educatieve presentaties en aan het samen met het Brabants Landschap realiseren van beleavingsroutes in de natuur. Andere partijen financieren fors mee. Daar zijn wij van op de hoogte gesteld. De doelen passen volgens ons prima binnen Natuur en Samenleving, Vrijtijdseconomie en Natuureducatie. Pakt u die handschoen op?

De heer **Smeulders** (PvdA): Voorzitter. Mijn fractie vindt het een prima idee om het Natuurmuseum in Tilburg te steunen. Wij vragen ons alleen af hoe mevrouw Kerkhof bij het Natuurmuseum in Tilburg uitkomt. Zijn er niet meer musea in Brabant die onze steun nodig hebben en verdienen, bijvoorbeeld het Oorlogsmuseum in Overloon?

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): U haalt mij de woorden uit de mond, mijnheer Smeulders, ik kom daar nog op en heb daarvoor ook een motie voorbereid. U krijgt zo antwoord als u het goedvindt.

De heer **Smeulders** (PvdA): Ik wil natuurlijk niet alleen dat museum noemen want er zijn veel meer musea in Brabant. Hoe komt mevrouw Kerkhof op deze twee musea?

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Het Natuurmuseum Brabant heeft wel een provinciale uitstraling, ook al is het een Tilburg museum gevestigd in een Tilburgs pand. Ik realiseer mij dat ook. Het is vooral voor heel veel Brabantse kinderen van groot belang dat zij interactief worden geconfronteerd met natuur en alles wat daarmee te maken heeft. In die zin hebben wij voor dit museum een uitzondering willen maken.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Ik ondersteun uw voorstel van harte, mevrouw Kerkhof. Wij vinden ook dat het Natuurmuseum ondersteund moet worden. Ik heb geïnformeerd en blijkbaar is er al iets in de maak. Hebt u daarover misschien meer gehoord?

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Ik heb heel recent nog contact gehad met de directeur van het museum. Alle fractievoorzitters hebben van de zomer gesprekken gehad in dat museum. De directeur heeft mij verteld dat inmiddels een aantal fondsen bereid is om bij te dragen maar van overheden wordt ook wat verwacht. De gemeente Tilburg heeft als handreiking de bezuiniging inmiddels ingetrokken. Er wordt echter ook een steuntje verwacht van de provincie. Dat is wat ik aankaart.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Mijn concrete vraag is of mevrouw Kerkhof een idee heeft hoe wij dat moeten doen en waar het geld vandaan moet komen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Er zitten nog mogelijkheden in deze begroting, maar ik wil eerst de reactie van het college horen op mijn vraag.

De **voorzitter**: Dat lijkt mij de goede volgorde.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Ik verbaas mij even over het Natuurmuseum. Het is allemaal een beetje selectief. Het Natuurmuseum neemt zich de moeite om met iedereen te praten. Overigens wat mevrouw Brunklaus zegt, klopt. Ik heb mijnheer Ellenbroek ook gesproken. Hij zei in overleg te zijn met de gedeputeerde. Die is kennelijk met iets bezig. Goed, dat is tot daaraan toe. Wij barsten van de musea. Als je piept, krijg je kennelijk geld en als je dat niet doet, niet. Waarom komt mevrouw Kerkhof nu met het Natuurmuseum?

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Precies om de redenen die mevrouw Geeraedts noemt. Er wordt terecht gepiept. Naar ons idee heeft dit museum een Brabant breed effect van grote educatieve waarde. Dat is voor ons de reden om dit probleem nu voor te leggen en met het college te bespreken.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Ik hoop dat de heer Tacken nu gaat twitteren dat alle musea vooral moeten gaan piepen want dan komen zij hier kennelijk aan bod. Ik vind het een beetje merkwaardige stap.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Ik vind dit een conclusie die absoluut niet slaat op wat ik gezegd heb.

De **voorzitter**: Twitter is ook een vorm van piepen heb ik begrepen. Er staat een vogeltje bij. Ik wil eigenlijk het college dadelijk aan het woord laten anders blijven wij hangen in een discussie zonder dat wij de feiten kennen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. Ik wil toch even aanhaken bij wat mevrouw Geeraedts terecht zei. Wat nu als straks bijvoorbeeld het Natuurmuseum Asten zich beroept op het feit dat het ook een provinciale uitstraling heeft en ook van zo'n potje gebruik wil maken? Is het niet erg selectief?

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Mijnheer Van Hattem, ik ga niet in op "what if"-vragen. Ik vind die volslagen buiten de werkelijkheid staan.

De heer **Van Hattem** (PVV): U schept hierdoor wel een precedent, mevrouw Kerkhof, en daardoor kunt u dit soort "what if"-vragen wel degelijk verwachten.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Politiek is keuzes maken, mijnheer Van Hattem, en dat doen wij.

De **voorzitter**: Mevrouw Kerkhof, vervolgt u uw betoog.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Ik wacht graag het antwoord op mijn vraag of het college die handschoen oppakt, af.

Ik kom nu op de Nb-wetvergunningen (Natuurbeschermingswet). Mevrouw Geeraedts is daarop uitvoerig ingegaan. U heeft ook van onze fractie al vele malen begrepen onder meer door het initiatiefvoorstel in juli van collega René Kuijken, dat de enorme stapels Nb-wetvergunningaanvragen én het trage tempo waarin die worden behandeld én de zeer hoge kosten die daarmee zijn gemoeid, ons grote zorgen baren. Dat mag zo niet doorgaan. Het draagt ook niet bij aan de gewenste verbetering van de kwaliteit van het leefmilieu die de agrarische sector voor zijn rekening moet nemen, integendeel. We roepen u nu bij motie op onafhankelijk onderzoek te laten doen naar een effectieve en efficiënte afhandeling van de Nb-wetvergunningaanvragen. Die motie wordt mee ingediend door de fractie van de VVD.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Ik kan mij toch heugen dat wij hierover de afgelopen jaren frequent gedebatteerd hebben met de gedeputeerde. Hij heeft elke keer gezegd er alles aan te doen om ervoor te zorgen dat de dingen die gedaan moeten worden inderdaad gedaan worden. Ik ben daar echt van overtuigd geraakt. De motie die mevrouw Kerkhof voorstelt lijkt mij een soort motie van afkeuring tegen de gedeputeerde. Zij vertrouwt niet dat hij de waarheid spreekt als hij zegt dat hij er alles aan doet?

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Ik vertrouw de gedeputeerde absoluut. Ik ben er ook van overtuigd dat hij daar zijn uiterste best voor doet, maar je hebt daarvoor ook de medewerking van de omgevingsdiensten nodig. Wij hebben het idee en hebben daarvoor ook aanwijzingen dat die niet zo efficiënt werken als andere diensten. Wij hebben ook informatie ingewonnen bij de andere provincies. Die informatie is precies de aanleiding voor onze motie waarin wij het college vragen om onze werkmethoden en werkprocessen leggen naast die elders in het land gebruikelijk zijn. Wij willen dat onafhankelijk laten doen. Ik denk dat het verstandig is dat wij het doen want het zou naar ons idee wel eens kunnen aantonen dat het misschien anders en beter kan.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Als die signalen doorsijpelen naar het college, dan hadden ze daarvoor toch zelf ook iets kunnen bedenken en ons kunnen laten weten dat ze het idee hebben dat er iets niet goed gaat en ze daarom op onderzoek uitgaan. Nu moet het college erom vragen en doet volgens u de gedeputeerde zijn werk niet goed.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Ik denk dat de gedeputeerde zijn werk heel goed doet. Hij is vol vuur om dit aan te pakken. Dit heeft hij onlangs nog eens bevestigd in de commissie. Maar wij willen hem een handje helpen door te laten zien hoe andere provincies het mogelijk effectiever kunnen.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. Misschien kan het helpen als ik zeg dat het mij verbaasde dat de motie mede werd ingediend door de VVD. Ik dacht dat ik haar ook mede zou indienen maar ik ben blijkbaar vergeten dat door te geven. Ik zeg dit omdat deze motie die vraagt om een goed onderzoek, op geen enkele manier suggereert dat er een soort afkeuring is of geen vertrouwen zou zijn in het college of een lid van het college. Een goed en grondig onderzoek kan alleen maar leiden tot duidelijkheid. Als je zoals de gedeputeerde voor de ecologie zei vertrouwen hebt in wat je aan het doen bent, dan kan er alleen maar van worden geleerd of een aantal zaken waarvan we denken dat ze niet goed gaan, uitgelegd worden. We kunnen er dus alleen maar allemaal beter worden van een grondig onderzoek naar effectiviteit en efficiency.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Voorzitter. Ik constateer dat ik een fout heb gemaakt. Inderdaad had ook de SP als mede-indiener moeten worden vermeld. Excuus aan de heer Heijmans. Ik kom zo nog even zijn handtekening halen.

Dan kom ik tot cultuur en samenleving. De breed gesteunde motie van GroenLinks en het CDA over de doelbudgetten is gehonoreerd. Dank daarvoor. Die bieden in kleine kernen en ook stadswijken participatieperspectief.

Ook verleden jaar brachten wij het oorlogsmuseum Overloon onder de aandacht. Overloon is na het Brabants museum en museum De Pont het derde museum in Brabant met 110.000 bezoekers per jaar, waaronder veel schoolkinderen. Het is het oudste en grootste oorlogsmuseum van Nederland en het wil graag zijn ambitie waarmaken om zich te ontwikkelen tot het Nationaal oorlogsmuseum. Het is wel bouwkundig aan een opwaardering toe. Tentoonstellingen moeten worden vernieuwd en ook het educatieve concept. Het is niet alleen voor Brabant van belang dat toekomstige generaties hier tastbaar ervaren wat oorlog inhoudt. Er is sprake van een koppeling van de cultuur en de vrijetijdsagenda op het gebied van militair erfgoed.

De heer **Burger Dirven** (VVD): Is het u bekend dat de directeur in de media heeft aangegeven dat hij eigenlijk geen subsidiegelden wil krijgen?

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Nee, dat is voor mij volslagen nieuw. Recent heb ik nog hele andere berichten gehoord. Kunt u zeggen waar het staat?

De heer **Burger Dirven** (VVD): Het heeft gestaan in de knipselkrant van de provincie.

De **voorzitter**: Laten we dat even uitzoeken. Mevrouw Kerkhof vervolgt haar betoog.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Er is sprake van een koppeling tussen cultuur en de vrijetijdsagenda op het gebied van militair erfgoed. Bij de Voorjaarsnota 2014 is al geld vrijgemaakt voor Overloon in een strategische alliantie met de Liberation Route. Maar er is ook budget nodig om het businessplan met een

gedragen strategie uit te voeren, met financieringsperspectief voor andere partners dan de provincie. Wij doen met de motie allereerst een beroep op de portefeuillehouders van cultuur en vrijetijdseconomie om samen met het museum de ambities te bespreken en aan PS een voorstel voor te leggen, want wij zijn overtuigd van de noodzaak en de waardering van velen hiervoor.

Wat mobiliteit betreft waarderen wij de inspanningen van het college bijzonder om samen met de regio's tot aanzienlijk minder verkeersslachtoffers te komen. Het heeft effect. Provinciale wegen zijn vaak de boosdoeners, zegt ook weer een recent landelijk rapport. Er moet extra aandacht voor de oorzaken van ongelukken komen. Op die aspecten kunnen wegen en situaties immers worden verbeterd. Het CDA wil dat het college met de GGA-regio's (gebied gerichte aanpak) bekijkt, of en hoe de BDU-middelen (brede doeluitkering) met prioriteit voor de verkeersveiligheid kunnen worden ingezet.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voorzitter. Mevrouw Kerkhof refereert aan het onderzoek van de ANWB waaruit blijkt dat een heel groot deel van de provinciale wegen in Brabant – ik dacht 65% – niet voldoet aan de eisen voor drie sterren op het gebied van verkeersveiligheid. De ANWB zegt ook dat er gewoon infrastructurele aanpassingen nodig zijn. Die zijn redelijk duur; er zit een heel pakket achter. Is het CDA bereid daarvoor extra geld uit te trekken?

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): De heer Smeulders weet dat er heel forse budgetten gaan naar de GGA-regio's. Het is niet voor niets dat ik die er uitdrukkelijk bij betrek. Ik vind daarom dat ook bij de regio moet worden bekeken waar wij verbeteringen kunnen aanbrengen. Overigens, om geen misverstand op te roepen, heel veel wegen in Brabant zijn zo smal omdat er in de berm prachtige grote oude bomen staan. Wij zijn niet bereid die te laten sneuvelen. Daarvoor moet dan maar een aangepast verkeersregime komen om te zorgen dat mensen daar geen verkeersongelukken krijgen. Die bomen moeten in ieder geval wat ons betreft behouden blijven want die zijn bijzonder karakteristiek voor Brabant.

De ruit om Eindhoven moet er van het CDA komen. Wij rekenen erop dat de afspraken met het Rijk worden nagekomen. De bereikbaarheid van de hotspot Brainport verdient onzes inziens beter. De regio is hopeloos slecht ontsloten en kent bijna permanent files en ongelukken. Het CDA juicht innovatieve en alternatieve mobiliteit toe maar we vinden het te kort door de bocht als wordt gesuggereerd dat het bereikbaarheidsprobleem daarmee kan worden opgelost waardoor de ruit overbodig zou worden. Bovendien ontlast die veel gemeenten in de omgeving ook van sluipverkeer.

Er is in de portefeuille mobiliteit overigens heel veel aandacht voor infrastructuur en er wordt keihard aan gewerkt. Denkt u maar aan de in de vorige vergadering van PS aangenomen PIP voor de N69.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Misschien ben ik het wel met u eens over die ruit, maar het is nu wel eigenaardig dat wij dat graag willen, maar de regio die er voordeel van heeft in groten getale zegt dat het voor hen niet hoeft. Is het dan niet trekken aan een dood paard?

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Ik kijk wat anders tegen de steun in de regio aan dan u kennelijk doet. Mij spijt het overigens zeer dat Eindhoven en Helmond zijn afgehaakt. Ik vind het verbazingwekkend als je weet voor wie je het doet. Maar dat is aan hen en het politieke bestuur van beide gemeenten. Die hebben kennelijk veel meer fiducie dan wij in waarschijnlijk ver in de toekomst liggende innovatieve oplossingen die voorlopig de eerste 10-20 jaar niet realiseerbaar zijn. Wij vinden dat de problemen bij Eindhoven en omgeving nu moeten worden opgelost.

De heer **Smeulders** (PvdA): U stelt dat de ruit gewoon moet worden aangelegd zoals het college voorstelt. Mijn vraag aan u is, of u niet vindt dat het college een uiterste inspanning moet doen om er samen met de regio uit te komen. Anders helpen we Brabant natuurlijk niet vooruit.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Ik zou zeggen: doet u zelf eens iets wat daaraan bijdraagt. Deze gedeputeerde heeft zich werkelijk het vuur uit de sloffen gelopen om dat voor elkaar te krijgen, maar dan heb je wel medestanders in de Staten nodig.

De heer **Smeulders** (PvdA): Als u mij op zijn plek neerzet zal ik mijn best doen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Stel dat dat draagvlak er wel is, bent u dan wel voor die ruit?

De heer **Smeulders** (PvdA): Ik zeg niet dat ik dan voor dit plan ben dat nu bij de provincie ligt maar op het moment dat de provincie naar de gemeenten stapt en er draagvlak komt, dan komt er waarschijnlijk een plan uit dat in ieder geval mij wat meer zal aanspreken.

De heer **Heijmans** (SP): Mevrouw Kerkhof, ik vind het toch een wat vreemde opmerking die u richting de heer Smeulders maakt. U verwijt hem dat hij niet voldoende zijn best doet. Met andere woorden zegt u: u geeft niet toe. Maar waar heeft toegegeven van dit college dan in gezeten? Als u vindt dat moet worden geprobeerd er samen uit te komen, dan behoor je stappen naar elkaar toe te doen. Bent u van mening dat de provincie naar beide gemeenten, Eindhoven en Helmond, zoveel stappen in hun richting heeft gedaan?

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Ja, die mening ben ik toegedaan. Het voorkeurstracé dat het college nu naar buiten heeft gebracht, wijkt evident af van het eerdere plan, bijvoorbeeld rond de A67, en doet daarmee een handreiking aan de regio die daar onder andere om heeft gevraagd. Daarom meen ik dat er inderdaad goed over wordt gesproken.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ik hoor de heer Smeulders zeggen dat als hij op de stoel van de gedeputeerde had gezeten, enzovoort. Dat is allemaal leuk een aardig, maar hij is Statenlid en heeft zelf de mogelijkheid met initiatiefvoorstellen te komen. Dan had hij daar achter die tafel plaats kunnen nemen en zijn voorstel voor alternatieven voor de ruit kunnen verdedigen. Ik heb hem vier jaar lang met geen enkel realistisch alternatief voorstel zien komen in plaats van de ruit.

De heer **Smeulders** (PvdA): Punt is dat je als Statenlid moet inzetten op wat je kunt doen en wat doelmatig is. Wij hebben een zeer goed alternatief voor de ruit dat naadloos aansluit op wat nu allemaal in de regio wordt voorgesteld. Ik wil dat met plezier hier in de Staten komen verdedigen maar ik heb er weinig fiducia in dat het wat oplevert. Daarom doe ik het niet en doe ik mijn uiterste best wel een goed alternatief voor mijn partij eruit te krijgen. Daar kunt u op rekenen. Dat het niet aansluit bij wat mevrouw Geeraedts en mevrouw Kerkhof willen, is een ander verhaal.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ik hoor nog steeds geen goed alternatief voor uw partij, maar de regio moet er ook bij gebaat zijn en dat heb ik van u nog op geen enkel moment gehoord.

De heer **Kutlu** (D66): Voorzitter. Ik wil graag van het CDA weten hoe het tegenover de huidige knelpunten staat, zoals de A67 en de A58. Dat wordt met de dag erger. Met de ruit schuift u dat voor u uit en het duurt nog heel lang voordat die knelpunten worden opgelost.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Ik heb de A67 net al genoemd. Misschien is het de heer Kutlu ontgaan. Ik vind het van groot belang dat in het huidige voorkeurstracé van het college een forse verbetering plaatsvindt maar ik moet zeggen dat het allereerst een Rijksverantwoordelijkheid is, wat ook voor de A58

geldt. Dit college heeft ervoor gekozen en dat steunen wij van harte om tot voorfinanciering te komen van de aanpak van de A58. Toen de minister het naar achteren schoof uit bezuinigingsoverwegingen hebben wij gezegd dat we desondanks de voorfinanciering handhaven. Ik vind dus dat de A58 ook moet worden aangepakt. Sterker nog, ik zat vanmorgen ook weer in een file van 11 km, misschien wel dezelfde als die van u. Het is mij de afgelopen week al herhaaldelijk overkomen. Het is dus heel hard nodig, vooral ook omdat de A58 de enige oost-westverbinding is van het uiterste puntje in het westen naar het uiterste puntje in het oosten.

De heer **Kutlu** (D66): Ik begrijp dat het CDA pleit voor oplossing van de fileproblemen. Als het daarom gaat, dan weten we toch waar de files staan. Die zitten niet in die ruit maar in die wegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Mijnheer Kutlu, ik vind het verbazingwekkend dat u het standpunt heeft ingenomen zoals u dat laatst in de commissie heeft gedaan, namelijk tegen de ruit. Ik heb uw partijprogramma er nog eens op nagelezen. Daarin pleit D66 voor het aanleggen van de ruit. Ik vind dat volslagen ongeloofwaardig.

De heer **Van den Berg** (PVV): Nog even op de A58 terugkomend, u stond waarschijnlijk in de file tussen Breda en Tilburg. Op dat stuk loopt het heel snel vast en we hebben er al eens een motie over gehad. Van de gedeputeerde hoor ik ga straks hoe het daarmee staat. Uitgerekend het stuk tussen Goirle en Sint Annabosch is niet meegenomen in de verbredingsplannen van de A58. Ik heb er niet zo gauw een motie voor maar wellicht kunnen we er hier nog aandacht aan besteden.

De **voorzitter**: Waarvan acte. Wil mevrouw Kerkhof haar betoog vervolgen en ook tot een afronding komen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Voorzitter. Ik steun wat de heer Van den Berg zegt. Het geldt overigens ook voor het gedeelte bij Bergen op Zoom dat ook problematisch is. Daar moet nog eens naar gekeken worden.

Ik kom tot komomleidingen. Het CDA wil graag dat u in deze bestuursperiode zicht brengt op een oplossing van de problematiek van de N605 bij Boekel.

Het CDA heeft eerder in de commissie voor mobiliteit en financiën bij monde van mevrouw Aarts gesproken over de geluidsoverlast van het spoor bij Breda in de periode dat de verlenging van de Betuwelijn in Duitsland wordt aangelegd.

De heer **Smeulders** (PvdA): Ik keer nog even terug tot Boekel. Daar hebben we het al vaker over gehad in deze Statenperiode en niet voor niets. Mevrouw Kerkhof vraagt aan de gedeputeerde daarvoor een oplossing te vinden. Het is wel heel belangrijk wat de Staten daarvan vinden want de gedeputeerde had al lang een oplossing klaarliggen en wij hebben hem teruggefloten. Mijn vraag aan haar fractie is wat zij eigenlijk wil. Wat is uw oplossing?

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): In de Staten is unaniem een motie aangenomen om te kijken of er nog alternatieve oplossingen zijn. De gedeputeerde is daarmee bezig en u weet dat we daar een Statenmededeling over hebben gehad in september. Volgende maand komt tijdens het werkbezoek het antwoord van de gedeputeerde op de vragen die ik daarover hebben gesteld. Ik heb gevraagd of ik bij dat werkbezoek aanwezig mag zijn. Wij willen dus graag dat er nog in deze bestuursperiode oplossingen komen. Als de alternatieven niet werken dan zal de komomleiding moeten worden aangelegd. Het is klip en klaar, er moet een oplossing voor de problematiek komen. Hoe die luidt is nu de vraag.

Ik had het over de overlast van het spoor. In plaatsen als Eindhoven, Helmond en Deurne zal het goederenvervoer per trein ook drastisch toenemen. De vraag is wat de staatssecretaris eraan doet om die overlast te beperken. Mijn vraag aan de gedeputeerde is of dit ook in het bestuurlijke MIRT (meerjarenprogramma infrastructuur, ruimte en transport) is of wordt besproken.

Wij zijn heel blij met het verbeteren van de kwaliteit van de provinciale fietspaden en met de impuls voor energiezuiniger verlichting waarbij langs de provinciale wegen 2000 hoogvermogende lampen worden vervangen door led-verlichting.

Met ingang van 1 januari vinden drie grote decentralisaties plaats. Gemeenten hebben er hun handen vol aan. Mijn collega Nico Heijmans hekelde in het voorjaar terecht al de dreigende ontslagen van heel veel medewerkers in de zorg. Voor de provincie is primair de overdracht van jeugdzorgtaken naar gemeenten van belang. Die is in ieder geval in Brabant op tijd en goed voorbereid. Of de gemeenten de taken ook zo soepel kunnen oppakken als gehoopt is de vraag. Van nog groter belang voor veel mensen is de decentralisatie van de AWBZ in de Wet langdurige zorg. Krijgen kwetsbare zieke mensen thuis nog wel de zorg en hulp die ze nodig hebben? Kunnen mantelzorgers het aan? De CDA-fractie van de Tweede Kamer heeft daarvoor zaterdag jongstleden een meldpunt geopend. De provincie gaat er formeel niet over maar Brabant kan wel wat betekenen voor de nu nog 66 gemeenten. Tijdens onze contacten hierover bleek bij diverse verantwoordelijke wethouders behoefte aan een tijdelijke provinciale kennisbank op de 3D-terreinen, een soort expertisepunt, voor bijvoorbeeld twee, maximaal drie jaar. Het kan ook digitaal. Een soort kennisbank met 'best practises', goed betaalbare initiatieven, praktische ideeën van buiten de eigen regio waar de gemeenten mee aan de slag zouden kunnen.

De **voorzitter**: Mevrouw Kerkhof, u heeft nog 2 minuten.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Daar kom ik aardig mee uit.

Het voorstel van het CDA is dat Brabant de gemeenten op die manier in staat stelt zo over de schutting van de regio heen te kijken in het belang van alle zorgcliënten. Mijn vraag is of u daarvoor mogelijkheden heeft, misschien een bescheiden potje.

Het tweede voorstel van het CDA is om te kijken of u de duim van Brigitte van Haften, het compliment, zou willen inzetten in die 3D-decentralisatie, bijvoorbeeld met de hulp van een deskundige jury.

Tot slot nog een voorschot op het einde van deze bestuursperiode. Met de coalitiepartners van SP en VVD maar ook met de andere fracties in de Staten hebben wij constructief kunnen samenwerken. Samen hebben we niet alleen de Tien voor Brabant uitgevoerd maar gelukkig ook ons eigen CDA-verkiezingsprogramma grotendeels kunnen realiseren. Veel waardering hebben we voor de inzet van het college. U hebt nu bijna vier jaar met tomeloze energie en verbindende draagkracht keihard gewerkt in binnen- en buitenland voor een sterk Brabant, veilig, gezond, goed bereikbaar, zorgzaam, ecologisch robuust, sociaal-cultureel en economisch innovatief en ook bestuurlijk straks voldoende slagvaardig. Een prima kerntakenpakket trouwens, zodat onze burgers en kennisinstellingen en onze gasten ook de toekomst van Brabant met vertrouwen tegemoet kunnen gaan, en met geloof in de democratie want we hebben gedaan wat we hebben beloofd. Wij rekenen erop dat kiezers dat op 18 maart waarderen.

Voorzitter. De vertrouwenscommissie is zojuist aan het werk gezet, maar wij laten u alvast weten dat wij u een buitengewoon goede Commissaris van de Koning vinden en wij waarderen het met heel veel Brabanders dat u wilt blijven. Dank u wel.

De **voorzitter**: Door de leden Kuijken, Van Vught, Verhees en mevrouw Slegers wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op vrijdag 14 november 2014,

behandelend Statenvoorstel 63/14, Begroting 2015 en de Najaarsbrief 2014,

constaterende dat:

- *er grote achterstanden zijn in het verlenen van Natuurbeschermingswetvergunningen;*
- *er sinds 2012 extra formatie (€ 8,6 mln. sinds 2012) is toegevoegd om te pogen de achterstanden in te lopen;*
- *er desondanks nog steeds grote achterstanden bestaan,*

overwegende dat:

- *de indruk bestaat dat in de provincie Gelderland deze vergunningverlening met verhoudingsgewijs minder formatie, binnen de wettelijke termijnen, met minder legeskosten en met nauwelijks schadeclaims wordt gerealiseerd;*
- *Brabant striktere normen hanteert dan de landelijke (kop op nationale wetgeving);*
- *de stagnatie van de vergunningverlening het draagvlak onder de Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij kan ondermijnen;*
- *het zonde is dat extra middelen worden besteed aan bureaucratie, in plaats van aan stikstof verminderende maatregelen;*
- *de provincie een lerende organisatie wil zijn,*

verzoeken Gedeputeerde Staten:

- het aantal vergunningsaanvragen, de formatie-omvang van het uitvoeringsteam, het aantal bestede uren en de gemiddelde doorlooptijd per afgehandelde vergunning, het aantal overschrijdingen van de wettelijke beslistermijnen, het aantal schadeclaims, de omvang van het schadebedrag, het aantal verzoeken tot aanvullende informatie en de onderzoekslast voor de aanvrager;*
- *op basis van dit vergelijkend onderzoek naar het vergunningverleningstraject na te gaan op welke wijze het vergunningsverleningsproces in Brabant kan worden versneld;*
 - *dit onderzoek binnen twee maanden op te leveren,*
- en gaan over tot de orde van de dag."*

Deze motie maakt deel uit van de beraadslagingen en krijgt nr. M3.

Door de leden Vught, Brenninkmeijer, mw. Van de Weyer, Mondriaan en mw. Roozen wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 14 november 2014,

behandelend het Statenvoorstel 63/14 Begroting 20 15 en de Najaarsbrief 2014,

overwegende dat:

- *het museum Overloon het oudste en grootste oorlogsmuseum van Nederland is;*
- *het museum Overloon een inhaalslag wil maken met de ambitie om door te ontwikkelen tot het Nationaal Oorlogsmuseum onder de werktitel 'Oorlog hoort in het museum';*
- *het museum nu kampt met een achterhaald en een verouderd tentoonstellings- en educatief concept en dat een renovatie op korte termijn essentieel is;*
- *het museum jaarlijks vele bezoekers trekt (100.000 bezoekers per jaar), waaronder grote groepen schoolkinderen en wegens zijn historische, culturele en museale aantrekkingskracht een grote meerwaarde heeft voor Noord-Brabant;*

- *de collectie van het Museum tastbaar zichtbaar maakt wat de oorlog heeft ingehouden en dat dit belangrijk is voor toekomstige generaties van Noord-Brabant en Nederland;*
 - *het museum Overloon, vanwege de historische plek die het inneemt in Operation Market Garden, de geijkte plek is om dit historisch erfgoed voor het nageslacht te behouden,*
- constaterende dat:*
- *in de Cultuuragenda vanuit een gedeelde verantwoordelijkheid tussen Provincie, overheden, ondernemers en betrokken burgers gewerkt wordt aan een sterk cultuursysteem met een brede basis en toonaangevende top;*
 - *door het Uitvoeringsprogramma Erfgoed 2012-2015 de koppeling wordt gelegd met Cultuuragenda en Vrijtijdseconomie op het gebied van militair erfgoed (waaronder de waterlinies en het herdenken van de oorlogen van de 20^e eeuw);*
 - *reeds bij de Voorjaarsnota 2014 2x €500.00 (2014 en 2015) is vrijgemaakt voor het museum Overloon en de Liberation Route;*
 - *door een meer samenhangende benadering van het militair erfgoed het provinciale en nationale belang daarvan zal versterken,*

verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *in gesprek te gaan met museum Overloon en andere mogelijke stakeholders en te onderzoeken hoe de provincie de ambities van het museum zou kunnen versterken en versnellen;*
- *daarbij ook aandacht te besteden aan het versterken van de Liberation Route in Brabant mede door middel van het verstevigen van de strategische alliantie met de andere grote Brabantse instellingen (zoals het Nationaal Monument Kamp Vught, het Generaal Maczek Museum in Breda en Bevrijdende Vleugels in Best);*
- *zo spoedig mogelijk met een uitgewerkt voorstel hiertoe aan Provinciale Staten ter besluitvorming voor te leggen,*

en gaan over tot de orde van de dag."

Deze motie maakt deel uit van de beraadslagingen en krijgt nr. M4.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter! Dit zijn de laatste algemene en financiële beschouwingen van deze bestuursperiode. Met de financiële beschouwingen kan ik heel snel klaar zijn. Ik kan eigenlijk volstaan met te constateren dat in de afgelopen vier jaar en dus ook dit jaar een degelijk, sober financieel beleid is gevoerd. We zijn weliswaar van 1100 miljoen euro naar 700 miljoen euro gegaan maar daar moet je natuurlijk een aantal zaken vanaf trekken, zoals jeugdzorg en dergelijke. Ik constateer wel dat we structureel een bezuiniging van €70 miljoen in deze periode voor elkaar hebben gekregen. Daarbij kunnen we toch niet zeggen dat we als provincie op onze handen zijn gaan zitten. Ik vind het allereerste een compliment aan de gedeputeerde met financiën in de portefeuille maar ook een compliment aan het gehele college en eigenlijk natuurlijk aan de gehele Staten want zij doen gewoon wat wij zeggen. Anders is het niet.

Dan de algemene beschouwingen. Het is het einde van de bestuursperiode. Vier jaar geleden toen we aan dit avontuur begonnen, werd ik door mensen nog wel eens aangesproken met: God, jongen waar ga je aan beginnen met CDA en VVD, wat moeten jullie in één college, dat kan toch niets worden! Ik ben blij dat ik kan zeggen dat die mensen het allemaal fout hadden want ik vind dat het wel degelijk iets geworden is. Het is iets geworden voor Brabant. Ik zal straks een aantal zaken noemen waarvan ik denk dat we die in de afgelopen vier jaar goed hebben gedaan. Er is ook gebleken dat er wel degelijk op basis van afspraken en op basis van een zeer beperkt bestuursakkoord kon worden samengewerkt en daar kijk ik

met plezier op terug. Dat beperkte bestuursakkoord vond ik wel verstandig; geen 20 pagina's maar Tien voor Brabant. Er is natuurlijk af en toe best spanning geweest en we hebben pittige discussies gehad maar bestuursakkoord was bestuursakkoord en afspraak was afspraak en het was ook regelmatig mogelijk vrije keuzes te maken binnen dit college. Ik denk dat het goed is dat deze samenwerking heeft laten zien dat de clichébeelden als we het over onze politieke tegenstanders hebben – zoals het clichébeeld dat de SP tegen elke vierkante meter asfalt is en elk bloemetje wil sparen en het clichébeeld dat de VVD eigenlijk alles het liefst alleen maar wil asfalteren en verder geen oog voor natuur heeft – niet klopt. Alhoewel, na het betoog van mevrouw Geeraedts ga ik misschien toch weer een heel klein beetje twifelen, maar daar kom ik zo meteen nog wel even op terug.

Ik zie de afgelopen vier jaar als een periode waarin wij op een evenwichtige manier aandacht hebben gehad, op een integrale manier ook, voor de Brabantse economie en voor de Brabantse leefbaarheid, de Brabantse omgeving, het Brabantse landschap en de Brabantse natuur. Laten we onszelf niets wijsmaken, het ene heeft natuurlijk alles met het andere te maken. Een provincie waarin geen gezond leefklimaat is en geen uitdagend cultuurklimaat bestaat, kan nooit een interessante vestigingsprovincie zijn voor bedrijven en noemt u maar op. Het is niet voor niets dat wij als Brabant juist doordat wij ons op al die terreinen hebben ingezet, een aantrekkelijke provincie zijn.

Wat bedoel ik nu met die integraliteit. In dat kader viel het betoog van mevrouw Geeraedts mij tegen. Wij zijn gaan inzien dat we niet kunnen zeggen dat alleen maar in de taartpunt economie het geld zit waarmee je de Brabantse economie stimuleert maar dat we op allerlei andere terreinen op allerlei andere delen van die taart ook die Brabantse economie stimuleren. Dan lijkt het inderdaad veel als je 120 miljoen euro uitgeeft voor ecologie maar daar zitten natuurlijk een groot aantal wettelijke taken bij. Een probleem is natuurlijk altijd met milieu en natuur dat je het resultaat niet al na een maand ziet en ook niet na een jaar maar dan heb je het over jaren.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voorzitter. De heer Heijmans zei dat er ook veel wettelijke taken in zitten. Op het lijstje met herprioriteerbare zaken zie ik dat in de periode 2015-2018 65 miljoen euro herprioriteerbaar is op het gebied van ecologie. Het valt met die wettelijke taken dus nogal mee denk ik.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen dat herprioriteerbare heb ik geen bezwaar.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Ik merk het op omdat u het doet voorkomen dat in die 100 miljoen euro heel veel vastzit. Dat is dus niet zo.

De heer **Heijmans** (SP): Het is niet helemaal de helft. Met 65 miljoen euro van 120 miljoen euro hebben we het nog altijd over 55 miljoen euro die niet herprioriteerbaar is.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Dat rekensommetje kan ik ook maken. Als 55 miljoen euro niet herprioriteerbaar is dan is er heel veel vrijheid en zijn er heel veel mogelijkheden om er ook andere dingen mee te doen.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Het verbaast mij eigenlijk. Ik ga niet tegen hem zeggen dat de natuur niet goed is en al die dingen meer. Maar als we zien wat de gedeputeerde met het beetje geld op het gebied van economie heeft gedaan moet ik zeggen dat dat fantastisch is. Dan gaan we nu daarop bezuinigen, maar eigenlijk moet er veel meer geld bij want het is verdomd belangrijk dat mensen aan het werk komen. Dat moeten we juist stimuleren. Het is van de gekke dat we daarop gaan bezuinigen. We moeten het blijven stimuleren.

De heer **Heijmans** (SP): Ik stel niet voor daarop te bezuinigen maar ik zou wel een wedervraag willen stellen. Als u ervan uitgaat dat met al het geld dat in de economische taartpunt zit, werkgelegenheid is gecreëerd en er zonder meer vanuit gaat dat 50 miljoen euro extra ook meer werkgelegenheid geeft, dan is dat toch iets te simpel gedacht. Daarmee zou je suggereren dat je als overheid deze markteconomie volledig zou kunnen sturen. Volgens mij kan dat niet en het bevreemdt mij ook van de VVD die eigenlijk zegt dat we als overheid meer moeten investeren in economische ontwikkeling terwijl aan de andere kant het pleidooi eigenlijk is, de markt vooral vrij te laten, het bedrijfsleven zijn werk laten doen en ons er niet mee te bemoeien.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Ik vind dat de afgelopen periode het tegendeel heeft bewezen. Er is echt wat gebeurd met het geld dat daarvoor beschikbaar was. Het was niet eens zo gek veel geld. Dan moeten we niet zeggen dat we daaraan geen geld moeten uitgeven. We moeten er juist veel geld voor uittrekken. Ik doel op al die nieuwe technieken die op ons afkomen. Alles wat er gaat gebeuren vergt toch wel enige stimulering. Ik neem toch aan dat het vanuit uw politieke overtuiging ontzettend belangrijk is dat mensen aan het werk blijven of aan het werk komen.

De heer **Heijmans** (SP): Daarvoor hebben we toch het fantastische Innovatiefonds in het leven geroepen? Dat zit niet in de taartpunt, maar we doen het wel.

De heer **Van der Wel (PvdD)**: Voorzitter. Een interruptie voor mevrouw Geeraedts. Onder het hele groengebeuren, de ecologie, ligt een plan, namelijk het aanleggen van de EHS. Daar hebben we ons gezamenlijk aan gecommitteerd. Sorteert u nu voor op het leeghalen van dat potje groen voor economie?

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Mij hebt u dat niet horen zeggen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Ik vraag het op de vrouw af.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Als ik het niet heb gezegd, is het toch een overbodige vraag?

De **voorzitter**: Waarvan akte.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Mag ik nog even interrumpen op een uitspraak van de heer Heijmans richting VVD?

De **voorzitter**: Dat mag u.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Ik vind ook dat de markt het werk moet doen, maar die markt, het bedrijfsleven en de industrie, moeten niet beperkt worden door overheidsbemoeienis in negatieve zin. Ik wijs op de stikstofmaatregelen. Natuurlijk moeten er maatregelen worden getroffen, maar daarin moet je ook je weg zien te vinden. Je kunt het niet helemaal vrijlaten.

De heer **Heijmans** (SP): Dat klopt. Maar om de dingen te bereiken die mevrouw Geeraedts noemt, hoeft je niet meer geld in de taartpunt economie te stoppen. Dat is mijn betoog. Want dat zijn zaken die geen geld kosten, die niet drukken op onze begroting. Wij kunnen die sowieso doen. Mevrouw Geeraedts vindt mij onmiddellijk aan haar zijde als zij ten strijde wil trekken tegen onnodige bureaucratische regelgeving, natuurlijk.

Ik kom bij een laatste voorbeeld waarvan ik denk dat deze provincie de afgelopen vier jaar een verstandig en enigszins afwijkend beleid ten opzichte van de jaren daarvoor gevoerd heeft: de landbouw. In de afgelopen vier jaar zijn wij als provincie oog blijven houden voor de economische belangen van de landbouwsector, maar er zijn ontegenzeglijk ook stappen gezet om serieus te kijken naar de leefbaarheids- en gezondheidsproblematiek op het platteland. Daar is ook begrip voor gekomen. Ik vind dat wij dat evenwichtig en goed doen in samenspraak met alle actoren in het veld of dat nu de ondernemers zijn of de burgers in het buitengebied.

Wij zijn er als volksvertegenwoordigers de afgelopen vier jaar niet in geslaagd ons beter zichtbaar te maken bij de burgers en de Brabander enthousiaster te maken voor het bestaan van de provincie en van Provinciale Staten. Je kunt zeggen dat het een hopeloze missie is en geen zin heeft, maar ik heb in de afgelopen vier jaar als ik werd aangesproken bijvoorbeeld over de komende drie decentralisaties of over de sociale infrastructuur naar mijn idee te vaak moeten zeggen: ja, sorry, maar daar gaan wij niet over. Ik krijg af en toe de indruk dat wij bij heel veel dingen waarover mensen zich echt druk maken, waar zij mee zitten, waar zij tegenaan lopen en waarvoor zij ons benaderen, te vaak moeten zeggen: sorry, daar gaan wij niet over. Het is dan toch logisch dat de reactie dan is: wat hebben wij dan aan jullie? Een keer in de vier jaar mogen wij jullie kiezen, maar jullie gaan er niet over. Mijn voorstel is een goede kerntakendiscussie te voeren!

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Mijnheer Heijmans, als u aangesproken wordt, vertelt u de burger dan wel eens waar wij wél over gaan en wat wij wél doen, of zegt u alleen maar: sorry, daar gaan wij niet over?

De heer **Heijmans** (SP): Natuurlijk vertel ik waar wij wel over gaan en dat wij best belangrijk zijn, maar wij moeten ons realiseren dat lang niet elke Brabander ooit direct te maken krijgt met de zaken waar wij wél over gaan. Ik zeg niet dat het niet belangrijk is wat deze Staten doen, maar wij zijn volksvertegenwoordigers. Er ontbreekt een aantal directe relaties met de bevolking. Wij hebben te veel te maken met organisaties die de mensen vertegenwoordigen. Ik geef als voorbeeld de landbouw.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Het gaat om de positie van de provincie en de heer Heijmans projecteert nu een beetje de provincie richting gemeenten. De provincie heeft nu eenmaal een ander takenpakket en staat verder van de burger af. Dat is echter onze positie en ik hoop dat hij dat ook aan die burgers duidelijk maakt.

De heer **Heijmans** (SP): Ik luister dan eerder naar wat mevrouw Kerkhof zegt. Zij haalt de drie decentralisaties aan en vraagt zich terecht af of een soort regierol in dezen niet heel goed bij de provincie zou passen, of wij geen kenniscentrum zouden moeten zijn. In die regierol kunnen wij een rol spelen bij de enorme problemen die er straks zullen ontstaan in de gemeenten, zonder dat wij direct taken gaan overnemen. Ik pleit echt niet voor het weer invoeren van een armoedebelief etc.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Dat zou ik bijna denken.

De heer **Heijmans** (SP): Nee, maar ik ben wel van mening dat het goed zou zijn als wij ons meer gingen bekommeren om de leefbaarheid in Brabant, om het sociale domein. Uw pleidooi, mevrouw Geeraedts, is eigenlijk om de terreinen gezondheid en leefbaarheid een beetje te laten zitten en in plaats daarvan industriebeleid binnen te halen. Mijn pleidooi zou zijn: laten wij ons nu juist meer met zaken van de Brabantse samenleving gaan bemoeien waar mensen mee zitten en waar wij concreet iets kunnen betekenen.

Mevrouw **Spierings** (D66): Het belang van betrokkenheid van Brabanders bij onze democratie zult u ons niet horen bestrijden, maar de vraag is of wij daarvoor allerlei taken moeten binnenhalen waar wij niet over gaan. Zouden wij de burgers iets vooruit helpen als zij straks zowel bij de gemeente, de provincie en het Rijk moeten zijn voor de decentralisaties?

Ik vraag de heer Heijmans of de SP de afgelopen vier jaar nooit door Brabanders is aangesproken op taken waarover wij wel gaan. Wij zijn wel heel veel aangesproken.

De heer **Heijmans** (SP): Natuurlijk word je daarover aangesproken, maar als ik op de markt loop, word ik meer aangesproken op allerlei problemen die mensen direct hebben bijvoorbeeld met de zorg of met sociale werkvoorziening dan dat ik word aangesproken door mensen die problemen hebben met het krijgen van een vergunning.

Mevrouw **Spierings** (D66): Ik ben heel benieuwd of de heer Heijmans aan de mensen heeft gevraagd of zij het gevoel hebben dat zij er iets mee opschieten als nog een overheidslaag zich ermee gaat bemoeien, of het daarmee efficiënter en beter wordt.

De heer **Heijmans** (SP): Het interesseert de mensen niet welke overheidslaag het doet als zij maar geholpen worden.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Ik denk dat de mensen als de heer Heijmans hier over de markt loopt nog denken dat hij gemeenteraadslid is en dat hij daarom zo wordt aangesproken. Dat is een heel andere situatie.

De heer **Heijmans** (SP): Mevrouw Geeraedts, ik besteed geen 25% maar 50% van de tijd aan het lopen over straat.

De **voorzitter**: Ja, gezellig naar de markt!

De heer **Van Hattem** (PVV): Ik heb de heer Heijmans een aantal zaken horen noemen die bereikt zijn door de deelname van het SP in het college. Wat ik heb gehoord, zijn echter allemaal gemeenschappen; gemeenschappen die door bijna iedere willekeurige partij genoemd hadden kunnen worden. Kan de heer Heijmans eens concreet aangeven als hij daar op de markt loopt wat hij klaar heeft gemaakt door deelname aan dit college?

De heer **Heijmans** (SP): Ik denk dat het vooral gaat om dit soort grote zaken. Ik vind inderdaad dat wij ons te veel bezighouden met kleine zaken. Het gaat om het veranderen van een cultuur, zoals op het gebied van landbouw. Ik vind dat er een behoorlijke omslag gemaakt is ten aanzien van de natuur en dat vind ik heel wezenlijk. Ik wil best een aantal concrete zaken noemen. In deze periode hebben wij ervoor gezorgd dat 16- en 17-jarigen voor de helft van de prijs kunnen reizen in het openbaar vervoer. Wij ervoor gezorgd dat er 15 miljoen euro is gekomen voor arbeidsmarktbeleid. Wij hebben ervoor gezorgd dat er extra aandacht is gekomen voor werkgelegenheid voor lager opgeleiden. Via een motie hebben wij ervoor gezorgd dat hier op dit moment in het facilitair bedrijf mensen werken met een grote afstand tot de arbeidsmarkt.

De **voorzitter**: De lijst is ongetwijfeld erg lang, mijnheer Heijmans, maar nu ga ik even ingrijpen.

De heer **Van Hattem** (PVV): De heer Heijmans spreekt in algemeenheden over grote zaken. Wat hij bereikt heeft uit zijn verkiezingsprogramma zijn echter allemaal relatief kleine zaken of in ieder geval zaken die hij ook per motie had kunnen bereiken als hij in de oppositie had gezeten. Die motie voor goedkoop openbaar voor 16- en 17-jarigen is mede door steun van onze fractie aangenomen. Het zijn allemaal relatief kleine zaken. Over de grote spreekt de heer Heijmans in algemeenheden en dat zijn niet de grote thema's uit het verkiezingsprogramma van zijn partij.

De heer **Heijmans** (SP): U vraagt mij naar kleine zaken, mijnheer Van Hattem. Die noem ik u en dan zegt u: mijnheer Heijmans heeft het maar over kleine zaken.

Er is ingestemd met het goedkope tarief voor 16- en 17-jarigen omdat dit in gezamenlijke overleg met de coalitiepartijen in het Bestuursakkoord is opgenomen. De heer Van Hattem mag best weten dat dit een van de punten was waarvoor de SP zich sterk heeft ingezet.

De heer **Van der Wel** (PvdD): De heer Heijmans geeft aan dat zij afgelopen najaar voor 15 miljoen euro geïnvesteerd hebben in werkgelegenheid.

De heer **Heijmans** (SP): In het arbeidsmarktbeleid!

De heer **Van der Wel** (PvdD): Dat zijn toch die concrete voorstellen die afgelopen jaar bij de Najaarsnota gedaan zijn? Ik vroeg mij af of de SP ook trekker was van de wijziging van afgelopen najaar ten gunste van werkgelegenheid maar wel uit het potje ecologie.

De heer **Heijmans** (SP): De heer Van der Wel vraagt naar de bekende weg. Wij hebben die werkgelegenheidsimpuls van harte ondersteund. Ondanks dat dit gedaan is met middelen uit ecologie, ben ik nog steeds trots op wat er gebeurt op het gebied van ecologie.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Ik begrijp nu ook de zinsnede waarmee de heer Heijmans begon: wij komen niet op voor elk bloemetje en bijtje en elk plantje. Hij kiest inderdaad voor werkgelegenheid ten koste van ecologie, terwijl hij in zijn betoog zei dat het niet los van elkaar hoeft te worden gezien.

De heer **Heijmans** (SP): De heer Van der Wel denkt dat er minder gebeurt als je ergens geld weghaalt. Je kunt vaak bezuinigen en geld weghalen door wat bureaucratie weg te snijden. Dat zal de heer Van der Wel misschien niet aanspreken. Ik heb daar echt geen moeite mee en ik ga straks ook een voorstel doen om geld te besparen op ecologie. Een orchidee met een beschrijving op papier groeit net zo mooi als zonder een beschrijving op papier.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): De heer Heijmans is terecht blij dat er geld in de werkgelegenheid is gepompt. Als u naar de begroting kijkt, ziet hij dat er op dit moment geen geld meer is voor arbeidsmarktbeleid. Dat is een van redenen waarom ik zeg dat er wat meer naar economie zal moeten o.a. voor dat arbeidsmarktbeleid. Dat staat op nul.

De heer **Heijmans** (SP): In ons verkiezingsprogramma staat om in de komende periode weer 15 miljoen euro vrij te maken.

De heer **Altundal** (SP): De heer Van der Wel suggereert dat werkgelegenheid ten koste gaat van ecologie. Ik wil graag een concreet voorbeeld van hem op welk gebied het creëren van een baan ten koste gaat van ecologie.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Heel concreet. Je maakt plannen of afspraken om ecologische verbindingzones (EVZ's) aan te leggen voor een half miljoen euro. Je concludeert dat de plannen niet van de grond komen en vult dan meteen het potje werkgelegenheid met dat geld. Ik vind echter dat ecologie iets is voor een periode van 100, 200 of 300 jaar en dan moet je niet kijken naar één bestuursperiode. Het geld is niet meer beschikbaar voor ecologie want dat gaat nu naar de werkgelegenheid, terwijl er ook andere mogelijkheden zijn om werkgelegenheid te creëren.

De heer **Altundal** (SP): Suggereert de heer Van der Wel dat werkgelegenheid gecreëerd kan worden zonder ecologie? Dat betwijfel ik want ook met ecologie kun je werkgelegenheid creëren. Met de aanleg van groen creëren wij werkgelegenheid. Dat geldt ook voor de vrijetijdseconomie. Ik begrijp de redenering niet.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Wij zijn het niet eens. Ik vind dat je dat potje moet bewaren en niet leeg moet halen.

De heer **Heijmans** (SP): Op de uitdaging van met name de VVD om in de toekomst een kerntakendiscussie te gaan voeren, zeg ik graag ja. Het is altijd verstandig om goed te reflecteren op de vraag of waar je mee bezig bent nuttig of noodzakelijk is. Onze insteek zal echter wel iets anders zijn dan die van de VVD, maar dat is misschien niet zo verwonderlijk.

De heer **Smeulders** (PvdA): Ik hoor de heer Heijmans tussen de zinnen door eigenlijk zeggen dat hij van mening is dat de Agenda van Brabant die wij met zijn allen jaren geleden hebben vastgesteld, eigenlijk niet meer voldoet en geen antwoord meer geeft op de uitdagingen die er in de Brabantse samenleving zitten. Klopt dat?

De heer **Heijmans** (SP): Ik denk dat dit verstandig is, want wat is er de afgelopen vijf jaar veel gebeurd. Wij zijn geconfronteerd met een crisis en noem maar op. Ik denk dat het heel verstandig is om een agenda die je hebt opgesteld na enige tijd te evalueren en te kijken of er andere accenten gelegd moeten worden, of er andere koersen moeten worden ingeslagen. Volgens mij, mijnheer Smeulders, is ook door de andere coalitiepartijen gezegd dat zij natuurlijk bereid zijn om die Agenda van Brabant na enige tijd te herijken.

Voorzitter. Ik heb een aantal moties voorbereid maar ik ga er geen enkele indienen in de eerste termijn. Ik zat gisteren te kijken naar de algemene beschouwingen in de Tweede Kamer en daar staat zelfs in het Reglement van Orde dat het verboden is in eerste termijn moties en amendementen in te dienen. Ik doe het niet omdat ik graag eerst een reactie van het college wil en onnodige discussies wil voorkomen. Vervolgens zal ik bekijken of het echt noodzakelijk is de moties in te dienen.

Dan kom ik bij het onderwerp bestuur. Er zijn door de vorige sprekers al complimenten gemaakt voor uw opstelling bij Veerkrachtig Bestuur. Wij hebben hier te maken met een college dat zich niet regentesk opstelt, niks van bovenaf oplegt, maar in samenspraak met de gemeenten probeert tot goede oplossingen te komen voor Brabant. Jammer dat er in de afgelopen periode geen provinciaal referendum is gekomen, maar openbaarheid en transparantie moeten ons veel waard zijn. Wij hebben in de afgelopen periode en ook recent te maken gehad met procedures in het kader van de WOB (Wet openbaarheid bestuur). Volgens mij is het goed als wij als Staten liefst nog in deze periode met elkaar een goede discussie zouden voeren op grond van een korte notitie van het college, met daarbij inzicht in aantallen aanvragen en of die al dan niet succesvol zijn geweest. Ik zou ook graag willen dat het college in die notitie iets zegt over de juridische advisering over die WOB-procedure. Het lijkt mij goed als wij als gehele Staten nog in deze

periode hierover een discussie met elkaar voeren in de commissie Economische Zaken en Bestuur. Ik leg dat verzoek bij u neer, voorzitter.

De **voorzitter**: Het lijkt mij goed als u dit verzoek bij het college neerlegt, mijnheer Heijmans. Het college gaat daar namelijk over.

U hebt zojuist gezegd dat het in de Tweede Kamer niet toegestaan in eerste termijn moties en amendementen in te dienen. Dat is onjuist, nog los van de vraag of wij wat men in de Kamer doet hier zouden moeten overnemen. U mag gewoon moties en amendementen indienen, ook daar. Hier is het wenselijk voor de pragmatiek vandaag dat de griffie graag tijdig de moties heeft.

Ik geef u graag weer het woord om uw betoog te vervolgen.

De heer **Heijmans** (SP): Volgens het Reglement van Orde van de Tweede Kamer is dat verboden bij de Algemene Beschouwingen. Checkt u het maar.

De **voorzitter**: Ik heb het net gehoord.

De heer **Heijmans** (SP): Maar het is echt zo.

Voorzitter. Gaat u even relaxed achterover zitten want ik wil het graag met u over wietteelt hebben en liefst biologische wietteelt. In Brabant zijn er nogal wat gemeenten waar voorstellen gedaan worden om eindelijk af te komen van de dubbelheid, namelijk enerzijds het aan de voordeur illegaal verkopen van wiet en anderzijds het aanjagen van de criminaliteit door een verbod op legale kweek. Burgemeesters constateren dat bijna de helft van de woningbranden ontstaat door slechte onveilige illegale kwekerijen. Er zit een enorme criminaliteit omheen. Ik begrijp dat u niet de wetgever bent, maar als zo veel burgemeesters in Brabant er een mening over hebben, ben ik ook benieuwd naar de mening van het college en vraag ik of het college van plan is om die mening kenbaar te maken aan de Brabantse burgemeesters.

U weet dat de SP altijd behoorlijk kritisch is ten aanzien van buitenlandse reizen. Ik maak echter wel een duidelijk verschil. Ik heb de tijd nog meegemaakt dat de Statenleden een week naar Marokko gingen om zich te verdiepen in de religieuze achtergronden van de Marokkaanse Brabanders. Men was van plan om een halfjaar later een week naar Turkije te gaan om zich daar te verdiepen in de religieuze en culturele achtergrond van de Turkse Brabanders. Dit soort gekkigheid is er gelukkig niet meer. Laten wij eerlijk zijn: de burger begrijpt dit niet en dit soort reizen moeten wij ook niet willen maken op kosten van de gemeenschap. Ik ben daar heel duidelijk over.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. Ik kan volledig onderschrijven dat dit destijds totale gekkigheid was onder de CdK mevrouw Maij Weggen. Er waren toen allerlei rare plannetjes op dat vlak. Die dingen gebeuren gelukkig niet meer, maar er worden door Statenleden nog wel allerlei reizen gemaakt in het kader van de Assemblee van Europese Regio's (AER). Een van de leden van uw Statenfractie, mevrouw Slegers, is onlangs nog naar een klimaatconferentie in Parijs geweest terwijl deze provincie niet eens een zelfstandig klimaatbeleid voert. Zij heeft daar namens de provincie een stuk ondertekend. Zo zijn er in deze Staten tal van dergelijke reisjes geweest waarover geen duidelijke verantwoording afgelegd wordt of waaraan goedkeuring wordt gegeven. Wij hebben daarover Statenvragen gesteld deze week. De heer Heijmans zegt wel dat dit soort reisjes niet meer plaatsvindt, maar zij vinden nog steeds plaats ook door leden van zijn fractie.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. De heer Van Hattem zegt zo maar even dat er geen verantwoording wordt afgelegd. Mevrouw Slegers is inderdaad op een verzoek vanuit dit huis naar Parijs geweest. Zij

heeft daarvan een verslag rondgestuurd aan iedereen. Het is wel leuk om namen te noemen, mijnheer Van Hattem, maar noemt u dan ook mijnheer Dol van uw eigen fractie die als Statenlid een week naar China is geweest. Dan bent u compleet. Waarom vergeet u die nu toevallig?

De heer **Van Hattem** (PVV): Dat klopt, maar die vergeet ik niet toevallig. Het was een reis om kritisch te kijken naar wat de opbrengsten zijn van dergelijke reizen. Er is altijd gezegd dat je niet kunt oordelen als je er zelf niet bij geweest bent. De banden met China zijn van economische betekenis. Die klimaatreisjes, die cultuurtripjes naar Montenegro, naar Servië en al die andere onzin, hebben totaal geen economische meerwaarde voor Brabant of voor de Brabantse werkgelegenheid en dat is een heel ander verhaal dan de betrekkingen met China.

De heer **Heijmans** (SP): Dat de commissaris en een gedeputeerde naar China gaan, is goed. Sommige missies zijn minder succesvol dan andere maar in het algemeen kun je zeggen dat het goed is dat zij daarheen gaan. Ik zie de meerwaarde niet als een Statenlid daar een week rondloopt, of hij nu Dol of Heijmans heet. Maar u, mijnheer Van Hattem, ziet alleen de meerwaarde ervan in als het u uitkomt. Komt het u niet uit, dan heeft het geen meerwaarde en is het altijd onzin. Deze discussie tussen ons is totaal zinloos.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): De heer Van Hattem moet ook volledig zijn. De heer Dol is inderdaad mee geweest naar China en was daar zeer enthousiast over. De heer Van Hattem moet dat ook bekennen. Hij moet niet alleen de negatieve kanten noemen maar ook de positieve kanten die ook door zijn fractie worden gedeeld.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ik ben er heel duidelijk over. Ik zeg niet dat wij negatief zijn over onze betrekkingen met China. Er wordt inderdaad veel goed werk verricht dat werkgelegenheid oplevert. Daarover is de heer Dol inderdaad enthousiast, maar hij heeft ook kritische kanttekeningen geplaatst. Dat wil ik ook duidelijk gezegd hebben. Het is niet alleen enthousiasme. Het punt blijft – en daar draait de heer Heijmans nu omheen – dat er tot op de dag van vandaag toch nog tripjes worden gemaakt in het kader van die Assemblee van de Europese Regio's voor die Eurofiële hobby waaraan de SP dus ook nog altijd meedoet. De heer Heijmans kan de bal nu wel bij mij leggen, maar met al die klimaattripjes schieten de Brabantse burgers en de Brabantse werkgelegenheid helemaal niets op.

De heer **Heijmans** (SP): Het is inderdaad zo dat wij beiden niet enthousiast zijn voor Europa, maar er zit hier een meerderheid aan partijen die daar anders naar kijkt. Het is af en toe vervelend met democratie want dan krijg je niet altijd je zin! Dat is lastig, maar daar moet je toch aan wennen.

Mevrouw **Slegers** (SP): Ik heb in Parijs een aantal Nederlandse en andere Europese CEO's (Chief Executieve Officer) gesproken van grote bedrijven met miljarden omzet. Zij zeiden dat wij meer moeten investeren in groene economie want dat levert heel veel extra werkgelegenheid op.

De **voorzitter**: De heer Heijmans vervolgt zijn betoog. Hij heeft nog negen minuten spreektijd.

De heer **Heijmans** (SP): Ik overweeg een motie in te dienen over de PAS. Volgende week gaat dit college in overleg met de provincies over het ter inzage leggen van de PAS. Het risico dreigt dat het college dan gevraagd zal worden in te stemmen met een resultaatverplichting. Wij hebben als provincie met een opdracht van 100.000 ha de grootste opdracht. Als wij die niet kunnen waarmaken, zouden wij aangeschreven kunnen worden voor Europese boetes en dergelijke. Er is afgesproken dat in 2016 de PAS

geëvalueerd wordt. Die evaluatie is op zo'n korte termijn afgesproken omdat dan ervaring opgedaan is. Als wij bij deze terinzagelegging instemmen met een resultaatverplichting lopen wij het risico dat wij daaraan vastzitten.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Zoals de heer Heijmans weet, hebben wij hiervoor al een motie gemaakt en ook aan zijn fractie voorgelegd. Hij zegt dat hij overweegt een motie in te dienen. Wat is het verschil tussen zijn motie en de onze? Onze motie heeft hij van de week al gehad.

De heer **Heijmans** (SP): Misschien is het duidelijk als ik het dictum van onze motie voorlees. "Draagt het college op om bij de overweging om op 18 november al dan niet in te stemmen met de terinzagelegging van de concept-PAS het criterium haalbaarheid en betaalbaar expliciet mee te nemen en draagt het college op om pas in te stemmen met de terinzagelegging als expliciet en ondubbelzinnig duidelijk is vastgelegd dat dit niet leidt tot een resultaatverplichting die de provincie mogelijk niet kan waarmaken."

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Het dictum is ongeveer hetzelfde als van onze motie. Ik begrijp niet waarom de heer Heijmans zich niet gewoon aansluit bij onze motie. Hoe meer we hierop samenwerken, hoe sterker wij staan.

De **voorzitter**: Ik grijp even in want wij praten nu over moties die niet bekend zijn bij alle leden. Dat maakt het lastig, dus overlegt u dat onderling. Op het moment dat de moties hier formeel worden ingediend, maken zij deel uit van de beraadslagingen. Anders maken wij er een rommeltje van.

De heer **Heijmans** (SP): Dat is ook de reden mevrouw Brunklaus waarom ik deze motie niet indien in eerste termijn. Als straks uit het antwoord van het college blijkt dat uw motie prima is, dien ik mijn motie niet in. Wij dienen toch geen moties over hetzelfde onderwerp in.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Ik heb net aangekaart dat wij de beheersplannen van Natura 2000 nog niet allemaal hebben vastgesteld. Dat weten wij nog niet. Hoe kunnen wij dan al reageren op de PAS want dat hangt heel erg nauw met elkaar samen. Zouden wij niet eerst met die plannen moeten komen?

De heer **Heijmans** (SP): Ik denk dat wij met de staatssecretaris moeten afspreken dat wij tot 2016 een inspanningsverplichting hebben. Dan doen wij ervaring op, krijgen zicht op wat het gaat betekenen en kan er in 2016 een echte evaluatie plaatsvinden, waarbij er een mogelijkheid is om dan te kiezen voor die resultaatverplichting. Wij doen ondertussen kennis en ervaring op. Wij weten immers niet waar het met de PAS heen zal gaan, maar als wij nu al akkoord gaan met een resultaatverplichting dan kunnen wij niets meer.

De heer **Van der Wel** (PvdD): De PAS levert geen significante verbetering op voor ammoniak terwijl wij in Brabant tientallen procenten te hoog zitten. Denkt de heer Heijmans ook dat de PAS helemaal niet gaat werken?

De heer **Heijmans** (SP): Ik heb in de commissie met klapperende oren zitten luisteren naar wat het allemaal inhield. Ik zal eerlijk zeggen dat ik echt niet weet of het allemaal wordt wat wij hopen dat het wordt. Het heeft ook geen zin om hierover een discussie te voeren. Mijn conclusie in de commissie was dat wij allemaal niet weten welke kant het opgaat.

De **voorzitter**: Als je oren klapperen, hoor je ook niets volgens mij.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Mijn oren klapperden inderdaad ook. Toch heb ik gelukkig nog kunnen luisteren. Onderdeel ervan is wel dat wij een aantal rechten weggeven in ammoniak. Wij kunnen daarna wel evalueren maar weggegeven rechten kunnen niet meer teruggenomen worden. Je zit eraan vast.

De heer **Heijmans** (SP): Wij zitten inderdaad vast aan de vergunningen die wij de komende twee jaar verlenen, maar het gaat nu om de risico's van de boetes bij het niet nakomen van onze verplichting.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Het is goed om te horen dat de heer Heijmans onze zorgen over de risico's van de resultaatverplichting deelt. Is hij het met ons eens dat de effecten en de risico's alleen in beeld kunnen komen als de uitstoot van stikstof daadwerkelijk wordt gemeten?

De heer **Heijmans** (SP): Dat ben ik wel met mevrouw Roijackers eens.

Wij werken nog steeds met natuurdoeltypen. Dat betekent dat een orchidee niet in het weilje links op mag groeien, maar in het weilje rechts op moet groeien. Dat betekent ook dat het blauwe grasland pas over tien jaar blauw grasland mag zijn en niet over vijf jaar. Dat moet allemaal beschreven worden. Ik zou bij motie willen voorstellen om onze natuurambities niet te verlagen, maar om zo veel mogelijk af te stappen van die belachelijke aantallen categorieën, indelingen, afstanden, tijdspaden etc. en gewoon te kijken welke ambitie hebben wij los van allerlei bureaucratische rompslomp.

Dan kom ik bij mobiliteit. De nieuwe concessie gaat binnenkort in. Er is flink wat commotie ontstaan in Brabant. Buslijnen vallen weg, buslijnen worden ingekort, buslijnen rijden 's avonds niet meer. Op 14 december gaat de nieuwe concessie in. Ik weet dat de tijd kort is, maar het zou mij veel waard zijn als deze Staten, die verantwoordelijk zijn voor het verlenen van deze concessie, in hun laatste vergadering van de commissie voor Mobiliteit en Financiën (MF) van de gedeputeerde nog inzicht kunnen krijgen, hoe het er dan voor staat en met name hoe de alternatieven voor de lijnen die zijn weggevallen functioneren. Ik kan mij voorstellen dat de gedeputeerde zegt dat dit wel op heel korte termijn is maar in dat geval zou hem willen vragen in ieder geval de werkzaamheden te verrichten die nodig zijn om het in juni/juli te doen. Doen we het later en trekken we belangrijke conclusies, dan zijn we te laat voor de nieuwe dienstregeling. Dan verliezen we eigenlijk twee jaar. Mij zou het in ieder geval veel waard zijn als deze Staten nog in staat zijn er inzicht in te krijgen hoe deze nieuwe concessie uitpakt.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voorzitter. Ik ben het er helemaal mee eens dat het goed is om te kijken hoe die nieuwe concessie gaat verlopen. Voor die maatwerkoplossingen echter is nog niet al te veel geregeld; dat is het punt. Ik denk dat het belangrijk is dat we juist op heel korte termijn met de gemeentes die het aangaat, heel snel op zoek gaan naar zo'n maatwerkoplossing. Ik zou het college dus willen vragen aan de slag te gaan en ervoor te zorgen dat die maatwerkoplossingen er snel komen. Is de heer Heijmans dat met me eens?

De heer **Heijmans** (SP): in het algemeen zal de oplossing voor het wegvallen van lijnen de regiotaxi zijn. Ik hoef niet te weten of er een regiotaxi is, maar ik wil weten hoe die functioneert en of die functioneert. Daarvoor zijn toch op zijn minst een aantal weken en misschien wel een aantal maanden nodig om ervaring op te doen. De mensen moeten ook een beetje wennen aan nieuwe omstandigheden en nieuwe situaties.

De heer **Smeulders** (PvdA): De regiotaxi is een oplossing en er is zelfs budget voor gereserveerd. Dat moet snel worden uitgegeven en er moeten snel oplossingen worden gezocht naast de regiotaxi.

De heer **Wijers** (VVD): Dat is precies waar de VVD samen met de PVV altijd voor heeft gewaarschuwd. Als dat openbaar vervoer over de weg op een heel andere leest wordt geschoeid, dan worden er op een gegeven moment lijnen geschrapt zonder dat er redelijke alternatieven voor zijn. Juist de SP, tot onze grote verbazing, en de PvdA waren partijen die de omwenteling hebben geblokkeerd. Wat ons betreft zijn dit nu krokodillentranchen. Het mag zeker niet zo zijn dat er nu weer geld erbij moet om eventuele gaten te vullen. Dat proef ik een beetje tussen de regels door.

De heer **Heijmans** (SP): Mijnheer Wijers, ik dacht niet dat wij veel geblokkeerd hebben. We hebben zelfs uw voorstel om ergens te experimenteren met die vorm van openbaar vervoer waarop u doelde, van harte gesteund.

De heer **Wijers** (VVD): Laten we die discussie niet helemaal opnieuw doen, maar zoals u het nu zegt, is het wel heel erg kort door de bocht. We hebben zelfs een professor ingehuurd om aan te tonen dat je het maar beter op een heel andere manier kunt doen. In plaats van voorloper is Brabant nu achterloper en dat is wat ons betreft heel beschamend. U had het over hoogtepunten maar dit is een dieptepunt.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. Ik kom tot mijn volgende punt. Er is door het CDA al gesproken over het Natuurmuseum Brabant. De motie die ik eventueel in tweede termijn wil indienen, heeft tot doel twee fantastische projecten die – en dat is echt interessant – echt in nauwe samenwerking met onderwijsinstellingen en milieuorganisaties worden opgezet en zich bevinden binnen de ecologische hoofdstructuur, waaraan Brabants Landschap medewerking verleent. Dat past heel goed in het provinciale beleid. We hebben het dan over belevingsroutes in Brabantse natuurgebieden en Brabant in de ban van Buiten. Voor zover ik heb begrepen is op dit moment de stand van zaken dat voor beide projecten 1 miljoen euro nodig zou zijn en dat het museum en partners op dit moment € 500.000 bij elkaar hebben voor beide projecten. De eventuele motie vraagt aan het college in overleg te treden met het Natuurmuseum Brabant om te kijken of er mogelijkheden zijn de projecten te laten doorgaan en daarbij eventueel te putten uit het positieve begrotingsresultaat 2015.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voorzitter. Begrijp ik de heer Heijmans nu goed dat hij ook het piep-beleid steunt? Als een museum maar piept komen de moties.

De heer **Heijmans** (SP): Nee, mevrouw Geeraedts. Voor een deel wel want als er niet gepiept wordt weet je niet van het bestaan. De SP is er nooit voorstander van geweest ons echt te beperken tot het subsidiëren of ondersteunen van één museum, wat eigenlijk altijd beleidsuitgangspunt is geweest. De SP heeft er altijd voor gepleit meer musea te ondersteunen. U hebt van mij ook wel eens een warm pleidooi gehoord om het museum voor religieuze kunst te ondersteunen. Ik vind, en daarmee sluit ik me aan bij mevrouw Kerkhof, dat wij als Staten bereid moeten zijn een aantal punten te kiezen. Ik kan mij voorstellen dat we liever zeggen dat een onderwerp als religie een goed onderwerp is en dat we dat steunen. Dat kan ik van nature ook. Ik zou het mij ook van industrie kunnen voorstellen.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Dat ben ik met de heer Heijmans eens, maar dan vind ik dat voordat wij hiertoe overgaan, we eerste beleid moeten bepalen. Nu doen we het willekeurig naar aanleiding van piepen en dat doet u dus ook. Maar ik ben het wel met u eens dat als wij meer musea willen steunen en dat zou best kunnen, wij daarvoor eerst beleid moeten formuleren en niet eerst nu toevallig bij de begrotingsbehandeling omdat iemand piept.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. Ik denk dat wij heel vaak reageren op piepen. In het ene geval noem je het piepen en in het andere geval, bijvoorbeeld als de BZW zegt dat de ruit moet worden aangelegd, noemt u het een verstandig advies.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voorzitter. Dat is geen antwoord op mijn vraag.

De **voorzitter**: Ik ga niet over de antwoorden.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Mijnheer Heijmans. Ik vraag mij af of u contact heeft gehad met de directeur van het Natuurmuseum.

De heer **Heijmans** (SP): Gisteren nog.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Hij heeft mij met klem ontraden er een motie over in te dienen, met name omdat er al onderhandelingen lopen, en u zegt nu het wel te willen doen. Het lijkt wel of we in de race gaan om bij dat museum credits op te bouwen. Het bevreemdt mij zeer.

De heer **Heijmans** (SP): Mevrouw Brunklaus, in ons verkiezingsprogramma staat opgenomen dat wij vinden dat het Brabants Natuurmuseum door de provincie gesteund zou moeten worden. We hebben maanden geleden een gesprek gehad en toen zijn we ingelicht en hebben wij al gezegd dat wij ons hard gaan maken om deze twee projecten door te laten gaan.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Heeft u overleg met het museum gehad om er een motie over in te dienen?

De heer **Heijmans** (SP): Ik ga niet met een museum overleggen of ik een motie mag indienen. Dat bepaal ik zelf. Maar als u dat wilt weten, ik heb hem gisteren wel gesproken. Hij heeft niet gezegd dat ik dat niet moet doen.

De **voorzitter**: Er zijn nu een aantal vragen over dit dossier gesteld, ook aan het college om daarstraks op te reageren. Het lijkt mij voor een zindelijke besluitvorming beter dat we die reactie eerst afwachten. Ik zie dat nog twee leden willen interrumpen.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Piep, oertijdmuseum in Boxtel.

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): Voorzitter. Het reglement van orde van de Tweede Kamer zegt in artikel 66, lid twee: Tenzij de kamer hiertoe verlof geeft wordt een motie niet gedurende de eerste termijn ingediend. Dus het kan wel.

De **voorzitter**: Ik dank de senator voor de aanhaling uit dit reglement van orde. Het was ook de informatie die wij hadden, maar het maakt praktisch niet zo veel meer uit. Ik blijf wel herhalen dat het voor het vlot verloop van de vergadering goed is moties waarvan u denkt dat ze toch worden ingediend, heel snel hier bij de griffie in te dienen.

De heer **Heijmans** (SP): Nu wil ik daar natuurlijk wel op reageren want uit wat mevrouw Frijters voorleest blijkt dat het niet kan, behalve als een uitzondering wordt gemaakt. Trouwens, mijnheer Bontes vroeg of hij het mocht en hij mocht het niet van de meerderheid. Met andere woorden, het is in principe niet

toegestaan bij de algemene beschouwingen in de Tweede Kamer in eerste termijn een motie of een amendement in te dienen. Ik vind het overigens eigenlijk geen discussie voor hier.

Dan kom ik bij de landbouw. Wij constateren dat in Brabant steeds meer voedselcollectieven bestaan en dat ze positieve effecten hebben. Mevrouw Geeraedts heeft al gesproken over die klem waarin ondernemers zitten en de retail die niet echt bewegingen maakt. Voedselcollectieven zijn toch een heel mooie manier om streekproducten te promoten. Ze betekenen voor producenten en ondernemers een gegarandeerde en vaste afzet en zijn er geen oneerlijke concurrentie voor. Zoals mevrouw Kerkhof het al zei over het kenniscentrum voor de drie decentralisaties overweeg ik een motie in te dienen om deze voedselcollectieven te steunen, niet in de zin van subsidiëren maar om beginnende initiatieven te voorzien van kennisinformatie en eventueel kredietverlening. Ik hoor eerst graag van de gedeputeerde hoe hij staat tegenover dit voorstel.

Een ander voorstel is om in de urgentiegebieden, gebieden dus met een enorme dichtheid aan vee en waar de leefbaarheid onder druk staat – dit voor de publieke tribune – de bewoners in overleg met het urgentieteam te laten beschikken over een heel goedkoop en simpel apparaatje om fijnstof te kunnen meten. Dat stelt mensen in staat met elkaar te discussiëren op grond van feiten en op grond van goede kennis. Ik overweeg om ook daarover een motie in te dienen.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voorzitter. Die motie is nog niet ingediend maar die komt dan misschien. Als iedereen dan zo'n apparaatje krijgt dan meet men, maar wat gaan we er dan mee doen? Meet zo'n instrument ook waar het vandaan komt? Dat is interessant.

De heer **Heijmans** (SP): Als je in een beperkt werkgebied regelmatig metingen doet kun je op een gegeven moment redelijk de bron lokaliseren, lijkt me. Daar hoeft je geen raketgeleerde voor te zijn. Het lijkt mij dat je op grond van dat soort harde gegevens veel beter met elkaar een discussie kunt voeren dan op grond van allerlei aannames waarvan de ene het ontkent en zegt dat het komt door een voorbijrijdende auto en de ander weer iets anders noemt. Het kan alleen maar de kennis van de mens in het urgentiegebied verbeteren.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voorzitter. Ik vind dit wel erg gemakkelijk. Het is een heel ingewikkeld probleem. Het hangt samen met het moment waarop je meet maar je moet ook weten waar het vandaan komt. Je kunt mensen wel een worst voorhouden en zeggen dat als we het allemaal weten, we er iets aan gaan doen, maar ik meen dat we daar heel voorzichtig mee moeten zijn en dat men veel beter technisch onderlegd moet zijn om te weten hoe dit gaat werken. Wat dat betreft meld ik alvast dat wij daar fel tegen zijn.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. Ik kan mij voorstellen dat het niet werkt als je zegt dat u morgen bij de supermarkt tussen 10 en 11 een toetertje kunt ophalen om fijnstof te meten. Je moet dat doen in goed overleg en in samenspraak met de urgentieteams bespreken wie af en toe een meting doet. Dat doe je niet zomaar dat ga je niet in het wilde weg doen.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Voorzitter. Ik constateer dat voor de tweede maal een onderwerp ter sprake komt waarover in de afstemming voorafgaand aan deze Statenvergadering wij een voorstel hebben gedaan voor een motie. Het betreft inderdaad een fictieve motie maar ze is er wel en de SP-fractie weet dat. Het gaat over het technisch en informatief met kennis ondersteunen van bewoners in urgentiegebieden. Net als de SP hebben wij daar een grote betrokkenheid bij. Ik spreek er mijn treurnis over uit dat nu voor de tweede maal vooraf er geen afstemming is geweest met ons om onze inbreng en moties op elkaar af te stemmen.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. De motie is gemaakt door degene die daar staat.

De **voorzitter**: Nu wordt het echt een rommeltje. Als het steeds gaat over voorgenomen moties en op elkaar afstemmen dan hebben wij daar als Brabantse burger en besluitvormend orgaan helemaal niets aan. U kunt proberen het college tot een toezegging uit te lokken en u kunt iets aankondigen maar we gaan niet zo het debat voeren. Ik wil u nu eigenlijk vragen ook gezien de nog beperkte spreektijd die u heeft, uw betoog te vervolgen en op het moment dat het onderwerp hier weer aan de orde is het weer volop in het midden te brengen.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. Ik wil hier toch op reageren. We volgen de Koninklijke weg door eerst iets aan het college te vragen en pas als het college weigert iets te doen, het met een motie om de oren te slaan. Ik vind dat de Koninklijke weg en ook een nette weg, want eerst iets vragen en als je een bevredigend antwoord krijgt zijn al die moties niet nodig. Nu wordt het omgedraaid omdat die manier van werken niet de juiste manier zou zijn. Ik maak daar echt bezwaar tegen.

De **voorzitter**: Waarvan akte.

Mevrouw **Slegers** (PVV): Nog even over dat fijnstof.

De **voorzitter**: Dat punt heb ik nu even geparkeerd. Als er een motie over komt gaan we erover praten maar de voorbereiding van moties en het alles afstemmen hoort niet in deze vergaderzaal thuis.

De heer Heijmans vervolgt zijn betoog.

De heer **Heijmans** (SP): Ik heb nog maar één zaak te melden: dit was het.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Ammoniak is ook een groot probleem voor de natuur en misschien ook wel voor mensen maar dat weten we niet. Als ammoniak goedkoop kan worden gemeten in de lucht – en dat is mogelijk – bent u er dan voorstander van natuurverenigingen ook een toetertje te geven om dat te meten?

De heer **Heijmans** (SP): Nee, u maakt er een persiflage van. Ik heb het er al over gehad dat in bepaalde urgentiegebieden in overleg daar waar een urgentieteam actief is te kijken of het verstrekken van dit soort eenvoudige en goedkope apparatuur kan bijdragen aan het creëren van helderheid in de onderlinge discussie. Heb ik het nu niet mooi gezegd? Wie kan daar nu op tegen zijn!

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Wij zijn daar niet op tegen; het is mooi. Ik stuurde aan op de ammoniak. Er zijn natuurverenigingen die zich net zo hard inzetten voor hun leefomgeving als burgers voor hun leefomgeving. Daar is dus sprake van een parallel. Verder, het zijn nota bene natuurverenigingen die tot in de Raad van State gaan om het ammoniakbeleid onderuit halen. Ik denk dat die genegen zijn ons te helpen.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Mijnheer Heijmans, wat doen we dan met de provinciale meetwagens? Die hebben we toch ook?

De heer **Heijmans** (SP): Het gaat echt om microniveau, in een urgentiegebied op een bepaalde plek. Wat is er nu goedkoper en gemakkelijker als mensen afspreken om de zoveel tijd daar een meting te doen

om te kijken hoe het ervoor staat en hoe het zich ontwikkelt? Moeten we daar weer met meetwagens en 26 ambtenaren naartoe?

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Nee, die meetwagens hebben we en die worden dan kennelijk overbodig of die doen in uw ogen geen goed werk als we allemaal van die toetertjes moeten hebben.

De **voorzitter**: Laten we de voorstellen als ze komen op hun merites beoordelen.

De heer Heijmans is klaar met zijn betoog. De heer Van Hattem vraagt om een korte schorsing.

De vergadering wordt voor korte tijd geschorst.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter! Aan de ambtelijke organisatie dank voor het werk dat aan deze begroting is besteed. Het was een keurig overzicht.

Over de inhoud van deze begroting heeft onze fractie, zoals gebruikelijk, al veel technische vragen gesteld. Op de financiële technische details zullen we vandaag dan ook niet meer in gaan, des te meer op de politieke vraagstukken.

Allereerst wat betreft de voornemens van de VVD. Zij durven nu -met de verkiezingen in het vooruitzicht- te stellen dat de provincie moet snijden in haar takenpakket en het bevreemdt hen zelfs dat de provincie meer dan vier keer zoveel geld uitgeeft aan ecologie dan aan economie. Voorzitter. Gekker moet het niet worden. Deze VVD heeft de afgelopen jaren juist blindelings met ál het provinciaal beleid ingestemd en de kritiek van de PVV op het veel te brede takenpakket hooghartig weggewuifd. Met zo'n hypocriete draai is het duidelijk dat de afkorting VVD staat voor Volks Verlakkerij en Draaierij. Wil de VVD werkelijk wat zij pretendeert? De PVV zegt: Doe de boter op het hoofd dan ook bij de vis en kom vandaag nog met een voorstel om - om te beginnen - het Groenontwikkelfonds en de provinciale EHS stop te zetten. Dan kunnen we direct de handen ineenslaan. En wat het takenpakket betreft ziet de VVD cultuur opeens niet langer als kerntaak van de provincie? Dat was onlangs nog anders, toen zij tevreden instemden met 25 miljoen euro voor het Brabant C-Fonds. Wij gaan ervan uit dat de VVD dan ook alsnog komt met een voorstel het Brabant C-fonds onmiddellijk op te heffen.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voorzitter. Ik kan meteen antwoord geven op de vraag: wij zullen niet met een voorstel komen want wij vinden cultuur zeker een kerntaak van de provincie. Wat het eerste punt betreft, wij zeggen niet dat het ons bevreemdt - dat woord heb ik ook niet gebruikt -.wij constateren alleen dat het een goede zaak is dat hier natuurontwikkeling en wat erbij hoort plaatsvindt. We hebben ook altijd voor gestemd. Op een gegeven moment echter en daar was de begrotingsbehandeling en zeker de laatste een goed moment voor, moet je eens gaan kijken of het toch allemaal wel klopt en allemaal in de goede richting gaat en of het niet zinvol zou zijn eens te kijken of het een goede manier is dan wel dat het op een andere manier zou moeten. Het enige wat wij hebben gevraagd is een herbezinning om eens te kijken of we op de goede weg zijn. Het is niet meer en niet minder. De rest laat ik geheel voor zijn rekening.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dan ben en blijf ik benieuwd naar de ombuigingsvoorstellen op dat vlak. Voorzitter. 25 Jaar na de val van de Berlijnse Muur is de planeconomie van de Sovjetunie terug van weggeweest, maar nu in Brabant: in de beantwoording van de technische vragen bij deze begroting is sprake van "collectieven" voor agrarisch natuurbeheer en zojuist hoorden we ook de "voedselcollectieven". Is dit de terugkeer van de kolchoz, de collectieve boerderij? Is dit de oogst voor de SP na vier jaar meebesturen, een oogst die net zo schraal is als de oogst van een inefficiënte kolchoz-boerderij in Siberië?

Maar niet alleen de SP, ook de andere partijen marcheren vrolijk mee in de parade van de hedendaagse evenknie van de Sovjetunie: de Europese Unie. Een ondemocratische, allesbepalende, geldverslindende superstaat. Niet alleen de nationale autonomie wordt door de EU uitgehold, ook als provinciale bestuurslaag ondervinden wij de euro-ellende. Ik citeer uit het rapport "Provinciaal positiespel in Brussel en Den Haag": "Over de gehele EU bezien is zestig tot tachtig procent van alle lokale en regionale regelgeving geworteld in Europees beleid. Hoewel de precieze invloed lastig meetbaar is, is duidelijk dat wetgeving uit Brussel in grote mate de kaders bepaalt waarbinnen een regionale overheid kan opereren. Deze regelgeving pakt niet altijd gunstig uit voor decentrale overheden. Er kan sprake zijn van nadelige financiële of administratieve consequenties."

Dit rapport is betrokken bij de Kompas 2020 strategie van het IPO. En ondanks deze constatering, ondanks deze nadelige gevolgen, ondanks de ellende die Brussel uitstort over Nederland, redeneert het IPO dat provincies zich juist meer op Brussel moeten richten. Wat de PVV betreft is dit een heilloze weg, een fuik waar we niet in moeten lopen. Kompas 2020 is doorspekt met meer EU-beleid, als PVV kiezen we voor minder EU, voor méér Nederland en daarmee voor méér Brabant. Om dit symbolisch duidelijk te maken moet het vaandel der eurocraten, de EU-vlag, bij dit Provinciehuis verdwijnen.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Ik krijg hier werkelijk een unheimisch gevoel bij. Bent u wel eens buiten Brabant geweest, mijnheer Van Hattem? Ik krijg het gevoel dat voor u Brabant het enige is wat bestaat. De wereld is groter. Willen we blijven bestaan dan moeten we naar de grote wereld kijken.

De heer **Van Hattem** (PVV): Natuurlijk kom ik weleens buiten Brabant. Heel graag zelfs. Ik ben bang dat ik ook uw handen niet op elkaar krijg en die van uw kiezers niet voor de 642 miljoen euro die we even mogen overmaken naar die Brusselse hobby's. Dat is waar het om gaat. Dat is de autonomie die wordt uitgekleeft. Dat beangstigt mij.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Dan moet ik als doodoener zeggen: daar gaan de provincies niet over.

De heer **Van Hattem** (PVV): Nee, maar u loopt er wel juichend achteraan met een EU-vlaggetje in de hand!

Mevrouw **Spierings** (D66): Het moge inderdaad duidelijk zijn dat D66 wel de waarde ziet van grensoverschrijdende samenwerking, dat D66 wél in de gaten heeft wat de Europese Unie ons heeft gebracht: vrede en welvaart, om maar eens iets te noemen. D66 vindt dat aan vrede en welvaart best een prijs mag hangen. Ik vraag mij af hoe de PVV denkt op een eiland te kunnen leven.

De heer **Van Hattem** (PVV): Wij hoeven helemaal niet op een eiland te leven, wij kunnen best internationaal samenwerken, wij kunnen ook prima samenwerken met onze bureaus met Antwerpen of Midden-Brabant of hoe men het ook wil gaan noemen, maar daarvoor hebben wij heel die EU, heel die geldverslindende en allesbepalende machine in Brussel niet nodig.

Mevrouw **Spierings** (D66): Als de PVV van plan is om alleen met de provincie Antwerpen samen te werken, dan is de Europese Unie niet nodig, maar wij denken als D66 dat wij meer moeten samenwerken dan alleen met onze directe bureaus. Als wij dat als Europese landen allemaal gaan regelen, kost dat Nederland veel meer geld.

De heer **Van Hattem** (PVV): Wij regelen als provincie ook dingen buiten Antwerpen. Ik wijs op de goede handelscontacten met Israël en met China. Ook daarvoor hebben wij de EU niet nodig. Dat kunnen wij prima zelf af.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Voorzitter. Ik wil de fractievoorzitter van de PVV graag herinneren aan de door de PVV ingediende motie waarin Gedeputeerde Staten worden verzocht zo veel mogelijk Europese gelden naar Brabant te halen. De heer Van Hattem houdt nu een heel ander verhaal dat de punten van zijn fractie bij het economisch programma's geheel tegenspreekt.

De heer **Van Hattem** (PVV): Zoveel mogelijk Brabants belastinggeld terug naar Brabant halen, is heel wat anders dan in de parade meelopen, alles wat EU is geweldig vinden en bejubelen en denken dat je niet zonder de EU kunt. Dat is nu juist de fuik die ik bedoel. Van steeds maar te blijven co-financieren, co-financieren, co-financieren gaat een heel verkeerde impuls uit.

De heer **Smeulders** (PvdA): De heer Van Hattem staat hier te stuiten over kolchozen en Siberië maar hij stuurt zijn voormalig fractievoorzitter deze Statenperiode naar communistisch China. Hoe moet ik dat dan zien? Is dat logisch?

De heer **Van Hattem** (PVV): China is tegenwoordig qua belastingklimaat minder communistisch dan Nederland en daar kan de PvdA misschien nog wat van leren.

De heer **Smeulders** (PvdA): Misschien moeten wij een keer daar op straat gaan kijken.

Mevrouw **Spierings** (D66): Wij vragen ons af of het verschil tussen communisme en democratie tegenwoordig alleen nog afhangt van een belastingklimaat.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ik wil hierop graag ingaan want ik vind dit een heel belangrijke vraag. Nee, het hangt niet alleen af van het belastingklimaat. Ik heb ook het voorbeeld aangehaald van de collectieve boerderijen. Juist zulke verbanden zijn kenmerkend voor de communistische werkwijze waar de communisten in alle andere partijen hier schijnbaar juichend achteraan lopen.

De **voorzitter**: De heer Van Hattem gaat nu verder met zijn betoog.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ik was gebleven bij de EU-vlag. In plaats van dit blauwe veld komt de vlag van onze mooie provincie hoofdstad Den Bosch hier weer in top en op de dagen dat prins Amadeiro hier de scepter zwaait de Oeteldonkse vlag om onze culturele traditie van het carnaval te benadrukken. Wie dienen hiertoe een motie in.

Ondanks dat onze provincie in haar ruimtelijke ordening, vergunningverlening en agrarische economie klem zit door met name alle eisen aan de Europese Natura 2000 gebieden, blijft dit college volop de EU-trom roeren, óók de SP. Netwerkfestjes, een geheim public affairs werkplan, snoepreispjes voor Statenleden voor de Assemblee voor Europese Regio's, een peperduur Huis voor de Nederlandse Provincies in Brussel, het kan allemaal niet op om zogenaamd bij de EU de Brabantse belangen te behartigen. Maar de belangen van de Brabantse burgers worden met deze Eurofiele hobby allerm minst behartigd. Integendeel, iedere bijdrage uit Brussel heeft de belastingbetalende burger al lang en breed betaald en daar komt dan de provinciale cofinanciering nog bovenop. En alsof het allemaal nog niet genoeg is, mag Nederland volgens de Brusselse ambtenaren nog een keer voor 642 miljoen euro de portemonnee trekken. De twee regeringspartijen VVD en PvdA twifelen geen seconde en staan te dringen

wie de belastingcenten van de hardwerkende Nederlanders persoonlijk in Brussel mag gaan inleveren: 642 miljoen euro van 16,8 miljoen Nederlanders waarvan 2,48 miljoen Brabanders. Het Brabantse aandeel in die 642 miljoen is dan ongerekend 94,3 miljoen euro. 94,3 miljoen euro. Ik herhaal het nog maar een keer voor de Eurofiele dovemansoren. En die mogen die boodschap wel eens ter harte nemen, want de Europese agenda staat op een steeds hoger plan in de Agenda van Brabant. De PVV kiest daarentegen voor de Agenda van de Brabander. En dat is een agenda die er ten eerste is voor de Brabanders, op de tweede plaats voor de Brabanders en op de derde plaats voor de Brabanders. Langer is het rijtje overigens ook niet. De Brabander die gebaat is bij een goede wegeninfrastructuur, omdat die zorgt voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven en daarmee direct en indirect zorgt voor een economische impuls en daarmee voor werkgelegenheid. De realiteit is dat het Brabantse vestigingsklimaat voor burgers echter steeds onaantrekkelijker wordt door wat de PVV noemt de 3 M's: Migranten, Molens en Moskeeën. Een woning in de buurt van bijvoorbeeld een van de vele asielzoekerscentra die nu veelal bij kleine kernen en woonbuurten als paddenstoelen uit de grond schieten, of bij een nieuwe moskee zoals in Veghel, of in het zoekgebied voor een windmolenpark is veel lastiger verkoopbaar, het woongenot vermindert en zo komt de leefbaarheid onder druk te staan. Wij roepen GS op om de waardedaling van woningen door vestiging van asielzoekerscentra in de Regionale Ruimtelijke Overleggen (RRO) te bespreken. De PVV kies voor minder migranten, minder molens en minder moskeeën. Wij dienen dan ook moties in om de 3 M's een halt toe te roepen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Wij steunen de leuze dat wij er zijn voor Brabant en de Brabanders. De heer Van Hattem heeft het nu over mensen die last hebben van windmolens en dergelijke. Maar mensen van wie de woningen straks aan de die aan die nieuwe weg wonen, moeten die ook gecompenseerd worden?

De heer **Van Hattem** (PVV): Die worden ook gecompenseerd. Er komen geluidsschermen te staan, mensen die moeten verhuizen worden uitgekocht, daar zijn prima regelingen voor. Dat is allemaal uitstekend geregeld.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Een windmolen stoot minder fijnstof uit dan een verkeersweg. Ik geloof daar helemaal niks van. Die mensen leven gewoon korter omdat zij aan een weg komen te wonen die o.a. gesteund wordt door de PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Andere mensen leven langer omdat het verkeer niet meer door hun dorp hoeft te rijden of over drukke verkeerswegen in de steden. Uw vergelijking slaat helemaal nergens op, mijnheer Van der Wel.

Het meest tergende hierin is dat onze provincie zélf bijdraagt aan een onaantrekkelijk vestigingsklimaat: van de 3 M's noem ik de M van molens in het windpark bij Hazeldonk waar de provincie vanuit het Energiefonds aan bijdraagt. In het kader van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen telt hierbij niet de meerwaarde voor de burger, maar de behaalde CO₂-reductie: pure windhandel in gebakken lucht met dank aan de verhandelbare emissierechten. West-Brabant is landschappelijk al verpest met windmolens en de West-Brabander krijgt het windpark Hazeldonk er van de zelf opgebrachte Essentgelden óók nog bij. De PVV wil dan ook zo snel mogelijk dit Energiefonds beëindigen.

En wat heeft de Brabander nu eigenlijk aan het Breedbandfonds, het Groen Ontwikkelfonds en het Brabant-C cultuurfonds? Zij zien hún Essentgeld daarmee niet terug, maar de subsidieslurpers zijn er weer goed mee. Daarom dient de PVV een motie in om de fondsen zo snel mogelijk grondig te evalueren en te heroverwegen.

De leden van het huidige college van GS hebben in de media laten optekenen nog wel een bestuursperiode door te willen. Afgezien van het oordeel dat de kiezer daarover nog moet vellen, kan de huidige gedeputeerde voor Cultuur en Samenleving er alvast rekening mee houden dat er een serieuze kaper op de kust is voor haar portefeuille. Eén andere gedeputeerde is immers al volop bezig met cultuur: het verstrekken van opdrachten aan het BKKC (Brabants Kenniscentrum Kunst en Cultuur) voor een "rondreizend tapijt", bijeenkomsten bij de Dutch Design Week, een Brabantse 'stijlprijs' met dure glossy boekwerkjes, kunstprojecten in de openbare ruimte, de internationale architectuurbiënnale IABR, artistiek-elitaire inspiratiebijeenkomsten over MozaïekBrabant, et cetera. Wat de PVV betreft mag deze gedeputeerde zijn culturele ambities beperkt houden tot zijn mooie persoonlijke fotografiehobby en stoppen met het culturele hobbyïsme in het TSP-beleid (Transitie Stad en Platteland). Met het verknopen van ruimtelijke ordening en cultuur kun je bij nuchtere burgers en ondernemers in het Brabantse land niet de boer op. Daar schieten ze niets mee op, laten we daar dan ook vooral mee stoppen.

Dan de portefeuillehouder Cultuur en Samenleving zelf. Met de transitie van de jeugdzorg naar de gemeenten is de provinciale rol per 1 januari volledig afgerond, zo heeft gedeputeerde Van Haaften herhaaldelijk duidelijk gemaakt. Tot onze verbazing ontvangt jeugdzorgorganisatie K2 in 2015 nog wél provinciale subsidie. Waarom is de financiering hiervan ook niet volledig aan de gemeenten overgedragen?

Vorig jaar vroegen wij bij de begroting aandacht voor 70 jaar bevrijding. Toen lichtte de gedeputeerde al een tipje van de sluier op over de geplande herdenkingsactiviteiten. Deze herdenking van operatie Market Garden afgelopen september was zeer indrukwekkend, waarvoor onze complimenten voor alle inzet. Het herdenken en herinneren van de Tweede Wereldoorlog houdt echter niet op bij een bijzonder jubileum, hier is en blijft permanente aandacht voor nodig, voor huidige en toekomstige generaties. Daarom komt onze fractie met een motie voor ondersteuning van het Oorlogsmuseum in Overloon.

Naast de subsidiesinterklazen die het hele jaar door onze provincie besturen, komt ook de enige echte Goedheiligman deze maand weer aan in ons land en ja, mét Zwarte Piet. Ik heb niet voor niets deze button opgedaan. In Brabant is tot nu toe gelukkig over het algemeen met gezond verstand gereageerd op de Zwarte Piet-discussie en blijft Zwarte Piet op de meeste plaatsen zoals het hoort zwart. Helaas lasen we al in het Eindhovens Dagblad dat de Vrije School Brabant in Eindhoven Zwarte Piet vervangt door onzinnige "roetveegpieten". Ook was in het Brabants Dagblad te lezen dat als het Sinterklaasjournaal met gekleurde Pieten komt, veel Brabantse basisscholen hierin mee zullen gaan. Om deze glijdende schaal van het uithollen van onze culturele tradities een halt toe te roepen komt de PVV Noord-Brabant, vooruitlopend op de Zwarte Piet Wet die de PVV Tweede Kamerfractie als initiatiefwet heeft ingediend, met een motie om een weigeringsgrond in de ASV (Algemene Subsidieverordening) op te nemen – vergelijkbaar met de Brabantnorm – voor organisaties die activiteiten organiseren met een gekleurde piet, roetpiet of andere neppiet. Geen Zwarte Piet, dan ook geen provinciale subsidiepietmannen.

De PVV ziet in infrastructuur de belangrijkste kerntaak van de provincie. Er valt nog heel veel te winnen op het gebied van veiligheid, capaciteit en doorstroming. Meer dan 600 miljoen euro van de opcenten werden en worden in de periode 2011 tot en met 2015 niet aan wegen besteed. Het wordt tijd dat de automobilist krijgt waarvoor hij betaalt: vlot en veilig van A naar B. Om de Brabantse weggebruikers zo optimaal mogelijk profijt te laten hebben van de opcenten die zij betalen, roepen wij het college op om de opcenten motorrijtuigenbelasting hiertoe te oormerken en dienen daartoe een motie in.

De **voorzitter**: Door het lid Van den Berg worden de volgende amendementen voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 14 november 2014, constaterende dat:

- *nieuwe (5G-) technologie in de toekomst afdoende datatransport via de ether kan verzorgen;*

- de huidige koperen kabels nog in aanzienlijke mate op te waarderen zijn;
 - ook de internetaanbieders van deze ontwikkelingen overtuigd zijn, bijvoorbeeld blijkend uit het feit dat KPN in Apeldoorn al gestopt is met de aanleg van glasvezel ;
 - de aanleg van glasvezel ingeval van voldoende gebleken meerwaarde vanzelf door de markt wordt opgepakt;
 - de provinciale bemoeienis met de aanleg van breedband gezien de snelheid en diversiteit van de technische ontwikkelingen niet nodig is en marktversturend werkt,
- overwegende dat:
- Noord-Brabant acuut behoefte heeft aan grootschalige aanpak van met name de rijks infrastructuur, dragen het college op:
 - alle nog ter beschikking staande middelen vanuit het Breedbandfonds over te zetten naar een nieuw in te richten "Wegenfonds" ter (voor-)financiering van verbetering van de wegeninfrastructuur."

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 14 november 2014, constaterende dat:

- de Brabantse automobilisten in de periode van 2011 tot en met 2015 in totaal ruim 600 miljoen euro éézijdig zijn aangeslagen voor de kosten van provinciale uitgaven die geen betrekking hebben op de automobiliteit;
- de provinciale wegen in Noord-Brabant op het gebied van veiligheid en soms capaciteit en doorstroming vaak tekort schieten,

overwegende dat:

- Noord-Brabant met de keuze voor investering in asfalt de werkgelegenheid direct (bij de aanleg) en indirect (betere bereikbaarheid, minder voertuigverliesuren) profiteert;
- de eenzijdige belasting van automobilisten niet fair is,

besluiten:

- de opcenten van de motorrijtuigenbelasting te oormerken voor investeringen in en eventuele voorfinanciering van de wegeninfrastructuur en fietspaden in Noord-Brabant en de niet benutte middelen middels verlaging van de opcenten terug te geven aan de automobilisten."

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 14 november 2014, constaterende dat:

- er geen acuut klimaatprobleem is, gezien het feit dat de opwarming al 18 jaar (nagenoeg) uitblijft;
- er nog voor tienduizenden jaren grondstoffen zijn voor energie;
- op afzienbare termijn grote sprongen te verwachten zijn op het gebied van broeikasgasvrije en uiterst schone energieopwekking,

overwegende dat:

- Noord-Brabant wel acuut behoefte heeft aan grootschalige aanpak van met name de rijks infrastructuur, dragen het college op:
- alle nog ter beschikking staande middelen vanuit het Energiefonds over te zetten naar een nieuw in te richten "Wegenfonds" ter (voor-)financiering van verbetering van de wegeninfrastructuur."

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 14 november 2014, constaterende dat:

- uit onderzoek blijkt dat elektrische auto's (hoegenaamd) niets bijdragen aan een betere luchtkwaliteit en de hybride leaserijders gemiddeld zelfs voor 80% op benzine rijden;*
- om het energieverbruik van 1 (één!) gezin, zijnde 1 IZGJ, te vergroenen er ongeveer 35 laadpalen nodig zijn (o.b.v. door ons berekende gemiddelde levering per openbare laadpaal van elaad.nl);*
- de provincie van plan is 7 jaar lang ruim €1000 per laadpaal per jaar te subsidiëren, ofwel – omgerekend – voor de vergroening van het energieverbruik van één gezin, dat ook nog eens van enorme aanschaf- en motorrijtuigenbelastingvrijstellingen en mogelijk investeringsaftrek geniet, €35.000 per jaar uit te trekken,*

overwegende dat:

- dit op onvoorstelbare wijze verbrassen van publieke middelen te belachelijk en te schandig is voor woorden,*

dragen het college op:

- alle nog ter beschikking staande middelen ten aanzien van de plaatsing van laadpalen en mogelijk andere douceurtjes voor elektrisch vervoer – met uitzondering van voor innovatie geormerkte middelen – onmiddellijk in te trekken en terug te laten vloeien in de algemene middelen."*

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 14 november 2014, constaterende dat:

- er in Noord-Brabant nog steeds veel slecht functionerende verkeerslichtinstallaties (VRI) staan;*
- goed functionerende VRI's en "Groene Golven" zorgen voor een veel betere benutting van het asfalt, minder voertuigverliesuren, minder uitstoot van schadelijke stoffen en minder brandstofverbruik,*

overwegende dat:

- de inzet op het gebied van verbetering afstelling VRI's veel groter kan en moet zijn, teneinde onnodige ergernis, uitstoot van schadelijke stoffen, maar ook onnodig asfalt te voorkomen,*

dragen het college op:

- uit te zoeken welke wegen en projecten in aanmerking komen voor verbetering van VRI's en hiervoor €1.000.000 te reserveren vanuit de herprioriteerbare middelen."*

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 14 november 2014, constaterende dat:

- de soortenrijkdom in Nederland volgens tellingen van het KNNV is toegenomen van 42.000 in 1993 tot 47.800 in 2010;*
- de algemene robuustheid van de soorten goed is volgens data van het CBS;*
- er dus alleen in de met het "Mean Species Abundance"-computermodel geïnstalleerde computers, zoals die op het PBL-kantoor, als gevolg van zeer discutabele eilandtheorieën een enorme biodiversiteitsafname te zien is;*
- bij wisselingen in leefomgeving en klimatologische omstandigheden, sommige diersoorten het heel moeilijk hebben en andere juist floreren,*

overwegende dat:

- op basis van informatie uit verkeerde modelleringen beleid gemaakt wordt dat een geplande extra ecologische uitgaven van 240 miljoen euro tot gevolg heeft;
- Noord-Brabant wel acuut behoefte heeft aan grootschalige aanpak van met name de rijksinfrastructuur, dragen het college op:
- alle nog ter beschikking staande middelen vanuit het Groenfonds over te zetten naar een nieuw in te richten "Wegenfonds" ter (voor-)financiering van verbetering van de wegeninfrastructuur."

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 14 november 2014, constaterende dat:

- de BMF consequent "in naam van het klimaat en milieu" ontwikkelingen in de provincie dwars tracht te zitten;
- de BMF in een brief aangeeft toeristen uit de natuur te willen weren, hetgeen haaks op het provinciaal beleid staat,

overwegende dat:

- de BMF ruimschoots van middelen wordt voorzien via de Postcodeloterij;
- minder dan één procent(!) aan donaties van "aanhangers" genereert, hetgeen er op duidt dat het draagvlak voor de BMF nagenoeg nihil is;
- de bijna half miljoen aan subsidies vanuit de provincie Noord-Brabant wel beter besteed kan worden dan aan uitingen die toch wel via de NGO's bij Provinciale Staten landen,

besluiten:

- per 2015 de subsidie aan de Stichting BMF (nr. 0000523) te schrappen uit de begroting en de daarbij behorende middelen zijnde:
in 2015 €444.671
in 2016 €453.353
- in 2017 €462.223
- in 2018 €471.284

terug te laten vloeien in de algemene middelen."

Deze amendementen maken onderwerp uit van beraadslaging. Zij krijgen respectievelijk de nrs. A1, A2, A3, A4, A5, A6 en A7.

Door het lid Van Hattem worden de volgende moties voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 14 november 2015, besprekende de Begroting 2015,

overwegende dat:

- een nieuw verkozen Staten de vrijheid moeten hebben om nieuwe politieke keuzes te maken voor de bestemming van de Essentmiddelen en deze waar nodig te heroverwegen,

roepen GS op:

- zo snel mogelijk een grondige evaluatie uit te voeren van de bestaande fondsen uit Essentmiddelen;
 - deze evaluatie in ieder geval in 2015 aan PS aan te bieden,
- en gaan over tot de orde van de dag."*

Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 14 november 2014, constaterende dat:

- *het Sinterklaasfeest, waarbij Zwarte Piet een prominente rol speelt en er integraal deel van uitmaakt, een van de mooiste tradities van Nederland is;*
- *maar liefst 2,1 miljoen mensen de "Pietitie" hebben getekend;*
- *uit diverse peilingen en enquêtes blijkt dat de overgrote meerderheid vindt dat Zwarte Piet niet moet worden afgeschaft of aangepast,*

overwegende dat:

- *elke vorm van ondermijning van het Sinterklaasfeest een ondermijning van de Nederlandse cultuur is,*
- besluiten:*
- *in de Algemene Subsidie Verordening Provincie Noord-Brabant een weigeringsgrond voor provinciale subsidie op te nemen voor het in de ban doen van Zwarte Piet door de subsidieontvanger, en gaan over tot de orde van de dag."*

Deze moties maken onderwerp uit van beraadslaging. Zij krijgen de nrs. M5 en M6. Door het lid mw. Frijters-Klijnen wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 14 november 2014, ter bespreking van het Statenvoorstel 65/14A, constaterende dat:

- *het precies 70 jaar geleden is dat Brabant werd bevrijd*
- *het Nationaal Oorlogsmuseum in Overloon het belangrijkste oorlogsmuseum van Nederland is;*
- *het museum plannen heeft om op korte termijn te investeren in noodzakelijke verbeteringen in de presentatie (zie het daarover geschreven masterplan);*
- *het college van GS diverse malen heeft uitgesproken groot belang te hechten aan het Oorlogsmuseum Overloon,*

overwegende dat:

- *het Nationaal Oorlogsmuseum in Overloon een uitermate belangrijke historische betekenis heeft in Noord-Brabant, en zelfs voor heel Nederland;*
- *het van groot belang is het Oorlogsmuseum in Overloon ook de status van belangrijkste oorlogsmuseum te laten behouden;*
- *het museum wegens zijn historische, culturele en toeristische aantrekkingskracht een meerwaarde heeft voor Noord-Brabant;*
- *het collectieve geheugen van de oorlog en het aantal mensen dat daarover kan vertellen steeds kleiner wordt;*
- *het museum jaarlijks vele bezoekers trekt, waaronder grote groepen kinderen;*
- *de collectie van het museum tastbaar zichtbaar maakt wat de oorlog heeft ingehouden en dat dit belangrijk is voor toekomstige generaties van Noord-Brabant en Nederland;*
- *het museum de geijkte plek is om dit historisch erfgoed voor het nageslacht te behouden;*
- *het museum een hoog rendement via bezoekersinkomsten heeft en dat ook in de toekomst zal hebben;*
- *dit rendement niet voldoende is voor investeringen en de noodzakelijke verbeteringen;*

- *het oudste oorlogsmuseum van Nederland over een enorme potentie beschikt om nog belangrijker te worden dan het nu al is en (volgens het masterplan) met een eenmalige impuls van vijf miljoen euro kan uitgroeien tot het belangrijkste oorlogsmuseum van Nederland,*

verzoeken het college:

- *de mogelijkheden te onderzoeken om ruimhartig bij te dragen in de noodzakelijke investeringen van Oorlogsmuseum Overloon en de middelen te dekken uit de vrije beschikbare ruimte binnen de middelen van het Bestuursakkoord;*
- *in gesprek te gaan met de rijksoverheid om mede te participeren in de noodzakelijke verbeteringen in de presentatie van Oorlogsmuseum Overloon;*
- *PS zo spoedig mogelijk hierover te berichten, en gaan over tot de orde van de dag."*

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. M7.

Door het lid mw. Kardol wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op vrijdag 14 november 2014, behandelend het Statenvoorstel 63/14 inzake Begroting 2015 en Najaarsbrief 2014, constaterende dat:

- *een groot deel van de asielzoekers wordt opgevangen op verschillende locaties in Noord-Brabant;*
- *AZC's een invloed hebben op de leefbaarheid in de wijk aldus het PON;*
- *Brabant meerdere stimuleringsmaatregelen woningbouw heeft (gehad),*

overwegende dat:

- *dit gevolgen heeft voor de bevolkingssamenstelling in de wijk;*
- *dit gevolgen heeft voor de bevolking- en woningbehoefte;*
- *omwonenden vrezen voor waardedaling van huizen in de nabijheid van AZC's,*

verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *met een plan te komen, gericht op het borgen van de leefbaarheid en verkoopbaarheid van woningen rondom AZC's,*
- en gaan over tot de orde van de dag."*

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. M8.

Door het lid Van den Berg wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 14 november 2014, constaterende dat:

- *er in verband met het inpassen van de peperdure en zeer wisselvallige windstroom vanuit de windindustriegebieden voor de Zeeuwse kust een nieuwe 380KV leiding noodzakelijk zou zijn;*
 - *er zonder dit en ander wisselvallig elektriciteitsaanbod de huidige situatie nog geruime tijd voldoet;*
 - *het nieuwe tracé volkomen verkeerd valt bij veel aanwonenden en natuurgebieden beschadigt,*
- overwegende dat:*

- *er derhalve terechte weerstand is tegen de 380KV leiding en het tracé hiervan, roepen het college op:*
- *de minister kenbaar te maken dat Noord-Brabant geen enkele behoefte heeft aan, laat staan de hinder te ondervinden van de gevolgen van de exorbitant dure, overbodige windstroom uit de windindustriegebieden in zee en daarom de nieuwe leiding niet gewenst acht, en gaat over tot de orde van de dag."*

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. M9.
Door het lid Van Hattem wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op vrijdag 14 november 2014, behandelend het Statenvoorstel 63/14 inzake Begroting 2015 en Najaarsbrief 2014, constaterende dat:

- *naast het provinciehuis momenteel 3 vlaggen hangen: de Nederlandse vlag, de Brabantse vlag en een EU-vlag;*
 - *het Brabantse provinciehuis is gelegen in de provinciehoofdstad 's-Hertogenbosch,*
- overwegende dat:*

- *Noord-Brabant trots mag zijn op Nederland, Noord-Brabant en op provinciehoofdstad 's-Hertogenbosch en dat ook mag tonen;*
- *er geen plaats moet zijn voor de EU-vlag, symbool van de bedreiging voor onze Nederlandse en Brabantse autonomie en zeggenschap,*

verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *de EU-vlag voor het provinciehuis te verwijderen en deze met trots te vervangen door de Bossche vlag; en gaan over tot de orde van de dag."*

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. M10.
Door het lid Van den Berg wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten, in vergadering bijeen 14 november 2014, constaterende dat:

- *de BOM plannen heeft om te investeren in windturbines op een beoogd windindustriegebied bij Hazeldonk,*

overwegende dat:

- *het ter plekke zo weinig waait, dat de investering alleen dankzij zeer grootschalige subsidies interessant genoeg kan worden;*
- *het binnenharken van publieke middelen met publieke middelen onwenselijk is,*

verzoeken het college:

- *in kaart te brengen in hoeverre de BOM investeert in exploitatie van "Renewables" en daarvan schriftelijk verslag te doen naar Provinciale Staten;*
- *het de BOM te verbieden om vanuit het Energiefonds te investeren in windindustrie of andere zaken die een of meerdere eigenschappen hebben strekkende:*
 - *geen enkel toekomstperspectief tot subsidievrije exploitatie;*

- met alle collega-windturbines in Nederland hooguit een duizendste graad Celsius effect hebben rond 2100 (dat is ongeveer een half uurtje vertraging in de door de IPCC AR4 voorgespiegelde opwarming);
- overlast geven met:
 - gezoem, gezoef
 - gebrom / laag frequent geluid / infrason geluid
 - ernstige slaapproblematiek
 - dode vogels in de tuin
 - knipperende lichten, gelijk een lichte zedendisco bij avond en nacht
 - vernietigde landschapskwaliteit tot in de verre omtrek
 - vernietigd uitzicht
 - slagschaduw
 - waardedaling onroerend goed
 - onverkoopbaar onroerend goed
 - et cetera
- beschermde vleermuizen en vogels nodeloos slachten;
- de Nederlandse burger ernstig verarmd door opslagen in de energierekening, alleen al voor wind oplopend naar 500 tot 1000 euro per gezin per jaar, zonder enige significante verbetering inzake door individuen, politieke partijen en milieubewegingen veronderstelde klimaat- en milieuproblematiek, en gaan over tot de orde van de dag."

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging. Zij krijgt nr. M36.

Wij gaan nu schorsen voor lunch maar ik herinner u eraan dat wij eerst op de foto gaan. Ik verzoek de Statenleden zich allen te bewegen naar de trap voor de deur van de Statenzaal.

De vergadering wordt van 12.45 uur tot 13.30 uur geschorst.

De **voorzitter**: Dames en heren, mag ik u verzoeken uw plaatsen in te nemen? Het woord is aan de heer Smeulders van de fractie van de Partij van de Arbeid.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voorzitter. Het is nog een beetje rumoerig in de zaal. Ik heb de indruk dat sommige mensen nog van hun lunch zitten te genieten, maar ik start toch maar met mijn bijdrage.

De **voorzitter**: Ik verzoek om stilte in de zaal. Wij hadden afgesproken om half twee te beginnen en daar wil ik toch aan vasthouden. Ik heb even gekeken, volgens mij is een groot aantal leden in de zaal aanwezig, mijnheer Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voorzitter. Nu we aan het einde van deze Statenperiode zijn gekomen wil de PvdA-fractie terugkijken, maar ook nadrukkelijk vooruitkijken naar de toekomst van Brabant. De PvdA is zeker niet op alle punten ontevreden met het beleid dat dit college heeft gevoerd, maar vindt dat het wel ambitieuzer moet. Dit college en deze coalitie zijn duidelijk toe aan revitalisering. De uitdagingen in de Brabantse samenleving worden vier jaar na dato niet meer voldoende aangepakt met het coalitieakkoord en, en dat is eigenlijk een groter probleem, ook niet meer met de Agenda van Brabant.

De PvdA hecht veel belang aan het welzijn van de Brabander. Wij kijken niet alleen naar welvaart, maar vinden het minstens zo belangrijk dat het goed gaat met de inwoners van onze provincie. Hierover heeft onze fractie zorgen, bijvoorbeeld over de toenemende tweedeling in de samenleving die samenhangt met opleidingsniveau en inmiddels zelfs zichtbaar begint te worden op het gebied van volksgezondheid. Laagopgeleiden leven gemiddeld beduidend minder lang dan hoogopgeleiden. Een belangrijke basis voor dit verschil is gelegen in voedingspatronen. De PvdA vindt deze tweedeling ontzettend onwenselijk en alarmerend. Ook vinden wij het niet meer kunnen dat 10% van de inwoners van onze provincie laaggeletterd is. Het is niet zo dat deze Brabanders helemaal niet kunnen lezen of schrijven, maar ze hebben er wel problemen mee. Dit heeft grote gevolgen. Bijvoorbeeld bij het vinden van een passende baan, maar ook bij alledaagse dingen zoals internetten en het lezen van de bijsluiters van medicijnen. Kortom, laaggeletterdheid is een typische bedreiging voor de welvaart en het welzijn in Brabant.

De PvdA vindt dat wij als provincie de uitdagingen die er in de Brabantse samenleving liggen, krachtdadig moeten oppakken samen met maatschappelijke organisaties, gemeenten en het bedrijfsleven. Samen kom je immers meestal verder dan alleen. Samen maken we een provincie waar niemand door het ijs zakt. Vaak is hiervoor directe inzet van de overheid nodig, maar de provincies en gemeenten hoeven dit niet altijd zelf vorm te geven. Faciliteren is soms voldoende, omdat steeds meer mensen behoefte hebben aan meer eigen regie op hun het leven en eigen omgeving. Als provincie hebben we zeer goede ervaringen met de IDOP's (Integrale Dorpsontwikkelingsplannen). Vanuit ruimtelijke invulling werkten bewoners van een dorp samen met de gemeente en provincie aan versterking van hun directe leefomgeving en lokale samenleving. Dat gebeurde op een manier die bij hen paste. Zij mochten daarvoor zelf input leveren. De provincie leverde hierdoor een belangrijke bijdrage aan de sociale omgeving in veel kleinere kernen op het platteland. De PvdA zou graag zien dat ook in de woonwijken in de grotere gemeenten (dus niet per definitie de grote steden, maar de woonwijken in grotere gemeenten) dit soort plannen van grond komen met steun van de provincie en dat daarbij dezelfde methode gebruikt wordt als bij de IDOP's. We willen GS vragen twee a drie pilots te starten met wijkontwikkelingsplannen, ofwel de WOP's, om uit te proberen wat er zinvol is en wat er voor nodig is. Dat is iets anders dan de doebudgetten waarvoor wij in de vorige Statenvergadering goedkeuring hebben gegeven en die nu ook op de wijken van toepassing zijn. Wij willen iets wat meer lijkt op de IDOP's maar niet zo omvangrijk is. Ik hoor graag een reactie van het college.

De heer **Van Hattem** (PVV): Hoor ik hier nu een pleidooi voor de terugkeer naar de befaamde Vogelaarwijken?

De heer **Smeulders** (PvdA): Mijnheer Van Hattem, die wijken noemen wij kanswijken of prachtwijken, dus geen Vogelaarwijken. Bovendien kijken wij breder dan alleen naar de grote probleemwijken die vaak in de grote steden voorkomen. Wij kijken ook naar normale wijken in bijvoorbeeld Uden of Veghel.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dat is allemaal leuk en aardig, maar is dat op de eerste plaats geen specifieke taak voor de gemeenten? En op de tweede plaats mag de wijkenaanpak eens grondig geëvalueerd worden. Daaraan zijn veel steden – en ik noem als voorbeeld Den Haag – nog absoluut niet toegekomen, terwijl daar wel veel miljoenen euro's belastinggeld door het putje zijn gespoeld.

De heer **Smeulders** (PvdA): Dat zegt de heer Van Hattem weer mooi. Wij willen ons de vraag stellen wat doet de provincie wel en wat doet de provincie niet. Dat is precies het punt waarop wij terecht willen komen. De provincie doet redelijk wat dingen die niet per definitie een wettelijke kerntaak zijn en onze fractie wil dat de provincie dat blijft doen. Wij hebben daarvan heel mooie voorbeelden. Ik verwijs naar onze steunfuncties. Kijk eens wat die allemaal doen. Onlangs hebben wij nog een discussie gevoerd over

nut en noodzaak van de steunfuncties. Die is duidelijk aangetoond. Wij zouden ons goed kunnen voorstellen dat wij in dat kader iets gaan doen met deze wijkontwikkelingsplannen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voorzitter. Mijn vraag aan de PvdA is eigenlijk of het huidige L@B-beleid (Leefbaarheid@Brabant) daarvoor niet voldoende is. Waarom zou dat ook hier niet kunnen worden toegepast? Wij zouden ook een wijziging van dat beleid kunnen voorstellen.

De heer **Smeulders** (PvdA): Ik vind het prima als het kan in het kader van L@B-beleid. De IDOP's maken daarvan volgens mij ook deel uit. Geen enkel probleem.

Hoewel de sociale uitdagingen in de Brabantse samenleving evident zijn, wordt er door de VVD simpelweg gezegd dat dit geen uitdagingen van de provincie zijn. Wat de PvdA-fractie betreft doet de provincie juist wat er in de samenleving nodig is. De PvdA wil dus toe naar een socialere agenda van Brabant.

Wij zijn tevreden met de snelheid waarmee het college, met gedeputeerde de Boer voorop, onze motie om geld beschikbaar te stellen voor plannen in urgentiegebieden heeft verwerkt in de begroting 2015. Toch zijn we, ondanks de waardering voor de inzet van de gedeputeerde, nog kritisch over de beperkte snelheid waarmee we richting een duurzame veehouderij zonder overlast gaan. Voor de PvdA is een duurzame veehouderij die geen schadelijke effecten op de volksgezondheid heeft, echt topprioriteit. We zijn de Q-koortsepidemie van 2007 nog niet vergeten en willen een dergelijke zoönose-uitbraak nooit meer meemaken en vinden dat snelheid geboden is om dat te voorkomen.

In het Brabantberaad zijn afspraken gemaakt om urgentiegebieden vast te stellen, maar wij constateren dat er nog maar weinig gemeenten zijn die deze stap werkelijk hebben gezet. Daardoor wordt er nog veel te weinig gedaan om toename van het aantal dieren in overbelaste gebieden te voorkomen, laat staan dat er sprake is van de gewenste afname van het aantal dieren. De gemeenten moeten zoals afgesproken de rol van marktmeester op zich nemen. Ook bewoners ervaren nog onvoldoende voortgang. Is de gedeputeerde het met ons eens dat gemeenten beter zouden moeten communiceren met hun inwoners over het bestaan van urgentieteam, wat zij moeten doen of zouden moeten doen?

We maken ons ook zorgen over de mestverwerking. Er is veel verzet, er zijn dorpen waar de leefbaarheid door de plannen onder druk staat. Ik verwijs naar het kleine dorp waar ineens de grootste mestverwerkingsinstallatie van Europa wordt gepland. De mensen staan recht tegenover elkaar, terwijl zij eerst harmonieus met elkaar leefden. De PvdA zou meer regie vanuit de provincie willen op de realisatie van de benodigde mestverwerkingscapaciteit en de plek waar dat gaat gebeuren. We vragen GS met klem om in alle gevallen een volledige MER (Milieueffectrapportage) te eisen en zelf meer regie te nemen. Het enige echte zwijnenprobleem in Brabant is het grote aantal varkens in stallen. De enkele honderden wilde zwijntjes die zich inmiddels in de Brabantse natuur hebben gevestigd, noemen wij geen probleem, dat is een uitdaging waarmee we gewoon moeten leren omgaan. De PvdA-fractie wil gedeputeerde Van den Hout, die er vandaag helaas niet bij kan zijn maar vast meeluistert, dan ook complimenteren met zijn recente opinieartikel in de Brabantse dagbladen. De PvdA is het helemaal met de strekking van dit opinieartikel eens. De wilde zwijntjes maken al deel uit van de Brabantse natuur, we krijgen ze niet uitgeroeid (wat wij als PvdA overigens ook niet zouden willen) en dus moeten we ze accepteren. Hiertoe dienen we een motie in.

De PvdA-fractie is tevreden over het economische beleid van de provincie. Maar wij vragen ons ook af of als beleid een succes is, er dan niet gewoon meer kan worden geïnvesteerd om het succes nog groter te maken. Banen hebben voor de PvdA topprioriteit. Vandaag hebben we een concreet voorstel waarmee de groei van banen wordt gestimuleerd.

Gisteren bereikte ons het treurige bericht dat Philips in Roosendaal gaat sluiten. Na het verlies van veel banen bij Philip Morris in Roosendaal en bij Tetra Pack in Moerdijk is dit weer een harde klap voor West-

Brabant; West-Brabant dat in 2012 en 2013 jaarlijks al 1,5% van de arbeidsplaatsen heeft verloren, nog even los van de voornoemde massaontslagen. De PvdA stelt voor alle kansen te benutten die de provincie krijgt om op een zinvolle wijze de groei van werkgelegenheid in West-Brabant te ondersteunen. Wij stellen daarom voor een win-winsituatie te creëren door versneld over te gaan tot de realisatie van het robuust ruimtelijk project Van A naar B, waarmee 250 arbeidsplaatsen kunnen worden gecreëerd én waarmee aan de recreatievoorzieningen op de Brabantse Wal een flinke impuls wordt gegeven. Dat is een grote kans voor de West-Brabantse economie. Ondernemers en gemeente hebben inmiddels 6 miljoen euro aan cofinanciering voor het "rompproject" klaarliggen dat met een lening van 5 miljoen euro van de provincie tot realisatie kan komen. De PvdA vraagt middels een motie aan GS om dit project over de drempel te helpen en daarmee de hoognodige banen voor West-Brabant te creëren.

De PvdA-fractie blijft altijd op zoek naar manieren om het Brabantse cultuurnetwerk sterker en vitaler te maken. We denken dat we een manier hebben gevonden om een stap te zetten naar betere samenwerking tussen Brabantse musea. Zij hebben nu allemaal eigen depots waarin kunstwerken worden verzameld en opgeslagen. Uit de sector bereikte ons het idee om in Brabant één of een aantal gezamenlijke depots te creëren. Dat heeft als bijkomend voordeel dat de musea beter gebruik kunnen maken van elkaars collectie. Het is ook een manier om de samenwerking tussen de Brabantse musea in de breedte te bevorderen. Een gezamenlijk depotbeheer is ook goedkoper.

Voordat wij daadwerkelijk kunnen stellen dat dit echt een goed plan is dat wij als provincie moeten steunen, willen we het college vragen hier een onderzoek naar te doen. Hiertoe dienen wij een motie in. Brabant is hard op weg de narcoticastraat van Europa te worden. We hebben daar grote zorgen over. We hebben het er in de Staten al een paar keer over gehad en er is al wat gebeurd, ook in Den Haag. We zijn er tevreden over dat minister Opstelten inmiddels extra rechercheurs in het zuiden ter beschikking stelt. Wij vinden het ook mooi dat we een eerste stap hebben kunnen doen met een rijkssubsidie voor het opruimen van drugsafval. Daar hebben de fracties van VVD en van PvdA in de Tweede Kamer hard achteraan gezeten. Onze aandacht mag niet verslappen en als extra aandacht van de provincie nodig is kan die in principe op steun van de PvdA-fractie rekenen.

De PvdA-fractie heeft de laatste jaren veel werk gemaakt van bestuurskracht, maar dit onderwerp zit dit jaar slechts zijdelings in ons betoog. Daarbij gaat het om de procedures in het kader van de ruimtelijke ordening. Zoals onze fractie al vaker heeft geconstateerd kan de vergunningverlening bij gemeentes en omgevingsdiensten en de provincie veel beter en sneller. De gemeenten begrijpen geregeld niets van onze Verordening Ruimte en nemen daardoor geen besluiten of maken fouten. De PvdA-fractie wil daarom nogmaals GS vragen de gemeenten zoveel mogelijk bij te staan bij het werken met die Verordening Ruimte omdat wij denken dat daardoor beter en meer effectief met de vergunningverlening kan worden omgegaan.

Dan nog even kort iets over de omgevingsdiensten. Ook wij hebben grote zorgen over de situatie bij de omgevingsdiensten Midden en West-Brabant maar ook over de andere twee omgevingsdiensten. Onze fractie heeft er inmiddels vragen over gesteld aan het college en voorgesteld die te agenderen voor de eerstvolgende commissievergadering van de commissie ecologie en ruimte.

De heer **Heijmans** (SP): De heer Smeulders vraagt het in de eerstvolgende commissievergadering te bespreken. Zou u er ook mee akkoord kunnen gaan het te bespreken in de eerstvolgende commissievergadering waarin de eerst verantwoordelijke gedeputeerde aanwezig kan zijn? Dat lijkt mij wel zo eerlijk en beter dan het te laten verdedigen door een gedeputeerde die minder in de materie zit.

De heer **Wagemakers** (PvdA): In reactie ook op de opmerking van de heer Heijmans wil ik zeggen dat wij dat natuurlijk zouden moeten doen. Maar wat is er aan de hand? In de dagmail van woensdag hebben GS melding gemaakt van het opschorten van de opdracht richting omgevingsdiensten Midden en

West-Brabant. Voor zover ik het heb begrepen gaat dat over een week in. Met andere woorden, is het wel verstandig het uit te stellen, want wij hebben het idee dat de heer Van den Hout, die ik overigens van harte beterschap wens, dan nog niet terug zal zijn. Is de heer Heijmans het met ons eens dat wij het wel kunnen bespreken?

De **voorzitter**: Ik stel voor eerst het college te laten reageren en dan te beoordelen of het überhaupt mogelijk is. Er is altijd een college, zeker als het om urgente kwesties gaat, en er is ook hoffelijkheid richting de gedeputeerde.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voorzitter. Wij hebben deze coalitie vaak als asfaltcoalitie bestempeld, omdat we de focus van deze coalitie, zeker in de eerste jaren, te eenzijdig op asfalt gericht vonden. Inmiddels lijkt het erop dat ons geluid weerklank heeft gevonden bij GS die veel geld uittrekken om onze motie over de elektrificatie van de Maaslijn uit te voeren en de realisatie van de verdiepte ligging van het spoor in Vught, waarvoor onze fractie ook hard heeft gelobbyd en waar we ook heel blij mee zijn. Wij zijn dan ook blij dat GS de vernieuwende keuzes hebben gemaakt die wij al jaren voorstaan maar helaas hebben we het spaar- en infrafonds nog steeds niet echt kunnen openbreken want dat wordt alleen verlengd.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ik moet inderdaad de PvdA feliciteren met wat ze allemaal hebben bereikt. Half Eindhoven wordt kaal geslagen voor HOV-busbanen (hoogwaardig openbaar vervoer) waar eens per 30 minuten een busje overheen kachelt, terwijl de auto's daarnaast in de file staan. Hoera voor de luchtkwaliteit waar u zich zo'n zorgen over maakt. Uw kabinet heeft de snelwegen wegbezuinigd, u bent ook nog eens tegen de ruit. U heeft heel wat voor elkaar gekregen. Die 200 miljoen euro te dure spoorbak in Vught heeft u ook voor elkaar gekregen. Wat dat betreft: chapeau. Ik heb waardering voor uw lobbywerk. Wij hadden het iets anders gedaan.

De heer **Smeulders** (PvdA): Altijd leuk. Dank u wel, mijnheer Van den Berg. Dan ga ik weer verder. We hebben het spaar- en infrafonds nog steeds niet kunnen openbreken. Die 750 miljoen euro gaat nog steeds naar asfalt. Daar blijven we de komende tijd als PvdA hard op inzetten. Onlangs is in de commissievergadering nog over spoordoorsnijdingen gesproken. De rijksoverheid heeft veel geld beschikbaar om deze op te heffen.

De heer **Heijmans** (SP): U zegt dat er alleen maar geld naar asfalt gaat, mijnheer Smeulders, maar de PHS wordt er toch ook uit bekostigd? Dat is toch echt spoor.

De heer **Smeulders** (PvdA): Dat is heel scherp, maar niet scherp genoeg. Het wordt alleen verlengd. Die 750 miljoen euro die oorspronkelijk was gereserveerd, gaat naar die drie wegenprojecten. Er is twee jaar aan vast geplakt om ook die PHS-bak te kunnen bekostigen. Wat ik wilde zeggen is dat we die oorspronkelijke 750 miljoen euro niet hebben kunnen openbreken. Dat was wel ons doel en daar blijven we achter staan en u, denk ik, ook.

Voor die spoordoorsnijdingen heeft de minister veel geld beschikbaar gesteld. Hij wil 50% cofinanciering. De gemeentes zouden dan de andere 50% moeten opbrengen. In deze tijd kun je de gemeentes nauwelijks vragen nog eens een tunnelbak onder een spoor te betalen. In Delft kost die 20 miljoen euro. Wij zouden dus graag zien dat de provincie net als bij vorige programma's de helft bijbetaalt en wij vragen GS wanneer daarover een besluit wordt genomen. Vervolgens is er de spooromleiding die ontstaat als er bij de Betuweroute wordt gewerkt aan de aansluiting op Duitsland. Dit is heel vervelend voor de Brabantse gemeenten die met veel overlast door het goederenvervoer te maken krijgen. Misschien biedt

het ook wel een kans, want de staatssecretaris heeft daar al het nodige over gezegd, ook over capaciteitsverruiming op het enkelsporige tracé net over de grens bij Venlo. Als dat versneld kan worden aangepakt zou dat betekenen dat de door ons allen zeer gewenste intercitytrein tussen Eindhoven en Düsseldorf eerder kan gaan rijden. We vragen aan GS ook daarop in te gaan.

De verkeersveiligheid van de provinciale wegen hebben wij vanmorgen al kort aangesneden. 65% Van de provinciale wegen voldoet niet aan het minimale verkeersveiligheidsniveau. Wij vinden dat er flink in moet worden geïnvesteerd en wij vragen GS of ze daartoe ook bereid zijn.

Er is veel maatschappelijke onrust over het schrappen van buslijnen. Dat is begrijpelijk. Wij zouden graag zien dat er snel gebruik wordt gemaakt van de middelen die er al zijn om maatwerkoplossingen te bieden op de plekken waar nu de buslijnen wegvallen. Wij dienen daarvoor een motie in.

De heer **Wijers** (VVD): Voorzitter. Het is weer hetzelfde; ook nu weer krokodillentranchen bij de PvdA terwijl de VVD ervoor gewaarschuwd heeft dat de middelen minder zouden worden en dat een handige en effectieve manier moet worden gezocht voor alternatieven voor dun bezette lijnen. Dat moest allemaal niet en dat kon allemaal niet volgens de PvdA en dan gaat u nu een motie indienen om die dun bezette lijnen op te heffen?

De heer **Smeulders** (PvdA): U begrijpt mij misschien niet goed en we hebben er vaker last van dat we elkaar niet helemaal begrijpen. Wij hebben de OV-visie gesteund en daar staat gewoon in dat lijnen waar heel weinig mensen gebruik van maken moeten worden opgeheven. Dat steunen wij ook want wij willen geen lege bussen in Brabant. In die OV-visie, waar u ook voor heeft gestemd, wordt wel afgesproken dat er maatwerkoplossingen komen op plekken waar die lijnen worden opgeheven.

De heer **Wijers** (VVD): De VVD heeft van tevoren aangegeven dat de maatwerkoplossingen in die OV-visie die via zoveel schijven en via zo'n raar traject met allerlei praatgroepen enzovoorts lopen, op die manier niet lukken. Het geldt dat vrijkomt door de opheffing van onrendabele lijnen moet veel meer in regie aan de gemeenten worden gegeven. De grootste klacht van de gemeenten nu is niet zozeer dat er lijnen wegvallen maar dat ze niet weten wat ervoor in de plaats komt en dat ze er niets over te zeggen hebben en buitenspel worden gehouden. We hebben een lijstje gekregen van de gedeputeerde en daaruit blijkt dat de enige inspraak die de gemeenten hebben gehad is die in de OV-visie. Verder niets meer. Het is terecht dat de gemeente daar nu groot bezwaar tegen maken. Onverklaarbaar is het dat u hierover nu nog een motie durft in te dienen.

De heer **Smeulders** (PvdA): Ik denk dat de heer Wijers het zelfs redelijk eens kan zijn met de motie die wij indienen. Wij vragen namelijk om te kijken hoe de middelen die we hebben gereserveerd, snel kunnen worden ingezet om te zorgen dat die maatwerkoplossingen snel van de grond komen. U heeft daarbij wel een punt want er is nog niet al te hard aan gewerkt naar onze indruk. Ook de communicatie daarover is niet altijd even best geweest. Wij willen dat er snel werk van wordt gemaakt.

De heer **Van den Berg** (PVV): U concludeert dus eigenlijk dat u een grote fout heeft gemaakt bij het vaststellen van de OV-visie en toch uiteindelijk het idee van de PVV en de VVD had moeten omarmen, want dan hadden we al dit gedonder voorkomen en een veel beter product voor hetzelfde geld gehad.

De heer **Smeulders** (PvdA): Ik moet toegeven dat het wel eens zo zou kunnen zijn dat de gemeentes als we zouden hebben gedaan wat u heeft gezegd, misschien nu wel zelf wat hadden georganiseerd, maar wij zijn er juist van overtuigd en dat is in strijd met wat u zegt, dat we dan geen beter product hadden gekregen. We staan hier dus de discussie van twee jaar geleden een beetje over te doen. Wij geloven niet

dat het plan dat de heer Wijers heeft bedacht met zijn professor, beter werkt. Wij zijn dus blij dat we het zo hebben gedaan. Wij vinden wel dat er nu snel werk moet worden gemaakt van die maatwerkoplossingen.

Voordat ik ga afsluiten, voorzitter, kunnen we het natuurlijk niet laten niet iets te zeggen over de ruit. Inmiddels hebben GS een definitief voorkeurstracé gekozen waar bijna niemand op zit te wachten, de gemeenten Eindhoven, Helmond, Laarbeek en Nuenen niet. De organisaties van omwonenden zijn fel tegen, de waterschappen zijn kritisch las ik in de krant, de ANWB denkt dat er andere oplossingen zijn en de natuurpartijen gruwen er natuurlijk ook van. Ook de provinciale omgevingscommissie, toch een adviesorgaan van GS en PS, is ook niet positief, tenminste zeer verdeeld. De PvdA-fractie vraagt zich dan ook echt af, waarom GS voorbijgaan aan het gebrek aan draagvlak voor het voorkeurstracé want op deze manier helpen we Brabant niet vooruit. De PvdA wil dat GS besturen met gemeenten en niet over of tegen gemeenten.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voorzitter. Ik hoorde de heer Smeulders in het begin zeggen dat nut en noodzaak van de steunfuncties zijn aangetoond en dat hij dus voor is. Ik begrijp uit de stukken dat nut en noodzaak van de ruit nu ook zijn aangetoond nadat er een nieuw onderzoek is gedaan. Hoe kijkt u er nu dan tegenaan, meet u niet met twee maten?

De heer **Smeulders** (PvdA): Helemaal niet. U doelt op de MKBA, de maatschappelijke kostenbatenanalyse, waarvoor de Tweede Kamer opdracht heeft gegeven en die in opdracht van de provincie is opgesteld. Er bereiken ons heel veel signalen van gemeenten en van natuur- en omwonendenorganisaties dat de MKBA niet zo klopt als die zou moeten kloppen. Een second opinion krijgen we nog van het Rijk; die is er nog niet. Daarover zullen we dus later oordelen. We moeten een MKBA heel duidelijk als een ondersteunend element zien bij de besluitvorming. Het is er een onderdeel van en toont niet per definitie aan dat een weg verkeerskundig noodzakelijk is en ook niet dat er geen andere alternatieven zijn. De MKBA die nu is gemaakt, toont aan dat het tracé dat daarin is opgenomen, het voorkeurstracé van GS, in sommige scenario's, in positieve groeiscenario's positief zou kunnen zijn. Dat toont het aan.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Dat is toch niet helemaal een antwoord op mijn vraag. Van nut en noodzaak van steunfuncties zegt u toch ook niet dat het nog maar de vraag is of dat helemaal klopt. Dan neemt u ook aan dat het klopt. Hier zegt u nu meteen dat het wel een tweede MKBA is maar dat het er maar om gaat welke cijfers je erin stopt. Als je zo redeneert kunnen we alle onderzoeken van de provincie in de prullenbak gooien want dan blijf je natuurlijk discussiëren. We moeten op een gegeven moment zeggen dat dit MKBA is uitgevoerd en dat daaruit nut en noodzaak blijken. In uw redenering zou je dan voor moeten zijn.

De heer **Smeulders** (PvdA): Als mevrouw Geeraedts het niet erg vindt, blijven we wel kritisch naar onderzoeken kijken en dat doen we ook hiermee. Laten we wel wezen, die second opinion is er nog niet en laten we maar afwachten wat daar uitkomt. Ik kan mij voorstellen dat al die punten die wij lezen en raar vinden daarin terugkomen.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ik vind het werkelijk knap. We hebben jarenlang lopen zeuren om een MKBA, een maatschappelijke kostenbatenanalyse, dan krijg je die eindelijk en komt daar in de slechtste scenario nog een positief beeld uit of in ieder geval een gelijk renderend beeld voor de oost-west verbinding waar het vooral om gaat, tot mogelijk zelfs +4 in de optimale scenario's. U spreekt over geen draagvlak. Ik heb even geteld en ik kan me een zeteltje vergissen maar er stemmen hier toch 37 zetels mee

in en slechts 18 tegen. En dit in een provinciaal orgaan dat breder moet kijken dan de een of andere gemeente. Wat wilt u nog meer? Er komt nog een MKBA aan en het maakt niet uit wat er uitkomt want u bent toch tegen want u weet alles beter. Noemt u mij nu eens één stuk snelweg in Brabant dat verbreed is waarvan u zegt dat die verbreding moet worden teruggedraaid. Noemt u eens een weg in Brabant waarvan u zegt dat we die hebben aangelegd, zoals de milieubeweging in de jaren 50 bij Nistelrode...

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Berg, komt u tot uw punt.

De heer **Van den Berg** (PVV): Noemt u eens één weg die we niet hadden moeten doen. Wilt u dan nog eens beweren dat deze weg, waar ik weet niet hoelang en ik weet niet hoe breed over is gesproken en akkoorden over gesloten zijn, niet nodig zou zijn.

De **voorzitter**: Uw punt is helder, ik ga nu echt afronden, anders krijgen we een heel betoog.

De heer **Smeulders** (PvdA): Ik denk ook wel dat als wij die weg daar aan gaan leggen, er auto's gebruik van gaan maken. Zo werkt het wel, maar waar het natuurlijk om draait is of alternatieven niet beter of goedkoper of milieuvriendelijker zijn en ook nog voor een betere leefomgeving zorgen. Daar draait het om en daar kijken we gewoon naar.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voorzitter. Ik wil nu niet die weg afkraken die u niet wilt maar ik ben zo'n bewoner langs de snelweg en daar heb ik ook altijd deze discussies gehoord en het eind van het liedje was altijd dat die weg er toch komt, met als gevolg dat aan geluidswerende en overlast werende maatregelen vrij weinig wordt gedaan. Als we nu eens alles in het werk stellen om de overlast van die weg te beperken, grotere schermen in de natuurgebieden, grotere schermen in gebieden waar mensen wonen, dan heeft niemand er last van. Misschien is het dan veel beter. Nu heeft iedereen het over natuurcompensatie en daar weer wat maar we vergeten de overlast van die weg in de directe omgeving.

De heer **Smeulders** (PvdA): Ik weet niet of de heer Mondriaan mij nu een vraag stelde maar ik ben het wel redelijk met hem eens. Op het moment dat je de weg aanlegt moet je wel zorgen voor goede mitigerende maatregelen voor de directe omgeving. Daarom is mijn fractie nooit zo gecharmeerd van het feit dat je een weg aanlegt en de natuur die wordt opgeofferd, gaat compenseren aan de andere kant van de gemeente, tien kilometer verderop.

Voorzitter. Dit was onze bijdrage in eerste termijn. De PvdA kiest een andere weg dan deze coalitie. Wij kiezen voor een sociale agenda van Brabant die aansluit en antwoord geeft op de uitdagingen die er in de Brabantse samenleving liggen. Wij kiezen ervoor Brabant samen met gemeenten en maatschappelijke organisaties te besturen.

De **voorzitter**: Door de leden Van Griensven, mw. Brunklaus, Van der Wel en mw. Spierings wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 14 november 2014, behandelend het Statenvoorstel 63/14 Begroting 2015 en Najaarsbrief 2014, overwegende dat:

- *een gecontroleerd aantal wilde zwijnen binnen een vastgesteld gebied toelaten een reële optie is;*
- *er op basis van het aanwezige voedselaanbod in het Leenderbos (45km²) plaats is voor 90 tot 180 wilde zwijnen (norm is 2-4 zwijnen per km²);*
- *door gecontroleerde jacht dit aantal kan worden gehandhaafd;*

- door middel van flankerend beleid de verkeersonveiligheid teruggebracht kan worden;
- door preventieve maatregelen de schade aan de landbouw kan worden beperkt;

constaterende dat:

- er op dit moment op verschillende plaatsen in Brabant wilde zwijnen voorkomen;
- er op dit moment sprake is van een nulloptie die zonder drijfjacht niet te handhaven is;
- drijfjacht zoveel maatschappelijke weerstand ondervindt dat dit geen optie is;
- door de huidige stand van zaken er verkeersonveilige situaties kunnen ontstaan;
- de landbouw onnodig veel schade ondervindt;
- de schattingen van het aantal wilde zwijnen in het Leenderbos op dit moment uiteenlopen van 150 tot 250 stuks;
- de aantallen in andere gebieden niet bekend zijn;
- op dit moment het belang van de landbouw te zwaar doorweegt in het algemeen maatschappelijk belang,

dragen Gedeputeerde Staten op:

- als beleid te formuleren dat In Brabant in een beperkt aantal gebieden plaats is voor een in overleg met betrokken partijen vastgesteld aantal wilde zwijnen. Deze aantallen en leefgebieden vast te leggen in een zwijnenakkoord;
- als provincie te zorgen voor een flankerend beleid dat de overlast en verkeersonveiligheid veroorzaakt door wilde zwijnen tot een minimum beperken;
- in het Leenderbos op basis van bovenstaande uitgangspunten een pilot uit te voeren;
- te inventariseren waar en hoeveel zwijnen er zijn in Brabant;
- de uitkomst van de inventarisatie en de pilot te delen met de commissie ER alvorens andere leefgebieden aan te wijzen,

en gaan over tot de orde van de dag."

Deze motie maakt deel uit van de beraadslagingen en krijgt nummer M11.

Door de leden mw. Van de Weijer, mw. Brunklaus en Hageman wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 14 november 2014, behandelend het Statenvoorstel 63/14 Begroting 2015 en Najaarsbrief 2014, overwegende dat:

- *de diverse musea in Brabant op een internationaal gewaardeerde manier aantonen dat roerend cultureel erfgoed van groot belang is voor de geschiedenis van Brabant;*
- *de collecties van de Brabantse musea van zeer hoge kwaliteit zijn;*
- *de grote Brabantse musea met succes werken aan internationale erkenning;*
- *de kleinere musea bij een adequate samenwerking tussen de Brabantse musea kunnen profiteren van het succes en de collecties van de grote musea,*

constaterende dat:

- *gezien de beschikbare ruimte de musea in het algemeen slechts 15% van hun collecties in wisselende samenstellingen actief kunnen tonen aan het publiek;*
- *de overige 85% van de collecties als Brabants cultureel erfgoed niettemin van groot belang is en toegankelijk zou dienen te zijn voor publiek;*

- *musea in Brabant aantoonbaar constructief weten samen te werken en graag bereid zijn onder goede voorwaarden mee te werken aan een liberaal uitleenbeleid van de door hen beheerde collecties;*
- *in elk geval zowel het Noord-Brabants Museum in Den Bosch als het Textielmuseum in Tilburg in hun meerjarenplanning de ambitie uitspreken van een publiek toegankelijk Collectiecentrum;*
- *door een Collectief Provinciaal Collectiecentrum Roerend Cultureel Erfgoed de constructieve kruisbestuiving tussen musea naar verwachting nog meer zal toenemen;*
- *met de oprichting van een Provinciaal Collectief Erfgoeddepot de opdracht aan musea om naast het verzamelen ook de opdracht tot ontzamelen op een cultuurhistorisch verantwoorde manier kan plaatsvinden;*
- *de Brabantcollectie die momenteel ondergebracht is in de bibliotheek van Tilburg University in een dergelijk publiektoegankelijk Collectief Erfgoeddepot wellicht meer dan nu kan rekenen op publieke belangstelling;*
- *op termijn een dergelijk Collectief Collectiecentrum Cultureel Erfgoed door gezamenlijk beheer en voorzieningen kostenbesparend zal werken voor de musea in Brabant,*

dragen Gedeputeerde Staten op:

- *het voortouw te nemen tot het voeren van verkennende gesprekken met stakeholders in de Provincie onder welke condities en voorwaarden een publiek toegankelijk Collectief Provinciaal Collectiecentrum Roerend Cultureel Erfgoed tot stand zou kunnen komen;*
- *daarbij in kaart te brengen wat de kosten én besparingen zijn van een Collectief Cultureel Erfgoeddepot;*
- *het resultaat van dit onderzoek bij de Voorjaarsnota in juni 2015 aan Provinciale Staten voor te leggen, en gaan over tot de orde van de dag."*

Deze motie maakt deel uit van de beraadslagingen en krijgt nummer M12.

Door de leden Bouman en Kutlu wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 14 november 2014, behandelend het Statenvoorstel 63/14 Begroting 2015 en Najaarsbrief 2014, overwegende dat:

- *er in West-Brabant de afgelopen tijd veel arbeidsplaatsen verloren zijn gegaan, met name in Moerdijk en Bergen op Zoom;*
- *het stimuleren van werkgelegenheid een belangrijke provinciale taak is,*

constaterende dat:

- *er in West-Brabant een concreet werkgelegenheidsproject in de startblokken staat waar meerdere partijen zich aan verbonden hebben;*
- *door ondernemers en lokale overheden inmiddels 6 miljoen euro beschikbaar is gesteld;*
- *een laagrentende lening van 5 miljoen euro over een looptijd van vijf jaar ervoor zorgt dat dit project op korte termijn gestart kan worden;*
- *dit naar schatting 250 fte's aan werk oplevert,*

dragen Gedeputeerde Staten op:

- *zo snel mogelijk met partijen die betrokken zijn bij het project van A naar B in gesprek te gaan over hoe de lening van 5 miljoen euro voor bovenomschreven doel verstrekt kan worden,*

en gaan over tot de orde van de dag."

Deze motie maakt deel uit van de beraadslagingen en krijgt nummer M13.

Door de leden Smeulders, Bouwman en Kutlu wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 14 november 2014, behandelend het Statenvoorstel 63/14 Begroting 2015 en Najaarsbrief 2014, constaterende dat:

- *er in Brabant veel maatschappelijke onrust is over het schrappen van buslijnen, bushaltes en busritten;*
- *in de OV-visie is vastgelegd dat op plaatsen waar buslijnen, bushaltes en/of busritten worden geschrapt zal worden gezocht naar maatwerkoplossingen om de vervoersvraag te bedienen;*
- *er budget is gereserveerd voor dergelijke maatwerkoplossingen,*

overwegende dat:

- *de bereikbaarheid van de kleinere Brabantse kernen van belang is;*
- *meerdere gemeenten te kennen hebben gegeven behoefte te hebben aan bestuurlijk overleg met de provincie,*

dragen Gedeputeerde Staten op om:

- *met de gemeenten waar buslijnen, bushaltes of busritten worden geschrapt zo spoedig mogelijk bestuurlijk in overleg te gaan over het bieden van een alternatieve vervoersoplossing,*
- en gaan over tot de orde van de dag."*

Deze motie maakt deel uit van de beraadslagingen en krijgt nummer M14.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voorzitter. Het college kijkt in haar begroting 2015 terug op zijn bestuursperiode en is erg tevreden met de behaalde resultaten. Wij constateren echter dat het ontbreekt aan een goede evaluatie van de 49 + 5 speerpunten van dit college. D66 heeft deze speerpunten er toch maar eens bij gepakt om onze eigen terugblik op deze bestuursperiode te maken. En dat leidt tot enige kanttekeningen bij het ronkende verhaal van het college.

Als eerste bestuur. Het is wel heel makkelijk scoren als de doelen zijn om te inventariseren, visies te schrijven en in gesprek te gaan. Maar wat is er werkelijk bereikt? Er is veel discussie op gang gebracht over de bestuurskracht van gemeenten. En met deze discussie is er ook veel onrust ontstaan. Dat komt niet alleen door discussie over wel of niet samenwerken of fuseren en met wie dan. Het komt zeker ook door onduidelijkheid over wat de provincie nu precies verwacht van gemeente en wat ze van plan is. De signalen die dit college hierover uitzendt worden als tegenstrijdig ervaren. Dit komt onder andere door het ontbreken van een helder toetsingskader, maatlat of benchmark. Onduidelijk blijft wat gemeenten zelf mogen beslissen en vanaf welk moment de provincie gaat ingrijpen. Wij zijn benieuwd hoe het college met deze signalen om wil gaan.

Dan de transitie van de veehouderij. Wij willen gedeputeerde De Boer complimenten maken voor het spoor dat hij heeft ingezet en het goede proces daarbij, zowel intern als extern. Inmiddels bereiken ons zelfs signalen vanuit gemeenten waar wij het minste hoop voor hadden, zoals Deurne, signalen dat inwoners ervaren dat er iets in beweging is. Tegelijkertijd weet de gedeputeerde dat wij dit dossier onverminderd nauwlettend volgen op de geboekte resultaten: de BZV, omgevingsdialoog en aanpak van urgentiegebieden door gemeenten zijn nieuw. D66 houdt van zo'n innovatieve aanpak en is zich ook bewust van de risico's die dat met zich meebrengt.

Op handhaving moet onverminderd worden ingezet, zodat achterblijvers het proces van transitie van de veehouderij niet frustreren. En wij hebben nog steeds zorgen over mestverwerking. De PvdA heeft dit reeds prima verwoord.

Onze blijvende aandacht voor dit dossier vinden wij niet meer dan logisch. Zowel de gezondheid van de Brabanders als de toekomst van de agrarische sector is in het geding.

Die agrarische sector mag van ons best een impuls krijgen. Als producent van ons voedsel staat ze aan de basis van de piramide van Maslow. Die impuls moet dan wel de goede richting op zijn: innovatieve en duurzame productie van gezond en lekker voedsel. De uitvoeringsagenda Agrofood had daaraan moeten bijdragen. Wij constateren echter dat de uitvoering pas in 2015 start. Een gemiste kans! Wij horen van de gedeputeerde graag een verklaring. De agrarische sector is te belangrijk om deze vertraging zonder meer te accepteren.

Met het Koersdocument is een nieuwe weg ingeslagen, ook in het ruimtelijk instrumentarium. Wij willen graag van de gedeputeerde weten wanneer wij de in het koersdocument aangekondigde evaluatie tegemoet mogen zien. En daarbij krijgen wij graag de toezegging dat de meerwaardebenadering wordt meegenomen in de evaluatie. Middels de meerwaardebenadering zijn deze periode drie initiatieven mogelijk gemaakt. Twee daarvan, Hof van Cranendonck en landgoed De Logt, zijn alsnog gestrand. Dit zit ons niet helemaal lekker. Laat er geen misverstand over bestaan, de uiteindelijke megalomane ontwikkeling van het Hof van Cranendonck vonden wij niet meer passend op de gekozen locatie. Maar dat neemt niet weg dat het voor ondernemers teleurstellend is om eerst veel energie te investeren in het krijgen van groen licht bij de provincie, en uiteindelijk hun initiatief toch niet van de grond te kunnen krijgen. Wij kunnen niet beoordelen of de provincie hier slimmer in had kunnen handelen. Wij hebben wel behoefte aan dit inzicht. Vandaar ons verzoek om evaluatie.

Bij het ontwikkelbedrijf is het weerstandsvermogen niet op orde volgens de IFLO-methodiek (Inspectie Financiën Lagere Overheden). Daar haalt het college diverse verklaringen voor aan. Dit is voor ons niet de goede werkwijze. Als we besluiten dat we de IFLO-methodiek hanteren, dan is er maar één conclusie mogelijk: het weerstandsvermogen is niet op orde. Als de methodiek niet passend is, dan hadden we meteen voor een andere of aangepaste methodiek moeten kiezen.

Verder vinden we het onhandige timing dat de scenario's voor de TOM, de tuinbouwontwikkelingsmaatschappij, pas volgende week in de commissie transitie stad en platteland worden besproken. Het was beter geweest dit vóór de begrotingsbehandeling te doen.

Dan de portefeuille ecologie. Die bevat veel speerpunten als uitvoering geven aan Rijksbeleid. Dat getuigt niet echt van visie of ambitie in die portefeuille. Daarnaast zijn er diverse doelen rondom opstellen van beleid. Doelen rondom uitvoeren van beleid zijn daarin ondervetegenwoordigd.

De beheerplannen Natura 2000 zijn nog niet vastgesteld. Het niet bereiken van dit speerpunt wordt gemakshalve achterwege gelaten in de Najaarsbrief.

De RUD's, de regionale uitvoeringdiensten, zijn weliswaar ingesteld, maar het lijkt een rommeltje te zijn. Het zou moeten leiden tot meer kwaliteit en bij voorkeur ook tot lagere kosten. D66 heeft voortdurend op het belang van die kwaliteit gehamerd, maar we hebben nog steeds geen enkel idee hoe die kwaliteit gemeten gaat worden. Wat zijn de doelstellingen? Wat wil dit college concreet bereiken als het om vergunningverlening en handhaving gaat? En wat blijkt deze week: de provincie schort de dienstverleningsovereenkomst met de OMWB, omgevingsdiensten Midden en West Brabant, op wegens dreigende budgetoverschrijding van bijna 2 miljoen euro. De eerste hoofdoorzaak is een inefficiënte bedrijfsvoering en gebrekkige sturingsinformatie. Wij vinden het opschorten van deze overeenkomst een zeer merkwuurlijke actie, uitgerekend een dag nadat nu.nl kopte: Chemiebedrijven Rotterdam Rijnmond 'roekeloos'. Juist de Omgevingsdienst Midden- en West Brabant houdt toezicht op de chemiebedrijven op Moerdijk. En waarom zouden die minder roekeloos zijn dan de bedrijven in Rotterdam Rijnmond? Wij horen graag van het college wat het opschorten van die overeenkomst betekent voor de uitvoering van

toezicht en handhaving, voor het reageren op klachten en voor bedrijven die een vergunning in procedure hebben. En in het bijzonder vragen wij ons af wat dit betekent voor de inwoners van Moerdijk. Afgelopen maanden zijn er veel klachten binnengekomen over nieuwe vormen van overlast. Dit keer ging het om roetdeeltjes en geluid midden in de nacht. Zij moeten op de OMWB kunnen rekenen, ook nu!

Dan de energieagenda. De website energieoverheid.nl kopte afgelopen dinsdag: "EU energiedoelstellingen voor 2020 op schema. Nederland presteert slecht." Wij hebben ons afgevraagd hoe Brabant het doet. Maar ook hier moeten we constateren dat meetbare doelen ontbreken. D66 weet dat er veel meer mogelijk is dan er nu gebeurt in Brabant. Natuurlijk, er zijn goede initiatieven en daar hebben wij veel waardering voor. En het Energiefonds lijkt een groter succes te gaan worden dan de BOM (Brabantse Ontwikkelingsmaatschappij) had durven hopen! Maar dit is niet genoeg. Wij willen graag meer inzicht hebben in wat er in Brabant al loopt, waar de kansen en koplopers zitten en waar de achterblijvers een duwtje in de rug nodig hebben. Hiertoe dienen wij een motie in. Daarnaast zijn we natuurlijk heel benieuwd naar de subsidieregeling woningisolatie. We lezen op de website van de provincie dat de openstelling is verlengd. Wat betekent dat? Denkt de gedeputeerde dat deze regeling een succes gaat worden na de aanvankelijke bijstelling van de ambitie?

Zoals er voor energie een fonds is opgezet, is dit ook voor breedband gebeurd. Wij hebben hier nooit iets in gezien. Sommige partijen begonnen zich deze zomer achter de oren te krabben en anderen afgelopen vrijdag. Het opstarten van de pilots lijkt wat moeizaam te verlopen. D66 wil graag een vervroegde evaluatie. Het heeft geen nut om een pad te blijven volgen als gebleken is dat het doodlopend is.

Het economisch programma staat vol prachtige begrippen: cross overs, netwerken, campussen, branding. Hier kun je bijna niet op tegen zijn. En wij zijn hier in het algemeen ook niet op tegen. Maar wat is nu werkelijk het effect van dit prachtige beleid? Als we kijken naar figuur 9 op bladzijde 7 van de begroting, zien we dat de werkloosheid zich in Brabant precies hetzelfde ontwikkelt als in de rest van Nederland. Alleen ligt deze al sinds 2010 ongeveer 3/10 procent lager in Brabant. En wat gebeurt er bijvoorbeeld concreet in West-Brabant? Voor werkgelegenheidsmaatregelen aldaar is aanvankelijk een p.m.-post opgenomen in de begroting. Ook in de nota van wijziging wordt dit weinig concreet ingevuld.

Wij constateren dat het mobiliteitsbeleid een hoog asfaltgehalte blijft houden. Zoals u weet is D66 niet tegen wegen, maar wel terughoudend met nieuw asfalt. En, mevrouw Kerkhof, dat staat ook op deze manier in ons verkiezingsprogramma. Wij hebben gezien hoe de afgelopen jaren suboptimale oplossingen zijn gekozen voor bijvoorbeeld de N69 en de Ruit om Eindhoven. Voor deze suboptimale oplossingen bestaat zogenaamd een groot draagvlak. Wat wij zien is een zeer vasthoudende gedeputeerde die de partijen aan tafel dusdanig organiseert dat een groot deel amper belanghebbende bij de weg te noemen is, maar wel bij het strooigoed dat eromheen valt. Zo is het gemakkelijk een overtuigende meerderheid te halen. Als voorbeeld tellen bij de ruit alle gemeentes evenzeer mee, ook al zijn de twee meest belanghebbende gemeenten voorstander van een andere oplossing.

Gelukkig mogen wij constateren dat er ook in spoor wordt geïnvesteerd. Een spoorlijn aanleggen of aanpassen is een ingreep die ruwweg een eeuw mee gaat. Dat mag dus best in één keer goed gebeuren zoals nu bij het PHS, het Programma Hoogfrequent Spoor. Het Spaar- en Investeringsfonds wegeninfrastructuur wordt dus ook voor spoor gebruikt. Wij dienen een amendement in om de naam van het fonds hierop aan te passen en daarmee verwarring in de toekomst te voorkomen.

Ook Duitsland investeert in spoor, en wel in de aansluiting op de Betuweroute. Dit geeft jarenlang extra goederentreinen in de Brabantse steden en dorpen. Wij dienen een motie in die het college oproept in overleg te gaan om de overlast tot een minimum te beperken.

Over de concessie busvervoer is al het nodige gezegd. Er is aardig wat onrust ontstaan over het verdwijnen van buslijnen. De volgende aanbesteding voor Zuidoost-Brabant komt er al weer aan. Wij willen de toezegging van de gedeputeerde dat hij de aanbesteding van het huidige busvervoer, en vooral het proces dat hieraan vooraf ging om tot keuzes voor busvervoer te komen, te evalueren en daarin vooral

de betrokkenheid van de gemeenten en inwoners bij de hele totstandkoming van de plekken waar we wel en niet bussen willen laten rijden, mee te nemen.

Dan de portefeuille Cultuur en Samenleving. De uitvoering van de IDOP's zou tot en met 2013 lopen, zo werd ons in de voorjaarsnota 2012 verteld. Wij constateren dat dit speerpunt niet tot een afronding komt gedurende deze bestuursperiode. Wij zijn van mening dat het blijven uitstellen van afspraken de geloofwaardigheid van de provincie niet ten goede komt.

Wij vinden bovendien leefbaarheid en bijvoorbeeld ook een groot deel van de sportinvesteringen van dit college, vooral een taak voor de gemeenten. De provincie moet zich op haar kerntaken richten en daar heeft ze haar handen al vol aan.

Het valt ons op dat nu Sinterklaas in aantocht is de portefeuille Cultuur en Samenleving door het CDA weer volop wordt voorzien van strooigoed. Maar ligt dat aan Sinterklaas of aan het piepsysteem gerelateerd aan de aankomende verkiezingen?

Ten aanzien van de jeugdzorg blijven wij zorgen houden of de gemeenten klaar zijn voor de start. De meningen hierover zijn verdeeld en we zijn nu zo laat in het proces dat we er maar het beste van moeten hopen.

Dan nog een aantal technische aspecten. Die klinken mogelijk minder interessant, maar zijn cruciaal voor het goed functioneren van de volksvertegenwoordiging en daarmee voor onze democratie. Complimenten voor de verbeteringen! D66 is een ambitieuze partij die graag met hoge snelheid de benodigde verbeteringen gerealiseerd ziet. Een belangrijke insteek voor ons is de kwaliteit van de planning- en control cyclus. In welke mate wordt duidelijk wat de provincie wil bereiken, wat ze daarvoor gaat doen en wat dit gaat kosten? Daarbij pleiten wij voor stukken die zo duidelijk zijn dat PS binnen de tijd die ervoor staat haar kaderstellende en controlerende rol kunnen vervullen. En, voorzitter, met dank voor de stappen die gezet zijn, we zijn er nog lang niet. Belangrijkste bezwaar blijft de concreetheid van de doelen. Bijna elke bespreking van jaarstukken, voorjaarsnota of begroting heeft D66 het over de vaagheid van vele doelen. De Zuidelijke Rekenkamer (ZRK) heeft het al aangegeven en elke keer wordt door het college verbetering beloofd. Maar nog steeds hebben we doelen als het afronden van een eindevaluatie, het krijgen van twee rapporten natuurkwaliteit of het houden van twee netwerkbijeenkomsten. Wij horen te sturen op maatschappelijk effect en op resultaten die buiten dit huis zichtbaar zijn. Dit wordt ons op deze manier wel heel moeilijk gemaakt.

Ten tijde van de Voorjaarsnota zijn afspraken gemaakt voor het verder "Smarten" van de doelen. Eigenlijk zouden er al maatschappelijke effecten geformuleerd worden, maar dit bleek in die korte tijd niet meer mogelijk. Kan de gedeputeerde aangeven welke concrete acties zijn uitgezet om tot het concretiseren van de doelen te komen en wanneer deze acties zijn uitgezet?

Een ander zorgpunt blijft de voorspelbaarheid van deze begroting voor de werkelijke jaarcijfers. Wij blijven herhalen dat 150 miljoen euro aan cumulatieve onderbestedingen te veel is. En het antwoord op een vraag uit de Rekeningcommissie is heel eenzijdig opgepakt. De vraag over de balanspositie doelde niet op het achterhalen van oorzaken tussen voorspellingen en realisaties, de Rekeningcommissie wilde weten wat de zin is van het vaststellen van een begroting als je in november 2013 voorspelt dat de som van al je handelen, leidt tot een algemene reserve van 100 miljoen euro op 31 december 2014 en in deze begroting lezen we dat dit 162 miljoen euro zal zijn. Waarom praten wij met deze afwijkingen dan over het al of niet honoreren van een voorstel van een paar ton? Welke concrete ideeën heeft de gedeputeerde om de voorspelbaarheid van de begroting en balans te vergroten?

En last but not least wil D66 complimenten uitspreken, allereerst richting de Rekeningcommissie. Het werk van deze commissie heeft geleid tot diverse verbeteringen in de begroting. Wij zijn benieuwd naar de volgende verbeteringen. Ook onze complimenten voor de ambtelijke organisatie die dit dikke pak papier weer heeft samengesteld en dit jaar in het bijzonder complimenten voor de digitale versie van de begroting. Deze geeft op een bijzonder prettige manier toegang tot de informatie.

De **voorzitter**: Door de leden Kutlu, Smeulders, Bouwman, Van der Wel en mw. Arts wordt het volgende amendement voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 14 november 2014, behandelend het Statenvoorstel 63/14 A inzake Begroting 2015 en Najaarsbrief 2014, besluiten:

- *na besluit 6 in te voegen "6a. Het "spaar- en investeringsfonds wegeninfrastructuur" voortaan "spaar- en investeringsfonds mobiliteit" te noemen en dit door te voeren in de Begroting 2015 en bijbehorende bijlagen."*

Toelichting:

- *Het spaar- en investeringsfonds wordt niet alleen gebruikt om te investeren in wegeninfrastructuur, maar ook om te investeren in andere vormen van mobiliteit zoals het Programma Hoogfrequent Spoor. De huidige naam kan daarmee verwarrend werken. In het kader van heldere communicatie is dit niet wenselijk.*

Dit amendement maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. A8.

Door de leden mw. Spierings, Kutlu, Smeulders, Van der Wel en Bouwman wordt de volgende motie voorgesteld:

Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 14 november 2014, behandelend het Statenvoorstel 63/14 A inzake Begroting 2015 en Najaarsbrief 2014; constaterende dat:

- *in Duitsland één extra spoor wordt aangelegd tussen Emmerich en Oberhausen om de capaciteit voor het goederenverkeer te vergroten;*
- *dit tussen 2016 en 2022 zorgt voor een flinke groei van het goederenvervoer over de 'Brabantroute';*
- *dit in diverse Brabantse steden en dorpen grote effecten heeft op veiligheid (langere rijtijden hulpdiensten, externe veiligheid) en geluidhinder en zorgt voor een toename van verkeersknelpunten; geluidsdempers om de nadelige effecten op de leefomgeving te beperken,*

overwegende dat:

- *het zeer wenselijk is dat doorgaande goederentreinen worden geconcentreerd op speciale goederenlijnen (dedicated routes) zoals de Betuwelijn, en dus grotendeels verdwijnen uit Brabant;*
- *de tijdelijke overlast zoveel mogelijk beperkt of voorkomen zou moeten worden,*

geven Gedeputeerde Staten de opdracht om:

- *inzichtelijk te maken waar het toenemende goederenvervoer leidt tot het niet meer voldoen aan wettelijke normen zoals aanrijtijden hulpdiensten, externe veiligheid en geluid hinder;*
- *inzichtelijk te maken waar grote verkeersknelpunten ontstaan door het ontbreken van ongelijkvloerse kruisingen;*
- *zich in te spannen om samen met ProRail, lokale en nationale overheid deze negatieve effecten te voorkomen of tot een minimum te beperken in omvang en tijd;*
- *Provinciale Staten te informeren over de stappen en resultaten,*
en gaan over tot de orde van de dag."

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. M15.

Door de leden mw. Spierings, Van der Wel, Bouwman en mw. Wijnands wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 14 november 2014, behandelend het Statenvoorstel 63/14 A inzake Begroting 2015 en Najaarsbrief 2014; constaterende dat:

- Nederland slecht presteert op de EU energiedoelstellingen voor 2020, overwegende dat:

- er in Brabant veel initiatieven zijn om energie te besparen en duurzaam energie op te wekken;*
- er een zeer beperkt overzicht is van deze initiatieven;*
- hierdoor inzicht ontbreekt in de op korte termijn realiseerbare energiebesparing en opwekking van duurzame energie;*
- hierdoor bovendien inzicht ontbreekt in de koplopers waar anderen van kunnen leren en de achterblijvers die een duwtje in de rug nodig hebben,*

geven Gedeputeerde Staten de opdracht om:

- van de belangrijkste spelers in de energietransitie zoals woningcorporaties, grote bedrijven, energiecoöperaties en energiebedrijven op hoofdlijnen in beeld te brengen:*
 - welke successen er geboekt zijn;*
 - welke projecten en projectideeën er op stapel staan uitgedrukt in energiebesparing of opgewekte duurzame energie per jaar;*
 - waar met een duwtje in de rug nog veel resultaten te behalen zijn;*
 - en welke vormen dit duwtje in de rug zou kunnen hebben,*

en gaan over tot de orde van de dag."

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. M16.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voorzitter. Even voor de goede orde, ik heb net een achttal moties afgeleverd. Ik zal daaraan niet apart refereren in mijn tekst, want ik heb minder spreektijd dan andere partijen.

Laat ik eens wat beelden oproepen aan het begin van deze algemene beschouwingen. Het credo van de Agenda van Brabant - "een gezond leef-, vestigings- en investeringsklimaat" - is gehoord in China en mevrouw Li uit Jiangsu is komen wonen in Eindhoven om op de High Tech Campus te werken. Wordt zij blij van haar verblijf in Brabant? Vast en zeker, want het is goed toeven in Brabant: lekker eten, goed bier, aardige mensen. Na een tijdje wil ze wel eens wat meer zien dan de voorbij razende auto's op de Ruit. Ze pakt de fiets. Wat komt ze tegen buiten de stad? Heel grote stinkende stallen. De mensen, veelal ouderen, vertellen haar dat er heel veel varkens in die stallen zitten en dat de ronde bassins geen zwembaden zijn, maar tanks met stront. Als ze echt natuur zoekt, moet ze veel verder doorfietsen, misschien richting Leenderbos waar ze zomaar een wild zwijn kan zien voorbijrennen, achterna gezeten door een jager omdat er helemaal geen zwijnen mogen zijn. Ik laat dit beeld nu even rusten, maar kom er zo op terug.

In deze Statenperiode is er krediet vrijgemaakt om nieuwe zaken te realiseren. Het Essentgeld is weggezet in twee tranches, maar de Najaarsbrief laat zien dat de uitvoering op veel punten achter blijft. Bedragen die al lang zijn gereserveerd, worden naar 2015 en verder doorgeschoven. Is deze coalitie zich al aan

het voor bereiden op een volgende periode? In de wandelgangen hoorde ik al dat de SP best verder wilde met de VVD en dat is vandaag ook bevestigd. En hoe staat het met het CDA?

Werken aan de ambities, zegt GS bij de begroting. Niemand kan van de leden van het college zeggen dat zij op hun handen hebben gezeten. Investeringsvoorstellen te over en eigenlijk te veel om alles tot een goed einde te brengen. Van de 1ste tranche valt nog veel af te maken en te versnellen. Erfgoedcomplexen, Landschappen van Allure, de voorstellen vlogen de Staten in de eerste twee jaar om de oren. Het college beweert de speerpunten te hebben gerealiseerd, maar ga je echt de diepte in dan zie je dat de uitwerking ver achterblijft.

De uitvoering van de tweede tranche, het instellen van vijf fondsen, gaat ook niet voortvarend. Kijk maar naar het Energie- en het Breedbandfonds. De start van het Energiefonds lijkt buitengewoon traag te verlopen. Voor 2015 is slechts 6 miljoen euro uitgetrokken voor maar vier transacties en dit terwijl het fonds 60 miljoen euro omvat. Met dit tempo duurt het nog lang voordat de doelstellingen bereikt zijn. Veel te traag naar onze smaak als je het afzet tegen de klimaatverandering. Slechts twee criteria hanteren GS bij de energieprojecten: CO₂-reductie en revolverendheid van de middelen, niet van de energie. Het aantal kWh energiebesparing en -opwekking speelt nauwelijks een rol. Het criterium van revolverendheid lijkt te leiden tot bovenmatige voorzichtigheid en bureaucratie.

De heer **Van den Berg**(PVV): Voorzitter. Mevrouw Brunklaus noemt het traag als je het afzet tegen klimaatverandering dat inherent is aan klimaat. Bedoelt zij daarmee de opwarming van de aarde?

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): De heer Van den Berg weet heel goed wat ik daarmee bedoel. Wij hebben deze discussie te uit en te na gevoerd in deze zaal en dan vraagt hij mij of er bewijs voor is. Ik zou willen zeggen: kijkt u in de literatuur.

De heer **Van den Berg** (PVV): Dat bewijs is er en dat wordt ook onderkend door de IPPC (Intergovernmental Panel on Climatic Change), namelijk dat het 18 jaar niet opwarmt. Als onze motie straks niet wordt aangenomen, laten wij het Energiefonds dan op zijn minst 18 jaar in de ijskast zetten. Het is namelijk niet nodig, want het warmt nu al 18 jaar niet op!

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Na ons de zondvloed, ik denk dat de PVV zo denkt!

Ik vervolg mijn betoog. Ik had het over het Energiefonds. Juist hier zou je moeten durven loslaten om ruimte te geven aan de vele kansrijke Brabantse duurzame energie-initiatieven, veelal van onderop in onze samenleving. Stevig inzetten op duurzame energie kan bovendien de broodnodige werkgelegenheid creëren, zoals ook de provincie Overijssel met haar Energiefonds beoogt. Is er naast al het nieuw ingezette beleid voldoende aandacht geweest voor de reguliere zaken waar de provincie verantwoordelijk voor is? GroenLinks vraagt zich dat af. Ik bedoel daarmee het zorgen voor een gezonde leefwereld voor de bewoners van Brabant door te voldoen aan de afgesproken normen met betrekking tot de lucht-, water en bodemkwaliteit en ervoor te zorgen dat mensen, - ook zij die geen auto hebben en dat zijn meestal de meer kwetsbaren - goed van A naar B kunnen komen om naar een ziekenhuis of naar school te gaan. Deze onderwerpen zijn eigenlijk gewoon minder sexy.

De revolverendheid van de natuur laat zich niet gemakkelijk in euro's vertalen, hoewel ze steeds schaarser en daardoor steeds gewenster wordt. En hetzelfde geldt voor de ruimte. Hoe voller het wordt, hoe meer mensen daar last van krijgen. En als er eenmaal bezit is genomen van het vrije landschap dan komt dat nooit meer terug.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ik hoor mevrouw Brunklaus een heel interessante opmerking maken: hoe voller het wordt hoe minder ruimte. Nederland wordt steeds voller met dank aan de massa-immigratie waar

haar partij een voorstander van is. Ik ben blij te zien dat mevrouw Brunklaus tot het inzicht is gekomen dat er eigenlijk een rem moet komen op massa-immigratie en dat wij daarvoor de grenzen zullen moeten sluiten.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): U hebt het volkomen mis, mijnheer Van Hattem, u mag mij dit nooit aanwrijven. Ik heb het over het voller worden van de ruimte, ik heb het niet over mensen. Als de heer Van Hattem zijn literatuur goed leest en goed oplet bij de beeldvormingsdagen, merkt hij dat er in Brabant een enorme krimp gaande is. Nogmaals, het ging mij over het vol zitten van ruimte, het gaat mij niet over mensen.

De heer **Van den Berg** (PVV): Dat vol zetten van de ruimte lukt ook aardig, met name in West-Brabant. GroenLinks is ook een warm voorstander van het plaatsen van enorme windturbines ten oosten van Den Bosch. Om u een idee te geven, heb ik het eens even uitgerekend.

De **voorzitter**: Ik ben voor ideeën maar heb ook graag korte interrupties.

De heer **Van den Berg** (PVV): Voor hoeveel huishoudens levert een windmolen zoals die bij Den Bosch staan energie op? Hoeveel huishoudens kan zij daarmee vergroenen?

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Ik hoop een hele wijk.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ik zal het u vertellen, het zijn er ongeveer honderd. Een 170 meter hoge klimaatminaret realiseert de energievoorziening voor honderd gezinnen. Daar bent u mee bezig, mevrouw Brunklaus. Het is symboolpolitiek met enorme landschapsvervuiling en ik dacht dat u daar nu juist zo tegen was.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Ik heb hier niet zo veel op te zeggen. De heer Van den Berg houdt steeds hetzelfde verhaal. Wij kunnen deze discussie wel blijven voeren. Wij denken dat energie uit wind, uit grond en uit de zon de weg van de toekomst is. Daarom vinden wij het belangrijk dat hierop wordt ingezet.

De heer **Hageman** (D66): Ik maak mij nog even zorgen. De PVV is de moskeeën nog vergeten. Dat maakt het lastig. Wij hebben die langspeelplaat nog niet helemaal afgeluisterd. Ik wil even refereren aan de migratie. Ik buig niet voor de ideeën die de PVV hier verwoordt. Het moge duidelijk zijn dat het mensbeeld van de PVV wezenlijk verschilt van dat van D66. Wij zijn voor een inclusieve maatschappij waarin iedereen gelijk is. Ook D66 vindt dat de heer Van Hattem moeilijk de Staten kan vertegenwoordigen op het dossier samenleving en dat het alleen dankzij CDA en VVD is dat hij dat nog steeds kan doen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Waarvan akte.

De heer **Heijmans** (SP): Even een lesje Nederlandse taal. Die turbines die door de wind gaan draaien en dan elektriciteit opwekken, dat zijn windmolens. Ik zou de heer Van den Berg willen vragen waarom hij consequent spreekt over windminaretten of klimaatminaretten. Wat is de kinderachtige bedoeling van dit soort taalgebruik?

De heer **Van den Berg** (PVV): Dat leg ik u graag uit, mijnheer Heijmans. Dat is omdat het een ideologie, een geloof is dat die dingen überhaupt wat kunnen helpen. Wij gaan in dit land 60 tot 100 miljard euro uitgeven voor ongeveer 1% van de energievoorziening. U als SP bent daarvoor, ik ben daartegen. Water naar de zee dragen is efficiënter om onze voeten hier droog te houden.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. Die riedel van de heer Van den Berg ken ik wel, maar waarom kiest hij dan niet voor "windkerken"?

De heer **Van den Berg** (PVV): Ik kies het liefst voor "windturbines".

De heer **Heijmans** (SP): Nee, u spreekt consequent over "minaretten", daar gaat het om en dat doet u niet voor niets!

De heer **Van den Berg** (PVV): Ik heb u net uitgelegd waarom ik het woord "klimaatminaretten" hiervoor gebruik. Dat heeft te maken met een geloof, een groene ideologie die extreem schadelijk is voor dit land. Als er al opwarming van de aarde is, mijnheer Heijmans, dan leveren al die windplannen allemaal – die 100 miljard euro – in 2080 0,013° dertien tienduizendste graad op. That's it en daarin wenst u te investeren. Ik feliciteer u.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voorzitter. Zorgvuldig omgaan met de beperkte ruimte is een opgave, maar zeker een haalbare opgave als er verstandige besluiten worden genomen. Bestaande industrieterreinen kunnen worden opgeknapt en duurzaam gemaakt, maar dit gebeurt onvoldoende. Een aangenomen motie hierover is gewoon niet uitgevoerd. GroenLinks blijft zich verzetten tegen ontwikkeling van LPM (Logistiek Park Moerdijk) waarbij veel groene ruimte aan de randen van de EHS wordt opgeofferd ten faveure van nog weer een industrieterrein.

Glastuinbouw moet geconcentreerd gebeuren waardoor er niet overal losse kassen staan die de nacht vervuilen met licht en overdag in de ruimte staan te blinken. En dan de bebouwing van plekken in de open ruimte. Waar lege stallen stonden, verrijzen grote eenzame objecten. Ga maar eens kijken in het land van Heusden en Altena. Inmiddels is ook de aftrap gegeven voor de bewoning van de recreatieparken waarvan de gevolgen niet zijn te overzien. En als laatste noem ik de impact van de toename van het aantal wegen dwars door de landschappen en de natuur!

De natuur lijkt in deze Statenperiode goed bediend door dit college. De overeenkomst met de Manifestpartners om te komen tot het afmaken van de EHS in 2028 was een goede actie. Maar de natuur staat nog wel op achterstand. Ook wordt de EHS uitgeleverd aan de ondernemers die allerlei commerciële initiatieven kunnen ontplooiën midden in de natuur. GS lieten daarbij gebeuren dat het voorstel om grotere inheemse diersoorten terug te brengen, werd getorpedeerd. Een gemiste kans om de biodiversiteit op een natuurlijke manier een boost te geven.

Voor het Groen Ontwikkelfonds zijn nu pas enkele aanvragen gekomen. Wij vragen ons af of de focus daar goed is. Veel aandacht gaat naar particuliere landeigenaren. Krachtig inzetten op samenwerking met de gemeenten is veel effectiever. De kwaliteit van de EHS kan op natuurlijke wijze worden ondersteund door biologische boeren langs de randen van de EHS te plaatsen, zoals aangetoond door Wageningen. GroenLinks is heel kritisch op de ambitie en doelstellingen van het Provinciaal Water- en Milieuplan (PWM).

De heer **Verhees** (VVD): Lijkt het mevrouw Brunklaus niet makkelijk om de aanleg of ontwikkeling van natuur samen te doen met landeigenaren, of wil zij die buiten beschouwing laten?

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Dat hoort de heer Verhees mij niet zeggen. Ik denk dat die inzet ook nodig is, maar in de beeldvorming die wij vorige week kregen zagen wij heel veel initiatieven van particuliere landeigenaren terwijl de gemeenten heel erg achterbleven. Ik denk dat het heel efficiënt kan zijn om goed op de gemeenten in te zetten bij het afmaken van de EHS. Het is dus niet óf óf, het is én én maar je moet wel de focus goed leggen. Dus niet te veel van het ene en te weinig van het andere. Het moet in balans zijn.

De heer **Verhees** (VVD): Ik heb dit al vaker bij GroenLinks meegemaakt en vraag mij af hoe wij zo van visie kunnen verschillen. Het lijkt alsof er geen enkel respect is voor eigendom, maar eigendom zorgt ervoor dat wij een welvarend land zijn. Dat is in veel landen wel anders. De basis van wetgeving is toch dat er respect is voor eigendom.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Ik weet niet hoe de heer Verhees erbij komt dat wij geen respect zouden hebben voor eigendom. Dat kan hij nergens uit afleiden. Daar gaan wij nog een keer over discussiëren.

Met het OV in Brabant is het matig gesteld. Verbindingen tussen dorpen en stad zijn pover en een deel van Brabant is niet te bereiken per spoor. De afspraken voor het busvervoer voor de komende vier jaar zijn scherp gemaakt. De lagere rijksbijdrage stelt de provincie voor een toekomstig probleem. Laat de provincie nu beginnen om hier een oplossing voor te bedenken. Ik meen dat de SP die oproep ook heeft gedaan.

De heer **Wijers** (VVD): Ik zeg het nu voor de derde keer: die oplossing hebben wij al lang aangedragen.

De **voorzitter**: Als u voor de derde keer hetzelfde gaat zeggen, stel ik u voor dat wij het teruglezen in de notulen.

De heer **Wijers** (VVD): Ik was klaar, dus.

De **voorzitter**: Heel goed. Dat versterkt mijn pleidooi.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Wij hebben ook een oplossing. Elektrische fietsen kunnen een oplossing bieden in de verbindingen op het platteland. Maar dat vereist veilige en brede fietspaden. Het plan "Fiets in de Versnelling" van GroenLinks is nu in uitvoering en loopt tot 2020. Vanaf 2016 is hier geen dekking meer voor en dat kan niet de bedoeling zijn. Kunnen GS toezeggen dit te regelen bij de Voorjaarsnota?

Wij pleiten ervoor om bij de gebiedsimpulsen eerst goed te bekijken waar fiets- en OV-verbindingen moeten komen, zodat ze bij latere ontwikkeling geen ongewenst een knelpunt in de plannen zijn.

Ik kom terug op het beeld van de Chinese dame in ons buitengebied. Toen wij aan deze Statenperiode begonnen waren de megastallen het meest urgente probleem van Brabant. Is het probleem dichterbij een oplossing gekomen? GroenLinks waagt dit zeer te betwijfelen. Er is een aantal bewegingen gemaakt: omgevingsdialoog en urgentiegebied, dat inmiddels omgedoopt is tot aandachtsgebied. Dat klinkt inderdaad minder urgent. Waar zijn de concrete resultaten van de commissie-Van Doorn waar een beloftevolle vliegende start mee werd gemaakt, en waarbij GroenLinks in 2012 al grote vraagtekens zette? Dat hebben wij vanmorgen ook al besproken.

Het college zegt te streven naar een mooi, gezond en economisch vitaal landelijk gebied, verbonden met de steden, maar dan wel met de nadruk op economie. Voor de gezondheid is niet veel aandacht. In onze ogen is het geen toeval dat er voor het einde van deze bestuursperiode geen tussenresultaten bekend gemaakt zullen worden van het gezondheidsonderzoek dat na lang aandringen eind 2012 is ingezet. We

weten allang dat er grote gezondheidsrisico's zijn verbonden aan de intensieve veehouderij: voor de dieren zelf, voor de mensen die werken in de stallen en voor de omwonenden. Welke lessen hebben we geleerd van de Q-koortsuitbraak waar nog steeds meldingen van binnenkomen? Waar is de actie die daarop had moeten volgen?

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Waarop baseert mevrouw Brunklaus die gezondheidsrisico's?

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Er zijn eerder onderzoeken gedaan. Die hebben wij besproken in de Staten. Toen zei de VVD dat zij het definitieve onderzoek wilde afwachten. Wij hebben toen een motie ingediend en toen zei mevrouw Geeraedts dat haar fractie wilde wachten op de uiteindelijke uitslagen. Er lopen onderzoeken waarbij duidelijk blijkt dat dit invloed heeft op de volksgezondheid.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Mevrouw Brunklaus zal misschien de jurisprudentie van de Raad van Staten wat minder bijhouden, maar elke vergunning waar beroep tegen wordt ingesteld omdat volksgezondheid in het geding zou zijn bij de intensieve veehouderij wordt door de Raad van State afgewezen omdat tot op heden niet is aangetoond dat de volksgezondheid in het geding is. Mevrouw Brunklaus moet de stukken beter lezen. Zij roept dus nu maar wat en iedereen van haar partij denkt dat het zo is maar het is gewoon niet aangetoond.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Maar mensen worden wel ziek. Ik las zojuist een persbericht dat de meldingen over Q-koorts binnen blijven komen. Laten wij het daar eens over hebben. GroenLinks vindt het onacceptabel dat de provincie Noord-Brabant geen voorzorgsprincipe hanteert rond megastallen en mestfabrieken.

Er zijn 2,5 miljoen Brabanders, 26 miljoen kippen, 5,5 miljoen varkens en 700.000 koeien.

Mevrouw **Slegers** (SP): Voorzitter. Ik wil even mevrouw Brunklaus bijvallen en tegen mevrouw Geeraedts zeggen dat wij een paar keer de voorzitter van het onderzoeksteam gehoord hebben. Die heeft het afgelopen halfjaar echt een paar keer gesuggereerd dat er wel degelijk gronden zijn voor zorg. Wij zitten heel erg te wachten op de uitkomsten van dat onderzoek. Mevrouw Geeraedts heeft gelijk als zij zegt dat er op dit moment formeel geen grond is, maar de tekenen zijn er dat dit straks wel het geval zal zijn.

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Ik wil nog een aanvullende opmerking maken en vragen of het feit dat de Gezondheidsraad nadrukkelijk heeft gemeld dat de klachten die mensen hebben rondom geur al ziekmakend zijn niet een formele grond is. Het is dan niet misschien aantoonbaar aan de hand van temperatuur of bacterie, maar wel op stressfactoren.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Ik had het over de hoeveelheid beesten in Brabant.

Al deze beestjes – de Brabanders uitgesloten – produceren volgend jaar samen 2,6 miljard kilo mest. Je kunt je daar haast geen voorstelling van maken. Hoeveel dat is zal ik nu laten zien. Als u naar het scherm kijkt, ziet u dat wij hebben geprobeerd dat in een beeld te pakken. Het is om u te laten zien waar wij het over hebben.

(mevrouw Brunklaus toont een beeld van het provinciehuis onder de mest).

Ik ben blij dat u in de lach schiet. Dat deden wij ook toen wij het zagen, maar het gaat hier wel om een ernstige problematiek.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Het enige dat er wordt aangetoond, is dat er goed kan worden gefotoshopt.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat mevrouw Brunklaus haar betoog vervolgt.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Ondanks de wens van de Staten om te komen tot een stop op het aantal dieren, zwicht het provinciebestuur keer op keer voor de slimmigheid van de agrarische sector om tot ontwikkelruimte te komen. Over dierenleed spreken we in de Staten veel te weinig, terwijl de dieren en niet de boeren het grootste slachtoffer zijn van de "race to the bottom" van de kiloknallers. Wanneer komt de provincie echt tegemoet aan de terechte zorgen van bewoners rond intensieve veehouderijen? Informeer hen over plannen en risico's, neem hun geluid serieus in woord en daad! Betrek ze werkelijk en volwaardig bij de oplossing, maar houd hun problemen niet in stand. Techniek is daarbij niet de oplossing. Zoals eerder gezegd in deze Staten is GroenLinks daar allang klaar mee.

GS reserveren nu 3 miljoen euro voor omgevingsdialogen. Daarmee kunnen 3 à 5 dialogen per jaar worden gevoerd terwijl er 25 tot 30 gebieden zijn. Dat is toch enorm behoudend beleid? Hebben we nog niet genoeg geleerd van de fouten uit het verleden? Wat vinden GS?

Fictieve milieuwinst leidt keer op keer tot zogenaamd verdiende ontwikkelruimte. Het is gebaseerd op complexe rekenmodellen, maar nauwelijks nagemeten en gecontroleerd in de praktijk. Houd toch op daarmee! Brabant is volkomen overbelast met dieren, met stikstof, met ammoniak, met fosfaat en nitraat. Dat is grotendeels te danken aan de intensieve veehouderij. De PAS zal hier zeker geen oplossing voor bieden. Als niet wordt voldaan aan de doelstellingen lopen wij ook een financieel risico. Dit moet in beeld gebracht worden. Helemaal zuur zou het zijn als geld van de belastingbetaler daar aan besteed moet worden.

Het jaar 2015 is het internationale jaar van de bodem. De link tussen een gezonde bodem en een duurzame voedselproductie is volkomen helder. Laten we in 2015 de bodem robuuster maken in Brabant, te beginnen met de bodem rond kritische waterlopen en intensieve veehouderijen.

Ik sluit af. Op de speerpunten van GroenLinks hebben wij zo veel mogelijk een positieve bijdrage geleverd in deze Statenperiode en dat zullen we blijven doen. Het is wel teleurstellend te noemen dat er zo weinig naar de oppositie is geluisterd in deze periode. Maar deze ronde biedt nieuwe kansen en wij nodigen GS van harte uit onze moties over te nemen en aan PS vragen we deze moties te steunen.

De **voorzitter**: Door de leden mw. Brunklaus, mw. Kerkhof-Mos en Heijmans wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 14 november 2014, handelend het Statenvoorstel 63/14 Begroting 2015 en de Najaarsbrief 2014, constaterend dat:

- *diverse partijen hebben aangegeven de natuureducatie zoals verzorgd door het Natuurmuseum in Tilburg van belang te vinden;*
- *het museum dringend toe is aan vernieuwende, interactieve en educatieve presentaties en het samen met Brabants Landschap realiseren van beleavingsroutes in de natuur;*
- *er onduidelijkheid bestaat of het Natuurmuseum dit op eigen kracht kan realiseren, ondanks substantiële steun van financiële partners en de gemeente Tilburg;*
- *de vrijetijdsector ook gebaat is bij de ontwikkeling van het Natuurmuseum;*
- *de provincie reeds in overleg is met het Natuurmuseum,*

overwegende dat:

- *de provincie een partner kan zijn met een eenmalige financiële impuls om de dringend nodige vernieuwingen mogelijk te maken,*
verzoeken het college:
- *voor het einde van het jaar een voorstel te presenteren waarin de doelen zoals beschreven worden gerealiseerd waarvoor een eenmalige financiële samenwerking met het Natuurmuseum tot stand wordt gebracht,*
en gaan over tot de orde van de dag."

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. M17.

Door de leden mw. Brunklaus en Van der Wel wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 14 november 2014, behandelend het Statenvoorstel 63/14 Begroting 2015 en de Najaarsbrief 2014, constaterende dat:

- *Gedeputeerde Staten publiekelijk aangeven dat de nulstand voor wilde zwijnen onmogelijk is te handhaven;'*
- *Gedeputeerde Staten te kennen geven dat het geen optie is om niets te doen,*

overwegend dat:

- *de wilde zwijnen een inheemse diersoort zijn die gewoon in de Nederlandse bossen thuishoort;*
- *Gedeputeerde Staten allerlei mogelijke maatregelen aangeven om wilde zwijnen in symbiose te laten leven met de menssoort,*

verzoeken het college:

- *zo spoedig met een realistisch en financieel onderbouwd plan te komen om die symbiose op een goede manier vorm te gaan geven in Brabant,*
en gaan over tot de orde van de dag."

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. M18.

Door de leden mw. Roijackers, Van der Wel en mw. Spierings wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 14 november 2014, behandelend het Statenvoorstel 63/14 Begroting 2015 en de Najaarsbrief 2014, constaterende dat:

- *de provincie betrokkenheid van bewoners verwacht in de urgentiegebieden, zoals toegelicht in de TSP-vergaderingen en de voorgaande Provinciale Statenvergadering,*

overwegende dat:

- *Brabantse omwonenden in de Omgevingsdialoog over minder kennis (resources) beschikken dan ondernemers en lokale overheden;*
- *evenwichtige kennis van alle deelnemers aan de dialoog zal leiden tot een meer evenwichtige uitkomst van de gesprekken en een meer evenwichtige aanpak van de knelpunten,*

verzoeken het college van GS:

- een voorstel te maken om ten behoeve van de Omgevingsdialoog in urgentiegebieden aan bewoners kennis ter beschikking te stellen naar behoefte (bodem- en waterkundig, vergunningsprocedureel, ecologisch, gezondheidskunde);
- dit voorstel voor te leggen aan Provinciale Staten, en gaan over tot de orde van de dag."

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. M19.

Door de leden mw. Roijackers en Van der Wel wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 14 november 2014, behandelend het Statenvoorstel 63/14 Begroting 2015 en de Najaarsbrief 2014, constaterende dat:

- *de provincie bezig is met het vaststellen van een nieuw Provinciaal Milieu- en Waterplan voor de komende vijf jaar;*
- *de waterkwaliteit in Brabant achterblijft,*
overwegende dat:
 - *het nieuwe PMWP een kans is om de achterstand in te halen,*
- *verzoeken het college van GS in het nieuwe PMWP:*
 - *waterkwaliteit voorop te stellen;*
 - *de middelen voor het realiseren van de KRW-doelen vooraan in het planperiode beschikbaar te stellen;*
 - *zo snel mogelijk de Natura 2000-gebieden te realiseren;*
 - *prioriteit te geven aan de conservering,*
- *en gaan over tot de orde van de dag."*

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. M20.

Door de leden mw. Brunklaus, mw. Knoet-Michels, Smeets en Van der Wel wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 14 november 2014, behandelend het Statenvoorstel 63/14 Begroting 2015 en de Najaarsbrief 2014, constaterend dat:

- *PS besloten hebben dat de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) in ieder geval in 2028 zal zijn voltooid;*
- *de EHS niet alleen aangelegd, maar ook onderhouden zal dienen te worden,*
overwegende dat:
 - *de Ecologische Hoofdstructuur gebaat is bij een natuurlijk onderhoud (in tegenstelling tot kunstmatig);*
 - *kunstmatige gewasbescherming uit de landbouw een nadelig effect kan hebben op de gezondheid van de EHS;*
 - *biologische boeren niet met kunstmatige gewasbeschermingsmiddelen werken,*
- *verzoeken het college:*
 - *een plan uit te werken waarin biologische boeren een voorname rol hebben als natuurlijke buffer rond de EHS waardoor deze op een natuurlijk manier beschermd kan worden tegen invloed van kunstmatige gewasbeschermingsmiddelen,*

en gaan over tot de orde van de dag."

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. M21.

Door de leden mw. Roijackers, Van der Wel, mw. Spierings en mw. Knoet-Michels worden de volgende moties voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 14 november 2014, behandelend het Statenvoorstel 63/14 Begroting 2015 en de Najaarsbrief 2014, constaterend dat:

- *er veel maatschappelijke en politieke belangstelling in Brabant bestaat rondom de PAS;*
- *de PAS uitgaat van berekeningen van modelmatige emissies en deposities;*
- *de provincie slechts één meetpunt heeft voor stikstofemissies,*

overwegende dat:

- *model en werkelijkheid (sterk) kunnen verschillen;*
- *we in Brabant de realiteit als uitgangspunt van beleid moeten nemen,*

verzoeken het college van GS:

- *te onderzoeken hoe we in Brabant tot een provinciedekkend meetnetwerk voor stikstof kunnen komen;*
- *hiertoe een voorstel te maken en voor te leggen aan Provinciale Staten,*

en gaan over tot de orde van de dag."

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 14 november 2014 behandelend het Statenvoorstel 63/14 Begroting 2015 en de Najaarsbrief 2014, constaterende dat:

- *er een sterke link is tussen een gezonde bodem en een duurzame voedselproductie;*
- *de kwaliteit van de Brabantse bodem terugloopt;*
- *beleid voor vergroting van de bodem- en waterkwaliteit niet optimaal aansluit;*
- *afnemende bodemkwaliteit effect heeft op de voedselproductie en natuur;*
- *de provincies Drenthe, Zuid-Holland en Utrecht ons al zijn voorgegaan ;*
- *wij als slimme Agrofood- en hightechprovincie in staat moeten zijn om de andere provinciale plannen in ambitie en impact te overtreffen,*

overwegende dat:

- *2015 het internationale jaar van de bodem is,*

verzoeken het college van GS om:

- *samen met partners als de ZLTO, de Brabantse waterschappen, gemeenten, ondernemers, Brabants Landschap en de BMF te komen tot een Brabantse Bodemvisie met als doel om de bodem robuuster en toekomstbestendiger te maken. Daarin natuurlijk opgenomen de lessen uit lopende initiatieven en projecten;*
- *dekking te zoeken uit de algemene middelen 2015,*

en gaan over tot de orde van de dag."

"

Deze moties maken onderwerp uit van beraadslaging. Zij krijgen respectievelijk nr. M22 en nr. M23.

Door de leden mw. Roijackers, Van der Wel en mw. Spierings wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 14 november 2014, behandelend het Statenvoorstel 63/14 Begroting 2015 en de Najaarsbrief 2014, constaterende dat:

- *GS momenteel het Rijk adviseren ten aanzien van de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS);*
- *de provincie met de PAS een resultaatverplichting op zich neemt ten aanzien van de aankoop en inrichting van 1000 hectare EHS in de komende 6 jaar;*
- *de aankoop lastig wordt vanwege de bezuinigingen en stijgende grondprijzen;*
- *niet voldoen aan de verplichtingen leidt tot een boete,*

overwegende dat:

- *Provinciale Staten de taak hebben om te controleren of het beleid van GS doelmatig en effectief is;*
- *we niet geconfronteerd willen worden met (meer) grote financiële risico's voor de volgende Brabantse bestuursgeneratie,*

verzoeken het college van GS:

- *de resultaatverplichting van de PAS voor PS schriftelijk te expliciteren;*
- *de financiële risico's van de PAS voor PS schriftelijk te expliciteren;*
- *deze risico's met PS te bespreken voor het einde van de lopende bestuursperiode, en gaan over tot de orde van de dag."*

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. M24.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voorzitter. Wij hebben gelukkig zojuist een nieuwe toeristische attractie erbij: skiën vanuit het provinciehuis!

Mevrouw **Spierings** (D66): Dan moet het wel eerst gaan sneeuwen.

De **voorzitter**: Ik had de heer Van den Berg al verwacht eigenlijk als het om skiën gaat.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ik wou zeggen dat die mest meestal een dusdanig temperatuurtje heeft dat de sneeuw heel slecht blijft liggen en bovendien heel slecht glijdt.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Deze algemene beschouwing is de laatste voor de provinciale verkiezingen van 2015 en tevens mijn laatste. Een goed moment om terug te kijken naar de afgelopen periode.

Voor de fractie van 50PLUS – dat ben ik dus – was dit de eerste periode in Provinciale Staten en voor onze profilering was het lastig dat we een tussentijdse wisseling hadden. Hoewel de reden daarvoor natuurlijk zeer leuk en zelfs aangenaam was.

We zijn dankbaar voor het feit dat we door middel van een burgerlid onze provinciale taken wat konden verdelen. En ik wil u allen op voorhand bedanken dat u mij, als enig 50PLUS Statenlid, steeds welwillend heeft willen aanhoren.

Kijkend naar de agenda van Brabant en de voornemens van deze coalitie kunnen we vaststellen dat er gedurende de afgelopen vier jaar veel is gebeurd. Voor zover wij kunnen nagaan is het meeste van het voorgenomen programma uitgevoerd.

Enkele details: intern is ambtelijk gereorganiseerd in die zin dat we nu bijna op het gewenste aantal ambtenaren zitten. Het is 50PLUS echter niet geheel duidelijk hoeveel provinciale ambtenaren er nu

werkelijk zijn omdat een groot aantal is ondergebracht bij de omgevingsdiensten die wij eigenlijk ook betalen en die naar ik heb begrepen nog niet zo succesvol zijn.

Ook is een nieuwe accountant benoemd en tevens is de begroting veel visueler gemaakt, wat ik persoonlijk wel prettig vind, met onder andere staafdiagrammen waardoor de begroting veel inzichtelijker is geworden.

De instellingen die door de provincie worden gesubsidieerd, kunnen volgens ons beter worden gecontroleerd door accountants die aangestuurd worden door de provincie, dus niet meer ingehuurd door de betreffende organisatie. Dan bepaalt de provincie welke accountant er naartoe gaat en kunnen we tegelijk zeggen wat ze moeten onderzoeken en waar ze aandacht aan moeten geven als wij iets willen weten, bijvoorbeeld hoe het met de inkomens in zo'n organisatie zit. Dat zal uiteindelijk besparing opleveren. Wat de accountants de afgelopen tijd hebben uitgevoerd, kwam ook niet altijd positief in het nieuws.

Wat ook opviel was de mislukte gooi naar de titel Culturele Hoofdstad van Europa. De gelden daarvoor zijn nu doorgesluisd naar Brabant-C. Wat 50PLUS nog steeds jammer vindt en daar blijf ik op hameren is dat de periode slechts vijf jaar is. Ik had het liever op 10 jaar gezet. Dan kun je een cultureel systeem op de kaart zetten en dan kun je echt iets fatsoenlijk opbouwen in Brabant.

Een ander opvallend besluit betrof de verbouwing van het Provinciehuis.

Er is ook serieus gepoogd de in het verleden gestrande woningmarkt weer vlot te krijgen door het creëren van opkoopregelingen van particuliere woningen. Het succes daarvan vinden wij nog steeds beperkt maar voor de betrokkenen was het uiteraard wel heel goed. Dat is vooral zo als ik kijk naar Boxtel waar een complex dat al bijna klaar was, alsnog in aanmerking kwam voor de opkoopregeling. Was dat nu wel de bedoeling?

Er was verder een grote inzet op het gebied van economische zaken en daar wil ik een speciale waardering voor uitspreken. Dit zal echt in de komende periode aandacht moeten hebben, want er is veel bereikt, met name in de omgeving van Eindhoven. In West-Brabant zijn de resultaten nog beperkt door allerlei ellende daar. Ik waardeer de tomeloze inzet van de gedeputeerde daarbij.

De oprichting van de fondsen moet steeds kritischer worden bekeken alhoewel de resultaten die zich aandienen 50PLUS hoopvol stemmen. Er moet toch wat meer samenwerking tussen de fondsen komen. We willen bijvoorbeeld alles elektrisch maken, zoals elektrisch rijden, maar ik moet het toch nog eens zien. Een gemiddeld huishouden verbruikt 8 kWh per dag. Die mooie Tesla moet 's nachts met 85 kWh worden opgeladen; dat is 10 keer zoveel. Een autootje lukt nog wel maar als er 10 in de straat staan, krijgen we een verwarmde straat. Daar zal nooit gladheid optreden. Ik vrees wel dat het net dan wordt opgeblazen.

De heer **Van den Berg** (PVV): U heeft de cijfers niet paraat. Een gemiddeld huishouden verbruikt ongeveer 30.000 kWh aan energie. U kijkt naar de 3500 kWh elektriciteit maar u vergeet de verwarming en het vervoer.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Ik heb het alleen over de elektriciteit.

De **voorzitter**: Even via de voorzitter graag.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ik wil u even terechtwijzen. Om u een idee te geven, om een gezin in dit land te vergroenen hebben we 35 e-laadpalen nodig met een subsidie van de provincie van € 35.000....

De **voorzitter**: De heer Mondriaan heeft nu het woord.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Ik heb het alleen over de elektriciteit. Een gemiddeld gezin verbruikt 3000 kWh per jaar aan elektriciteit.

De heer **Van den Berg** (PVV): Een gemiddeld gezin met een Tesla verbruikt heel wat meer.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Daar ben ik juist mee bezig. Het energieverbruik is 8 kWh per dag. Een Tesla verbruikt bij nacht 85 kWh. Ik wil alleen maar aangeven dat dit betekent dat we ons elektriciteitsnet moeten aanpassen want anders, werkt het niet. We moeten dan proberen te plannen hoe we dat in de toekomst moeten bewerkstelligen. Het moet dus een plan zijn om zelf energie op te wekken en op te lossen hoe we dat meerverbruik kunnen opvangen. Het gaat dan om de aanleg van kabels, extra hoogspanningsleidingen enzovoort. Dat is heel ingewikkeld.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voorzitter. Ik wil voor de heer Mondriaan bevestigen dat een gemiddeld gezin 3000 kWh per jaar gebruikt en hem bijval geven op zijn vooruitziende blik dat we na moeten gaan denken over onze toekomst.

De **voorzitter**: We stoppen hier nu mee. We gaan nu niet verder over cijfers spreken. Dat zoekt u maar op; dat kan later wel. Het is allemaal empirisch naspeurbaar. Dan blijken de echte feiten. De heer Mondriaan vervolgt zijn betoog.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Ik wil nog even spreken als leraar elektrotechniek; dat was mijn vak. Gegarandeerd dat een gemiddeld gezin 3000 kWh per jaar gebruikt aan elektriciteit, punt. Anders ga je de klas maar uit.

De provincie Brabant heeft zijn sociale gezicht laten zien door de voedselbanken te ondersteunen. Ik zal het helemaal niet erg vinden als in de komende tijd, zoals de SP zei, wat meer aan sociale dingen wordt gedaan.

Natuurlijk zijn er zaken die minder goed uit de verf zijn gekomen. Ik noem het project fiets in versnelling dat een beetje in de verdrukking is gekomen.

Op het gebied van de mobiliteit zou 50PLUS toch graag een andere insteek zien. Het geldt dat in eerste instantie op de regiotaxi wordt bezuinigd, moeten we alsnog gaan inzetten voor het vervoer. Dat geld hebben we hard nodig.

Het is van wezenlijk belang het platteland leefbaar te houden, want – we lezen het ook in de krant – de jeugd trekt weg uit de dorpen in Brabant.

We moeten ook de ouderen langer thuis laten wonen. Laten we nu eens een groot plan gaan maken om dit op te lossen, misschien met leenauto's, die elektrisch zijn, in de dorpen. Misschien met sociaal vervoer, dus vervoer door andere mensen. Er zijn zelfs instanties in Brabant die dat al doen. We hoeven daarvoor geen Uber-app te maken, maar een social-app of misschien een Brabant-app waarin die vervoersstromen worden opgenomen. Het is van wezenlijk belang dat we die dorpen in stand houden. Dat kan alleen door gebruik te maken van taxivervoer, betaald vervoer, kleinschalig vervoer zodat die dorpen leefbaar blijven. Als ze allemaal weggaan hebben we echt geen Brabant meer.

Ook vraag ik me af of als het openbaar vervoer gratis is we dan minder wegen meer nodig hebben.

Het treinvervoer in Brabant is vreemd geregeld. Er rijden nachttreinen waarvoor we moeten bijbetalen. Hoe is het mogelijk. Op de drukste en meest opleverende lijn van Nederland door Brabant moeten we bijbetalen. De NS weigeren op oncomfortabele tijden te rijden. De laatste trein naar Eindhoven vertrekt om 11:30 uur uit Amsterdam. Sorry hoor! Een vroege vlucht vanaf Schiphol is vanuit Eindhoven niet te halen. De eerst mogelijke vlucht gaat tussen 8:30 uur en 9:00 uur. Wij zijn een van de belangrijkste regio's van Nederland; wij moeten het gewoon niet nemen dat ze niet 's avonds en 's nachts rijden. We moeten eisen

dat ze dat wel doen. We moeten een wat grotere broek aantrekken. In het westen van het land doen ze dat ook. We moeten ons gedrag gewoon aanpassen aan de grootheid die we zijn en we zijn behoorlijk groot.

De **voorzitter**: Mijnheer Mondriaan, wilt u komen tot een afronding?

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Dat is wel erg. Ik was er al bang voor. Er is een steeds grotere leegstand van winkels. Misschien moeten we dat met traditioneel denken oplossen.

Ik heb nog een punt, het TSP-dossier. Ik heb er een grote bewondering voor hoe Yves de Boer heeft geprobeerd dit dossier aan te pakken. Onze grootste zorg zit toch in de multiresistente bacteriën en fijnstof dat erg veel ziektekiemen verspreidt.

Tot slot dank ik iedereen voor al het werk. Over de fondsen wil ik alleen nog zeggen dat wat al een paar keer is aangehaald, namelijk de vervuiling door drugs. We hebben ergens in Eindhoven een fabriek van sensoren. Die kunnen we zo in alle riolen ophangen en op afstand aflezen. Dan kunnen we zien waar die vervuiling vandaan komt en kunnen we die gasten oppakken.

De **voorzitter**: Door het lid Mondriaan worden de volgende moties voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op vrijdag 14 november 2014, behandelend het Statenvoorstel 63/14, bezuiniging regiotaxi, overwegende dat:

- *de kleine kernen steeds meer moeite hebben om de jeugd vast te houden;*
 - *ouderen steeds eenzamer worden door gebrek aan vervoer. Mede ook omdat ze langer thuis moeten blijven wonen met steeds meer lichamelijke gebreken;*
 - *een auto voor ouderen in verband met hun steeds lagere inkomen steeds minder betaalbaar is,*
- constaterende dat:*

- *de kernen hierdoor minder levensvatbaar worden en dit tot steeds grotere sociale problemen leidt;*
- *hierdoor verpaupering gaat ontstaan in de landelijke gebieden,*

verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *de vrijkomende gelden te gebruiken om een totaalplan te maken waarin alle soorten kleinschalig vervoer zoals WMO, Ziekenvervoer en vrijwilligersvervoer onder te brengen in één systeem, zoals vervoer op afroep gebruikmakend van apps. Niet de Uber-app, maar de Social-app ontwikkeld in Noord-Brabant;*
 - *tevens deel-autosystemen te ontwikkelen in kleine kernen,*
- en gaan over tot de orde van de dag."*

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op vrijdag 14 november 2014, behandelend het Statenvoorstel 63/14 betreffende zorg in Noord-Brabant, overwegende dat:

- *iedere gemeente in Noord-Brabant andere gedachten heeft over de zorg,*
- constaterende dat:*

- *de ontslaggolven onder het zorgpersoneel zeer hoog zijn en dat dit grote sociale gevolgen heeft;*
- *veel cliënten nu hun heil gaan zoeken in het zwart betalen van hulp;*
- *we dit als provincie Noord-Brabant niet willen,*

verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *een conferentie te organiseren waarin alle aspecten van de zorg aan de orde komen en te onderzoeken of er een humaan model voor de provincie Noord-Brabant gevonden kan worden, en gaan over tot de orde van de dag."*

Deze moties maken onderwerp uit van beraadslaging. Zij krijgen respectievelijk nr. M1 en nr. M2.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. De afgelopen bestuursperiode hebben veel partijen zich bekommerd om de dieren in Brabant. Van de gescheperde schaapskuddes van de PVV tot de motie samen voor de bijen van D66 en niet te vergeten ons voorstel voor de opvang van inheemse dieren. We hebben met zijn allen veel bereikt en kunnen nog veel bereiken. Laten we deze goede weg blijven bewandelen. Een van onze wensen voor de toekomst is een wereld zonder dierproeven. Gedeputeerde Pauli heeft zich ingezet voor de aapjes van Oss die bij stichting Aap een nieuw thuis hebben gevonden. Het heeft ons dan ook verbaasd dat wij middels subsidies (in Health en Science) daar toch steun aan verlenen. Om juist alternatieven een kans te geven zouden we in ieder geval kunnen beginnen om geen provinciale subsidies of leningen te verstrekken aan bedrijven die daarmee dierproeven uitvoeren of doen uitvoeren. Wij dienen hiervoor een motie in.

Ook zouden we graag zien dat de lange termijnplannen voor de bijen veilig worden gesteld en dat we daar voldoende budget voor reserveren. Ons initiatiefvoorstel voor de bij is ingetrokken, maar we hebben als Staten onderkend dat bijen belangrijk zijn voor ecologie en economie. GS hebben een hoopvol voorstel geschreven met kans van slagen, mits we stevig inzetten op de bij. Ik heb er vertrouwen in dat het college komende voorjaar de handschoen ook oppakt en hem niet in de ring werpt.

De wilde zwijnen zijn vaak genoeg besproken. De recente ophef vraagt wat ons betreft om een nieuwe discussie over de jacht. We zouden het onderwerp graag integraal willen behandelen en we zijn van mening dat het beleid voor alle groot wild, zoals zwijnen, reeën en vossen, zo spoedig mogelijk moet worden bekeken en geëvalueerd. Ons voorstel is om daarbij ook andere vraagstukken te betrekken zoals weidelijk jagen, schade, ziektes, nulstand, leefgebieden en aanrijdingen met wild. Dat kan wat ons betreft niet nog twee jaar wachten, maar dat zouden we volgend jaar al doen.

De ganzen vormen een apart hoofdstuk omdat de Ganzen 8 en later de Ganzen 7 aparte afspraken over ganzen zouden maken. Het akkoord is niet van de grond gekomen en daarom kunnen wij als provincie ons eigen beleid bepalen. Dat moeten we ook zeker doen omdat de ganzen bij Brabant horen en we ze graag een plekje willen geven in ons Brabantse landschap. Laten we daarbij dan ook kijken naar diervriendelijke alternatieven voor schadebeperking aan landbouwgewassen. Een groot aantal van die maatregelen zijn nog lang niet uitgeput en we dienen daarvoor graag een motie in.

De landbouwdieren verdienen onze aandacht. Wat ons betreft blijft het Megastallen Nee!

En we moeten inzetten op minder vee. We pleiten voor zekerheid voor de natuur en zekerheid voor de Brabanders op het gebied van fijnstof, stank en ammoniakuitstoot. We vinden dat er in het kader van rechtsgelijkheid gelijklopende regels moeten gelden voor alle gemeentes en dat het college zich daarvoor moet inzetten. Dat draagt ook bij aan duidelijke en eenvoudige regels! We willen geen beleid voor mega mestfabrieken en zeker geen subsidies daarvoor, maar inzet op grondgebonden veehouderij. We willen naar minder vlees van hogere kwaliteit.

Volgens het CBS liepen er in 2013 bijna 1,1 miljoen melkkoeien in de Nederlandse wei. Dat waren er ruim 40.000 meer dan een jaar eerder. Dat klinkt natuurlijk positief, maar laten we niet vergeten dat dit aantal een tien jaar geleden twee procent hoger lag. Volgens de onderzoekers van het CBS hangt de keuze voor opstallen van melkkoeien sterk samen met de omvang van het bedrijf. Dus het ligt in de lijn van de verwachting dat wanneer er een einde komt aan de melkquotering, en de melkveehouderij gaat groeien, het percentage weidegang weer terugloopt. Dat moeten we absoluut zien te voorkomen.

Nederland scoort slecht als het gaat om het aantal koeien in de wei en dat baart ons zorgen. De Tweede Kamer dient echter te zorgen voor weidegang voor alle Nederlandse koeien en heeft daarvoor ook op dinsdag 4 november 2014 een motie aangenomen. We vragen het college zich daarvoor ook tot het uiterste in te spannen met aanvullende wet en regelgeving.

Wij zijn in 2011 de campagne ingegaan met de leuze Meer Natuur en dat was niet voor niets. De Brabantse natuur staat nog steeds onder druk. Onze provinciale doelstelling om de afname van biodiversiteit een halt toe te roepen is niet gehaald. Wat is er wel bereikt? Er is een Groenfonds waarmee we de mogelijkheid hebben om flinke stappen in de goede richting te zetten. Maar wat blijkt tijdens deze behandeling? Verschillende partijen beginnen daaraan al te trekken.

Waar moeten we op letten bij besteding van het Groenfonds? Zorgvuldig met ons geld omgaan, meer gronden aankopen en minder inrichten en beheren en zeker niet doorgaan met het klassieke agrarisch natuurbeheer. Goede tussentijdse evaluaties en waar nodig extra middelen om kansen voor de natuur te verzilveren. Wat ons betreft houden we niet vast aan vastgelegde grenzen van de EHS maar kijken we naar kansen om bestaande gebieden groter en beter te maken.

Het is duidelijk dat het groter en robuuster maken van natuurgebieden helpt om onze doelstellingen te bereiken. Maar dat is makkelijker gezegd dan gedaan. We zouden van GS graag een plan van aanpak daarvoor zien en vragen daarbij eventuele financiële consequenties voor ons inzichtelijk te maken.

Laten we niet nalaten om onze Nationale Parken voldoende te blijven steunen. Het mag toch niet gebeuren dat zij fondsen van derden moeten laten schieten omdat ze niet voldoende ondersteuning hebben. Als voorbeeld wil ik ons grenspark noemen. We vrezen dat zonder provinciale steun ook de Vlaamse overheid haar bijdrage laat schieten. We roepen het college op om met een voorstel te komen om de Nationale Parken in de basisvoorzieningen te ondersteunen.

Ook beleidsmatig kunnen we flinke stappen zetten om verbeteringen voor de natuur te bewerkstelligen, maar we moeten weten waar we vandaan komen en waar we naartoe willen.

Wat weten we eigenlijk van stikstof? In de Staten levert stikstof vooral veel stof tot discussie op, soms over natuur, maar vaker over procedures en geld. Maar nogmaals, wat weten we eigenlijk van stikstof? Wanneer we werkelijk inzicht willen krijgen in wat er zich buiten afspeelt zouden we stikstof structureel moeten gaan meten. We vragen daar graag uw aandacht voor.

Wat weten we eigenlijk van de verdroging? Verdroging van het Brabantse landschap is een hardnekkig knelpunt dat onze aandacht verdient. Of het nu gaat om De Groote Meer, Smalbroeken of Den Ulver, door heel Brabant zijn er grote natuurgebieden die ten prooi zijn gevallen aan grondwaterverlaging en grondwateronttrekking. De gevolgen voor flora en fauna en bijvoorbeeld de weidevogels zijn funest.

Dat kan en moet beter wanneer we serieus zijn om onze ecologische doelen te bereiken. We pleiten voor een vervolgonderzoek naar de stand van zaken op het gebied verdroging om zodoende een vergelijk te kunnen maken met de toestand van de verdroging in 2009. Zit er schot in ons verdrogingsbeleid?

We pleiten voor een stop op het aantal wegen en willen een pad naar de nieuwe groene economie, meer 'made in Brabant' en minder import en export. Niet alleen maar hightech, maar ook meer mogelijkheden voor de maakindustrie en meer mogelijkheden voor lokaal werken en wonen en thuiswerken. Het breedbandfonds draagt daaraan bij en we zijn daar dan ook erg blij mee.

Voor de komende periode zouden we meer willen inzetten in kunst en cultuur en met name in de basisvoorzieningen van theaters en schouwburgen etc. We zijn gelukkig met de aangenomen motie van 50PLUS voor de voedselbanken en we hopen dat steun kan worden voortgezet. De huidige inzet voor duurzame energie vinden we absoluut te mager, zeker gezien de erfenis van Essent-gelden, en wat ons betreft moeten we meer investeren in isolatie en zonnepanelen.

Dat het hard nodig is blijkt wel uit de recente ontwikkelingen waar Brabanders in Baarle-Nassau, Woensdrecht en Roosendaal zonder stroom komen te zitten omdat België deze niet kan leveren.

De huidige crises kunnen niet worden opgelost op de nu ingeslagen weg maar vragen radicaal andere keuzes. Onze partij stelt welzijn van mens en dier boven economische groei.

De heer **Van den Berg** (PVV): Mijnheer Van der Wel, u wilt toch niet serieus de mensen in Baarle-Nassau wijsmaken dat bij extreme kou in de winter wanneer er een black-out dreigt omdat de kerncentrale in Doel is gesaboteerd, zonnepanelen hun huis kunnen verwarmen of elektriciteit kunnen leveren?

De heer **Van der Wel** (PvdD): Volgens mij komt ons gas nog altijd uit Slochteren. Dat is voor de verwarming maar het is erg lastig de wasmachine te laten draaien op aardgas.

De heer **Van den Berg** (PVV): Erg lastig ook om die in de winter te laten draaien op zonne-energie.

De **voorzitter**: Mijnheer Van der Wel, gaat u verder met uw betoog.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Ik beperk me nu even tot het elektriciteitsprobleem. Het gas moeten we maar een andere keer bespreken.

We willen ons sterk maken voor een groene economie, een sociale provincie, meer geld voor natuur en een krimp van de veestapel. Dat willen we bewerkstelligen met goede regelgeving, maar ook door structureel minder geld uit te geven en te kiezen voor echt duurzame investeringen voor alle Brabantse burgers.

De provincie Brabant kan goedkoper en de Brabander moet daar van meeprofiteren. We kunnen met de juiste voorstellen Brabant mooier maken met minder geld.

De **voorzitter**: Door de leden Van der Wel, mw. Roijackers en Kap wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 14 november 2014, overwegende dat:

- de provincie Noord-Brabant zich inzet voor de vermindering van het aantal dierproeven, constaterende dat:*
 - de provincie Noord-Brabant financiële steun in de vorm van leningen verschaft aan projecten op het terrein van Life Science & Health waarbij niet is uitgesloten dat er gebruik wordt gemaakt van dierproeven,*
- dragen het college van Gedeputeerde Staten op,*
- bij toekomstige vormen van financiering er zorg voor te dragen dat er geen financiering van dierproeven zal plaatsvinden,*
- en gaan over tot de orde van de dag."*

Deze motie maakt deel uit van de beraadslagingen en krijgt nr. M25.

Door de leden Van der Wel en mw. Roijackers wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 14 november 2014, overwegende dat:

- de noodzaak voor een sterk en duurzaam pakket aan lange termijnmaatregelen voor het versterken van de bijenpopulatie breed wordt gedragen door zowel Gedeputeerde Staten als Provinciale Staten,*

constaterende dat:

- *bijengezondheid belangrijk is voor ecologie én economie,*

dragen het college van Gedeputeerde Staten op:

- *bij het eerstvolgende integrale afweegmoment (Voorjaarsnota 2015) dekking te vinden voor de lange termijnmaatregelen voor bijengezondheid, en gaan over tot de orde van de dag."*

Deze motie maakt deel uit van de beraadslagingen en krijgt nr. M26.

Door de leden Van der Wel, mw. Roijackers en Kap wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 14 november 2014, overwegende dat:

- *gezien de maatschappelijke discussie en ophef over de jacht de afgelopen maanden het noodzakelijk is het jachtbeleid niet in 2016, zoals gepland, maar zo spoedig mogelijk te evalueren,*
- dragen het college van Gedeputeerde Staten op:*
- *zo mogelijk in 2014, of anders zo spoedig mogelijk over te gaan tot een evaluatie van het jachtbeleid;*
 - *in de evaluatie ten minste de thema's weidelijk jagen, schade, ziektes, nulstand, leefgebieden en aanrijdingen met wild te betrekken,*
 - *Provinciale Staten op de hoogte te houden van de voortgang van de evaluatie, en gaan over tot de orde van de dag."*

Deze motie maakt deel uit van de beraadslagingen en krijgt nr. M27.

Door de leden Van der Wel, mw. Roijackers en Kap wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 14 november 2014, overwegende dat:

- *ganzen van nature bij Nederland horen, bijdragen aan de biodiversiteit en een plek in het landschap verdienen,*

constaterende dat:

- *de provincie Noord-Brabant een wettelijke taak heeft ten aanzien van faunabeleid;*
- *de Ganzen-7 geen overeenstemming heeft bereikt wat betreft het Ganzenakkoord,*

dragen het college van Gedeputeerde Staten op:

- *te onderzoeken welke alternatieve methoden, anders dan doding, met betrekking tot ganzenbeheer, in aanmerking zouden kunnen komen voor opname in het provinciaal ganzenbeleid;*
- *deze alternatieven voor te leggen aan Provinciale Staten, en gaan over tot de orde van de dag."*

Deze motie maakt deel uit van de beraadslagingen en krijgt nr. M28.

Door de leden Van der Wel, mw. Roijackers, Kap, mevrouw Kardol en Mondriaan wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 14 november 2014, overwegende dat:

- *de rundveesector in de aanloop naar de afschaffing van de melkquota inzet op schaalvergroting;*

- *koeien in de wei horen,*
verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:
- *regelgeving voor te bereiden of afspraken te maken om te zorgen voor weidegang voor alle Brabantse koeien,*
en gaan over tot de orde van de dag."

Deze motie maakt deel uit van de beraadslagingen en krijgt nr. M29.

Door de leden Van der Wel en mw. Roijackers wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 14 november 2014, overwegende dat:

- *het groter en robuuster maken van natuurgebieden kan helpen een duurzaam behoud van planten en dieren te bereiken, omdat de veerkracht van het gebied toeneemt,*
constaterende dat:

- *veel bedreigde soorten afnemen doordat duurzame condities op gebieden zoals milieudruk en waterkwaliteit nog (steeds) niet bereikt zijn,*

dragen het college van Gedeputeerde Staten op:

- *als oplossing voor de hoge milieudruk, een plan van aanpak te maken voor het vergroten en robuuster maken van natuurgebieden;*
- *daarbij eventuele financiële consequenties inzichtelijk te maken,*
en gaan over tot de orde van de dag."

Deze motie maakt deel uit van de beraadslagingen en krijgt nr. M30.

Door het lid Van der Wel worden de volgende moties voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 14 november 2014, overwegende dat:

- *het voor Brabantse Nationale Parken lastig is om te komen tot een sluitende begroting;*
- *zonder basisvoorziening ook inkomsten van derden verloren dreigen te gaan,*

constaterende dat:

- *vanaf 2015 de Brabantse Nationale Parken geen provinciale ondersteuning meer ontvangen,*

dragen het college van Gedeputeerde Staten op:

- *in de Voorjaarsnota 2015 met een (dekkings)voorstel te komen om de basisvoorzieningen voor onze Nationale Parken te ondersteunen,*
en gaan over tot de orde van de dag."

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 14 november 2014, overwegende dat:

- *een overmaat aan stikstof in de bodem een belangrijke oorzaak is van de achteruitgang van zeldzame en beschermde soorten in Noord-Brabant,*

constaterende dat:

- *de verzuring is afgenomen, maar vermesting nog veel problemen veroorzaakt;*

- de verontreiniging via de lucht nog te hoog blijft voor duurzaam behoud van veel natuur;
- volgens modelberekeningen de stikstofdepositie in natuurgebieden is gedaald;
- in metingen in Natura 2000-gebieden een afname van de ammoniakconcentratie in de lucht niet zichtbaar is,

dragen het college van Gedeputeerde Staten op:

- structureel en op verschillende plaatsen in Brabantse Natura 2000-gebieden metingen van de stikstofconcentratie uit te (laten) voeren en deze resultaten terug te koppelen aan Provinciale Staten, en gaan over tot de orde van de dag."

Deze moties maken deel uit van de beraadslagingen en krijgen respectievelijk nr. M31 en nr. M32. Door de leden Van der Wel, mw. Roijackers en mw. Spierings wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 14 november, overwegende dat:

- verdroging van het Brabantse landschap een hardnekkig knelpunt is dat directe aandacht
- vernatting belangrijk is voor het behoud van biodiversiteit,

constaterende dat:

- de mate van verdroging in Noord-Brabant niet voldoende gemonitord wordt,

dragen het college van Gedeputeerde Staten op:

- tot het opzetten van een onderzoek naar de stand van zaken over de verdroging om een vergelijk te kunnen maken met de toestand van de verdroging in 2009, en gaan over tot de orde van de dag."

Deze motie maakt deel uit van de beraadslagingen en krijgt nr. M33.

De heer **Kap** (OSN): Voorzitter. Beste mensen. Ik denk dat we kunnen terugkijken op een succesvol en productief jaar waarin we onder andere de bestuursovereenkomst van de Langstraat hebben behandeld en een nieuwe Verordening Ruimte hebben opgesteld en het inpassingsplan voor de N69 formeel hebben bekrachtigd. Hoewel het economische tij tegenzit, doet Noord-Brabant in alle opzichten een maximale inspanning om economische vooruitgang te boeken, belangrijke natuur te beschermen, dorpen leefbaar te houden, verkeerscongesties op te lossen en het allemaal nog financieel beheersbaar te houden ook. Dat zijn steeds grotere uitdagingen die veelal niet van vandaag op morgen gerealiseerd zijn. Ook uit de begroting blijkt dat een goede koers is ingezet en wij hopen van harte dat de langetermijnvisie die het oplossen van deze uitdagingen vergt, straks na de verkiezingen door politiek opportunisme niet als sneeuw voor de zon verdwijnt.

Het is voor mijn fractie ondoenlijk alles te belichten; daarom haal ik er een beperkt aantal zaken uit. Dit niet voor dat ik ook heb gemeld dat ik de door fracties uitgesproken zorg over de omgevingsdiensten, de zorg over fijnstof en resistente bacteriën, de zorg over het dierenwelzijn, waaronder ook de ecologische vluchtelingen, waartoe ook de wilde zwijnen in onze provincie worden gerekend, steun.

Regels hebben als het goed is een doel maar regels kunnen ook verstikkend werken. Er dient een gezonde balans te zijn tussen ruimte geven en kaders stellen. Daar waar regels gesteld worden, mogen burgers erop vertrouwen dat we deze regels handhaven. Anders ontstaat er een schijnrechtszekerheid. Mede daarom wil de Onafhankelijke Statenfractie de fossiele akkerdistelverordening intrekken. Dat is trouwens ook van belang van de in Brabant zo gewaardeerde bijen. Er wordt geen gebruik van gemaakt en het is

een schoolvoorbeeld van gecreëerde schijnzekerheid. Niet voor niets hebben veel provincies deze verordening al lang geleden ingetrokken.

Misschien slaan we als overheden wel een beetje door in het stellen van regels. Ook Europa heeft daar een belangrijk aandeel in.

De heer **Van Hattem** (PVV): De intrekking van de akkerdistelverordening is al eens als beleidsvoornemen geformuleerd door gedeputeerde Van den Hout. Het is al enkele jaren geleden dat hij dat voorstelde en ik heb sindsdien geen enkel initiatief van hem in die richting gezien. Hij is er vandaag helaas niet bij om dat te kunnen toelichten. Ik begrijp dat er ook enkele nadelen zitten aan het intrekken van de akkerdistelverordening en ik wil vragen of daar ook voldoende naar is gekeken, want bijvoorbeeld in EHS-gebieden die tegen agrarisch land aan liggen, kunnen akkerdistels welig gaan woekeren en voor overlast zorgen voor het agrarische land. Met het intrekken van die vorderingen vervalt iedere verplichting om er als een goed rentmeester mee om te gaan. Hoe wilt u die nadelen tegengaan zonder daarvoor een stok achter de deur te hebben?

De heer **Kap** (OSN): Ik denk dat er meer planten zijn die een probleem kunnen zijn voor de agrariërs. Maar we moeten dit wel vanuit de kern benaderen: is er een provinciaal belang mee gemoeid? Dan is mijn antwoord heel simpel: nee, dat is niet het geval. Reeds daarom denk ik dat het gewoon niet handig is deze verordening die alleen maar schijnrechtszekerheid geeft en waarop niet gehandhaafd wordt, niet in te trekken.

De heer **Van Hattem** (PVV): Mijn tweede vraag hierbij is of u hierover informatie heeft ingewonnen bij belangenorganisaties zoals de ZLTO.

De heer **Kap** (OSN): Ik heb inderdaad de ZLTO benaderd maar die hebben mij niet van een reactie voorzien. Ik heb het daarbij gelaten.

Ik zei dus dat we als overheden wel een beetje kunnen doorslaan in het stellen van regels en dat ook Europa daar een belangrijk aandeel in heeft. Onze fractie blijft erop hameren met fris elan aan deregulering te blijven werken, ook buiten onze organisatie. Daarom willen we in de motie oproepen tot een broodnodige lobby om knelpunten in kaart te brengen en op te lossen.

Deregulering kan ook bijdragen aan overzichtelijke regelgeving. Het is al aardig om het woord subsidie op de zoekmachine van Brabant.nl in te voeren. Dan kom je op 788 pagina's terecht waarvan elk met 10 zoekresultaten. Gelukkig zijn sommige thema's wel goed gegroepeerd maar veel andere niet. Wij willen via een motie GS verzoeken daar eens goed naar te kijken en te zorgen dat dit voor burgers en bedrijven nog beter wordt ontsloten. Wat ons betreft komt dit het gebruik van subsidieregelingen ten goede. Daarmee is immers een maatschappelijk belang gemoeid.

Ook de Onafhankelijke Statenfractie maakt zich zorgen over het dumpen van drugsafval en vooral over de tendensen die daar achter zitten. PS en GS moeten samen een maximale inspanning blijven plegen om dit probleem te lijf te gaan. Dit punt moet de hoogste prioriteit blijven behouden zoals ook andere fracties terecht hebben betoogd.

Leefbaarheid is steeds meer een thema, met name aan de randen van onze provincie. Leefbaarheid heeft vele componenten en met name vanuit de gedeputeerde voor cultuur en samenleving worden daarvoor aanzienlijke inspanningen gepleegd.

Ook openbaar vervoer is onmiskenbaar een van de punten dat bijdraagt aan de leefbaarheid van een gebied. Ook hierbij wil ik gemeld hebben dat de stelling van GS dat kleine kernen best in staat zijn eigen initiatief te ontplooien als blijkt dat op bepaalde plaatsen en momenten er behoefte is aan een vorm van kleinschalig vervoer, weinig recht doet aan de publieke taak die wij als overheid hebben. U begrijpt dat ik

hier met name doel op het wegvallen van lijn 143 in het weekend in met name de gemeente Reusel maar er zijn veel meer plaatsen waar de leefbaarheid in het geding komt door het wegvallen van openbaar vervoer. Daar is maar één woord voor: onacceptabel.

Aanpalend hebben wij gezien dat er inmiddels een fietspad bij Nuenen is geopend waarbij sprake is van zogenaamde glow in the dark technieken. Hoewel wij niet gecharmeerd zijn van de kunstzinnige poespas waarmee dit is omgeven, vinden wij wel dat de verkeersveiligheid gediend kan zijn indien ook fietspaden met deze of andere technieken worden uitgevoerd. Wij dienen hiertoe een motie in.

Dan immaterieel erfgoed. Bij erfgoed wordt vaak gedacht aan gebouwde monumenten. Onze fractie vindt dat immaterieel erfgoed minstens van zo groot belang is. In Brabant zijn wij reeds rijk vertegenwoordigd met onder andere de schuttersgilde, de Acht van Chaam en de bloemencorso's van Zundert en Valkenswaard. Onze fractie wil echter ook aandacht vragen voor de reuzencultuur die naar ons idee nog onvoldoende bekendheid heeft. Het is een oude traditie die veelal nieuw leven is ingeblazen. De reus van Boxtel is inmiddels immaterieel erfgoed en in Oisterwijk wil de raad ook een reus op de lijst zetten. Wij hopen dat de provincie Noord-Brabant zich beschikbaar wil houden voor faciliterende steun en morele steun aan de gemeente Oisterwijk om een reus op de nationale inventaris te plaatsen.

De Onafhankelijke Statenfractie had het idee samen met de provincie Limburg carnaval op de Unesco-lijst te zetten. Carnaval is een gewaardeerd feest dat in ons hele provincie van Bergen op Zoom tot Helenaveen wordt gevierd en zorgt voor onderlinge samenhang. Het is een feest om trots op te zijn en dat het predicaat immaterieel erfgoed mag dragen. Het past bij de rol van onze provincie om te verbinden en onze tradities de waardering te geven die ze verdienen. Onze fractie vindt het dan ook ronduit teleurstellend dat de Brabantse Carnaval Federatie hierin niet wil meegaan. Zij willen carnaval voor Brabant behouden omdat de Hollanders en andere buitenlandse toeristen dit niet zouden begrijpen. Onze fractie begrijpt niets van deze opstelling en gaat er dan ook vanuit dat het bestuur van de federatie nooit toeristische trekpleisters buiten Brabant bezoekt. Anders zou men wel erg inconsequent zijn.

Ook lees ik in Trouw dat men wil persifleren en men verwijst naar de SS-officieren in Aalst. Volgens mij moet je drie keer nadenken of je wel op deze wijze wil persifleren. Het persifleren ontslaat je onzes inziens niet van de verplichting er fatsoensnormen op na te houden. Brabant zal ook nooit een Volendam worden al was het maar omdat Brabant een heel stuk groter is en leuker.

De motie was bedoeld als een steuntje in de rug, als erkenning van iets moois dat ons gezamenlijk bindt. Ook bij een zaak als deze moet de politiek de maatschappij vertegenwoordigen en niet solitaire handelen alsof zij boven de maatschappij zou staan. Daarom brengen wij de motie carnaval op de Unesco lijst hier niet in procedure.

Dan de energie. Traditionele fossiele brandstoffen worden steeds schaarser. Dat geeft staten die ze produceren, meer macht. Veelal zijn dit landen met een bedenkelijke reputatie. Ook met het oog op onze toekomst is het van belang dat we aan de toenemende energievraag kunnen voldoen. Onze fractie vindt dat de benutting van zonne-energie in deze provincie best een impuls kan gebruiken. Via een motie willen wij u vragen onderzoek te doen naar de mogelijkheden die de zonatlas of een soortgelijk product biedt. Ook willen wij streven naar een energie-neutrale organisatie. Dan gaat het niet alleen om het gebouw maar ook om andere zaken zoals inkoop, het stimuleren van fietsgebruik en allerlei aanpalende zaken.

De **voorzitter**: Door de leden Kap en Van der Wel wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 14 november 2014, constaterende dat:

- *de provincie verschillende subsidieregelingen heeft;*
- *subsidieregelingen burgers en bedrijven financieel voordeel oplevert;*

- *subsidieregelingen opgesteld worden om een door de provincie maatschappelijk gewenst effect te bereiken,*

overwegende dat:

- *de dynamiek binnen subsidieregelingen en/of openstellingen daarvan groot kan zijn;*
- *de provincie Noord-Brabant geïnteresseerde burgers en bedrijven efficiënt van informatie wil voorzien;*
- *de website van de provincie Noord-Brabant een groot doolhof is voor de geïnteresseerde burgers en bedrijven,*
- *goede informatievoorziening kan bijdragen aan een grotere deelname aan de subsidieregeling waardoor een groter door de provincie nagestreefd maatschappelijk effect optreedt;*

dragen Gedeputeerde Staten op:

- *op de website www.brabant.nl aan te geven welke subsidieregelingen er op dat moment bij de provincie openstaan;*
- *deze subsidiedatabank actueel te houden;*
- *deze subsidiedatabank op laagdrempelige wijze digitaal te ontsluiten,*
en gaan over tot de orde van de dag.

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging. Zij krijgt nr. M34.

Door het lid Kap wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 14 november 2014,

constaterende en overwegende dat:

- *de provincie Noord-Brabant werk maakt van het reduceren van verkeersongevallen;*
- *fietsers relatief kwetsbaar zijn;*
- *mede uit onderzoek van de ANWB blijkt dat de randen van de fietspaden niet altijd zichtbaar zijn;*
- *het belijnen met lichtgevende verf een goede manier kan zijn om de verkeersveiligheid te vergroten zonder dat er sprake is van lichtvervuiling of extra onnodig energieverbruik,*

dragen Gedeputeerde Staten op:

- *te onderzoeken of bij nieuwe wegen of groot onderhoud van bestaande fietspaden het mogelijk is om op sobere, kostenefficiënte wijze verf, reflectoren of andere technieken toe te passen om zo de verkeersveiligheid te verbeteren,*

en gaan over tot de orde van de dag."

Deze motie maakt deel uit van de beraadslagingen en krijgt nr. M35.

Door de leden Kap, mw. Spierings, mw. Roijackers en Van der Wel wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 14 november 2014,

constaterende dat:

- *in de provincie Noord-Brabant nog steeds de akkerdistelverordening van kracht is;*
- *dit impliceert dat gebruikers, eigenaren, erfpachters of vruchtgebruikers van gronden verplicht zijn eigen gronden, voor zover het betreft landbouwgronden of een strook van 100 m daaraan grenzend, te zuiveren van akkerdistels, voordat zij tot bloei komen,*

overwegende dat:

- *het bestrijden van akkerdistels geen provinciaal belang betreft;*
- *de provincie Noord-Brabant graag aan deregulering wil doen;*
- *deze verordening een schijnzekerheid geeft nu niet op deze verordening gehandhaafd wordt;*
- *het voorgaande ook uit statistieken van de provincie blijkt;*
- *het intrekken van deze verordening onverlet laat dat gemeenten, indien gewenst, zelf een dergelijke verordening kunnen vaststellen,*

dragen Gedeputeerde Staten op:

- *om de Akkerdistelverordening Noord-Brabant in te trekken,*
en gaan over tot de orde van de dag."

Deze motie maakt deel uit van de beraadslagingen en krijgt nr. M37.

Door de leden Kap, mw. Spierings, Bouwman, Mondriaan en Van der Wel wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 14 november 2014, constaterende dat:

- *zonlicht gratis is;*
- *zonne-energie geen horizonvervuiling, lawaai of problemen voor vogels of vleermuizen oplevert;*
- *zonne-energie de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen en daarmee de afhankelijkheid van staten die dit produceren, vermindert,*

overwegende dat:

- *voorlichting aan burgers en bedrijven van groot belang is;*
- *een zonatlas/zonnekaart in één oogopslag laat zien welke daken geschikt zijn voor het plaatsen van zonnepanelen en het opwekken van zonne-energie;*
- *per adres de atlas de geschatte stroomopbrengst, de investeringskosten en wanneer deze zijn terugverdiend toont;*
- *de zonatlas/zonnekaart de aankoop van zonnepanelen, werkgelegenheid en besteedbaar inkomen kan vergroten;*
- *in de provincies Utrecht, Gelderland en Noord-Holland al een dergelijke zonatlas/zonnekaart is ingevoerd;*
- *het voorlichten en stimuleren van zonne-energie naadloos past in de provinciale ambitie om versneld over te gaan tot energietransitie,*

dragen Gedeputeerde Staten op:

- *nader te onderzoeken of de provincie Noord-Brabant, in navolging van andere provincies, een zonatlas/zonnekaart op kan stellen,*
en gaan over tot de orde van de dag."

Deze motie maakt deel uit van de beraadslagingen en krijgt nr. M38.

Door de leden Kap, Bouwman en Van der Wel wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 14 november 2014, overwegende dat energieneutraliteit:

- zorgt voor lagere stookkosten;
- de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen vermindert;
- daarmee de druk op milieu kan verminderen;
- blijkens onderzoek een gezonder binnenklimaat oplevert;
- ook zaken betreft die niet aan het gebouw gerelateerd zijn zoals inkoop en stimuleren fietsgebruik;
- een bijdrage kan leveren aan de provinciale ambitie om versneld over te gaan tot energietransitie;
- invulling geeft aan de voorbeeldfunctie die de provincie heeft;

dragen Gedeputeerde Staten op:

- een routeatlas te maken hoe op termijn van de provincie Noord-Brabant een energie-neutrale organisatie gemaakt kan worden,
- en gaan over tot de orde van de dag."

Deze motie maakt deel uit van de beraadslagingen en krijgt nr. M39.

Door het lid Kap wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 14 november 2014, constaterende dat:

- *regelvrije zones bijdragen aan een goed ondernemersklimaat;*
- *regelvrije zones innovatie kunnen stimuleren;*
- *de wet ook mogelijkheden biedt voor deregulering,*

overwegende dat:

- *de provincie Noord-Brabant graag aan deregulering wil doen;*
 - *een regelvrij gebied past in een traject van deregulering;*
 - *ervaringen elders met regelvrije zones veel creativiteit vanuit ondernemers hebben opgeleverd;*
 - *het belangrijk is om binnen maar ook buiten onze organisatie te kijken naar mogelijke knelpunten,*
- dragen Gedeputeerde Staten op:*

- *te onderzoeken of een gezamenlijke lobby mogelijk is om, al dan niet in IPO-verband, te experimenteren met een regelvrij gebied of project en daarmee ervaring op te doen om creativiteit vanuit het maatschappelijk initiatief te faciliteren,*
- en gaan over tot de orde van de dag."*

Deze motie maakt deel uit van de beraadslagingen en krijgt nr. M40.

Ik dank de heer Kap voor zijn bijdrage en stel vast dat wij daarmee gekomen zijn aan het einde van de eerste termijn van de zijde van uw Staten. Er zijn 40 moties en 8 amendementen ingediend. Ik kan mij voorstellen dat het college even de tijd nodig heeft om die bij de beantwoording in eerste termijn van de zijde van het college te betrekken en dat uw fracties die gelegenheid ook gebruiken.

De vergadering wordt van 15.15 uur tot 16.00 uur geschorst.

De **voorzitter:** Bij de beantwoording in eerste termijn van de zijde van het college wordt het woord achtereenvolgens gevoerd door de heer Van Heugten, gedeputeerde van Financiën, die zal ook de algemene woordvoeringslijn namens het college voor zijn rekening nemen. Daarna de heer Pauli, dan mevrouw Van Haften en tot slot gedeputeerde De Boer die in zijn beantwoording de portefeuille van de

helaas nu thuiszittende collega Johan van den Hout zal waarnemen. Het goede bericht is wel dat het veel beter met hem gaat. Dat zien wij ook op twitter. Johan, als je kijkt, nogmaals namens ons allen beterschap.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Voorzitter. Ik dank de Staten namens het college voor hun inbreng in eerste termijn. Enkele sprekers wezen er al op, het is de laatste begrotingsbehandeling van deze Statenperiode en dat geldt ook voor de Najaarsbrief. Ons college heeft echter allerm minst het gevoel dat hiermee het werk gedaan is. U hebt ons immers niet voor 3,5 jaar benoemd maar voor 4 jaar. Wij hebben nog steeds de spirit en de intentie om volop door te gaan, ook met wat wij hier vandaag afspreken.

Ook het college hecht eraan om met u de complimenten over de samenwerking te delen. Ons college vindt dat wij op dit moment met bijzonder constructieve Staten kunnen samenwerken. Dat geldt zowel voor de oppositie als voor de coalitie.

Gelet op de beperkte spreektijd zullen wij de vragen zoveel mogelijk op hoofdlijnen beantwoorden en in ieder geval alle moties en amendementen van een advisering voorzien.

Ik grijp even terug op de opmerkingen van de fractievoorzitter van de VVD over het profiel van de provincie. Wie zijn we? Wat zijn we? Waar zijn we wel van en waarvan niet? Hoeveel vrijheidsgraden hebben wij of permitteren wij ons? De Staten hebben zelf ook enkele debatjes daarover gevoerd. Wij hebben in de Najaarsbrief nogmaals aangegeven dat wat nu in financieel opzicht met elkaar bereikt is, het gevolg is van nog eens goed kijken naar het profiel van de provincies mede in het licht van de nationale discussie hoeveel de provincies eigenlijk nodig hebben uit het Provinciefonds – zij hoeven niet meer te krijgen dan de taken die zij hebben – en is de taakverdeling tussen Rijk, provincies en gemeenten wel altijd even duidelijk. Er zijn decentralisaties geweest, denk aan natuur en aan jeugdzorg.

Wij hebben in ieder geval gezien dat het profielversterkend bezuinigen en het op die manier kritisch kijken ons heeft opgeleverd dat wij eind volgend jaar structureel 70 miljoen euro begrotingsruimte vrijgemaakt hebben. Wij hebben echter ook een weloverwogen investeringsstrategie en investeringsagenda ontwikkeld. Het understatement van vandaag kwam van de heer Heijmans die zei dat wij als provincies best belangrijk zijn. Dat deed mij herinneren aan de Europese verkiezingscampagne van destijds: Europa is best belangrijk. Je kunt daarover twisten maar het college is van mening dat wij er zeker wel toe doen in Brabant en dat wij erg belangrijk zijn vooral op die onderdelen die in ons profiel passen.

Mevrouw Geeraedts vroeg of wij niet nog eens goed moeten kijken naar de verdeling van de middelen over de diverse programma's: ecologie, mobiliteit, ruimte, economie. Ik wijs erop dat het belang van een taak of programma niet afhangt van de mate waarin er middelen omgaan. Er werd gezegd dat er weinig middelen zijn voor economie. Wij hebben echter veel taken van economie ondergebracht bij de BOM. Naast onze exploitatiebegroting moet je ook die van de BOM leggen en wij moeten kijken naar onze investeringsprogramma's, want ook daarmee bereiken wij onze doelen. Het is goed om de totale mix te bekijken en niet sec de hoeveelheid middelen die nu in de begroting te zien is.

In de ogen van de heer Van der Wel van de Partij voor de Dieren hebben wij 7,5 miljoen euro ecologiegeld gebruikt voor werkgelegenheidsimpulsen. Ik wil twee dingen corrigeren. Wij hebben besloten de ecologiemiddelen voor EVZ's onder te brengen in het Groen Ontwikkelbedrijf. De EVZ's worden mede gefinancierd vanuit het Groen Ontwikkelbedrijf. De 7,5 miljoen euro aan middelen die wij op onze exploitatie hadden staan, waren niet gebruikte middelen en die vloeien terug naar de algemene dienst. Dat hebben wij met elkaar afgesproken. In het kader van een zuivere financiële huishouding hebben wij die spelregels met elkaar afgesproken. Het is geenszins waar dat EVZ's daarmee minder middelen hebben gekregen. Die zijn gewoon opgenomen in de berekeningen en in de financiering via het Groen Ontwikkelbedrijf.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Ik ben blij dat de gedeputeerde daarover duidelijkheid verschaft. Het ging over 7,5 miljoen EVZ plus 7 miljoen EHS. Dat geld was natuurlijk wel ergens voor bedoeld. Natuur kun je niet in een jaar of in twee of drie jaar realiseren. Het is misschien wel een honderdjarenplan. Het college heeft met de Najaarsnota die 14,5 miljoen die nu misschien beschikbaar was, voor werkgelegenheid ingezet. Dat gaat hoe dan ook ten koste van de natuurinspanning.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Dat geldt in feite voor alle programma's. Bij alle programma's waar sprake was van onderbesteding zouden wij dat geld nog jarenlang kunnen laten staan. Wij zijn echter niet voor allerlei spaarpotjes voor doelen in de toekomst. Zeker niet als je het doel dat je wilt bereiken hebt opgenomen in het Groen Ontwikkelfonds. Daarin zijn de EVZ's en de EHS van financiering voorzien voor de totale taak. Er is geen enkele reden om aan te nemen dat er geld weggehaald is bij de EHS of de EVZ's. Het gaat om de manier waarop wij de afspraken gemaakt hebben. Het is niet de bedoeling middelen onbenut te laten liggen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Dat kan wel zo zijn, maar het Groen Ontwikkelfonds moet zich nog bewijzen terwijl wij wel de doelstelling hebben de EHS aan te leggen. Wij kunnen inderdaad nu iets anders doen met die 14,5 miljoen euro maar als de resultaten bij het Groenfonds tegenvallen en de EHS niet kan worden aangelegd, zullen wij dat geld nog hard nodig hebben. Of zegt de gedeputeerde dat hij in de volgende begroting 14,5 miljoen euro wil terugzetten voor natuur?

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Of u wilt mij niet begrijpen, mijnheer Van der Wel, of ik snap u niet. Volgens mij is het heel helder dat als er zaken zijn die wij gedacht hadden te doen niet gedaan worden de middelen teruggaan naar de algemene dienst, tenzij wij die overhevelen bij de jaarrekening. Dat geldt ook voor wegen en voor economie. Zo simpel is het. Wij hebben de EVZ's op een goede manier ondergebracht. Laten wij geen misverstand hebben dat hier de ambities van u en van ons uit elkaar zouden lopen.

De eerste vraag op financieel gebied kwam van mevrouw Kerkhof van de fractie van het CDA. Op de allerlaatste pagina van de allerlaatste bijlage staat dat wij 294 miljoen euro hebben staan aan uitstaande geldleningen en garanties. Dat is ten opzichte van andere provincies inderdaad een fors bedrag. Het merendeel van die middelen zijn middelen uit ons Ontwikkelbedrijf. Ruimte voor Ruimte zit daarin en o.a. ook de woningbouwgarantieregeling. Die risico's worden via het Ontwikkelbedrijf afgedekt en vallen dus niet allemaal onder de overige risicoreserve. Het bedrag is inderdaad groot maar dat komt door die posten.

Mevrouw Spierings van de fractie van D66 sprak over de vaagheid van doelen en omschrijvingen en vroeg hoe "smart" wij het kunnen maken. Zij vroeg of er concrete acties en actieplannen uitgezet zijn.

Wij hebben met elkaar afgesproken dat zowel de Staten als GS zullen proberen de beschrijvingen van de doelstellingen in de begroting steeds concreter en duidelijker te maken. Wij hebben ook vastgesteld dat dit soms niet mogelijk is omdat wij daar simpelweg geen "smarte" doelstellingen hebben. Die acties lopen zowel bij de Staten als bij ons. Wij hebben geen plan klaarliggen voor wanneer wij wat gaan doen. Als u vandaag de begroting vaststelt, stelt u die zo smart vast als zij nu is. Volgend jaar proberen wij daarin weer een verbeterlag te maken.

Verder vroeg mevrouw Spierings of de afwijkingen in de balans niet beter te voorspellen zijn. In de Rekeningcommissie is uitgebreid over de systematiek gesproken. Het is inderdaad een systematiek die het ons moeilijk maakt beter te voorspellen. Grotere bedragen worden via Burap's (bestuursrapportages) en begrotingswijzigingen verrekend. Volgens mij verhinderen de voorspellingen die wij doen de leden van PS niet om hun functie te kunnen uitoefenen. Het gaat vooral over de balans van de begroting en die is correct want de accountant heeft goedgekeurd.

Er is gevraagd of wij iets kunnen zeggen over de stand van zaken bij de A58. Rijkswaterstaat is bezig met de uitwerking. Worden het twee keer drie rijstroken, vier keer twee rijstroken, komen er spitsstroken? Volgend voorjaar zal daar een voorkeursalternatief uit volgen, inclusief hoe wij met de innovaties omgaan en hoe wij het bedrijfsleven kunnen laten participeren. Het bedrijfsleven heeft immers laten weten dat het wil participeren en dat het denkt daaruit de voorfinanciering te kunnen bekostigen. Dat moeten wij nu vertalen in een aanbestedingstactiek en een aanbestedingsfilosofie. Die zijn wij nu aan het ontwikkelen en begin volgend jaar zullen wij daarover helderheid krijgen. De planning is om medio 2015 het go-/nogebesluit over de A58 te kunnen nemen.

Er zijn veel opmerkingen gemaakt over het openbaar vervoer. Ik kom daarop straks even terug bij twee moties. Ik heb natuurlijk ook de krant gelezen. De getallen 142 en 143 zijn inmiddels berucht in dit huis en dat geldt ook voor de lijn Lith, Maren-Kessel en Oss. Bij de nieuwe concessie worden er nul lijnen opgeheven. Alle lijnen blijven intact. Alleen bij een aantal lijnen wordt de frequentie veranderd. Heel veel lijnen vooral de stadsdiensten worden frequenter gereden. Er komt dus meer busvervoer bij en bij een aantal lijnen wordt de frequentie minder. Bij sommige lijnen betekent dit dat er tijdens de avonduren of in het weekend geen bediening meer is. Dat hebben wij met elkaar afgesproken: waar meer vraag is, meer bussen; waar minder vraag is, minder bussen. Dat is de visie en daar houden wij ons aan. Wij konden dit met een gerust hart vaststellen in de visie omdat wij daarin ook hebben vastgesteld dat wij het achtervangprincipe van de regiotaxi in onze brede concessiegebieden willen handhaven. Elke Brabander heeft straks nog de mogelijkheid om ergens met openbaar vervoer te reizen. Die garantie willen wij behouden. De regiotaxi blijft bestaan en dat betekent dat elke Brabander waar dan ook in de provincie, met uitzondering van het SRE-gebied, een beroep kan doen op de regiotaxi. Hij kan voor een gesubsidieerd bedrag vijf zones reizen met de regiotaxi. Dat kan ook over de grens van onze concessie heen. In Hilvarenbeek kan men met de regiotaxi naar Reusel en van Reusel kan men weer terug naar Hilvarenbeek. Ook daar ontstaan geen gaten in de bediening van onze concessie. Ook alle buurtbussen blijven intact. Wij hebben dus eigenlijk nog steeds een groot, stevig en robuust systeem van openbaar vervoer voor een betaalbare prijs. Dat er op bepaalde plaatsen geen weekend- en/of avondbediening is, leidt inderdaad tot ongemak. Dat weten wij. Als wij de tellingen bekijken, zien wij dat slechts een, twee of drie mensen per uur in twee richtingen van die busdienst gebruikmaken. De vraag is of je daarvoor de hele dienstregeling gaande moet houden. Dat is niet onze filosofie.

Er is ook gevraagd hoe gemeenten betrokken zijn bij de ontwikkeling van de veranderingen in het systeem van openbaar vervoer en hoe vangen zij dat op. De indruk bestond dat wij een potje klaar hadden staan of een grabbelton met systemen die dit soort gaten opvullen. Die hebben wij niet. Wij hebben wel gezegd dat er soms vooral in het landelijk gebied situaties denkbaar zijn waarbij een dorp of een gemeenschap zegt dat men vindt dat de buurtbus te weinig of helemaal niet meer komt en vraagt of er iets anders georganiseerd kan worden. Dat kan evengoed voor bedrijventerreinen zijn of voor zorginstellingen. Wij hebben een subsidie bedacht voor kleinschalige mobiliteitsoplossingen om te helpen dergelijke initiatieven van de grond te tillen met een lerend effect voor de rest van Brabant. Naar ons idee hebben wij een heel goed systeem. Er zijn ook gemeentelijke initiatieven zoals de plusbus in Steenberghe en de dorpsauto in Boerdonk etc. De PvdA-fractie zegt dat daar nog niets mee gebeurd is. Er zijn op dit moment 13 initiatieven in de provincie. Via een Statenmededeling hebben wij daarvan een overzicht gemaakt. Mocht u dat niet ontvangen hebben, dan kunnen wij dat alsnog sturen. Er wordt dus inderdaad actief gezocht en gekeken naar oplossingen. Ik zal straks bij de motie van 50PLUS daarop nog even ingaan. Er is ook geld voor vanuit de gemeenten. De samenwerkingsbijdrage waarop in 2015 niet bezuinigd wordt, is juist daarvoor bedoeld.

De **voorzitter**: U hebt al meer dan de helft van uw spreektijd gebruikt.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Uw signaal is duidelijk, voorzitter.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Ik houd u nog wat langer op het spreekgestoelte. In de omgeving van Boxtel zie ik buurtbusjes rijden met een of twee of helemaal geen mensen erin. Ik wil met mijn motie bewerkstelligen dat die busjes opgeroepen worden met een speciale app. Anders gaat het Brabantse platteland eraan. Wij moeten ervoor zorgen dat...

De **voorzitter**: Mijnheer Mondriaan, geen hele betogen. Uw punt is duidelijk.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Wij werken bij de regiotaxi juist samen met de gemeenten die met name de Wmo-geïndiceerde (Wmo-Wet maatschappelijke ondersteuning) voorzien van een deeltaxi. Wij voorzien diezelfde deeltaxi met vrije reizigers in het openbaar vervoer. Die systemen zijn geïntegreerd. Met gemeenten kijken wij of wij die systemen nog verder kunnen ontwikkelen, bijvoorbeeld met scholierenvervoer of vervoer in het kader van de AWBZ (Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten) of anderszins. Dat doen wij in het regiotaxiverband. Die ontwikkeling loopt en wij hebben ook de middelen om dat te doen.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. Ik heb gezegd dat ik overwoog om in tweede termijn een motie in te dienen. De gedeputeerde kan dat voorkomen door simpelweg toe te zeggen dat hij nog in deze Statenperiode de commissie inzicht zal geven in de gevolgen van de gedeeltelijk weggevalen lijnen en hoe die opgevangen zijn, zodat deze Staten hierover nog kunnen discussiëren. Is hij daartoe bereid? De laatste vergadering van de commissie Mobiliteit en Financiën is op 13 februari 2015.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Daar ben ik zeker toe bereid. Wij zullen graag met u de concessies doorlopen, de veranderingen met u doornemen en aangeven welke kennis wij op dat moment daarover hebben. Dat delen wij graag met de commissie.

De **voorzitter**: Wij horen dat de motie niet meer wordt ingediend.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Mevrouw Kerkhof vroeg of het mogelijk was om in de GGA-regio de verkeersveiligheid meer te benadrukken bijvoorbeeld aan de hand van de adviezen van de ANWB hierover. Wij nemen dat graag mee naar de GGA-regio's en zullen dat punt benadrukken, los nog van de campagnes die wij voeren voor nul verkeersdoden. Ik zeg dat graag toe.

De heer Smeulders vroeg om een overzicht van de spoorse doorsnijdingen. Dat overzicht komt er. Wij inventariseren bij de gemeenten welke projecten zij willen aandragen voor de nieuwe tranche van het landelijk verbeterprogramma voor overwegen. Wij zijn daarover in gesprek. De gemeenten beraden zich hierover. Ik heb de Staten beloofd dat wij dat overzicht zo snel mogelijk met hen zullen delen. Dan kunnen wij ook zien wat het van de provincie eist als wij overgaan tot een cofinanciering van 25% zoals wij dat ook bij de spoorse doorsnijdingen hebben gedaan.

Mevrouw **Arts** (SP): Voorzitter. Kan de gedeputeerde ongeveer aangegeven wanneer wij dat overzicht kunnen verwachten?

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Dat is lastig omdat ik hiervoor afhankelijk ben van de gemeenten. Die zijn nu daarmee bezig. Wij hebben wel gezegd dat zij niet moeten wachten tot over twee jaar maar moeten proberen daarop zo snel mogelijk zicht te krijgen. Mijn ambitie is om nog deze Statenperiode zo'n

overzicht te maken. Dat zou ons ook kunnen helpen om bij de Voorjaarsnota zicht te krijgen op hoeveel middelen wij dan zouden moeten rekenen.

Mevrouw **Arts** (SP): Dat is inderdaad de reden waarom ik het vraag. Het betekent immers dat wij iets moeten doen met het geld.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Voordat ik aan de moties en amendementen begin, heb ik nog twee onderwerpen. Dat betreft allereerst het programma Fiets in de versnelling. Op 19 december zullen wij u tijdens de beeldvormingsdag presenteren wat er tot dusver bereikt is met dit programma en wat onze verdere plannen zijn. Op grond daarvan kunnen de Staten beoordelen of wij daarmee op de goede weg zijn of dat wij voor 2016 daarvoor opnieuw middelen zouden moeten vrijmaken. Het lijkt mij gepast dat dit in de nieuwe bestuursperiode een plaats krijgt in de dan te voeren begrotingsdebatten.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. Ik meen dat wij bij de vorige begrotingsbehandeling 1 miljoen euro extra ter beschikking hebben gesteld voor de aanleg en verbetering van fietspaden. Heeft de gedeputeerde inmiddels een indruk of dat bedrag voldoende is? Als er buslijnen wegvallen, zijn meer mensen aangewezen op de fiets, denk bijvoorbeeld aan het traject Oss-Lith. Daar ligt zo'n lekker fietspad van kedoeng, kedoeng, kedoeng.

De **voorzitter**: Het is kedeng, kedeng, kedeng!

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Die indruk heb ik wel. Wij hebben toen gezegd dat wij dachten dat wij dit bedrag een behoorlijke impuls konden geven, dat het voldoende middelen waren om daarmee uit de voeten te kunnen. Als de ambitie verhoogd wordt, moeten wij opnieuw kijken of er extra middelen nodig zijn. Nogmaals, ons fietspadennetwerk is niet zo erg groot. Het zijn vooral gemeentelijke fietspaden die nog veel onderhoud behoeven. Dat zou meegenomen kunnen worden bij de besteding van de GGA-middelen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): In de Najaarsnota staat het bedrag voor de reparatie van fietspaden niet opgenomen. Nu zegt de gedeputeerde dat hij gaat kijken of er genoeg geld voor is. Waarom heeft hij niet eerder daarvoor gekozen?

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Wij hebben vorig jaar afgesproken dat wij 1 miljoen euro inzetten als extra impuls in het kader van de werkgelegenheid voor de kwaliteitsverbetering fietspaden. Daar zijn wij mee bezig.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Er staat geen enkel bedrag bij. Waar komt het geld dan vandaan?

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Van de begroting van vorig jaar. Wij hebben dat vorig jaar in die begroting vastgelegd.

De heer Mondriaan vroeg nog naar het treinvervoer door de NS. Wij komen binnenkort bij u terug om de stand van zaken bij het nachtnet met u te bespreken. Ik verwijs graag naar die commissiebehandeling. Tot slot kom ik bij de Ruit om Eindhoven. Het college heeft de afgelopen week lang stilgestaan bij dit majeure project. Ook wij zien dat het van groot belang is om de bereikbaarheid en met name de bereikbaarheid in de brainport goed op orde te hebben. Dit dossier heeft een lange historie. Wij hebben al heel veel gestoken in vooronderzoeken, plan-MER's, wijziging van onze eigen Structuurvisie, enz. Wij zien ook dat in het gebied verlangens, wensen, eisen, weerstand en politieke standpunten veranderd zijn.

Het vorige gemeentebestuur van Eindhoven had een heel andere opvatting dan het huidige. Over drieënhalve jaar zit er misschien weer een ander gemeentebestuur dat weer andere opvatting heeft.

We hebben ons ook afgevraagd of het draagvlak dat we in die regio hebben, nog steeds voldoende is dan wel dat het een zodanige belemmering is geworden dat we andere maatregelen moeten treffen. We hebben twee dingen wel gedaan. We hebben het pakket van maatregelen geoptimaliseerd, met name door de A67 te betrekken in de oplossing. Dat was een veelgehoorde wens en we hebben gezien dat het verkeerskundig heel belangrijk is en ook gerechtvaardigd. Aan de andere kant hebben we ook gezien dat er wensen zijn om het draagvlak te vergroten waardoor we er een soort tweede Betuwe-route-project van zouden maken. Tunnels aanleggen, verdiepte liggingen, aanleggen, allemaal zaken die ver buiten het financiële kader van dit project gaan. In Den Haag hebben we nul op het rekest gekregen als het gaat om meer middelen. We hebben onze eigen middelen maximaal ingezet en ook de regionale middelen zijn niet groter dan we hebben. Het financieel kader is dus wel bepalend voor de vraag in hoeverre we meer aan wensen tegemoet kunnen komen om draagvlakvergroting te krijgen. Die ruimte is beperkt en de ruimte die er is proberen we maximaal in te zetten.

Dat er weerstand is wil dus niet zeggen dat het een slecht project is. Ook tegen de aanleg van de A50 – één van u heeft dat ook vermeld – was destijds een enorme weerstand en vandaag de dag kunnen we ons niet meer indenken dat die er niet zou liggen. Dat is inherent aan dit soort projecten. We hebben het gezien met de Betuweroute en nog andere snelwegen. Ons college is zich ervan bewust dat er wel verantwoordelijkheid moet worden genomen om de algemene belangenafweging in zo'n moeilijk majeur project zorgvuldig te doen, met empathie en compassie voor diegenen die er rechtstreekse belangen bij hebben, maar toch moeten we het algemeen belang daarbij in ogenschouw nemen. We hebben dit ook afgelopen week gedeeld met de minister in het kader van het bestuurlijk overleg MIRT. De minister zei het een verstandig besluit te vinden dat wij hebben genomen en achter onze plannen voor de optimalisatie te staan. We moeten nog wel een paar zaken uitwerken in verband met die A67 maar ik snap uw instelling en we staan er achter. De minister zei dat we toch als nationale overheid en provinciale overheid ieder vanuit onze eigen rol onze verantwoordelijkheid moeten nemen. Dat het schuurt en hier en daar pijn doet weten we. Dat de politieke opvattingen wisselend zijn weten we ook. Maar het kan niet zo zijn dat daarmee zo'n rijdende trein die bijna op zijn bestemming is, op het laatste moment wordt gestopt. Daarin hebben we onze verantwoordelijkheid genomen.

De **voorzitter**: Mag ik de gedeputeerde vragen nu echt met de moties te beginnen want anders gaat u ver over uw spreektijd heen. U heeft nog een paar minuten.

De heer **Smeulders** (PvdA): Ik heb nog een vraag gesteld die de gedeputeerde niet heeft beantwoord. Die vraag gaat over de kans die mogelijk bestaat versneld de intercity tussen Eindhoven en Düsseldorf en Keulen te realiseren.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Kansloos, om twee redenen. Het is afhankelijk van het Duitse investeringsprogramma. We zijn pas nog op bezoek geweest, ook bij het Duitse parlement, en we hebben gezien dat deze nog in heel groot afwegingsprogramma zit en pas op zijn vroegst in 2022/2023 er een intercity verbinding kan zijn over die verdubbelde spoorlijn. De tweede reden is dat gedurende de ombouwperiode van de Betuweroute in Duitsland, wat ook duurt tot ongeveer 2022/2023, het niet aannemelijk is dat de Duitsers ook in dat stuk nog gaan bouwen want het zou betekenen dat ze op twee belangrijke routes verbouwingswerkzaamheden hebben en dat lijkt uitgesloten. Ik denk dat we realistisch moeten inschatten dat het een zaak van lange adem is. Het staat op de agenda en de blijven eraan werken, ook Nationaal, maar verwachtingen voor de korte termijn werken is niet realistisch.

De heer **Smeulders** (PvdA): Is het wel besproken in het BO MIRT?

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Nee, het is in de landelijke spoortafel besproken. Bij het BO MIRT was door persoonlijke omstandigheden de staatssecretaris niet aanwezig en dat was ook niet nodig omdat we het al landelijk op de spoortafel hadden besproken.

Mevrouw **Spierings** (D66): D66 heeft nog een vraag gesteld over evaluatie van de aanbestedingen van het busvervoer, omdat de concessie voor het zuidoosten er vrij snel aankomt. Wij willen kijken welke lessen we kunnen trekken uit de afgelopen aanbesteding en vooral inzicht kunnen krijgen in de vraag hoe de gemeenten en de inwoners van Brabant, de reizigers, de betrokkenheid bij de hele totstandkoming van de aanbesteding hebben ervaren.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): We hebben geen bijzondere evaluatie-onderzoek met elkaar afgesproken. We hebben voor onszelf wel een evaluatie gemaakt om te zien wat wij leren uit deze aanbesteding. De mensen die bij deze aanbesteding waren betrokken zijn nu ook in het aanbestedingsteam van SRE betrokken en de mensen van SRE waren ook bij die van ons betrokken. We hebben sowieso door deze ambtelijke uitwisseling betrokkenheid bij elkaars concessies. Wat wij heel belangrijk vonden en wat ook in het SRE-gebied speelt is dat het reizigersoverleg de beste vertegenwoordiging is van onze Brabantse busreizigers. Die zijn actief betrokken bij alle zaken zoals het programma van eisen, visie enzovoorts.

Mevrouw **Spierings** (D66): Dan blijft voor mij toch even de vraag of de gedeputeerde bereid is nu er intern een evaluatie is uitgevoerd, ook de gemeenten en het reizigersoverleg bij een eventuele evaluatie te betrekken.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Dan moeten we dat gaan organiseren. Ik denk dat dit het beste via de GGA's kan en met de GGA's ook in de ontwikkelteams te bespreken wat zij zouden willen doen met de ontwikkeling van de concessie. We hebben nu echter voor 10 jaar een concessie en ik zou niet weten wat ik nu nog meer zou moeten evalueren, anders dan dat we nu met de SRE proberen weer de best mogelijke aanbesteding te organiseren.

Ik kom nu tot de moties en amendementen. Eerst wil ik een algemene opmerking maken over de eerste zeven amendementen die door de PVV zijn ingediend. Niet al die amendementen zijn altijd helemaal een amendement. Ze hebben soms het karakter van een motie en iets tussen amendement en motie in. Het college wil ze in ieder geval wel allemaal van een advies voorzien.

Amendement A1 luidt: van breedband naar breed asfalt. Daarin wordt aan het college gevraagd de middelen van het Breedbandfonds over te zetten naar een nieuw in te richten Wegenfonds. Het college ontraadt dit amendement. Wij vinden dat er nog steeds reden is een Breedbandfonds wel aan te houden. Voor het Wegenfonds verwijzen we naar het Spaar- en Infrafonds Wegeninfrastructuur.

In amendement A2 wordt voorgesteld de opcenten van de motorrijtuigenbelasting te oormerken voor investeringen in de wegeninfrastructuur en de overblijvende middelen terug te geven aan de automobilisten middels verlaging van de motorrijtuigenbelasting. Voor die verlaging wordt geen dekking aangegeven en alle opcenten oormerken voor wegen past niet bij de algemene aanwending van de opcenten motorrijtuigenbelasting als dekkingsbron voor onze begroting. Het college ontraadt daarom dit amendement.

Amendement A3 heeft vooral het karakter van een motie. Daarin wordt het college opgedragen alle nog ter beschikking staande middelen van het Energiefonds over te zetten naar een nieuw wegefonds.

Hiervoor geldt hetzelfde als voor amendement A1. Om dezelfde reden wordt het door ons college ontraden.

Amendement A4 gaat over de laadpalen. Het behelst alle middelen die nu zijn gereserveerd en worden aangewend voor plaatsing van laadpalen een andere bestemming te geven en terug te laten vloeien naar de algemene middelen. Ons college ziet geen reden om met het programma voor de laadpalen te stoppen. Wij ontraden dit amendement en handhaven onze inzet van middelen.

In amendement A5 wordt gevraagd uit te zoeken welke wegen en projecten in aanmerking komen voor verbetering. We hebben een permanente monitoring van hoe onze verkeersregelinstanties op de provinciale wegen werken en hoe ze zijn afgesteld en of dit leidt tot een maximale afwikkeling van het verkeer op de kruisingen en de groene golven. De dekking om nu middelen te prioriteren en aan te geven dat hiervoor 1 miljoen euro uit de herprioriteerbare middelen moet komen, is althans niet goed. Voor herprioriteerbare middelen moet worden aangegeven waar ze precies vandaan komen, uit de vrije ruimte of met een herkomst erbij. Het college vindt deze amendementen ook niet nodig in het kader van ons programma voor de wegen. Wij ontraden dus ook dit amendement.

Amendement A8 heeft betrekking op het mobiliteitsfonds. Het spaar- en investeringsfonds weginfrastructuur hebben wij altijd breed opgevat. Het kunnen ook spoorwegen of waterwegen zijn naast autowegen. Wat ons betreft zit er voor de weginfrastructuur geen belemmering in. Dat heeft u al gemerkt omdat wij het bij het programma hoogfrequent spoor ook bij de spoorwegen hebben aangewend. De wijziging van de naam heeft ook geen enkel effect meer want het fonds is volledig belegd. Aan het fonds valt niets meer te wijzigen, het is belegd in wat wij daarvoor hebben ingezet. Het lijkt ons dan ook een overbodig amendement.

De heer **Heijmans** (SP): Ik ben wel blij met deze reactie van de gedeputeerde want in feite is zoals hij heeft uitgelegd hieruit voor de PHS geput. Maar ik meen mij toch te herinneren dat in de vorige periode, in een van de laatste vergaderingen, door twee partijen een motie is ingediend, twee partijen die samen een meerderheid in deze Staten hebben, waarin werd uitgesproken dat dit fonds uitsluitend en alleen bestemd zou zijn voor weginfrastructuur. Hoe erg ik het overigens vond dat het zo gebeurde, ik heb het zo wel begrepen.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Ik weet niet meer precies hoe die motie luidde maar ik kan me het debat nog herinneren. Het fonds is belegd in drie wegenprojecten. Het fonds is vergroot en er is een spoorwegproject bijgekomen. De naamgeving heeft onze dus niet ervan weerhouden dat doen. Het is aan uw Staten bij besluit van een toevoeging of een onttrekking daar uw fiat aan te geven. Los van de naamgeving, u bent zelf de baas over dit fonds. Dit amendement heeft dan ook geen toegevoegde waarde en wat ons betreft wordt het dan ook ontraden.

Mevrouw **Spierings** (D66): Wij denken daar anders over want de titel van een fonds heeft ook waarde in de communicatie. Weginfrastructuur heeft voor de gemiddelde Brabander toch alleen de associatie met wegen waar auto's over rijden en niet met spoorwegen en waterwegen. Meestal noemende mensen dat gewoon spoor en kanaal en geen weg. Vandaar dat wij er wel degelijk toegevoegde waarde in zien om de naam aan te passen.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Met de naamswijziging suggereert u wel dat u ook andere dingen uit dat fonds kan gaan dekken. Dan zeg ik dat dat niet kan omdat het fonds volledig is belegd.

Wat betreft motie M1 van 50PLUS moet ik de indiener corrigeren. Uit de CBS-cijfers blijkt niet dat ouderen minder mobiliseren maar dat mobiliteit juist toeneemt. Het autobezit neemt toe, men wordt ouder. De overwegingen in de moties zijn dus niet helemaal correct, maar verder is van belang het dictum van de

motie. Ik ontraad de motie omdat de samenwerkingsbijdrage regiotaxi juist is bedoeld om voor dit doel met de gemeenten samen te kijken welke toepassing van de regiotaxi of van andere systemen we kunnen exploiteren om aan die vraag in de onderkant van de markt te voldoen. De begroting die u nu gaat vaststellen voor 2015 bevat geen bezuiniging op dat bedrag. De motie gaat dus ook wat dat betreft haar doel voorbij. We zullen in de samenwerkingsovereenkomst met de gemeenten zelf moeten bekijken, welke inhoud ze daarvan precies geven. We ontraden dus die motie.

Motie M14 gaat er over met de gemeenten waar lijnen, bushaltes of busritten worden geschrapt zo spoedig mogelijk bestuurlijk overleg te hebben. We hebben juist in onze concessie operationele ontwikkelteams in het leven geroepen waar gemeentes, vervoerbedrijf en de reizigersorganisatie bij betrokken zijn, om daar waar veranderingen zijn in de dienstregeling, samen te overleggen op strategisch, tactisch en operationeel niveau. Om daaraan nog een extra overleg toe te voegen zou die structuur van ontwikkelteams doorkruisen. Wij willen dan ook die motie ontraden.

Motie M15 over beperking van de overlast van goederenvervoer gaat over de verbouwingsperiode van de Betuweroute en het toenemen van het aantal treinen. Natuurlijk betekent dat er meer treinen gaan rijden maar toen in 2007 de Betuweroute in gebruik werd genomen, hebben we een enorme teruggang gezien in het aantal goederentreinen door Brabant. Met datgene wat er nu bijkomt in de verbouwingsperiode zitten we nog lang niet op het niveau dat we destijds, in 2007, hadden. Ik begrijp de zorgen van gemeentes en bewoners langs de spoorlijnen omdat ze er zoveel treinen bijkrijgen, maar zeven jaar geleden waren het er nog veel meer en toen hebben we ook niet gemerkt dat er aan aanrijdtijden of anderszins heel grote problemen bestonden. Ik geef deze relativering nu mee, zonder overigens het probleem te bagatelliseren. We hebben in de stuurgroep, waarin ik zelf zitting heb, aangegeven dat de staatssecretaris maatregelen moet treffen om te zorgen dat niet alleen alles op het spoor goed gaat maar ook langs het spoor. De kamerbrieven hebben we u toegezonden. De taskforce Brabantroute zorgt er juist voor dat op dit gebied met de veiligheidsregio's en de gemeenten er geen knelpunten zijn en dat mochten er knelpunten zijn, deze met het Rijk worden opgelost. Wat mij betreft hoeven er dus geen aparte inzichtelijke onderzoeken te worden gedaan om dat inzichtelijk te maken. Het is gewoon lopend beleid en het wordt permanent gedaan. Wij zijn met de staatssecretaris in de stuurgroep aanwezig om daarop te sturen. Wat dat betreft kan de motie overbodig zijn en willen we haar ontraden.

Motie M35 vraagt naar onderzoek of we met lichtgevend belijning fietspaden veiliger kunnen maken zonder dat we, met name in de buitengebieden, nieuwe licht uitstraling krijgen. Die motie is wat ons betreft geen bezwaar. Dat onderzoek willen we graag doen.

De heer **Pauli** (GS;VVD): Voorzitter. In mijn beantwoording volg ik de hoofdlijnen van mijn portefeuille. Ik begin met economie. Mevrouw Geeraedts heeft opmerkingen gemaakt over de wenselijkheid van integraal industriebeleid. Ik heb het als volgt vertaald dat ze eigenlijk zegt dat er op het moment zoveel speelt, waarbij te denken valt aan het Vanguard-initiatief om de maakindustrie terug te halen, denk ook aan de Juncker-gelden, denk aan de nieuwe verhoudingen tussen Rijk en provincie, denk aan de prachtige nota die is verschenen over SMARTindustrie die vooral het belang van IT aan onze maakindustrie koppelt, denk aan de verandering in de wetgeving en de acquisities en de opmerking van mevrouw Kerkhof over exportbevordering. Mevrouw Geeraedts vraagt eigenlijk dit eens op elkaar af te stemmen en met een compacte notitie te komen die kan bestaan uit elementen van bestaand beleid en die aangeeft of het allemaal goed op elkaar is afgestemd. Dat lijkt mij verstandig, maar dat gaat in deze periode niet meer gebeuren. Het zal zeker een zeer belangrijk aandachtspunt zijn voor het nieuwe college en wij zullen er in ons overdrachtsdossiers natuurlijk iets over zeggen.

Een terecht punt van zorg is of er nog voldoende middelen zijn voor regionale economie. Ik steun de opmerking dat het moet worden gezien in samenhang met de fondsen en andere terreinen van beleid. Maar ik moet er hierbij toch wel op wijzen dat in deze tijd economisch beleid mogelijk is geweest omdat er

bij het Bestuursakkoord eenmalig 52 miljoen euro ter beschikking is gesteld. Zonder dat geld blijft dus structureel voor de economie 17 miljoen euro over. Daarmee kunnen we de jaarlijkse kosten van de BOM overeind houden, onze regionale actieprogramma's voor de vier regio's. We kunnen vis-Brabant overeind houden en dan is het op. Dan is er geen geld voor arbeidsmarktbeleid, geen geld voor de MKB-ondersteunende maatregelen, geen geld voor de verbinding tussen onderwijs en kennis, geen geld voor onze kennisinstituten zoals Holst, dan is er ook geen geld voor biobased economy, voor zorg economie, voor logistieke economie en voor de agrofoodinnovatie op lange termijn. Vanaf 2016 is er dan ook geen geld meer voor energie-innovatie. Er ligt dus wel een serieus probleem en daar gaan we in deze periode geen oplossing meer voor krijgen. Wij willen het wel aangeven in de overdrachtsdossiers en dan is het uiteraard aan de nieuwe Staten om daarvoor een nieuwe afweging te maken.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Misschien kan de gedeputeerde dan antwoord geven op de volgende vraag, waarover onduidelijkheid was. Is het stimuleren van de regionale economie nu een kerntaak zoals de overheid die heeft gedefinieerd, een kerntaak zoals het IPO die heeft gedefinieerd, of een kerntaak die wij onszelf hebben toebedeeld?

De heer **Pauli** (GS;VVD): Het is een kerntaak die het Rijk ons heeft toebedeeld. In de laatste brief die minister Kamp naar de Tweede Kamer heeft gestuurd heeft hij dat nog eens herbevestigd en er zelfs een schep bovenop gedaan. Hij vindt dat de regionale economie waarin grote veranderingen plaatsvinden, eigenlijk hoger in de ladder staat dan het nationale topsectorenbeleid. Duidelijker kan het niet zijn. Het antwoord is dus ondubbelzinnig ja.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Als minister Kamp dat heeft bevestigd, wat heeft hij er dan voor over?

De heer **Pauli** (GS;VVD): Honderden miljoenen euro. Ik wijs op de cofinanciering die eraan komt. Er zijn nog in het vat dat de minister zegt mee te gaan doen met de koepel om te kijken of hij rond het Innovatiefonds wat kan doen om het BOM-kapitaal te versterken. De minister geeft ons heel veel bedragen voor de Europese fondsen. De minister doet met ons mee in de cofinanciering voor het MKB-bedrijfsleven, wat allemaal gaat kantelen en waarbij het intakeloket wordt de provincie Noord-Brabant. De voorwaarde is echter altijd dat tegenover iedere euro van het Rijk iets tegenover wordt gezet.

Over het arbeidsmarktbeleid kan ik heel kort zijn. We hebben namelijk gisteren een fantastische conferentie gehad waar voor het eerst ook het ministerie van Sociale Zaken breed aanwezig was. Enkele Statenleden van D66, de PvdA en de VVD waren erbij aanwezig. Ik verwijs ook naar de website pactbrabant.nl. Dat gaat dus goed.

Schooluitval is geen kerntaak van de provincie, mevrouw Kerkhof, maar ik doe u wel de toezegging dat ik het aan de orde zal stellen in het Pact waar ook alle vertegenwoordigers van de regio's aanwezig kunnen zijn.

Philip Morris. Op 15 december wordt het zeer uitgebreide bidbook van heel West Brabant aan de minister overhandigd. Het is nagenoeg gereed en het bevat alle elementen van bestaand beleid uit alle programma's. Het is een grote samenwerking ook met Zeeland tot stand gekomen, maar met ook de ministeries van Sociale Zaken, van I en N en van Economische Zaken. Van degenen die zijn ontslagen hebben er 200-250 al een andere baan gevonden. Het werkcentrum draait volop, werkt hard en probeert zoveel mogelijk te matchen. Er is al een eerste opvatting over de toeleveranciers maar ik zeg dat met enige voorzichtigheid want het kan altijd nog veranderen. Het valt tot nu toe wat mee.

Mevrouw Kerkhof sprak ook over het begeleiden van MKB-ondernemers bij hun bedrijfsplannen. De Kamer van Koophandel biedt die service nog steeds. Via hun portal hebben ze enorme lijsten van allerlei bureautjes die daarin kunnen ondersteunen. U weet dat wij recent in de maand september voor een termijn

van twee jaar twee keer €750.000 beschikbaar hebben gesteld voor de financieringspoort. Dat is een samenwerking tussen de Kamer van Koophandel en de BOM. Als er dus naast een bedrijfsprobleem ook een financieringsprobleem is, althans in de advisering, dan wordt dat door de Kamer van Koophandel ook uitgevoerd.

Mevrouw Spierings en wij verschillen van mening over het Breedbandfonds. Ik heb zojuist de nota Smart industries genoemd, die van de week is overhandigd door alle universiteiten, alle regio's, alle werkgeverskoepels en alle vakbonden. Die staat bol voor alle sectoren de komende jaren van de noodzaak van breedband, de IT-structuur. Als we die op onze bedrijfsterreinen en ook in de witte gebieden niet voor elkaar krijgen dan ziet het er gewoon slecht uit in Brabant. Wij hebben dus geen behoefte aan een vroege evaluatie. Afgelopen vrijdag op de beeldvormingsdag bent u uitgebreid bijgepraat. We liggen gewoon absoluut op koers.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voorzitter. De heer Pauli en ik verschillen inderdaad van mening over het Breedbandfonds maar niet over het belang van breedband. Wij denken alleen dat we het op een andere manier in Brabant moeten realiseren. Dit wil ik toch eventjes duidelijk neerzetten.

De heer **Pauli** (GS;VVD): Dat weet ik, mevrouw Spierings maar ik ga u vertellen – en dat zijn niet mijn woorden maar die van deskundigen – dat zulke enorme veranderingen in de economie gerelateerd aan de IT de komende jaren gaan plaatsvinden dat als wij niet zorgen voor versnelling en ondersteuning, de economie daaronder lijdt en dat gewoon veel arbeidsplaatsen kost. Alleen al om die reden zou u ervoor moeten zijn dat we een Breedbandfonds hebben waarmee we op bedrijventerreinen en witte gebieden, waar veel bedrijven zitten en ook inwoners die die faciliteiten nodig hebben, daarmee kunnen doorgaan. Over het Energiefonds kan ik kort zijn. Ook daarover heeft u afgelopen vrijdag een beeldvormingsdag gehad. Bovendien staat de evaluatie volledig op de agenda voor de komende vergadering van de commissie EZB. Op dit moment wil ik daaraan dus niet teveel woorden wijden.

De heer Heijmans heeft gevraagd om een notitie over de WOB, de wet Openbaarheid van Bestuur. Het is inderdaad een groot probleem. We worden getraakteerd op heel veel vragen, ook uit commerciële hoeken, puur om commerciële redenen, om openbaarheid van bestuur, tot gespreksverslagen van onze archiefinspecteurs en soms worden zelfs namen van personen opgevraagd. Ik weet dan Den Haag er volop mee bezig is en wij zullen het nog eens kort in beeld brengen, ook met de juridische mogelijkheden, en aan u overhandigen.

Ik zeggen niet snel maar ik vond het heel positief dat een aantal van u heeft gesproken over het belang van internationalisering, maar ook vervelend vond ik het een beetje en ook denigrerend voor de ambitie van Brabant toen werd gesproken over reisjes. Ik kan u vertellen dat er verdomd hard met een zeer goed voorbereide agenda door ons zaken worden gedaan in het buitenland, met mooie resultaten, stevige besprekingen, stevige afspraken ook over hoe om te gaan in de komende jaren met de uitvoering. 3 december krijgen we weer de minister van Economische Zaken op bezoek uit Baden-Württemberg. Daar zijn inderdaad twee reisjes naar Baden-Württemberg aan voorafgegaan, maar hij neemt in zijn kielzog wel 30 MKB-ondernemers mee die op een heel specifiek terrein met onze MKB-ondernemers zullen gaan samenwerken. Stop er daarom alsjeblieft mee er zo over te spreken en als je dan een beroep doet op de WOB – en ik spreek daar de journalistiek op aan – doe dan je werk goed, zet dan niet onze Commissaris van de Koning in de krant met een foutief bedrag. Dat was namelijk het bedrag van het college van GS in totaal. Onze commissaris was zo fier daar geen opmerking over te maken maar als je aan onderzoekersjournalistiek doet, doe het dan goed. Dat is ook in het belang van alle burgers die al die kranten lezen.

De heer Van Hattem heeft een opmerking gemaakt over openbaarheid en gezegd dat hij het enorm vervelend vindt dat voor een stuk geheimhouding wordt opgelegd. Ik kan mij dat voorstellen. De PVV staat

voor open en zeer grote openbaarheid en transparantie. Ik wil de heer Van Hattem toch wel één ding voorhouden. U heeft recht op alle informatie en die krijgt u. Artikel 167 van de Provinciewet is heel duidelijk. Daar waar het openbaar belang in het geding is, is maar een ding mogelijk: geheimhouding opleggen. U denkt toch niet dat ik de verantwoordelijkheid wil nemen voor een lobbybeleid dat soms gaat om heel grote bedragen, tientallen miljoenen euro's in Brussel en Den Haag, en dat ik dan het strategie- en uitvoeringsplan zomaar op straat wil hebben. Dan begin ik echt niet aan die klus. Ik had van u toch verwacht dat u ook dat soort inzicht een beetje in u zou hebben.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ik heb er schriftelijke vragen over gesteld en ik wacht de beantwoording daarop nog af. Het gaat mij niet zozeer om de lobbystrategie maar om het principe, om een werkplan. Ik weet niet of de lobbystrategie daarin staat. Mij is alleen ter ore gekomen dat er een werkplan ligt. Ik weet niet of daar de exacte strategie in staat, u blijkbaar wel. Mij gaat het erom dat ik daarover wil kunnen discussiëren hier in de Statenzaal. Als er geheimhouding op rust kan ik dat niet, dan loop ik althans het risico strafrechtelijk vervolgd te worden als ik dat doe. Dat is mijn grote bezwaar erbij. Ik hoef echt niet de hele lobbystrategie die soms nuttig is en soms kritisch kan worden bekeken, op straat te gooien maar het gaat erom dat ik zonder daarbij in problemen te komen, er een publiek debat over kan voeren.

De heer **Pauli** (GS;VVD): Voorzitter. Dat snap ik maar dat zou van toepassing zijn op het moment dat het college echt iets zit te bedenken dat buiten de kaders is vastgesteld. Ik vind dat het hier voor u als Statenlid vooral moet gaan om de beleidskaders. Dat doet u ook. U heeft van ons keurig de meerjarenplannen strategie voor internationalisering gehad en een onderdeel daarvan zijn de public affairs, het lobbyen. Dat zal nooit en te nimmer, want daar zijn de openbare belangen te veel bij betrokken, in het openbaar kunnen worden bediscussieerd. Als u vragen naar aanleiding van die geheimhouding heeft, dan staat mijn deur altijd open om er met u van gedachten over te wisselen en dat geldt ook voor mijn collega's.

De heer **Van Hattem** (PVV): Het is goed om dat te horen. Ik zal verder de beantwoording van de vragen afwachten maar mijn kant van het verhaal heb ik hiermee duidelijk kunnen maken. Het gaat er echt niet om u een hak te zetten of problemen in uw beleid aan te brengen.

De **voorzitter**: Ik roep de gedeputeerde op zo langzamerhand richting behandeling van de moties te gaan.

De heer **Pauli** (GS;VVD): Ik heb nog twee kleine onderwerpen. Ook over personeel en organisatie kan ik kort zijn. We gaan er in januari met u over praten. In grote lijnen zijn we op stoom en liggen we op koers. We komen op die 1000 fte's terecht. Het beleid is inderdaad mensen met arbeidsbeperking daar de komende jaren in te laten groeien. Ja, er zijn dankzij onze interne mobiliteit geen ontslagen maar we zien wel dat langzamerhand er een mismatch ontstaat tussen datgene wat wij op onze loonlijst hebben staan en datgene wat we aan functies de komende jaren nodig hebben om onze Agenda van Brabant verder te voltooien. Maar we praten er verder over in januari.

De opmerking van mevrouw Geeraedts over Veerkrachtig Bestuur hebben we begrepen. Het plan loopt. Ik spreek gemiddeld met vijf tot tien colleges van B&W per week. Ik heb alle 66 gemeentesecretarissen gesproken. We hebben een prachtige bijeenkomst in Tilburg gehad. De signalen die mevrouw Spierings heeft gehad, hebben mij niet bereikt. Geeft u ze aan mij door en ik beloof u er onmiddellijk werk aan te besteden, want ik neem uw signalen serieus.

Met het verbouwingsplan liggen we op schema. We blijven binnen het budget.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Ik heb een vraag gesteld over ons elektriciteitsnet. Er zijn daar enorme veranderingen gaande. Naar mijn mening moet ons net totaal anders worden. Wij kunnen namelijk onze ambities niet waarmaken als het net niet wordt aangepast. Hoe kunnen wij dat aanpassen?

De heer **Pauli** (GS;VVD): Zoals de heer Mondriaan weet, wij zijn voor 30% aandeelhouder van Enexis. Enexis heeft een langetermijnstrategie voor dat uitvoeringsplan. Daarmee wordt de komende jaren rekening gehouden. Dat gebeurt. Innovatie is echter wel een lastige klus. Volgens de geluiden die thans uit Den Haag komen, betreft dat een activiteit die onze netwerkbedrijven niet meer mogen doen. De zorgen over de capaciteit waarover de heer Mondriaan spreekt, worden volledig meegenomen in de meerjarenstrategie van Enexis.

Met motie M5 vraagt de fractie van de PVV om een grondige evaluatie van de bestaande fondsen. Deze motie wordt door het college ontraden. Wij staan voor continuïteit van beleid. Dat hebben wij ook duidelijk aangegeven in de kaderstellende notities die de Staten hebben vastgesteld. Bovendien zijn er heldere afspraken gemaakt over evaluatiemomenten.

Motie M6 gaat over Zwarte Piet. Ik voel mij zo langzamerhand niet alleen de gedeputeerde van Pieten, Piepen maar ook van Pieken, de drie P's. Wij ontraden deze motie om puur pragmatische redenen. Een aanpassing van de verordening is een verantwoordelijkheid van de Staten zelf. Dat lukt niet meer. Dan zijn Sinterklaas en zijn Zwarte Pieten allang terug naar Spanje. Wij beloven dat wij hiervan melding zullen maken in ons overdrachtsdossier zodat de nieuwe Staten tot een integrale afweging kunnen komen. Die kunnen daar dan prima over gaan zwartepieten.

Ook motie M10 van de PVV wordt ontraden. Wij verschillen van mening want wij zijn er trots op dat Nederland en Brabant deel uitmaken van de Europese Unie waarmee wij de komende jaren echt tot goede en stevige verbindingen kunnen komen. Wij zijn ook trots op al onze 66 gemeenten. Je kunt voor een gemeente geen uitzondering maken. Als wij alle 66 vlaggen hier op ons voorterrein zouden opstellen, begint het te lijken op een zeer intensief windmolenparkeffect, mijnheer Van Hattem, en dat proberen wij te voorkomen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Wij hebben maar één hoofdstad. Daartoe zou het beperkt kunnen blijven.

De heer **Pauli** (GS;VVD): Dat snap ik, maar wij zijn juist mooi op weg om de samenwerking tussen onze grote steden en de omliggende gemeenten te activeren en dan zou dat een verkeerd signaal zijn.

Motie M13 wordt ontraden om het simpele feit dat dit project zeer uitgebreid deel heeft genomen aan Landschappen van Allure. Door een externe commissie is een integrale afweging gemaakt in de prioritering naar kwaliteit en dit project viel er toen buiten. Wij vinden dat je dan niet achteraf via een bypass moet proberen het project alsnog opgevoerd te krijgen. Derhalve wordt deze motie ontraden.

De heer **Smeulders** (PvdA): Wij zouden de gedeputeerde willen vragen om nogmaals de kansen van deze motie te bezien. Wij kennen deze gedeputeerde als iemand die juist wil dat mensen aan het werk kunnen, dat er banen worden gecreëerd. Wij denken dat dit mogelijk is met deze motie. In de regio is er relatief veel draagvlak voor, het heeft alleen een duwtje in de rug nodig. Kan de gedeputeerde hiervoor nu echt geen ruimte vinden in zijn economisch programma of bij de BOM?

De heer **Pauli** (GS;VVD): Ik ben altijd bereid een goed gesprek te voeren. Wij moeten echter ook staan voor een open en transparant integraal beleid dat wij naar alle regio's en alle projecten kunnen uitdragen. Je moet oppassen voor de multiplier en voor cherry picking want dat pak verkeerd uit. Een goed gesprek prima, maar ik zeg op voorhand dat dit niet betekent dat het verzoek gehonoreerd wordt.

De heer **Smeulders** (PvdA): Ik kan het dus zien als een toezegging dat de gedeputeerde nog een keer gaat praten met de gemeente Woensdrecht en de betrokkenen?

De heer **Pauli** (GS;VVD): Tot een gesprek ben ik altijd bereid.

Dan kom ik bij motie M16. Ook hierover hebben wij uitgebreid gesproken in onze commissievergadering. Bovendien komt de rapportering over de resultaten eraan. Ik zou de indieners willen vragen om op dit moment de motie aan te houden.

Het verzoek dat met motie M25 gedaan wordt, is niet nieuw. De heer Van der Wel heeft dit al eerder gevraagd. Het kan eenvoudig niet omdat in mondiale en Europese wetgeving bepaald is dat in bepaalde fasen in de ontwikkeling van medicijnen er helaas dierproeven moeten plaatsvinden. Zonder dat zal het medicijn nooit toegelaten worden op de markt. Binnen de beoordeling van de investeringen kijken wij naar de ethische en naar de juridisch aspecten. Er is al sprake van een zeer zware borging. Uiteindelijk kijken wij ook of het maximaal voldoet aan de Wet op de dierproeven en aan alle Europese richtlijnen. Verder kunnen wij en willen wij niet gaan. Derhalve wordt deze motie in deze samenstelling ontraden.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Ik had eigenlijk iets anders in mijn hoofd, maar in de laatste zin zegt de gedeputeerde dat hij deze motie in deze samenstelling ontraadt. Is het in een andere samenstelling wel mogelijk?

Wij hebben technische vragen gesteld. Het bleek dat er genoeg bedrijven zijn zonder dierproeven die een subsidieaanvraag zullen doen en één bedrijf dat wel dierproeven doet. Wat zou ons ervan weerhouden om van die tien negen te maken en het bedrijf dat met dierproeven valt dan helaas buiten de boot? Dat kan toch?

De heer **Pauli** (GS;VVD): Dat heb ik de heer Van der Wel net proberen uit te leggen. Het begint met allerlei testen waarbij nog geen dierproeven noodzakelijk zijn, maar voordat een medicijn experimenteel toegelaten mag worden in universiteitsklinieken moeten er proeven op dieren hebben plaatsgevonden. Als er een bedrijf komt dat een medicijn wat verder doorontwikkelt, kan dat het geval zijn. Op het moment dat een medicijn moet worden toegelaten, is het zelfs strikt noodzakelijk dat er proeven op dieren hebben plaatsgevonden, anders vindt die toelating nooit plaats. De heer Van der Wel kan het willen, maar de wetgeving verplicht een bedrijf daartoe.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Dat is inderdaad zo, maar er is geen enkele wet die zegt dat wij met onze subsidie medewerking moeten verlenen aan dierproeven. Wij kunnen dat uitsluiten, dat is geen enkel probleem.

De heer **Pauli** (GS;VVD): Dat kan, maar dit college kiest ervoor levensreddende medicijnen een kans te geven. Voor alle medicijnen die effect kunnen hebben op het menselijk lichaam, bepaalt de wetgever op mondiaal, Europees en nationaal niveau dat er dierproeven moeten hebben plaatsgevonden voordat deze op mensen mogen worden toegepast.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): De gedeputeerde legt ons de wet heel helder uit en geeft aan dat het in die zin een dilemma is. Wij weten dat hier in Brabant fantastische medicijnen ontwikkeld worden. Wij hebben daar grote verwachtingen van. Wij begrijpen ook dat de gedeputeerde wellicht zal aansturen op het ontraden van deze motie. Kunnen wij de toezegging krijgen dat de gedeputeerde in zijn contacten met de wetgevende macht moeite zal doen om uiting te geven aan onze bezwaren tegen het houden van dierproeven als een verplicht onderdeel van dit traject?

De heer **Pauli** (GS;VVD): Dat wil ik wel doen maar dat heb ik al gedaan. Overigens hebben wij deze afspraken met Overijssel en Gelderland. Wij hebben dat fonds samen. Nogmaals bij ieder intakegesprek staan ethische aspecten centraal. Er wordt echt doorgevraagd naar de manier waarop, de mate waarin en meer van dat soort zaken. Nogmaals, op grond van de wetgeving kunnen wij het niet voorkomen.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Binnen de biomedische wetenschappen zijn allerlei op mensen van toepassing zijnde proeven mogelijk en patiënten willen over het algemeen graag daaraan meewerken. In die zin kan de stap dierproeven in de praktijk worden overgeslagen. Ik weet niet of de gedeputeerde daarvan kennis heeft.

De heer **Pauli** (GS;VVD): Dat weet ik ook. Het gaat daarbij om geselecteerde ziekenhuizen die onder toezicht staan van het ministerie. De enige mogelijkheid om te doen wat mevrouw Roijackers wil, is te proberen om de wetgeving veranderd te krijgen. Nogmaals, het gaat hier deels om Europese en mondiale wetgeving. Ik wil mij heel graag ongelooflijk inspannen maar ik wil de Staten niet blij maken met iets wat ik niet kan waarmaken.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ik begrijp dat dit lastige afwegingen zijn voor de gedeputeerde. Ik wijs op het 3 V-beleid: Verandering, Vermindering, Verfijning. Met een door de heer Graus ingediende motie is daaraan een vierde V toegevoegd: Versnelling. Worden die aspecten in voldoende mate meegenomen bij de dierproeven waarbij de provincie betrokken is?

De heer **Pauli** (GS;VVD): Zeker, de V van Versnellen zit in de opzet van Pivot Park. Juist door onze scanapparatuur kunnen bij heel veel proeven hightechoplossingen worden toegepast waardoor onnodig veel onderzoek wordt voorkomen. U weet ook dat in het verleden door alle universiteitsziekenhuis muizen met genetische afwijkingen werden gekweekt. Hoe gek het ook moge klinken, als je dit centraliseert en bundelt, is er versnelling mogelijk. Ik heb het de vorige keer al gezegd dat je 100.000 muizen nodig hebt voor één muisje dat hartkwalen heeft. Wij praten over een heel bijzondere materie en ik begrijp heel goed dat er een prachtig evenwicht moet zijn tussen wat je wilt doen uit oogpunt van dierenethiek en het belang van de menselijke gezondheid.

De **voorzitter**: Ik stop dit debat. Het is veel te veel een herhaling van de discussie, ook van die van vorig jaar. Ik vraag de gedeputeerde zijn beantwoording te vervolgen.

De heer **Pauli** (GS;VVD): Over motie M34 kan ik kort zijn. Wat er in het dictum achter de eerste twee gedachtestreepjes staat gebeurt al. Het staat alle twee al op www.brabant.nl. Het verzoek om een laagdrempelige wijze van ontsluiten trek ik mij wel aan. Ik zeg de indieners toe dat ik samen met onze afdeling communicatie zal kijken hoe wij dat kunnen verbeteren. Alleen al het feit dat zij de motie indienen, geeft aan dat het ook voor hen niet laagdrempelig is. Ik kom daarop terug in de commissie EZB. Wij ontraden derhalve de motie.

Motie M36 gaat over windturbines bij Hazeldonk. Dit plan voldoet aan de randvoorwaarden van het Energiefonds: kleinschalige opwekking door wind. Ik ken de opvattingen van de heer Van den Berg zeer goed. Die heeft hij meermalen geëtaleerd. Maar wij zien dit als een mogelijkheid om door middel van kleinschalige coöperaties tot samenwerking te kunnen komen. Wij wachten natuurlijk ook de landelijke discussie hierover af. U weet dat ons Energiefonds flexibel is. Mochten er andere inzichten ontstaan, zullen wij daarin meebewegen binnen ons fonds.

Ook motie M38 is er zo eentje. Met deze motie wordt het college gevraagd "nader te onderzoeken of de provincie Noord-Brabant, in navolging van andere provincies, een zonneatlas/zonnekaart op kan stellen".

Gaat u naar www.zonnescanbrabant.nl. Daar ziet u dat de provincie Brabant die al een behoorlijke tijd heeft. Ik wens u daarbij veel succes. Wij ontraden deze motie.

Met motie M39 wordt het college gevraagd een routeatlas te maken voor een energie-neutrale organisatie van de provincie Noord-Brabant. Het is zeer kostbaar om dit in bestaande gebouwen toe te passen. Mede op initiatief van D66 is het provinciehuis door externe deskundigen volledig geanalyseerd op duurzaamheid, energiereductie en gebruik van biobased materials. Dit is echt een beetje mosterd na de maaltijd en bovendien kan het niet. Wij ontraden dan ook deze motie.

Hetzelfde geldt voor het instellen van een regelvrije zone. Dat wordt gevraagd met motie M40. Die is al geïncorporeerd in het beleid van de provincie. Ik verwijs naar het arbeidsmarktbeleid en de zorg economie. Ik zal het onderwerp nog een keer aansnijden in IPO-verband, maar de heer Kap moet wel beseffen dat het voor 90% gaat om nationale en Europese wetgeving. Het is dus heel lastig om dit voor elkaar te krijgen maar ik wil mij er wel voor inspannen om het in de rondvraag bij het IPO aan de orde te stellen. Wij zullen kijken hoe de collega's reageren. Wij ontraden deze motie.

Mevrouw **Van Haften-Harkema** (GS;CDA): Voorzitter. Ik zal in mijn beantwoording iets zeggen over de sociale kant van Brabant en de leefbaarheid. Ik zal ingaan op een enkele vraag over jeugd, musea en erfgoed en tot slot op de moties.

Een paar werken geleden moest ik ergens een spreekbeurt houden over de provincie in het algemeen en toen heb ik de Agenda van Brabant er nog eens bij gepakt. Die dateert van slechts een paar jaar geleden en daarin hebben wij onze kerntakendiscussie uitstekend verwoord. Alles wat daarin staat, hebben wij opgepakt en zijn wij uit gaan voeren. Ook de omschrijving van de sociale kant van Brabant klopt helemaal met hoe wij nu werken en toegevoegde waarde kunnen leveren. Dat wij destijds op basis van die kerntakendiscussie profielversterkend gingen bezuinigen, werd al gememoreerd door de heer Heijmans. De 70 miljoen euro bezuiniging op de structurele middelen die wij toen hebben afgesproken, hebben wij ook gerealiseerd. Ik geef een voorbeeld. Het onderdeel samenleving is van een budget in 2011 van 42 miljoen euro per jaar gegaan naar 7 miljoen euro in 2015. Wij hebben gedaan wat wij beloofd hadden. Na 2015 vallen 2 miljoen euro aan middelen voor leefbaarheid weg. Dat is afgesproken voor deze periode en dat betekent dat wij 5 miljoen euro structureel over hebben.

In de Agenda van Brabant hebben wij afgesproken dat onze rol vooral is kennis delen, signaleren en agenderen. Het voorstel van de CDA-fractie om een kennisbank in te richten over de drie decentralisaties past daar heel goed in. Ik neem aan, maar dat is een wedervraag aan de bedenkers van dit voorstel, dat niet bedoeld wordt dat wij iets nieuws gaan optuigen maar bestaande organisaties vragen hun kennis bij elkaar te brengen en te ontsluiten. Ik kom heel veel signalen tegen dat allerlei initiatieven in Brabant ontzettend last hebben van regels. Dat zou een voorbeeld kunnen zijn. Tegen de PvdA-fractie merkt ik op dat wij in de Agenda van Brabant hebben gezegd dat wij op die manier gaan werken, dat wij de relatie leggen met alle kerntaken maar geen aparte sociale agenda gaan opstellen. Als wij daarover inmiddels anders denken, dan moeten wij die discussie voeren.

De heer Smeulders van de PvdA-fractie vraagt naar wijkontwikkelingsplannen en maakt een vergelijking met de IDOP's. Even voor alle duidelijkheid, die integrale dorpsontwikkelingsplannen zijn afgerond. Volgende week of over twee weken vindt een afrondende bijeenkomst plaats. Nu werken wij met het programma Leefbaarheid@Brabant. Daarvoor zijn verschillende wijkprojecten ingediend. Alles wat wij in het IDOP's-traject geleerd hebben rondom burgerparticipatie is voor iedereen van toepassing en kunnen wij voor iedereen gebruiken en beschikbaar stellen. Dat is die belangrijke rol van kennis delen, signaleren en agenderen.

Ik begrijp niet zo goed de opmerking van mevrouw Spierings van de fractie van D66 over de IDOP's en de afgesproken termijn. Alle 72 IDOP's zijn binnen de termijn afgerond. Weet u dat dit gebeurt dankzij de geweldige inzet van heel veel vrijwilligers. Duizenden mensen hebben daaraan bijgedragen. Er is ook

zeer goede inzet van gemeenten. Zij oefenen met burgerparticipatie. En is er ook heel veel inzet van onze planbegeleiders. Zij hebben iedereen geholpen om binnen de termijnen de klus te klaren. Per saldo is er dus van die IDOP's geen enkel plan in een la verdwenen. Zij zijn allemaal binnen de termijn gerealiseerd. Voor de volledigheid merk ik op dat twee er uiteindelijk niet gerealiseerd zijn. Wacht even, mijnheer Hageman, met deze triomfantelijke gebaren. Die zijn niet van toepassing. U bent daar uitstekend van de hoogte. Ik vind uw opmerking van zojuist nog steeds misplaatst. Er zijn 74 IDOP's, 72 zijn er klaar en 2 zijn met gebruikmaking van de hardheidsclausule door ons college iets opgeschoven in de tijd omdat daar sprake is van een speciale problematiek over vrijkomende kerken. Dit is een geweldige gelegenheid om te kijken hoe je leefbaarheidsinitiatieven in relatie kunt brengen tot die kerken.

Ik wil er nog iets over zeggen. Dankzij ons leefbaarheidsprogramma – eerst de IDOP's en nu Leefbaarheid@Brabant – hebben wij een participatiebeweging op gang gebracht voordat iemand in Den Haag er nog maar over gesproken had. Ik ben daar ontzettend trots op, want dankzij die beweging is er hier in de kerntaken van de provincie heel veel gebeurd. Wij hebben bijgedragen aan het opnemen van de dialoog in de BZV, wij hebben burgerparticipatie een goede evenwichtige plek gegeven in het visiestuk over Veerkrachtig Bestuur. De paragraaf natuur en samenleving is voortgekomen uit onze ervaringen met burgerparticipatie. Verder wijs ik op de zorgcoöperaties, kleinschalige woonvormen zoals mensen die zelf willen, vraaggericht vervoer waarover college Van Heugten net over sprak. De beweging die wij hier hebben gestart op aangeven van mensen uit Brabant, heeft heel veel teweeg gebracht. Het hoeft voor mij geen kerntaak te heten, maar de kerntaken van de provincie hebben hiervan volop profijt.

De overdracht van de jeugdzorg loopt. Het kost veel kruim. Om ervoor te zorgen dat jeugdzorg positieve aandacht blijft krijgen, reiken wij eens keer per maand een "jeugdzorg duim" uit.

De heer **Kerkhoff** (PVV): Voorzitter. Heeft de gedeputeerde een overzicht van de gemeenten waar momenteel inkoopprocedures lopen? Ik kom namelijk gemeenten tegen waar de inkoop van jeugdzorg nog steeds niet is geregeld. Mensen die daarvan afhankelijk zijn in 2015 kunnen daardoor grote problemen krijgen.

Mevrouw **Van Haften-Harkema** (GS;CDA): Ik heb met elke gemeente contact, in ieder geval in regionaal verband en vaak een op een. Wij weten de stand van zaken. Dat geldt ook voor het ministerie en dat is veel belangrijker want het is een zaak tussen het ministerie en de gemeenten. Wij doen wat wij kunnen door onze mensen die veel van deze materie af weten, de gemeenten zo veel mogelijk te laten helpen, bijvoorbeeld bij het beoordelen van de aanbestedingen.

De heer **Kerkhoff** (PVV): Wil de gedeputeerde ook rekening houden met de enorme kortingspercentages? Het gaat om 25% tot 30%. De gemeenten dwingen die percentages af omdat zij momenteel geen inzicht hebben in de aantallen cliënten die zij zullen krijgen en de zorgwaarde. Ik vraag de gedeputeerde er bij de gemeenten op aan te dringen dat soort radicale maatregelen niet te nemen.

Mevrouw **Van Haften-Harkema** (GS;CDA): Wij zitten er bovenop. Onze instrumenten en onze bemoeienis zijn inhoudelijk beperkt omdat wij niets kunnen sturen of afdwingen, maar wij doen wat wij kunnen, wij denken mee en wij helpen mee, ook in de relatie van de gemeenten met Den Haag.

Ik sprak over de "jeugdzorg duim". De suggestie is gedaan om die de komende tijd uit te breiden naar goede voorbeelden en initiatieven in de zorg in het algemeen die te maken hebben met die decentralisaties. Ik houd er ontzettend van om positieve aandacht te geven aan ontwikkelingen die plaatsvinden. Het lijkt mij simpel om deze suggestie uit te voeren. Ik neem die dan ook heel graag over.

Er was ook een vraag over K2. K2 is geen jeugdzorginstelling. K2 is een steunfunctie van de provincie die ons al die jaren heeft ondersteund bij de uitvoering van jeugdzorg, met name in de relatie met gemeenten.

Aangezien wij met de jeugdzorg gaan stoppen, hebben wij overleg gevoerd over de toekomstige functie van K2. Toen wij afspraken maakten over afbouw en het stoppen van de subsidiering aan K2, was er landelijk nog sprake van dat de jeugdzorg eind 2015, dus met ingang van 2016, pas over zou gaan. Daarom hebben wij destijds 1 januari 2016 als einddatum van onze relatie vastgesteld. Toen uiteindelijk de landelijke besluitvorming een jaar naar voren ging, hebben wij dat niet veranderd omdat je ingevolge de Wet algemeen bestuursrecht binnen een fatsoenlijke termijn moet aangegeven hoe je het gaan doen. Wij hebben wel de opdracht aangepast voor dat laatste jaar, want zij moeten de transitie en de inhoudelijke transformatie bij gemeenten begeleiden, overigens met een veel kleiner subsidiebedrag dan de jaren daarvoor. De afbouw is gewoon doorgegaan.

De **voorzitter**: Ik wil de gedeputeerde erop wijzen dat zij nu ruim over de helft van haar spreektijd is en ook nog de moties moet doen.

Mevrouw **Van Haften-Harkema** (GS;CDA): Er zijn opmerkingen gemaakt over het Oorlogsmuseum in Overloon. Ik zal daarop straks ingaan bij de bespreking van de moties. Er was ook nog een vraag van de heer Burger Dirven aan een van de collega's, hoe het kan dat het museum geen subsidie wil hebben. Het museum in Overloon is er bijzonder trots op dat het geen exploitatiesubsidie krijgt van welke overheid dan ook. Het museum houdt plat gezegd zijn eigen broek op. Het museum heeft wel af en toe incidentele middelen nodig om een sprong voorwaarts te kunnen maken om bij de tijd te blijven. Dat is de verwarring die ik net dacht te bespeuren.

Er is een vraag gesteld over het Natuurmuseum in Tilburg. Die vraag heeft eigenlijk betrekking op verschillende portefeuilles. Je zou die zowel bij natuur als cultuur kunnen onderbrengen. De provincie heeft al eerder steun gegeven aan het Natuurmuseum vanuit de natuurportefeuille die onder de verantwoordelijkheid viel van VVD-gedeputeerde Onno Hoes. Ik weet niet of er toen gereageerd is op gepiep of dat hij het inhoudelijk een buitengewoon goed voorstel vond. Dat zou ik mij zomaar kunnen voorstellen. Overigens hebben wij ook deze Statenperiode al wel eens een los initiatief van een museum gehonoreerd. Ik herinner u aan het Biesbosch Museum dat vanuit dit huis is ondersteund.

De verschillende opmerkingen die gemaakt zijn over de musea en de depots brengen bij mij de gedachte naar boven dat er blijkbaar grote behoefte bestaat aan museumbeleid. Dat gebeurt in deze periode niet actief. Ik kan mij voorstellen dat wij in reactie op de opmerkingen en de moties van vandaag maar ook in de uitwerking van motie M23 die ertoe strekt om de basis van de culturele infrastructuur op orde te hebben en waarbij ook musea worden genoemd, een en ander bij elkaar te leggen zodat in de overdracht naar de volgende periode het huiswerk keurig op orde is.

De doelen rondom het culturele erfgoed veranderen niet. Die staan als een huis, maar we merken wel dat de wereld om ons heen dagelijks verandert. Op dit moment loopt er een evaluatie van het proces van het programma Grote Erfgoedcomplexen. Daaruit volgen concrete adviezen om dat proces te verbeteren. Wij hebben volgende week een beeldvormende bijeenkomst in de commissie CS (Cultuur en Samenleving) om daarover met elkaar te praten. Wij merken dat wij hier steeds praten over financiële instrumenten eigenlijk alleen in de vorm van participatie, terwijl wij in de buitenwereld zien dat heel andere instrumenten ook van toepassing kunnen zijn. Daarover willen wij graag verder spreken met elkaar.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Bedoelt de gedeputeerde met die evaluatie de interviews die met enkele Statenleden zijn gehouden, of gebeuren er nog meer dingen voor de evaluatie?

Mevrouw **Van Haften-Harkema** (GS;CDA): Die evaluatie is veel breder. Een onderdeel daarvan was een interview met een aantal Statenleden die dat wilden. Het is een van de onderwerpen waarbij de

Staten zeer grote betrokkenheid hebben getoond de afgelopen jaren. Het leek mij niet meer dan logisch om dat te doen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Kan de gedeputeerde toezeggen dat wij de evaluatie volgende week kunnen bespreken? Ik weet namelijk dat nog niet iedereen die dat wilde een afspraak heeft gehad.

Mevrouw **Van Haften-Harkema** (GS;CDA): Het evaluatierapport is niet klaar in de zin dat het op papier beschikbaar is. Volgens mij wordt er een hoofdlijn gepresenteerd en zal worden besproken welke problemen er gesignaleerd zijn en wat de oplossingsrichtingen kunnen zijn. De voorbereiding is vooral op ambtelijk niveau gebeurd. Ik geef uit mijn hoofd even de hoofdlijn aan.

De **voorzitter**: Mevrouw de gedeputeerde komt u tot een afronding?

Mevrouw **Van Haften-Harkema** (GS;CDA): Motie M2 gaat over zorg in Noord-Brabant. Ik heb er net al het nodige over gezegd bij de behandeling van de suggestie voor een kenniscentrum of kennisbank. Daar zou deze motie best bij kunnen passen. Ons college wil de motie ontraden omdat daarin heel specifiek wordt gevraagd naar een conferentie. Dat lijkt mij erg beperkt. Er zijn talloze symposia en conferenties. Wij hebben goed zicht op wat er gebeurt in Noord-Brabant. Ik breng ook nog onder de aandacht dat omstreeks de kerst er een advies komt van de samenwerkende provinciale Raad Gezondheid, de SER en de POC. Dat advies heet: kanteling zorglandschap. Ook dan is er dus aanleiding het inhoudelijk te bekijken en er met elkaar verder over te spreken.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Uw toezegging geeft mij zoveel vertrouwen dat ik de motie intrek. Voor mij is vooral van belang het probleem in Brabant, trouwens in heel Nederland, onder de aandacht te krijgen. De een krijgt een briefje met de mededeling dat recht is op zes uur zorg maar dat in verband met de bezuiniging het vier uur wordt en de ander moet €16 per uur verzorging betalen. Daartussen zitten nog heel wat mogelijkheden om mensen te helpen.

De **voorzitter**: Motie M2 is ingetrokken en maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen.

Mevrouw **Van Haften-Harkema** (GS;CDA): Tegen motie M4 over Overloon hebben wij geen bezwaar. Zij past in de ingezette lijnen en geeft ook een handvat om aan tafel te gaan met Brabantse partners en anderen, zo mogelijk ook financiële partners. De indieners wil ik vragen, zo mogelijk in de schorsing, met de indieners van motie M7 die over hetzelfde gaat, te zien of er één lijn is te trekken. Misschien kan motie M7 zelfs wel worden ingetrokken want mijn opmerking bij het dictum is wel dat de vraag ruimhartig bij te dragen in deze tijd, wat ver gaat. Er wordt wel een link gelegd met de rijksbijdrage en die zou in motie M4 kunnen worden bedoeld. Ik denk dat we het met die twee moties wel over hetzelfde hebben.

De heer **Hageman** (D66): Ik ben benieuwd hoe de gedeputeerde dan aankijkt tegen de discussie die wordt gevoerd over het nationale vrijheidsmuseum in Gelderland. Er is nog niet besloten of die al of niet doorgaat.

Mevrouw **Van Haften-Harkema** (GS;CDA): Wij zijn al jarenlang op de hoogte en betrokken bij de discussie in Nijmegen. Aan een nationaal vrijheidsmuseum dat daar wordt beoogd, wordt door verschillende partijen gewerkt maar het is een proces dat met horten en stoten gaat. In de krant De Gelderlander valt daarover veel te lezen. U weet dat ik altijd sterk ben gericht op samenwerking tussen

verschillende initiatieven. Ik zou mij bijzonder goed kunnen voorstellen dat mocht het lukken een vrijheidsmuseum in Nijmegen tot stand te brengen, dat een zeer gewaardeerde broer of zus zal zijn van het Nationaal Oorlogsmuseum in Overloon dat zijn staat heeft bewezen en trots kan zijn op wat er nu is. Het een kan dus aansluiten op het ander; het kunnen twee complementaire initiatieven zijn.

De heer **Hageman** (D66): Maar de mate waarin het kan aansluiten, zal afhankelijk zijn van hoe het Nationaal museum wordt ingericht. Mijn vraag is dan ook of de gedeputeerde het bestuurlijk fatsoenlijk vindt om op een moment dat overheden bezig zijn een Nationaal museum in te richten, steun te bieden aan een motie die op dit moment, met nadruk op 'dit moment', vraagt om inzet van de provincie bij het versterken van de ambities van het museum.

Mevrouw **Van Haften-Harkema** (GS;CDA): Ik vind dat helemaal niet raar of onfatsoenlijk, want de partners in andere delen van Nederland zijn hiervan op de hoogte. Zij weten hoe wij er in Brabant in zitten als het gaat om de Brabantse samenwerking met vele initiatieven rondom militair erfgoed die wij hier in Brabant hebben. Er wordt gebouwd aan een coalitie, een alliantie tussen al die verschillende herdenkingsplaatsen. Wij willen die link ook heel graag leggen met Zeeland, vanuit het West-Brabantse. Er is niets wat wij achter iemands rug om doen of wat wij niet netjes doen. Het is uitgaan van eigen kracht.

De heer **Burger Dirven** (VVD): Deze motie heeft nu niet echt absolute noodzaak op dit moment. Er is geen noodsituatie. De gedeputeerde gaf net al aan dat er geen beleid is voor musea op dit moment. We zijn bezig met de inrichting van Brabant-C en met haar fonds. Nu ga ik niet zeggen dat dit misschien hierin kan zitten want het staat op afstand en krijgt straks zijn eigen fondsdirecteur en zijn eigen inrichting. Maar is het niet verstandiger om de instellingen die andere, nieuwe dingen willen doen, willen innoveren, op termijn of in het eerste kwartaal van 2015, te wijzen op de mogelijkheden van het Brabant-C-fonds?

Mevrouw **Van Haften-Harkema** (GS;CDA): Brabant-C gaat niet over stenen, zo heeft u zelf bepaald. Dat is het kortste antwoord dat ik kan geven.

De heer **Burger Dirven** (VVD): Het is goed dat u dat zegt want ik heb juist begrepen dat het hier gaat om investering in stenen.

Mevrouw **Van Haften-Harkema** (GS;CDA): Dus kan het niet onder Brabant-C vallen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Waarom hoort dit niet thuis in het overdrachtdossier in plaats van nu al een schot voor de boeg te geven?

Mevrouw **Van Haften-Harkema** (GS;CDA): Volgens mij roept deze motie op, maar anders moet u het even met de indieners overleggen, vooral aan tafel te gaan met al die mensen die hierbij zijn betrokken, ook met een financieel bril naar het verhaal te kijken. Die timing lijkt mij wel te kloppen aangezien er financiers waren die rondom die andere oorlogsmusea in Nederland plannen hadden. Aangezien die plannen vervallen, is het niet verkeerd op deze manier te laten zien dat wij hier in Brabant aan onze plannen vasthouden en daar zelf ook onze nek voor durven uit te steken.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Aan tafel gaan schept ook verwachtingen bij de tegenpartij, degenen met wie u om tafel gaat zitten. Dat is dus eigenlijk al een soort van toenadering, zo van: wij gaan wat doen, wij willen er wat mee.

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Ik denk dat u vooral die verwachting van mij hebt. U het bij de behandeling van de Voorjaarsnota niet alleen in de tekst die u uitsprak maar ook bij het goedkeuren van de eerste ondersteunende middelen voor het maken van het businessplan voor Overloon zelf die ambitie uitgesproken. Wij kunnen elkaar dus de hand geven in het wekken van verwachtingen. We zijn nu al een tijdje met dit onderwerp bezig.

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): Onze motie gaat in die zin wat verder omdat wij ook vragen ruimhartig bij te dragen in de investeringen. Dat kan natuurlijk ook een lening zijn. Ik hoorde net de heer Burger Dirven zeggen dat de nood niet hoog is, maar het museum wil graag in drie jaar 5 miljoen euro om te kunnen uitbreiden en dergelijke. Vandaar onze insteek. Als je dat vergelijkt met de 25 miljoen die in het Brabant C fonds wordt gestopt, denk ik dat dit museum het echt verdient.

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Ik begrijp uw insteek. Mijn verzoek was gewoon of u straks in een volgende pauze met elkaar, de indieners van motie M4 en de indieners van motie M7, een kopje thee wil drinken. Dat vind ik eigenlijk wel een Brabants antwoord.

De heer **Vught** (CDA): Er is natuurlijk al heel veel over dit onderwerp gezegd, ook in De Gelderlander, maar de mensen die dichtbij het vuur zit weten dat het de vrijheidsmuseum zoals het werd bedoeld om in Nijmegen te komen, er vrijwel zeker niet komt. Ik vind dat wij als Staten eigenlijk best een beetje trots mogen zijn op de musea die we hebben en daar hoort het oorlogsmuseum zeker ook bij. Wij weten allemaal dat het oorlogsmuseum zonder financiële hulp het niet zal redden, althans niet up-to-date kan blijven. Ik vind dat het oorlogsmuseum echt onze steun verdient.

De **voorzitter**: Graag korte en puntige interrupties. Ik vraag de gedeputeerde haar betoog te vervolgen en tot een afronding te komen.

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Motie M12 gaat over de erfgoeddepots, met name bij de musea. Wij hebben geen bezwaar tegen het voeren van verkennende gesprekken, dus we hebben geen bezwaar tegen deze motie. De constatering die daarin worden beschreven, kloppen; ik herken ze ook. Het is prima om aan tafel te gaan maar ik wil iets doen aan verwachtingenmanagement. Als het gaat om kostenbesparing klinkt het wel logisch dat een depot goedkoper is dan een aantal losse depots, maar zo'n één enkel depot moet aan zoveel voorwaarden voldoen dat als dat gemakkelijk was, het al lang ergens was gebeurd. Maar ik wil graag met mensen aan tafel hierover praten want deze wens hoor ik al heel lang en dan kunnen we kijken of die reëel is en wie welke rol moet pakken.

Over motie M17, het Natuurmuseum, heb ik net al wat gezegd. We hebben er geen bezwaar tegen, vooral omdat dit een motie is en geen amendement. Ik hoop dat u het met me eens bent dat we eerst de gesprekken, die voorzichtig zijn begonnen, moeten afronden om te weten om wat voor bedragen het gaat. Ik begrijp ook uit het feit dat het een motie is dat het met bestaande middelen moeten worden opgelost, het kan zijn uit de portefeuille natuur en misschien ook wat uit die voor cultuur. Daar moeten we dan intern overleg over hebben.

De **voorzitter**: Ik geef dan het woord aan de gedeputeerde De Boer en ik verzoek hem links plaats te nemen omdat het camerasysteem rechts niet werkt. Het is nu echt afgelopen, we gaan het zo laten maken dat het de volgende keer goed is. Gedeputeerde De Boer gaat links optreden.

De heer **De Boer** (GS;VVD): Voorzitter. Ik ben blij dat ik voor de kijkers rechts sta.

Het antwoord namens collega Van den Hout en mijzelf zou ik als volgt willen opbouwen. Allereerst de vragen over de omgevingsdiensten.

Over de Omgevingsdiensten Midden- en West-Brabant zijn vragen gesteld en u heeft er de dagmail over gelezen. Het antwoord daarop is eigenlijk heel kernachtig. Onze opdrachten hebben wij opgeschort en wij hebben gevraagd daar binnen een week op te reageren. Dat betekent dat volgende week collega Van den Hout of ik met de organisatie aan tafel zit. Met het opschorten van de opdrachten is niet de dienstverlening opgeschort. De dienst gaat vanuit haar eigen verantwoordelijkheid gewoon door met wat u van de dienst mag verwachten. Alleen de ongeremde groei van de boekingen van uren en producten op het conto van de provincie Noord-Brabant ging in de richting waarvan wij zeiden dat wij nader wilden kijken wat er aan de hand is en wat wij hiermee kunnen doen. Daarom hebben wij de dienst gevraagd dat eens na te kijken en binnen de week met ons aan tafel te gaan zitten. Dan mag dat wat ons betreft duidelijk zijn.

Er is ook veel gesproken over natuur, zowel in de portefeuille van mijn collega's als die van mijzelf. Ik merkte in de afgelopen drieënhalve jaar bij dit onderwerp dat Staten en college soms met die buitenwereld in een spagaat zitten. Dat is volgens mij niet nodig. Onlangs stond er in de Volkskrant een uitermate interessant artikel over onder het motto: begraaf de bijl nu eens. In het natuurbeleid zitten altijd twee ontwikkelingen. De ene ontwikkeling is die van de intrinsieke waarde van de natuur die we allemaal kennen en waarderen. Aan de andere kant is er de instrumentele kant van de natuur en voor de ontwikkeling daarvan hebben we ook hier in de Staten een aantal financiële middelen bedoeld. Die koppeling zou voor mij uitermate belangrijk zijn als we de intrinsieke waarde van de natuur gekoppeld aan die instrumentele waarde erkennen en herkennen. Die koppeling zou in de provincie Noord-Brabant steeds ons streven moeten zijn. Zo stralen we dat ook naar buiten uit. Voor mij zou het eens een aandachtspunt kunnen zijn om daarover door te praten en na te denken. De commissie-TSP is volgens mij daarvoor een uitermate welkom instrument. Dat betekent tevens – en daar is naar gevraagd – dat we met elkaar niet moeten praten over de bureaucratische hoofdstructuur, wat door mijn collega Ilding in het begin van deze periode is uitgesproken. Daarmee heeft hij heel treffend gezegd waar het wel en waar het ook niet om moet gaan. We moeten de bureaucratisering opheffen en efficiënt met de middelen omgaan volgens de twee richtingen die ik zojuist heb genoemd.

Als we dat op die manier waarderen en herkennen brengt mij dat onmiddellijk bij het landbouwdossier dat wij aan het begin van deze periode hebben opgebouwd via het koersdocument Stad en Platteland. Op die Stad kom ik straks nog even terug aan de hand van het tapijt. Waar het gaat om het landelijk gebied wijs ik erop dat we daar de afgelopen jaren erg veel energie in hebben gestoken. Er is erg veel tijd geïnvesteerd in onder andere de streeknetwerken. Onlangs heeft u nog in een reportage kunnen zien hoe de streeknetwerken op dit moment operationeel zijn en waar de verbeterpunten zitten. Datzelfde hebben wij gedaan en daarvoor van u complimenten gekregen met bijvoorbeeld de gebiedsontwikkelingen. Een aantal daarvan is al zeer sterk op stoom, de eerste is al afgerond en andere zijn al zover in het proces dat ze tegen afronding aanzitten dan wel in een volgende periode kunnen worden afgerond.

Bij de BZV praten we over de meerwaardebenadering. Mevrouw Spierings heeft dat woord reeds gebruikt. In antwoord op de vraag van mevrouw Spierings de evaluatie op touw te zetten wil ik antwoorden dat we qua inhoud en proces met elkaar al veel stappen hebben doorlopen. Ondertussen is al een aantal producten opgeleverd op basis waarvan we in dat grotere document al hebben gezien, waar de strepen zijn gehaald en waar nog een aantal ontwikkelingen moeten plaatsvinden. Ik zou de inrichting van de evaluatie en ook de meerwaardebenadering graag met de commissie TSP willen bespreken. We kunnen dat strak doen met een aantal vinkjes maar ik denk ook dat de commissie TSP deze Staten wilde "aanvonken" om uw woorden te gebruiken. Het voorstel dat ik graag wil doen is dus in de commissie-TSP te kijken hoe wij die evaluatie van onder andere dat koersdocument met daarin die

meerwaardebenadering handen en voeten kunnen geven. Dan zal ik dat op dat moment heel graag uitvoeren maar dan zijn in ieder geval de verwachtingen van elkaar en naar elkaar uitgesproken.

Overigens, een van de onderwerpen die u noemde, De Logt, is niet doorgegaan. We weten in ieder geval dat Tilburg University opdracht heeft gekregen van het ministerie van Infrastructuur en Milieu om te kijken in hoeverre wet en regelgeving hinderen of bevorderen als het gaat om milieuentwikkeling en milieukansen. De Logt is als voorbeeld genoemd en wordt ook uitgewerkt in het kader van de opdracht van IenM aan Tilburg University. Het heeft intussen dus ook landelijk aandacht en ik denk dat wij op die manier in Brabant daaraan ook een bijdrage kunnen leveren.

Dat proces van verduurzaming is door een aantal van u al gezegd maar ook bekritiseerd. De heer Van der Wel zei het al, ecologische structuren, de EHS, ontwikkelen doe je niet van de ene op de andere dag. Je hebt er jaren voor nodig. Ik heb in deze Staten ook steeds aangegeven dat in het proces van verduurzaming van onze landbouw wij respect hebben voor onze agrarische ondernemers en met name die ondernemers die werken in de richting van wat de Staten hebben uitgesproken. Dat doe je niet in een nacht, dat doe je niet binnen een jaar of binnen 2, 3 jaar. Daar heb je tijd voor nodig. Het proces loopt vanaf de Tweede Wereldoorlog en ik zou willen voorstellen dat we met elkaar blijven duwen in de richting die we met elkaar hebben afgesproken om te bereiken waar Brabant zich sterk voor wil maken, namelijk duurzame landbouw richting 2020. Daar hebben we niet alleen de samenleving voor nodig maar ook het Rijk om de handen in elkaar te slaan. Brabant is in dat proces ook een gidsprovincie, zoals ik onlangs nog op het ministerie van EZ heb mogen merken.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Ik heb een vraag aan de gedeputeerde gesteld over wat er nu gebeurt in de gemeentes waar ze allerlei verschillende normeringen voor fijnstof et cetera hanteren. Hoe moeten we volgens de gedeputeerde daarmee omgaan? Is het wenselijk dat het allemaal in de gemeentes verschilt?

De heer **De Boer** (GS;VVD): Voorzitter. Ik kan mij niet voorstellen dat de heer Van der Wel deze vraag aan mij serieus wil stellen. We hebben bij de commissievergadering in Helmond 25 wethouders aan het woord gehad, of ze hebben in ieder geval de kans gehad aan het woord komen. Het enige wat wij hebben gezegd is dat de urgentiegebieden moeten worden aangewezen. Een urgentiegebied, zoals door de Staten vastgesteld, is geen planologische figuur met juridische implicaties. Urgentiegebieden worden door al die gemeenten op de een of andere manier vertaald naar hun eigen situatie. Waar het om ging is dat wij de reguliere op wetten gebaseerde normen als het gaat om fijnstof en geur, die wij ook hebben gehanteerd en in de verordening zijn opgenomen, niet vrijelijk worden geïnterpreteerd door de verschillende gemeenten. Het enige wat de gemeenten kunnen, is de normen naar beneden bijstellen. We weten dat een aantal gemeenten de odeurunits naar beneden heeft bijgesteld, onder andere de gemeente Boekel. Neerwaarts kan, omhoog niet. Daarnaast hebben we gezegd dat daar waar overlast is, wij daar ook aandacht aan moeten besteden. De een noemt het een hotspot, de ander noemt het een aandachtsgebied of een urgentiegebied. Het is mij om het even. Aan de strekking van deze Statenbesluiten voldoen de gemeenten in heel hoge mate. U heeft dat de wethouders ook horen zeggen. Ik maak me er dus geen zorgen over dat er allerlei dingen gebeuren waarop we geen controle hebben. Die regie loopt heel nadrukkelijk met urgentieteams langs het college en uiteindelijk ter verantwoording bij commissie en Staten.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Het gaat mij erom dat wij eens kijken naar bijvoorbeeld concurrentieposities van bedrijven. In de ene gemeente heeft een bedrijf te maken met norm X en net aan de andere kant met norm Y. Ik kan mij niet voorstellen dat de VVC zegt dat onder die norm zij allemaal

een eigen norm stellen en het voor de rest in al die gemeenten verschillend is. Wil de gedeputeerde daar geen lijn in brengen?

De heer **De Boer** (GS;VVD): De gemeenten hebben hun eigen autonomie. Als de gemeente Boekel de odeurunits terugbrengt onder de wettelijke norm, is dat hun verantwoordelijkheid. De raad heeft het besluit genomen en als Boekel met omliggende gemeenten samen wil gaan kijken hoe gezamenlijk kan worden opgetreden – dat is een van de lijnen waarlangs veerkrachtig bestuur van collega Pauli loopt – dan verwelkomen wij dat van harte.

Mevrouw **Kloet-Michels** (PvdA): Voorzitter. De gedeputeerde heeft onze fractievoorzitter horen zeggen dat wij ons zorgen maken over die marktmeesterrol. Ook mij maakt het niet uit of het urgentiegebieden, aandachtsggebieden of hotspots zijn, maar wel als dat zou betekenen dat in het kader van de afspraken zoals die in het Brabant Beraad zijn gemaakt, gemeenten in urgentiegebieden de marktmeesterrol zouden pakken. Daarover heb ik tot op heden nog te weinig gehoord. Hoe kijkt de gedeputeerde daar nu naar.

De heer **De Boer** (GS;VVD): Ik wil er heel graag met mevrouw Knoet en de commissie verder over spreken maar zowel in commissieverband als met name in de onlangs gehouden Statenvergadering zijn door u daarover moties ingediend. Met die moties voor zover aangenomen door de Staten, is het college aan de gang en spreek ik daarover verder met u in de commissie. Die rol van de gemeente is nadrukkelijk verankerd en die rol – dat heeft u kunnen horen – willen zij ook op zich nemen. U noemt het een marktmeester en dat is een woord uit het Brabant Beraad, maar het is in letterlijke zin aan de gemeenten hoe dat wordt ingevoerd. Een gemeente zal het afhankelijk van haar situatie inkleuren, maar de lijnen die u heeft ingezet in de debatten in deze Statenzaal, zijn daarbij leidend.

Mevrouw **Kloet-Michels** (PvdA): Wij zullen het kritisch volgen.

De **voorzitter**: Een nader gesprek in de commissie is aangekondigd en daar hoort ook het technische niveau thuis dat u even heeft geraakt.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Voorzitter. Geen techniek. Het leuke van bedrijven en ondernemers is dat als ze kansen zien, ze kansen verzilveren. De gedeputeerde refereerde aan een periode na de oorlog waarin ze dat hebben gedaan. Wij zitten nu in een situatie waarin ondernemers ontzettend mooie kansen hebben gepakt maar er wel sprake is van ongebreidelde groei waar omwonenden en onze natuur last van hebben. Ik hoorde de gedeputeerde zeggen dat hij wil gaan kijken met de commissie TSP hoe wij een evaluatie kunnen ‘aanvonken’ en opzetten. In mijn oren klinkt dat alsof het allemaal nog veel langer gaat duren, terwijl juist die ongebreidelde groei in onze ogen begrensd zou moeten worden.

De heer **De Boer** (GS;VVD): Mevrouw Roijackers meldt terecht een aantal facetten. In de afgelopen periode voordat zij in deze Statenzaal ging functioneren, hebben wij een fors aantal van die maatregelen genomen en daar is uitgebreid over gedebatteerd. In zo’n proces moet je altijd de balans zoeken. Aan de ene kant heeft zij de VVD vandaag horen zeggen, en terecht, dat regels zoveel mogelijk moeten worden beperkt en niet overdreven moeten worden. Dat betekent dat een aantal ondernemers heel duidelijk heeft gezegd dat dit voor hen de grens is in Brabant. Vanuit die grens die is gesteld en het aantal regels dat erbij hoort, want dat is onvermijdelijk, betekent dit dat wij vanaf dat moment met de gezondmaking van onze landbouw bezig zijn. Dat doe je niet overnacht maar wel in het proces samen met die ondernemers. Mijn ervaring op dit moment is dat een groot aantal agrarische ondernemers doorziet dat ze zo niet verder

kunnen gaan. Daarnaast is er een aantal ondernemers waar we strak tegen moeten optreden. De standsorganisaties willen dat en dat wilt u ook. Wij doen dat ook.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): U noemt een aantal keren de grens en streng optreden. Als het gaat over grenzen kun je denken aan het aantal dieren en aan een hoeveelheid stikstof zoals die wordt gemeten dichtbij of veraf van de ondernemingen. Grenzen worden niet zo duidelijk gesteld en gecontroleerd en gehandhaafd als u nu stelt.

De **voorzitter**: Ik vraag de gedeputeerde er kort op in te gaan want anders komen we in een debat dat elders gevoerd kan worden en waar u de ruimte ervoor heeft. Anders gaat het dit begrotingsdebat echt teveel belasten. Omdat het een centraal thema is, is er volstrekt reden voor het hier even aan te geven maar laten we ervoor oppassen hier nu niet het verkeerde debat te gaan voeren. In die geest wil ik de gedeputeerde vragen kort te reageren en verder door te gaan met zijn betoog.

De heer **De Boer** (GS;VVD): Voorzitter. Ik kom er zo meteen nog op terug als het gaat over meten is weten. De grenzen in fysieke zin zijn niet aan te geven want lucht beweegt en houdt zich niet aan gemeentegrenzen en landsgrenzen. Als het gaat om grenzen zoals die zijn vastgesteld in de wet en door de provincie dan zijn het wetten die we met elkaar dienen te handhaven en daar hebben we ook afspraken over gemaakt. Zij die de wet overtreden worden gestraft. Zij die binnen de marges blijven worden beloond, zeker als we met de BZV op schaal zeven terecht komen. Dan hebben ze ontwikkelruimte maar die is niet onbegrensd.

Ik had het net over meten is weten. Er zijn een aantal voorstellen gedaan die zo meteen bij de behandeling van de moties terugkomen. Het RIVM is op het moment bezig met een landelijk meetnetwerk voor de luchtkwaliteit bezig. Daarbij gaat het om ozon, om fijnstof en om stikstofdioxide. Dat zijn de stikstofdioxiden die vrijkomen bij verbrandingsmotoren. Daarnaast hebben we icepacks. Men kan er ook een app van laden. Met uw telefoon en een polaroïdfiltertje kunt u dan zien hoe het staat met de luchtkwaliteit. Dat heeft te maken met de doorzichtigheid van de lucht die wordt gemeten. Er zijn heel veel instrumenten op dit moment. Er is een gemeente die al aan het zoeken is naar een App om te zien hoe ze de ongerustheid van bewoners kunnen monitoren en de gegevens in een databank kunnen opslaan. Zo zijn er op dit moment heel veel initiatieven. Laten we met elkaar slim opereren en nu niet ad hoc een maatregel bedenken die intussen al lang landelijk wordt uitgezet en dankzij de elektronica zijn eigen weg al aan het gaan is en gemeenten eigen initiatieven nemen om te zorgen dat bewoners op die manier serieus worden genomen. Dat is ook één van de vragen die mevrouw Roijackers stelde.

Tot slot in het kader van dat koersdocument de mest. Door het college wordt erkend en herkend dat de mest een probleem is van orde. Ik zou nu ook willen zeggen dat het een kans is van orde. We kunnen van alles een probleem maken maar we weten dat als er een grote productie van mest is, we dat op een of andere manier kunnen oplossen. Aan mij is gevraagd te kijken of de communicatie kan worden verbeterd. Daar zijn we al mee bezig. Het is toen in de commissie in de gemeente Oss gevraagd. Laten we eens kijken of daar de regie op kan worden gevoerd. Het college is in ieder geval heel duidelijk voornemens met partijen daarin een stap te doen. Ik kom er later uitgebreid op terug. Ik heb er in ieder geval in mijn hoofd al een idee over.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): De gedeputeerde zegt dat u erop terugkomt maar de vraag is wanneer dit echt serieus op de agenda komt. Dit is een vraag die GroenLinks al meermalen heeft gesteld.

De heer **De Boer** (GS;VVD): Het staat al op de agenda en het wordt nadrukkelijk besproken in de stuurgroep van het Brabant Beraad. Dat is voor mij de opstap om er verder mee te gaan. Daar zitten de

partijen. Dat zijn de ondernemers, de fabrikanten, het voerspoor. Het is niet gemakkelijk hier aan een knop te draaien. De ondernemers hebben vanuit het Rijk via de staatssecretaris die hiervoor een wet heeft laten aannemen in de Tweede Kamer, de opdracht. Dat betekent dat we met ons allen op het spoor zitten om te zorgen dat we met deze kans verder kunnen gaan zonder dat het een maatschappelijk probleem gaat worden.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Kunt u ons aangeven, mijnheer De Boer, hoe lang het gaat duren voordat er schot in de zaak zit en echt gezegd kan worden dat we dit in Brabant gaan aanpakken?

De heer **De Boer** (GS;VVD): Ervan uitgaande dat mijn houdbaarheidsdatum zeker tot maart volgend jaar duurt, kunt u er in ieder geval zeker van zijn dat ik voor die datum met u daarover in gesprek ben gegaan en dat is minder vrijblijvend dan ik het nu, althans in uw ogen, op tafel leg.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. Ik wil ook deze gedeputeerde de gelegenheid geven een motie te voorkomen. Mag ik het zo uitleggen dat hij zegt dat hij bereid is met urgentieteam te gaan kijken of de icepack-methode waarbij de mensen zelf wat onderzoek doen, iets is wat de dialoog in de urgentiegebieden kan verbeteren?

De heer **De Boer** (GS;VVD): Dat is correct, dus deze motie is voorkomen.

De **voorzitter**: We kennen intussen dat scheurende geluid. Het is geloof ik een alternatief voor het belletje aan het worden.

De heer **De Boer** (GS;VVD): Brabant is op de hoogte van de toezegging van het Rijk van 1 miljoen euro voor het opruimen van drugsafval. Wij zijn op dit moment in overleg met zo veel mogelijk partners om te zien hoe wij van die 1 miljoen euro een zo groot mogelijk deel naar Brabant kunnen halen. Wij hebben trouwens nog geen toezeggingen gedaan over de cofinanciering maar de gemeenten en de milieuorganisaties worden nadrukkelijk betrokken bij dit overleg met het Rijk en niet alleen zij maar ook de omgevingsdiensten. Als het fout zit, proberen wij de lijn van het strafrecht toe te passen. Alle handhavingspartners in Brabant hebben onderschreven dat dit een groot probleem is en via de taskforce wordt hard aan een oplossing gewerkt. Alle daarbij betrokken partijen zijn actief. Zij hebben toezeggingen gedaan en ook het Rijk houdt zich bezig met deze materie.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Er zijn in Eindhoven hightechbedrijven die sensoren maken. Laten wij die eens toepassen in de riolering. Dan kan je kijken waar die bedrijven zitten die deze troep maken. Wij moeten natuurlijk niet in de krant zetten dat wij dat gaan doen, want dan treffen die jongens weer maatregelen.

De **voorzitter**: Misschien moet u het dan hier niet zeggen, maar dat is maar een klein aardigheidje.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Ik ben ervan overtuigd dat wij met hightech die gasten kunnen opsporen.

De heer **De Boer** (GS;VVD): Voorzitter. In het kader van uw tussenzinnetje zou ik hier geen antwoord op moeten geven, maar dat zou flauw zijn tegenover de heer Mondriaan. Alles en iedereen is erbij betrokken, dat geldt zowel voor de technische kant als de handhavingskant. De urgentie is nadrukkelijk op de kaart

gezet. Wellicht dat het idee van de heer Mondriaan daarbij kan helpen. Brabant wil samen met het Rijk en alle partners bekijken hoe wij het probleem dat Brabant teistert, kunnen tackelen.

Er zijn vragen gesteld die passen bij het regionaal ruimtelijk overleg. De heer Smeulders merkte op dat heel veel gemeenten de Verordening ruimte 2014 niet snappen. Als dat waar is, betreur ik dat in brede zin. Wij hebben ondertussen zeven bijeenkomsten belegd met ambtenaren en wethouders. Zij hebben alle kansen gehad om via opleidingsmogelijkheden van ons en van externe experts de Verordening ruimte te begrijpen. Wellicht dat er gelegenheidsargumenten op tafel liggen. Ik wil graag weten welke gemeenten het nog niet snappen. Dan kan ik daarmee in gesprek gaan opdat zij zo snel mogelijk die Verordening kunnen toepassen zonder dat wij elkaar voor de gek houden. Ik nodig u daartoe graag uit. Ik wil daar werk van maken.

Mevrouw Kerkhof van de fractie van het CDA heeft een vraag gesteld over wonen, werken, winkels en kantoren. Op 3 december vindt in Fort St. Gertrudis in Geertruidenberg voor Midden- en West-Brabant het tweede symposium plaats over wonen, werken, winkelbeleid en kantoren. Dat wordt gehouden voor alle raadsleden en wethouders. De Statenleden zijn daarbij ook van harte welkom. Aan het begin zijn er enkele lezingen gevolgd door drie workshop waarin die thema's aan de orde komen. Er zijn externe sprekers. Ik heb op de Ruwenberg gemerkt dat dit kan leiden tot boeiende dialogen. Gemeenten kunnen zich melden en zich op de hoogte stellen van wat in de Verordening ruimte 2014 vermeld staat.

Wij hebben over wonen, werken en bedrijventerreinen heldere afspraken gemaakt met de gemeenten. Die moeten worden bijgesteld omdat wij nu beschikken over de nieuwste demografische data. Dat is ook de reden van de twee symposia. Het college is in gesprek met de verschillende gemeenten om hun woningprogrammering en de ontwikkelingen rond bedrijventerreinen weer eens op de kaart te zetten en te actualiseren. Wat winkels, detail en kantoren betreft heeft de provincie de gemeenten gevraagd een visie op detailhandel te ontwikkelen en een overzicht te geven van kantoorleegstand. U weet ongetwijfeld dat die in Brabant in de vijf grote steden het grootst is en misschien ook wel in de vijf middelgrote steden. Wij hebben de gemeenten gevraagd in beeld te brengen waar sprake is van een kwalitatieve en/of kwantitatieve mismatch. Dan kunnen wij daarover afspraken maken in het RRO. Dat zal niet gebeuren in de decemberbijeenkomsten, want de verschillende delen van de provincie zijn nog bezig met hun visie. Midden-Brabant is klaar.

Er is een vraag gesteld over de 380 kV-leiding. Deze vraag is ook schriftelijk door de PVV gesteld. Wij kunnen bij dit onderwerp in het algemeen stellen dat het college zich ervoor zal blijven inspannen om ervoor te zorgen dat onaanvaardbare economische ecologische en maatschappelijke gevolgen van mogelijke nieuwe tracés voorkomen worden. Niet alles zal ondergronds kunnen. Dat is technisch niet mogelijk. Maximaal 20 km kan onder de grond. Daarna treedt blijkbaar een probleem op dat ik niet kan duiden, want ik ben geen techneut. Er is een beperking op ondergrondse voorzieningen op 380 kV. De rest zal dus boven de grond moeten. Dit college heeft nadrukkelijk zorgen over wat door het ministerie van Economische Zaken naar buiten gebracht is. Ik ben in ieder geval blij dat in weerwil van wat de heer Van Hattem vindt en meestal zegt over de EHS hij in zijn vraag nu erkent dat de hoofdstructuur zijn waarde heeft en niet vernietigd mag worden via de 380 kV.

De heer **Van Hattem** (PVV): De gedeputeerde moet niet te vroeg juichen. Ik wil een kleine nuance aanbrengen. Er is voor 30 miljoen euro geïnvesteerd in een landschapspark. Dat hoeft voor mij niet per se de aanduiding EHS te hebben, maar er is heel veel geïnvesteerd in dat gebied en het is zonde om dat naar de mallemoer te helpen door daar die leiding doorheen te leggen.

De heer **De Boer** (GS;VVD): De heer Van Hattem weet dat ik toentertijd hartstochtelijk heb gepleit bij de provincie om middelen beschikbaar te stellen om dit daar mogelijk te maken. U snapt dat de gesprekken

met de regio en het Rijk over soort zaken nadrukkelijk op de agenda staan. Er spelen bij die drie facetten grote belangen van gemeenten, bevolkingsgroepen en de provincie. In die gezamenlijkheid voeren wij het gesprek en dat gaat niet via tegen schenen schoppen. Wij voeren een goed gesprek met alle partners, dus ook met het Rijk. Ik loop al een beetje vooruit op de vragen die de PVV schriftelijk heeft gesteld. Het is niet zo dat wij het een beetje toelaten en aan de zijlijn toekijken, nee, wij zijn daar zeer actief bij betrokken. Dit zijn de eerste contouren van het antwoord op de schriftelijke vragen.

In de portefeuilles die ik op dit moment vertegenwoordig zijn twee amendementen en een groot aantal moties ingediend. Die moties zijn overigens niet voorgelezen. Het lijkt mij te veel om het dictum van iedere motie voor te lezen. Ik beperk mij tot het noemen van de indieners en de kop die boven de moties staat. Als u daarmee akkoord kunt gaan, dan sparen wij tijd. Als u het uitgebreider wilt, dan kan dat ook.

De **voorzitter**: Begint u maar vast met de amendementen A6 en A7.

De heer **De Boer** (GS;VVD): Amendement A6 heeft de titel "Van biodiversiteit naar kortere reistijd" en is ingediend door de PVV. Het is een terugkerend voorstel van de PVV. De argumenten die de vorige keer zijn gebruikt, zijn ook nu wederom reden voor het college om dit amendement te onraden.

Hetzelfde geldt voor amendement A7. Dat gaat over de subsidiëring van de BMF. Ook dit voorstel is de vorige keer behandeld door collega Van den Hout. Een persoonlijk noot van mij daarbij is dat ik het wel erg waardevol vind om met de BMF te werken. Dat bespaart mij en collega Van den Hout heel erg veel tijd, want u weet dat deze organisatie zich opwerpt als de koepel van heel veel verenigingen in deze provincie die de natuur en de ecologie ter harte gaan. Met het mandaat dat de BMF heeft, is het heel prettig dat ik daarmee kan spreken. Zowel collega Van den Hout als ik krijgt graag tegengas in zo'n proces.

Motie M3 gaat over de Natuurbeschermingswet en is ingediend door het CDA, de VVD en de SP. Het college heeft geen bezwaar tegen deze motie. Wij zouden ons echter wel de vrijheid willen permitteren om ons niet te beperken tot de provincie Gelderland. Dat is als voorbeeld genoemd, maar als het onderzoek aan kwaliteit kan winnen door de scope breder te maken, zouden wij dat willen doen. Ik zie dat mevrouw Kerkhof aan dat verzoek wil voldoen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Ik vind dat prima, maar wij hebben gevraagd of het onderzoek binnen twee maanden kan worden afgerond. Dat blijft wel een randvoorwaarde voor ons.

De heer **De Boer** (GS;VVD): Dat verzoek heb ik ook niet ter discussie gesteld.

Motie M8 van de PVV over de leefbaarheid asielzoekerscentra wordt door het college ontraden. De provincie Noord-Brabant heeft hierin om twee redenen geen rol. Wij gaan niet over de verkoopprijs van woningen en niet over de relatie tussen de verschillende AZC's en de omwonenden. Dat is een directe relatie die zich in een gemeente voordoet en daarmee dienen wij ons niet te bemoeien. Pas als wij gevraagd worden om daarin een rol spelen, kunnen wij altijd kijken of wij dat inderdaad willen doen. Het is een primaire verantwoordelijkheid van de gemeente.

Motie M9 van de PVV heeft als titel "380 kV voor de wind weg".

Mevrouw **Kardol** (PVV): Het gaat over motie M8. Begrijp ik nu goed dat de gedeputeerde leefbaarheid geen taak vindt van de provincie?

De heer **De Boer** (GS;VVD): Mevrouw Kardol heeft vandaag verschillende collega's horen betogen dat leefbaarheid bij ons hoog in het vaandel staat. Leefbaarheid binnen de wijken is echter een directe verantwoordelijkheid van de gemeenten. Collega Van Haften heeft dat ook duidelijk gezegd in haar

reactie op een motie van de fractie van de PvdA. Gemeenten nemen het ons erg kwalijk als wij op hun stoel gaan zitten in dat proces. De afspraak wordt gemaakt met de AZC's en de gemeenten. In het kader van die afspraken waar wij geen weet van hebben, wordt dat proces begeleid en ingevuld binnen de gemeenten c.q. de wijken. Nogmaals, wij ontraden deze motie.

Mevrouw **Kardol** (PVV): De provincie heeft diverse woningbouwstimuleringsmaatregelen gehad. Daarbij heeft de provincie zich ook bemoeid met de verkoopprijs van woningen. Zelfs op dit moment zien wij bij de Brabantse verkoopgarantie dat woningen voor 70% of 80% van de prijs verkocht worden. Hoe kan de gedeputeerde nu zeggen dat de verkoopprijs van woningen geen taak is van de provincie? Mensen die bij AZC's wonen zijn bang dat de verkoopprijs van hun woningen naar beneden gaat.

De heer **De Boer** (GS;VVD): Mevrouw Kardol vergelijkt appels met peren. Het gaat over de verkoopprijs van woningen van particulieren waarop de provincie geen invloed heeft. Wij als provincie hebben invloed op de woningen die via de Brabantse verkoopregeling bij ons zijn gekomen. Dat is ons bezit. Het is niet dat wij ruimhartig met prijzen strooien. De prijzen zitten nog steeds aan de onderkant van de marktconformiteit. Er is in de Staten besloten om een en ander op deze manier inhoud te geven om de Brabantse verkoopgarantie af te ronden. Het zijn twee totaal verschillende zaken.

Mevrouw **Kardol** (PVV): Voorzitter.

De **voorzitter**: U hebt twee keer geïnterrupteerd. Uw beurt is voorbij.

De heer **De Boer** (GS;VVD): Ik was gekomen bij motie M9. U hebt uit mijn bijdrage al gehoord dat het college deze motie wil ontraden.

Motie M11 van de fracties van de PvdA, GL, D66 en de PvdD wordt ontraden om de doodeenvoudige reden dat collega Van den Hout na het Brabantse zwijnendebat op de Dutch Designweek ondertussen een drietal zwijgentafels heeft georganiseerd in Heeze, Asten en Gemert. Die moeten overigens nog plaatsvinden. Ik zou niet vooruit willen lopen op dat proces met deze motie. Wij moeten daar maar zien hoe het proces loopt. Wij weten dat er een tweespalt is. Enerzijds zijn de zwijnen een gevaar en anderzijds zijn zij een onderdeel van wat onze samenleving aan natuurwinst ziet.

De heer **Van Griensven** (PvdA): Begrijp ik goed dat hetgeen in de motie staat op dit moment op tafel ligt bij besprekingen die gaande zijn?

De heer **De Boer** (GS;VVD): Ik kan dat alleen veronderstellen, mijnheer Van Griensven, om de doodeenvoudige reden dat college Van den Hout deze tafels heeft georganiseerd. Hij heeft de agenda bepaald. Ik kan alleen veronderstellen dat hetgeen wij in het college met elkaar besproken hebben rondom dit thema grof gezien de lijn zal zijn. Ik treed niet in de details want het is anderzijds de beleidsopvattingen van anderen aan die tafel, bijvoorbeeld de bewoners en de jagers.

De heer **Van Griensven** (PvdA): Jagers horen ook bij de partners waarover wij spreken in de motie. Het hoeft niet per se zoals het in de motie staat maar als het maar wordt opgelost. Het is prima als er oplossingen uit het veld komen. Ik zal de collega-indieners vragen of wij de motie kunnen aanhouden totdat wij weten wat er uit het beraad komt. Als blijkt dat dit niet helemaal voldoet aan onze verwachtingen, kunnen wij die motie alsnog indienen.

De heer **Heijmans** (SP): Ik ken gedeputeerde Van den Hout een beetje. Als hij het heeft over het aanrichten van "zwijntafels" hoop ik dat gedeputeerde De Boer het wel goed begrepen heeft. Gaat het om gesprekken of meer om een Asterix/Obelix-tafereel?

De heer **De Boer** (GS;VVD): Mijnheer Heijmans, als ik maar de Bart niet hoeft te zijn.

Motie M18 van GroenLinks en de Partij voor de Dieren gaat over het leefgebied voor wilde zwijnen. Ik heb daarover al gesproken in mijn commentaar op motie M11. Het college wil deze motie eveneens ontraden.

Motie M19 van GroenLinks, de Partij voor de Dieren en D66 betreft kennis omwonenden veehouderijen. Ondanks het feit dat het een sympathieke motie is, moeten wij haar ontraden. Het loopt via het urgentieteam. Dat is niet in onze dienst maar wij betalen daaraan wel mee. Dat hebben wij met elkaar afgesproken. Ik ben daar ook heel trots op. Daarin zit ook kennis vanuit de GGD. Als wij ergens kennis ontberen – denk bijvoorbeeld aan het dossier van Mees, de mestverwerker – wordt er door alle partijen erkende en gewaardeerde expertise ingehuurd om het gesprek te kunnen leiden of te kunnen voeden met de juiste informatie. Wij zijn al lang bezig met dat proces. De motie is dus overbodig en wordt derhalve ontraden.

Motie M20 "Waterkwaliteit voorop" van GroenLinks en de Partij voor de Dieren zou ik willen ontraden omdat deze motie niets toevoegt aan wat wij op dit moment al doen en bovendien de uitvoering zou bemoeilijken. U weet dat 2027 de eindtermijn is en in de motie wordt het college opgeroepen om eerder in dat proces te gaan zitten. Daarmee zouden wij het proces verstoren. Bovendien wordt er al heel veel gedaan om de waterkwaliteit te borgen.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Voorzitter. Dan heeft de gedeputeerde de motie verkeerd begrepen. Bij de beeldvormende dag over het Provinciaal Water- en Milieuplan werd ons een staatje gepresenteerd met de bedragen die zijn gereserveerd voor de kwaliteitsdoelen. Die bedragen werden achter in de planperiode geplaatst en wij vragen die voor in de planperiode te plaatsen.

De heer **De Boer** (GS;VVD): Dan heb ik de motie goed begrepen. Ik handhaaf mijn argumenten, want op het moment dat je gaat schuiven met bedragen leidt dat tot begrotingsproblematiek sowieso bij de meerjarenramingen. Bovendien zijn er bedragen afgesproken plus de daarbij behorende activiteiten. Die lopen allemaal in een vaste sequentie in de richting van 2020/2027. Ik blijf de motie ontraden. Wij doen al heel veel aan de waterkwaliteit. Dat proces loopt en bovendien zijn er afspraken richting 2020-2027.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Ik verbaas mij over de opmerking van de gedeputeerde dat het zou gaan om afspraken over een plan dat wij hier nog moeten gaan vaststellen.

De heer **De Boer** (GS;VVD): Het zijn afspraken die wij o.a. hebben gemaakt in de kaderrichtlijn water. Het plan is inderdaad nog niet vastgesteld, maar het gaat om een totaal pakket aan maatregelen die wij hebben gemaakt met o.a. de waterschappen om ervoor te zorgen dat met de waterkwaliteit de juiste dingen gedaan worden.

Ik ben aangekomen bij motie M21: Biologische boeren beschermen EHS. Ook deze motie wil het college ontraden. Allereerst vinden wij dat boeren zelf de keuze moeten maken waar en hoe zij hun beroep uitoefenen. Biologische boeren is altijd zinnig voor het milieu. Daar is geen speld tussen te krijgen en die wil ik er ook niet tussen zetten. Ik vind echter ook dat de EHS voldoende beschermd wordt. Daarvoor is geen buffer biologische boeren nodig. Bovendien zou je de bedrijfsvoering van boeren moeten aanpassen van gangbaar naar biologisch. Dat duurt sowieso een aantal jaren. Wie draait voor de kosten op?

Bovendien hebben wij afgesproken dat verplaatsen van bedrijven alleen bij hoge uitzondering aan de orde is. Dat geldt o.a. voor de urgentie- of aandachtsgebieden of voor de hotspots.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voorzitter. De gedeputeerde heeft zelf gezegd dat hij in samenspraak met boeren, burgers en buitenlui de gebieden goed wil gaan inrichten. Wij denken dat dit er prima in past. Wij hebben een goede voorlichting gekregen van Wageningen. Daarin werd gezegd dat als je de boeren aan de randen van de EHS situeert, je straks veel minder geld kwijt bent aan het onderhouden van de EHS. Ik denk dat het een fantastische motie is die straks een heleboel geld kan besparen en daarom begrijp ik de reactie van de gedeputeerde niet.

De heer **De Boer** (GS;VVD): Dat mevrouw Brunklaus mij niet begrijpt, verrast mij niet. Wij hebben al vaker een dispuut gehad op dit onderwerp. De heer Van der Wel heeft gevraagd waarom ondanks alle inspanningen het aantal biologische boeren zo weinig groeit. Dat heeft o.a. te maken met de argumenten die ik zo-even heb genoemd. Het omzetten van gangbaar naar biologisch duurt een forse tijd. Dat leidt enerzijds tot inkomensverlies en anderzijds betekent dit als deze bedrijven op EHS-gronden zitten deze weggejaagd moeten worden of verplicht moeten worden van gangbaar naar biologisch te gaan en dat gaan wij niet doen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Daarom is het ook zo verschrikkelijk jammer dat het college onze motie van drie jaar geleden ook heeft afgewezen. Toen was er een stimuleringsmaatregel. Wij hebben toen voorgesteld om die te handhaven, juist om dit soort dingen op te gaan zetten. Ik blijf erbij dat het een gemiste kans geweest is.

De heer **Van Hattem** (PVV): Misschien maai ik het gras wel voor de voeten van de gedeputeerde weg, maar aan mevrouw Brunklaus vraag ik wat zij hiermee wil bereiken. Je zult dan toch een aparte planologische figuur in het leven moeten roepen als buffer rond de EHS. Wij hebben net de planologische schaduwwerking rond de EHS afgeschaft. Het lijkt mij dat deze motie onuitvoerbaar is omdat deze planologische figuur op dit moment niet bestaat.

Mevrouw **Spierings** (D66): Als de gedeputeerde de motie zo interpreteert dat wij rondom alle RHS overall biologische boeren willen, dan snap ik zijn bezwaren heel goed. De sturingsmogelijkheden van de provincie zijn natuurlijk beperkt, maar er is wel degelijk een kwaliteitsprobleem met de ecologische hoofdstructuur. Als de motie gelezen wordt als kijken wat wij als provincie aan mogelijkheden hebben om een positieve richting op gang te brengen, wat is dan zijn commentaar? Dat is ook de intentie waarmee wij deze motie mee hebben ingediend.

De heer **De Boer** (GS;VVD): Ik ben blij met deze nuancering van mevrouw Spierings. Ik vraag mij echter nog steeds af of wij een biologische bedrijfsvoering nodig hebben om de EHS te beschermen. Naar mijn stellige overtuiging versterkt dat het proces wel maar is het niet noodzakelijk om de EHS te kunnen beschermen. Het zou kunnen helpen. De boeren bepalen uiteindelijk hun bedrijfsvoering. Volgens mij hebben wij al beleid daarvoor en wij kunnen het wellicht stimuleren via het gemeenschappelijk landbouwbeleid. Ik ben ook nog steeds van mening dat de ondernemer de vrije keus heeft op welke manier hij zijn bedrijf voert, rekening houdend met de EHS waarop heel duidelijk restricties van toepassing zijn die ook in de Verordening ruimte 2014 zijn vastgelegd als het gebied bijvoorbeeld als groenblauwe mantel is aangewezen.

De **voorzitter**: Volgens mij zijn de argumenten wel gewisseld. Ik vraag de gedeputeerde door te gaan met de moties en tempo te houden.

De heer **De Boer** (GS;VVD): Motie M22 heeft als titel Meetnetwerk stikstof in Brabant. Ik heb in mijn betoog reeds aandacht besteed aan het meten en in het licht van die opmerking wil ik deze motie namens het college ontraden.

Motie M23 gaat over een plan voor de Brabantse bodem.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): De gedeputeerde mag best weten dat er voor het onderwerp stikstof ongeveer een kleine academische studie nodig is naar de techniek en de systemen van het tot stand komen van de PAS. Die studie hebben de PvdD en wij met liefde gedaan. In dat licht bezien is het ongelooflijk dat er bijna niets is over het daadwerkelijke meten. Er is één meetpunt in Brabant. Kan de gedeputeerde hierop ingaan?

De heer **De Boer** (GS;VVD): Nogmaals, ik heb aangegeven dat o.a. de PAS een landelijke regeling is. Met de staatssecretaris vragen wij het RIVM het meetnetwerk sterk uit te breiden, zeker in kwetsbare gebieden. Het gaat niet alleen over stikstofdioxide, maar dan komen wij in de techniek en dat wil ik even niet doen. Ik ben het wel met mevrouw Roijackers eens dat het meetnetwerk versterkt moet worden. Ik zou het echter jammer vinden als wij dat op grond van incidenten en dus niet gestructureerd zouden oppakken. Ik nodig de burgers altijd uit om zelf goed rond te kijken en de bestaande technieken te gebruiken om de gegevens in databanken te verzamelen, maar laat het Rijk en de provincies langs de wetenschappelijke lijn met het netwerk aan de gang gaan, meten om te kunnen weten en op die manier maatregelen te nemen.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Vandaag is door gedeputeerde Pauli gerefereerd aan een fijnstofmeetnetwerk van het RIVM. Hij heeft gewezen op een kaart waarop dat te zien is. Wij zijn uiteraard bekend met de fijnstofmeetpunten. Die zijn bijvoorbeeld niet aanwezig in Noordoost-Brabant. Wij willen toch echt dat binnen de PAS gemeten wordt hoe het staat met de stikstofemissies en deposities rond intensieve veehouderijen.

De heer **De Boer** (GS;VVD): Ik bestrijd het standpunt van mevrouw Roijackers absoluut niet. Het moge duidelijk zijn dat als de PAS in de implementatiefase komt, er inderdaad gemeten moet worden om de PAS handen en voeten te kunnen geven. Ik bestrijd haar opmerking niet, maar vraag om dit nu niet langs incidentenbeleid te sturen. Het RIVM, de DCMR en Amsterdam hebben het landelijk netwerk opgezet met een concentratie van meetpunten in het westen van het land. Ik ben het ermee eens dat ook in Brabant de meetpunten geprofessionaliseerd en gestandaardiseerd moeten worden opgezet.

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Voorzitter. Ik stel bij deze motie vast net als bij de vorige dat de gedeputeerde een meester is om er van alles in te lezen wat er helemaal niet in staat. Mevrouw Spierings wees daarop al bij de vorige motie. Hier staat simpelweg dat er slechts één meetpunt is en de vraag aan het college is of het wil onderzoeken of er niet een beter dekkend meetsysteem kan komen in Brabant. Het gaat zeker niet om incidentenpolitiek.

De heer **De Boer** (GS;VVD): Voorzitter. Ik ga het namens de provincie niet onderzoeken. Ik heb wel gezegd dat wij samen met het Rijk en het RIVM willen optrekken om te zien hoe er een landelijk dekkend netwerk kan worden opgezet met een grotere intensiteit in Oost-Brabant. Onderzoeken nee, bespreekbaar maken bij de staatssecretaris ja. Derhalve blijf ik de motie ontraden.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Mag ik het samenvatten? De gedeputeerde gaat richting het Rijk communiceren dat wij behoefte hebben aan zo'n netwerk.

De **voorzitter**: Het is echt niet de bedoeling dat u de debatten gaat samenvatten in een interruptie, mijnheer Van der Wel. Dat is niet uw rol noch uw taak. U pleegt een heldere interruptie en dan gaat de gedeputeerde antwoorden.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Ik wil het bespreekbaar maken. Wat gaat de gedeputeerde dan precies doen richting het Rijk? Gaat hij opperen dat er een netwerk moet komen en gaat hij met het Rijk meedenken over hoe dat eruit moet zien en krijgen wij het resultaat van een en ander te horen als PS?

De heer **De Boer** (GS;VVD): Ik denk dat wij een duidelijke toezegging hebben gedaan dat wij het met het Rijk zullen bespreken. U moet mij even de tijd geven om richting het Rijk de juiste vragen te formuleren. Hetzelfde geldt voor het RIVM dat namens het Rijk opereert.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Koppelt u dat dan terug naar Provinciale Staten en aan welke termijn denkt u dan?

De heer **De Boer** (GS;VVD): Zodra ik de staatssecretaris kan spreken. U weet dat de afspraak is dat wij informatie die wij krijgen van de bewindslieden steeds met elkaar delen. Dat doen we via een mededeling aan het begin van een commissievergadering.

De **voorzitter**: Ik wil de gedeputeerde vragen nu vlot en misschien ook wat korter en krachtiger verder te gaan met zijn beantwoording en de behandeling van moties.

De heer **De Boer** (GS;VVD): Motie M23 waarin wordt gevraagd om een bodemvisie op de Brabantse bodem, wordt ontraden.

Motie M24, risico's PAS in beeld, wordt ontraden. Ik heb daarover al voldoende in mijn beantwoording gezegd. We zitten nu in de eindfase van die PAS en het gaat heel spannend worden.

Motie M26 over bijengezondheid ontraden we omdat de motie van de Partij voor de Dieren verder gaat dan de toezegging van GS.

Motie M27 over het jachtbeleid wordt ontraden omdat in het schadebeleid op dat onderdeel al is voorzien voor 2015 als onderdeel van de reguliere beleidscyclus. Dat is volgens mij ook medegedeeld. Het gaat dan over schade, ziektes, nulstand, aanrijdingen et cetera. Er is dus geen noodzaak de evaluatie te vervroegen want met alle partijen is dat reeds afgesproken.

Motie M28 over het diervriendelijk ganzenbeleid ontraden we. Ze is overbodig omdat het gebruik van alternatieve methoden voor doding al verplicht is op basis van het huidige beleid.

Motie M29 over de koe in de wei wordt ontraden ondanks het feit dat wij het belang daarvan inzien. Wij denken dat onder andere via de BZV met name bij die ene pijler waar het gaat om certificering we al voldoende waarborgen hebben om het op die manier te doen. Aan de andere kant, als het gaat om de resultaatverplichting die op die manier wordt verwoord, heeft de provincie in ieder geval onvoldoende bevoegdheden om die verplichting op zich te nemen en is het derhalve niet uitvoerbaar.

Motie M30 over het vergroten en robuuster maken van natuurgebieden wordt ontraden want toevallig hebben we al hele grote en robuuste natuurgebieden waaraan wordt gewerkt met geld dat al beschikbaar is gesteld. Dat heet de ecologische hoofdstructuur.

Motie M31, basisvoorziening voor Nationale Parken, ontraden wij. Drie jaar geleden hebben wij de exploitatie van de parken overgenomen van het Rijk. Stelselmatig hebben wij ook gezegd dat wij dit

binnen 2-3 jaar verder zullen afbouwen. Er is een verschil tussen aan de ene kant de Nationale Parken en aan de andere kant het parkschap. De eigenaren zijn allemaal bekend. Het is een variëteit van eigenaren. Ze hebben de middelen gekregen, ook om alles in leven te houden. Ze weten dat het proces eindig is. Wij hebben plotsklaps door de beweging van het Rijk de middelen daarvoor beschikbaar gesteld.

Motie M32 over het meten van stikstof. We hebben voldoende van gedachten gewisseld over metingen van de verschillende zaken die zich in de lucht kunnen ontwikkelen en derhalve wordt deze motie ontraden.

Motie M33 over verdroging van het Brabants landschap wordt ontraden want wij hebben een uitgebreid primair netwerk voor de monitoring van de grondwaterstanden in de natuurgebieden en de waterafhankelijke natuur. Dat betekent dat we in 2015 met de verschillende partijen gaan kijken hoe het verdroging zich heeft ontwikkeld en geëvalueerd kan worden. Zoals u weet doen we dat elke drie jaar.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Dat weet ik. Er staat ook in die evaluatie dat van die verdroogde gebieden minder dan de helft iets wordt gemeten en dat daarvan nog een groot deel niet te gebruiken is omdat het niet consistent is. Daarom vraag ik mij af wat we nu eigenlijk weten. Het is maar heel beperkt. Wat kunnen we nog doen.

De heer **De Boer** (GS;VVD): Naar mijn mening weten we voldoende. Alleen vindt u het onvoldoende. Motie M37 gaat over het intrekken van de akkerdistelverordening. Ofschoon ook de VVD een pleidooi heeft gehouden voor vermindering van de regelgeving, vind ik het nu wat ontijdig en onzorgvuldig als we nu even dit besluit nemen, omdat ik de consequenties van het intrekken van die verordening niet direct kan overzien. Ik vind het in het kader van de opmerking van mevrouw Geeraedts om vermindering van de regelgeving meer nadruk te geven, gelet op zorgvuldigheid niet juist en daarom wil ik haar ontraden. Ik vind de motie wel sympathiek omdat zij bijdraagt aan de vermindering van de regelgeving.

De heer **Van Hattem** (PVV): Nog even iets over de akkerdistelverordening. Ik neem aan dat het dossier hierover van de heer Van den Hout wel aan u is overgedragen. Deze heeft in het begin van deze Statenperiode ten tijde van het intrekken van de provinciale landschapsverordening, ergens rond 2012, gezegd dat de akkerdistelverordening er ook aan zat te komen. Ik neem aan dat hij daartoe wel beleidsinitiatieven heeft genomen. Zijn er bepaalde stappen in gezet en zijn er bepaalde overleggen gevoerd? Zo niet, waarom is dat dan niet gebeurd?

De heer **De Boer** (GS;VVD): Voor zover mij bekend zijn die overleggen gevoerd met de verschillende belanghebbende partijen die u daarstraks ook in uw eerste termijn hebt genoemd. Voor mij is daaruit geen eenduidig beeld naar voren gekomen op basis waarvan ik hier ja of nee zou kunnen zeggen. Als je twijfelt haal je niet in. Daarom wordt deze motie ontraden.

De heer **Van Vught** (CDA): Net als de VVD zijn ook wij voorstander van het afschaffen van overbodige regelgeving maar wij vinden de distelverordening geen overbodige regelgeving. Die heeft nog steeds een functie en is een stok achter de deur voor boeren als buren het vertikken distels te bestrijden.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voorzitter. Ik zou aan de gedeputeerde willen vragen of hij toch wil onderzoeken of deze verordening kan worden afgeschaft. Ik kan mij voorstellen dat het snel gaat omdat nu even te beslissen. Ik noem ook de handhaafbaarheid van deze verordening. Er komt ook nooit iemand in mijn achtertuin kijken en daar staan wel degelijk distels – vraag mij niet welke – en ik woon aan de rand van een kern. Dus misschien ben ik wel ontzettend in overtreding. Ik kan mij voorstellen dat het ook zonder regels maar met afspraken kan worden opgelost, zoals we dat ook in het veehouderijdossier doen.

De heer **De Boer** (GS;VVD): Het is een overweging die ik graag mee zal nemen en die eigenlijk in mijn antwoord al zat verpakt.

De **voorzitter**: Hiermee komen we aan het einde van deze eerste termijn.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Voorzitter. Ik heb drie antwoorden niet gekregen en die heb ik echt nodig voordat ik aan de tweede instantie kan beginnen. Het gaat om mijn vraag over de Nationale parken en wel over het budget dat wel voor de Biesbosch is opgenomen maar niet voor de andere Parken. Ik wil dus weten of er sprake is van gelijke monniken gelijke kappen. Verder heb ik gevraagd of de gedeputeerde de instrumenten voor de stimulering van woningbouw wil evalueren en aan de commissie wil voorleggen. Verder, de gedeputeerde heeft wel een fors nimby-budget in de begroting opgenomen maar geen programma. Is er een programma?

De heer **De Boer** (GS;VVD): Het budget voor het nimby-programma is uitgeput. We hebben er in het begin van deze periode beleid voor gemaakt en er een escalatiemodel van drie treden in de gezet. Dat budget is nu op want alle nimby-bedrijven die daarvan gebruik hebben gemaakt met de gemeenten samen zijn bezig de nimby-problematiek van de aangemelde bedrijven op te lossen. Ik spreek niet over de nieuwe periode en de vraag of we het nimby-beleid in die periode voortzetten. Het is mij in ieder geval heel goed bevallen om in plaats van met een heel groot budget alleen maar een enkel bedrijf te kunnen verplaatsen. Het Nationaal Park heeft eenmalig €125.000 gekregen voor activiteiten. Wij doen mee met lifeproject Helvex, samen met de Belgen. Dat betekent dat we verbetering van het gebied beogen. Dat doen de partijen die daar zelf in zitten. Het Parkschap heeft structureel €60.000 per jaar. Daar wordt niet met verschillende maten gemeten. De monniken krijgen gelijke kappen. Alle parken zitten in dezelfde systematiek. Dat van de Kalmthoutse Heide heeft zelfs €125.000 extra gekregen. Alle andere zitten op dezelfde systematiek. De Biesbosch heeft in het Parkschap een andere structuur en heeft dus een structurele bijdrage gekregen van €60.000 per jaar. Het zijn twee verschillende entiteiten en daarom ook verschillende onderwerpen.

De heer **Van Hattem** (PVV): De afgelopen week is er wat berichtgeving naar buiten gekomen over extra geld voor de Kalmthoutse Heide. Zijn dat extra middelen die nu opeens nieuw beschikbaar worden gesteld of zijn het bestaande plannen rond het grote meer et cetera?

De heer **De Boer** (GS;VVD): Ik weet van geen ander bedrag dan die €125.000 in het kader van het project-Helvex.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Dat klopt. Helvex wordt aangepakt, ook met Europees geld. Dat is prima. Ook de provincie levert een forse inspanning. Maar mijn vraag is of de Biesbosch dit jaar wel anderhalve ton extra krijgt. Het staat in het subsidiesysteem in de begroting. Voor de organisatie krijgt het Grenspark De Zoom-Kalmthoutse-Heide niets meer. Dat heeft dan echt een probleem want Vlaanderen doet nog wel iets maar Nederland niets meer. Dat betekent dat die organisatie ook de projecten niet goed kan oppakken want het geld mogen ze daar niet besteden. Mijn vraag is dus of er wat dat betreft sprake is van een gelijke situatie.

De heer **De Boer** (GS;VVD): De Nationale Parken staan onder hetzelfde regime. De Kalmthoutse Heide krijgt extra in het kader van wat ik zo-even noemde. Uit dat geld mag worden geput. Wij hebben afgesproken dat wij in ieder geval drie jaar zorgen voor de lopende kosten omdat het Rijk de kraan heeft

lichtgedraaid. We hebben onze verantwoordelijkheid genomen. Wij weten al lang dat binnen 2-3 jaar daar de situatie zal eindigen.

Het Park de Biesbosch is een andere situatie omdat wij een andere verhouding hebben tot de gemeenschappelijke regeling. Die krijgen structureel dat bedrag. Met de Nationale Parken is daar een afspraak over gemaakt en staatssecretaris Dijksma heeft in ieder geval de communicatie ongedaan gemaakt en ons daar nog niet over gesproken zo is mij geworden.

Er ligt een groot pakket maatregelen voor de woningbouw. Via het ontwikkelbedrijf rapporteren wij jaarlijks de stand van zaken. Daarmee hebben wij een duidelijk overzicht gegeven, welke activiteiten de provincie op de rol heeft staan, welke feiten eruit te destilleren zijn en met welk proces wij daarin met elkaar verder kunnen gaan. Een aantal ontwikkelingen is in fase van afbouw en andere ontwikkelingen zijn nog gaande. De starterslening is op dit moment nagenoeg uitgeput, ook bij het Rijk, en wordt op dit moment niet meer gevuld.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat we de dinerpauze combineren met het voorbereiden van de tweede termijn van de kant van de Staten. Ik schors de vergadering tot kwart over zeven.

De vergadering wordt van 18.38 uur tot 19.15 uur geschorst.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voorzitter. Ik vroeg mij vanmiddag even af of we wel met de begrotingsbehandeling bezig zijn of met een commissievergadering. Het is de begrotingsbehandeling maar als ik kijk naar de amendementen en moties moet ik zeggen dat het toch echt geen begrotingsbehandeling meer is. We hebben iedereen langs zien komen, Sinterklaas en Piet, Henk en Ingrid – die komen we ook altijd tegen – en we hebben vandaag ook kennis kunnen nemen van Ot en Sien. Het was toch weer hoogst boeiend.

Wat er ook van zij, één ding hebben we wel voor elkaar gekregen, namelijk dat ook andere partijen zien dat het verstandig is dat we een kerntakendiscussie gaan voeren. Het zal waarschijnlijk niet meer in deze Staten gebeuren maar ik hoop dat de volgende Staten het oppakken.

We hebben het gehad over de verdeling van middelen en ik hoorde gedeputeerde Van Heugten zeggen dat het belang van de taak niet afhangt van de middelen. Op zich is dat zo maar ik blijf erbij dat de economie er heel bekaaid vanaf komt. De gedeputeerde verwees voor de economie ook naar de BOM en naar het investeringsprogramma, maar zo moet je dan ook meteen zeggen bij ecologie zitten het groenfonds en landschappen van allure. Wat dat betreft blijven die verhoudingen hetzelfde en komt het economisch programma er dus wel heel erg bekaaid vanaf. Dat is in ieder geval voor deze periode zo en voor het hele economische programma tot 2018. De gedeputeerde zit er zelf bij en hij zal er wel in geschikt hebben, maar wij vinden dat economie een zo belangrijke taak is dat het wel beter had gemogen. Wij hebben het gehad over de teruggang in de financiën en daar is ook op gereageerd in die zin dat we wel terug zijn naar 600 miljoen euro maar dat dat meerdere oorzaken heeft zoals doeluitkeringen die we niet meer krijgen en dergelijke. Dat is wel zo maar misschien is het ook goed eens te kijken naar de risicoreserves. Ik dacht dat het CDA er ook wat over zei. De risico's voor de woningbouw en voor de ORR (Ontwikkelingsmaatschappij Ruimte voor Ruimte) bedragen alleen al 294 miljoen en het is nog maar helemaal de vraag of we de 103 miljoen euro van de ORR terugbetaald krijgen, in ieder geval zeker niet op korte termijn. De garantieregeling voor de woningen is ook geen eenvoudige zaak want in het verslag van het ontwikkelingsbedrijf las ik dat de woningen keer op keer afgewaardeerd worden. Daarbij gaat het ook om behoorlijke bedragen. Dus ik blijf erbij dat de financiële positie van de provincie zorgelijk aan het worden is en dat het in dat kader verstandig is die kerntakendiscussie te voeren.

We zijn tevreden met het antwoord van de gedeputeerde over de A58 want we begrijpen dat volgend voorjaar dat voorkeursalternatief er gaat komen. Dat is dus een positief geluid.

We zijn ook tevreden met de toezegging van de gedeputeerde naar aanleiding van de discussie met de heer Heijmans dat wij in de commissie MF op 13 februari in ieder geval een overzicht krijgen wat er gaat gebeuren, welke de mogelijkheden zijn, na het opheffen in de avonduren en weekenden van de om het zo maar te noemen dunne lijnen.

De indieners van de moties over Overloon en over het Natuurmuseum zou ik willen vragen die moties aan te houden. Ik heb niet voor niks gesproken over het piepsysteem. Als je piept kom je in beeld hier en krijg je het. Wij zeggen altijd: geld volgt beleid. Laten we eerst eens kijken wat voor beleid we hierin kunnen voeren. Het zijn allebei heel sympathieke moties maar het is nu sinterklaastijd en het lijkt er kennelijk op dat nu wordt gevraagd die en die een douceurtje te geven zonder dat we daar een beleid voor voeren. Het lijkt mij mogelijk dat op korte termijn eerst een voorstel wordt gedaan door het college hoe om te gaan met musea waarover we in de commissie kunnen praten. Dan kunnen we kijken of we Overloon en het Natuurmuseum daarvoor in aanmerking kunnen laten komen. Dat zou volgens ons de juiste weg zijn. Ik heb ook van de gedeputeerde gehoord dat de erfgoedcomplexen worden geëvalueerd.

De heer **Heijmans** (SP): Mevrouw Geeraedts, u zou over de musea volkomen, 100%, helemaal gelijk hebben als wij structureel het Natuurmuseum zouden gaan subsidiëren. Dat zou een verandering van ons beleid zijn. Wij constateren nu dat er een paar geweldig goede projecten zijn – en dat geldt ook voor Overloon – en dan zeg nu een deel van deze Staten dat deze projecten in deze situatie een incidentele subsidie moeten krijgen. Dat is geen wijziging van beleid.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Volgens mij hebben we daar helemaal geen beleid in. Dan kan het ook geen wijziging zijn en dat ben ik helemaal met u eens. De vraag is juist of we niet een beleid moeten gaan voeren, want ook incidentele projecten kosten geld. Dan wordt er aan een Statenlid gevraagd of hij niet voor een leuk project nog wat geld heeft. Dat project wordt dan opgeklopt en vervolgens gaan wij in zo'n vergadering zeggen dat we dat geld gaan geven. Dat vind ik een verkeerde benadering, hoe sympathiek de projecten ook zijn. Dan denk ik dat, waar ze allemaal op het terrein van musea zitten, we daar ook een beleid in moeten voeren.

De heer **Heijmans** (SP): Ons beleid op dit moment is toch dat we één Brabants museum structureel ondersteunen, subsidiëren, en dat het beleid verder is dat waar zich mogelijkheden en kansen voordoen, deze Staten de mogelijkheid hebben in incidentele situaties extra subsidie te geven.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Dat ben ik wel met u eens maar het is volstrekte willekeur en daar wil ik vanaf. Het is pure willekeur omdat Overloon kennelijk toch met een aantal mensen heeft gesproken. Ook het Natuurmuseum heeft dat gedaan. Ik wijs op de piep van mijnheer Mondriaan. Van die willekeur wil ik af. Ik vind dat wij het hier niet op deze manier moeten doen. We moeten ook met het geld voor incidentele projecten zorgvuldig omgaan. Dat betekent dat er minstens een lijn moet zijn die je hanteert bij dit soort projecten.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voorzitter. Ik heb nog een vraag aan de heer Heijmans. Als ik hem goed begrijp kan als we ergens geen beleid voor hebben de provincie gewoon als flappentap worden gebruikt voor iedereen die piept.

De heer **Heijmans** (SP): Er is in dit geval absoluut geen sprake van zomaar kunnen. Wij zijn de volksvertegenwoordiging. Wij beslissen dat hier bij meerderheid. Daar zit weinig willekeur in; u bent het toch zelf bij. Als er geen meerderheid voor is gebeurt het niet. Als we het geen waardevol project willen gebeurt het niet.

Mevrouw **Spierings** (D66): Dat vinden wij dus wel willekeur. Er zijn nu toevallig een paar musea die de weg naar de Staten hebben weten te vinden en al die andere musea lezen het morgen in de krant en krabben zich dan op hun hoofd en vragen zich af waarom zij die weg niet hebben weten te vinden. Dat vinden wij wel willekeur.

De heer **Heijmans** (SP): Als er musea zijn in Brabant die de weg naar de provincie niet weten te vinden, als ze zo kortzichtig zijn, komen ze ook niet voor een subsidie in aanmerking.

Mevrouw **Spierings** (D66): Misschien zijn ze gewoon te bescheiden.

De heer **Heijmans** (SP): Dat is iets anders. U zegt: de weg niet kunnen vinden.

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): Ik zou toch een lans willen breken voor het oorlogsmuseum in Overloon. Dat is echt een totaal ander museum dan bijvoorbeeld het Natuurmuseum en wij zijn het er niet mee eens dat daar ineens geld naartoe moet. Het momentum is daar. Nu komt het echt in de pers. Ook Gelderland is ermee bezig. Het is echt een heel ander verhaal. Ik wil even herinneren aan het Speelhuis in Helmond. Toen kon het wel ineens.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Daar ben ik het helemaal mee eens en daarvan hebben we geleerd dat we het zo niet meer moeten doen. Dat is geen goede methode.

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): We gaan toch niet appels met peren vergelijken?

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): U doet in dit geval precies hetzelfde.

De **voorzitter**: Even via de voorzitter, anders wordt het lastig de orde te handhaven. Volgens mij lijken de gedachten gewisseld. Ik vraag mevrouw Geeraedts haar betoog te vervolgen.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Mevrouw Frijters, u was tegen Helmond en dat was ook incidenteel en nu bent u wel voor Overloon en dat is net zo incidenteel. Dus u bent net zo inconsequent. Dat wil ik nu maar even betogen.

Ik zou het dus prettig vinden als de moties werden aangehouden, maar dat is aan de indieners.

De gedeputeerde wandelde wel erg snel over de omgevingsdiensten heen. Die dienstverlening is dan wel opgeschort, maar moeten wij niet met elkaar de discussie aangaan wat wij met die omgevingsdiensten willen. Je kunt wel zeggen dat het een wettelijke regeling is, maar als een wettelijke regeling in de praktijk niet blijkt te werken, moeten we daar als Staten een keer een standpunt over innemen. Daar heb ik de gedeputeerde niet over gehoord terwijl ik denk dat het een belangrijk onderwerp is. Het gaat niet alleen om Midden- en West-Brabant want Noord en Oost-Brabant doen het ook slecht. Ik ben dan ook blij met dat onderzoek zal worden gedaan maar dat is alleen maar op één onderdeel namelijk de Nb-vergunningen. Daarin zal dan ongetwijfeld uitkomen dat het allemaal te lang duurt maar dan heel goed onderbouwd. Maar wat doen we daar dan mee? Het college moet dan toch ook een beetje een beeld hebben hoe we dat gaan aanpakken. Blijven we achter die wetgever aanrennen of grijpen we in. Sinds de oprichting van die omgevingsdiensten zijn er klachten over. Het kost geld en het werkt niet en we doen gewoon niets. Ik hoorde de gedeputeerde er in zijn betoog ook niets over zeggen. Ik wil graag horen hoe hij er tegenaan kijkt. Daar heeft hij straks alle gelegenheid voor.

Op de vragen over de verduurzaming van de landbouw heeft hij wel geantwoord maar de eigenlijk opgeworpen vraag heeft hij niet beantwoord. Die vraag is hoe het overleg met de retailers op dit moment gaat. Dat is een heel wezenlijk onderdeel in dat hele verduurzamingsproces. De vraag is opgeworpen maar ik dacht niet dat de gedeputeerde erover heeft geantwoord. Hij kijkt mij nu aan alsof hij wil zeggen dat hij het wel heeft gedaan maar dan moet hij het misschien nog een keer herhalen want dan was het niet zo indrukwekkend dat het mij is opgevallen.

Ik geloof dat heer Heijmans kwam met de notitie over de WOB. Het is natuurlijk wel interessant dat wij zo'n notitie krijgen en dat een aantal ambtenaren dat gaat inventariseren, maar wat is de bedoeling daarvan? Gaan wij iets inventariseren om vervolgens te constateren dat de wetgever het systeem heeft gewijzigd en als het niet zo is wat wij dan daaraan hebben? Misschien kan de heer Heijmans dit toelichten?

De heer **Heijmans** (SP): Het is moeilijk om voordat je de gegevens hebt, te zeggen wat je ermee kunt. Wij zouden in ieder geval kunnen kijken of er vaak WOB-verzoeken geweigerd worden. Hoe gaat het college om met die verzoeken? Hoe zit het met de juridische advisering? Als geadviseerd wordt om niet te voldoen aan een WOB-verzoek, blijkt dat dan achteraf terecht te zijn? Moeten wij daarmee anders omgaan? Ik denk dat het ook goed is als ik van de gedeputeerde hoor dat dreigt dat er op een dramatische manier misbruik van gemaakt wordt. Ik denk dat wij zo'n signaal ook aan de rijksoverheid kunnen doorgeven. Die is immers verantwoordelijk voor deze wetgeving.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Ik zou mij kunnen voorstellen dat je vraagt naar de aantallen en misschien wat er wel of niet gegrond is, maar dat is het dan ook. Als je gaat vragen hoe je ermee omgaat, zal dat enorm veel tijd kosten terwijl je weinig kunt met het resultaat dat je krijgt.

De heer **Heijmans** (SP): Ik kan mevrouw Geeraedts niet garanderen dat wij straks met een fantastische oplossing komen, maar ik vind het belangrijk genoeg om daarover eens goed met elkaar te discussiëren ook vanwege het feit dat het beeld kan ontstaan van een provincie die alles onder de pet probeert te houden. Je hoort regelmatig van journalisten dat zij een beroep moeten doen op de WOB en dit en dat. Ik denk dat het goed is als wij kunnen aantonen dat wij te maken hebben met een open en transparante provincie.

De **voorzitter**: De discussie lijkt mij wel gevoerd.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Ik begrijp wel dat de heer Heijmans dat wil, maar ik denk dat u die informatie niet uit dat onderzoek krijgt. Dat is een beetje het probleem.

Wij hebben elke bestuursperiode gediscussieerd over de akkerdistelverordening en niet zo maar een kwartiertje maar uren. Ik ben er hartstikke voor dat die wordt ingetrokken en mijn fractie ook. Wij hebben dit bij elke discussie hierover aangegeven. Die discussies werden gevoerd in het kader van de deregulering. Wij discussieerden uren daarover en zelfs de akkerdistelverordening werd niet ingetrokken! Je kunt je afvragen of je daar eerst geen onderzoek moet doen, maar volgens mij hebben wij dat lang genoeg gedaan. Mijn fractie zal in ieder geval stemmen voor intrekking van die akkerdistelverordening.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Het gaat mij om de retailtoestanden. Van het vlees dat hier geproduceerd wordt, gaat 20% naar de retail en 80% wordt geëxporteerd. Ik kan niet eens zien of het kwaliteitsvlees of rotzooi is. Je weet het niet. Willen wij dat verbeteren, dan moeten wij eerst weten wat kwaliteit is en bij export van vlees ons afvragen of wij niet veel meer op toegevoegde waarde moeten gaan zitten.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Ik ben dat wel met de heer Mondriaan eens, maar ik ga ervan uit dat de retailers zelf wel weten wat kwaliteit is of wat niet. Zij bepalen immers ook de prijzen mee en die zullen ongetwijfeld aan kwaliteit gekoppeld zijn. De vraag is echter of zij bereid zijn om in dat verduurzamingsproces een rol te spelen. Hoe stimuleren wij hen om dat te doen? Ik wil graag van de gedeputeerde vernemen wat wij hiertoe ondernemen. De commissie-Van Doorn is toch een beetje doodgebloed. Ik hoor echter altijd van de gedeputeerde dat dit niet zo is. Ik wil daarover graag wat uitleg want het is mij niet helemaal duidelijk.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Voorzitter. Laat ik beginnen met te zeggen dat ik niet ga mopperen, integendeel. Wij zijn zeer content met de antwoorden van het college. Er blijven echter nog enkele punten hangen waarover ik graag kort nog even met u van gedachten wil wisselen.

Om te beginnen de akkerdistelverordening. Als u nu weet dat ik acht jaar geleden mijn maidenspeech hield over de akkerdistelverordening, kunt zich wel voorstellen dat ik mijn fractie ervan heb overtuigd dat die niet moet worden afgeschaft. Destijds was dat ook een heel belangrijk onderwerp en zelf Aloysia Jetten heb ik ervan overtuigd dat die verordening er moest blijven. Als je dat voor elkaar krijgt, weet u dat ik daarvoor heel goede argumenten moet hebben gehad. Die gebruik ik ook nu. Leest u het verslag er maar even op na.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD) Dat zijn wel meer verslagen denk ik, niet slechts één.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Mijn maidenspeech staat in één verslag. Ik heb die uitgeknipt en bewaard want wij kregen toen nog papieren notulen. Het heeft in de familie tot veel consternatie geleid, ik ben nog steeds het lachertje van de avond als er verjaardagen zijn. Ik moet straks weer naar een verjaardag, kunt u nagaan.

In alle ernst, ik wil nog een paar punten ingaan. Wij zijn dankbaar voor de toezegging van de heer Pauli dat hij in het kader van Pact Brabant nog eens wil ingaan op de jongerenproblematiek, niet alleen de schooluitval maar vooral op de digitaliseringsbehoefte van jongeren zonder baan. De heer Swinkels maakte daarover een heel terecht punt.

Wij hebben het college gevraagd wat het in West-Brabant doet aan projecten voor structuurversterking. Het college is daarop niet duidelijk ingegaan. Destijds is gezegd dat het college dit misschien te zijner tijd wilde overwegen. De ontwikkeling van de werkloosheidscijfers in die regio biedt ernstige zorgen. Wij hebben er behoefte aan dat het college kijkt of het een handreiking kan doen in structuurversterkende zin. Wij zijn dankbaar voor de reacties van gedeputeerde Van Haaften en in het bijzonder die op de zorgproblematiek die ik heb aangekaart. Het is prima dat de "duim" op het brede vlak van de zorg geïntroduceerd gaat worden. Zij is ook positief ingegaan op onze opmerkingen over de behoefte aan een expertisecentrum bij de wethouders die de drie decentralisaties voor hun rekening nemen. Natuurlijk kan daarbij gebruik gemaakt worden van bronnen van elders. Wij hoeven hier in huis niet iets te verzinnen dat elders in Brabant al bestaat. Koppel dat digitaal zodat zij goed de best practices en goede en betaalbare voorbeelden kunnen raadplegen. Dat is goed voor de zorg en zet de zorg ook op een positieve manier in het nieuws.

Ik dank de gedeputeerde ook voor haar reactie op de motie over het Oorlogsmuseum Overloon. Wij brengen die motie overigens wel in stemming. Wij hopen dat GroenLinks de motie over het Natuurmuseum handhaaft die wij mee hebben ingediend. Wij vinden dit belangrijk genoeg en herkennen ons niet in de kritiek die op deze twee moties werd geuit.

Het antwoord over de Nationale Parken zit ons behoorlijk dwars. Wij vonden dat onduidelijk en vaak. De Nationale Parken zijn nota bene de hotspots van de Brabantse natuur. Als je ziet hoe die er vanaf komen, is dat organisatorisch mager. Toen de heer Bleker destijds wel de taak overdroeg zonder het geld

daarvoor mee te geven, hebben wij gezegd dat wij dat ook voor niks zouden doen, maar wij vinden het eigenlijk onverantwoord dat het zo gebeurd is. In de samenwerking met Zuid-Holland bij het nationaal park De Biesbosch is daar wel begrip voor maar niet bij het Grenspark De Zoom. Wij vinden het niet fatsoenlijk zoals daarmee wordt omgegaan en dienen daarvoor een amendement in.

De **voorzitter**: Door de leden Van Vugt en mw. Brunklaus wordt het volgende amendement voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 14 november 2014, behandelend het Statenvoorstel 63/ 14 inzake de Najaarsbrief 2014 en de Begroting 2015, besluiten dat:

- de volgende tekst aan het ontwerpbesluit van het Statenvoorstel wordt toegevoegd:

De Brabantse Nationale Parken, indien nodig:

- nog één jaar, voor de periode 2015, financieel te ondersteunen met een maximale bijdrage van in totaal €300.000;*
- zij krijgen daarbij de opdracht om binnen deze termijn voldoende financiële zelfstandigheid te realiseren."*

Dekking:

- uit de vrije begrotingsruimte 2015*

Toelichting:

- sinds het wegvallen van de subsidie van het Rijk, is door de provincie Noord-Brabant een overgangssubsidie verstrekt;*
- deze parkschappen zijn nog onvoldoende in staat gebleken een adequaat verdienmodel te realiseren dat niet conflicteert met de doelstelling;*
- bij het wegvallen van subsidie uit Nederland zal ook de Vlaamse regering haar ondersteuning aan het Grenspark De Zoom-Kalmthoutse Heide stopzetten;*
- de begroting van de provincie Noord-Brabant laat voldoende ruimte voor deze tijdelijke ondersteuning van de Nationale Parken.*

Dit amendement maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. A9.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): De gedeputeerde zegt dat er een evaluatie heeft plaatsgevonden van de streeknetwerken waaruit verbeterpunten naar voren zijn gekomen. Is er ook een relatie met de urgentieteam? Helpen die mee?

Woningbouw is in Brabant echt een belangrijk item. Wij willen graag op korte termijn een analyse hoe de woningbouw in Brabant gestimuleerd kan worden en welk instrumentarium daarvoor het meest geschikt is. Wij hebben geen toezegging in dezen gekregen en die willen we wel.

Ik ben erg blij met de vragen die de SP heeft gesteld over de WOB-verzoeken. Wij wilden dat ook doen maar hebben vergeten dit in onze bijdrage op te nemen. Wij zijn dus heel blij dat de heer Heijmans dit gedaan heeft. Wij hebben vooral het "geknutsel" gezien bij het laatste WOB-verzoek van de heer Lodewijks. Wij hebben ernstige vraagtekens bij de manier waarop juridisch met dat verzoek is omgegaan. Wij willen gewoon dat dit in de toekomst juridisch correct wordt geregeld. Daar ligt onze grootste zorg. Het is prima dat wij nadere informatie krijgen, daar kunnen wij vast mee aan de slag.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Ik wil mevrouw Kerkhof een vraag stellen over het amendement. Er wordt voorgesteld de parken nog één jaar te ondersteunen met een maximale bijdrage van €300.000 en de parken krijgen de opdracht om binnen dat jaar voldoende financiële zelfstandigheid te realiseren. Ik denk dat wij het beste af zijn als wij niet voor één jaar kijken maar de Nationale Parken een kleine basis garanderen waardoor zij maximaal alle subsidies die nodig zijn, kunnen behouden. Mevrouw Kerkhof stelt nu een eenmalige bijdrage voor van €300.000. Dat bedrag gaat volgens mij gemakkelijk op. Is dat een basis voor de lange termijn?

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Ik begrijp de vraag van de heer Van der Wel heel goed. Ik vind zijn verzoek ook heel sympathiek want zijn intentie is de Nationale Parken structureel te ondersteunen. Wij zijn daar eigenlijk ook voorstander van, maar wij hebben wel een andere afspraak gemaakt met deze Staten en met de portefeuillehouder. Ik vind het een lastige problematiek. Daarbij komt dat de staatssecretaris ik meen vorige week nog toezeggingen heeft gedaan aan de Tweede Kamer. De PvdA heeft haar gevraagd iets te doen met die Nationale Parken. Zij heeft gezegd dat zij een impuls wil geven aan de Nationale Parken. De gedeputeerde zei dat dit nog niet is kortgesloten met het college. Wij weten ook nog niet of de staatssecretaris daarvoor budget meebrengt. Dat wil ik even afwachten. Ik heb zeer veel begrip voor het verzoek van de heer Van der Wel om structurele steun. Ik vind dat wij deze hotspots van de natuur zouden moeten ondersteunen met een bescheiden budget. Ter overbrugging vragen wij dit bedrag.

Mevrouw **Prins-Afman** (VVD): Mevrouw Kerkhof heeft het in dit amendement alleen over het Grenspark De Zoom-Kalmthoutse Heide, maar wij hebben nog drie andere Nationale Parken. Wordt er met een eenmalige subsidie voor één park geen ongelijkheid geschapen ten opzichte van de twee andere Nationale Parken? U weet dat wij in het verleden heel uitdrukkelijk tegen de parken hebben gezegd dat wij nog een overbruggingsfinanciering zouden doen onder de voorwaarde dat zij eigen verdienmodellen zouden ontwikkelen. Nu komt er ineens een amendement zonder dat wij weten welke verdienmodellen de parken op tafel hebben gelegd en wat zij daaraan gedaan hebben. Hoe kunnen wij dit beoordelen?

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Ik begrijp de vraag van mevrouw Prins, maar juist omdat wij het systeem van gelijke monniken gelijke kappen erg waarderen, hebben wij alle vier Nationale Parken hierin betrokken. Zo staat het ook in het amendement: "De Brabantse Nationale Parken, indien nodig nog één jaar, voor de periode 2015, financieel te ondersteunen met een maximale bijdrage van in totaal €300.000." Dat was ook al eerder aan de orde; €300.000 voor de vier parken. Wij hebben het dus over alle vier de parken en niet alleen over het Grenspark De Zoom-Kalmthoutse Heide. Bij dat laatste ligt wel een concreet probleem. Wij vragen de gedeputeerde om daar mee in gesprek te gaan. Het kan best zijn dat de Loonse en Drunense Duinen of De Peel ook problemen hebben, maar onze informatie is dat zij heel aardig voortgang hebben gemaakt met het verdienmodel. Wij verwachten dus dat het niet nodig is. Wij hebben een maximumbedrag genoemd, dat hoeft niet op, maar het is wel een maximum.

Mevrouw **Prins-Afman** (VVD): Heeft mevrouw Kerkhof inzicht in de verdienmodellen? Om dit verzoek te kunnen beoordelen, wil ik graag zien wat het Grenspark heeft gedaan aan het realiseren van een goed verdienmodel. Wat doen de andere parken? Wat gaat er niet goed?

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Het Grenspark heeft een verdienmodel in werking gezet. Dat heeft niet tot goede resultaten geleid en daarom moet het nu naar een nieuw verdienmodel gaan zoeken. Die informatie hebben wij gekregen en die kans willen wij dit park graag geven.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voorzitter. D66 is een beetje allergisch voor het overnemen van taken die het Rijk zo maar ineens uit handen laat vallen. Gelukkig is er eindelijk weer een beweging in de Tweede Kamer mede dankzij D66 om iets aan de Nationale Parken te gaan doen. Ik zou graag van mevrouw Kerkhof willen weten of dit amendement niet een beetje te vroeg komt. Als wij nu weer geld gaan uittrekken, kan dat een reden zijn voor het Rijk om tegen Brabant te zeggen dat zij het zelf al geregeld heeft.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Ik verwacht eerlijk gezegd niet dat het Rijk dat argument zal gebruiken. Wij vinden in principe ook dat het Rijk deze verantwoordelijkheid op zich zou moeten nemen. Als je een taak decentraliseert, hoor je dat niet zonder geld te doen. Dat is bij dit kabinet kennelijk wel gebruikelijk. Het is goed dat uw fractie dit punt heeft aangekaart in de Tweede Kamer. Wij vinden dat wij ervoor moeten zorgen dat de Nationale Parken dat verdienmodel kunnen introduceren. Naar wij aannemen loopt het dan straks op rolletjes.

Mevrouw **Spierings** (D66): Ik wil mevrouw Kerkhof er graag aan herinneren dat het staatssecretaris Bleker was die op het idee is gekomen om dit beleid geheel uit handen te laten vallen. Het is Brabant al vaker overkomen dat wij bijvoorbeeld omdat wij Essent-gelden hebben zo ontzettend worden gekort op het Provinciefonds. Het Rijk is helemaal niet bang om op die manier te redeneren.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Ik heb zelf de heer Bleker genoemd. Ik was ook erg teleurgesteld dat hij zonder geld een taak decentraliseerde. Ik hoop dat deze staatssecretaris dit zal herstellen.

De heer **Kouthoofd** (VVD): Vindt mevrouw Kerkhof het niet bij voorbaat onverantwoord om voor alle vier de parken een bedrag uit te trekken, terwijl zij totaal geen idee heeft of de andere drie parken daar behoefte aan hebben? Denkt zij niet dat deze parken sowieso zullen zeggen dat zij er behoefte aan hebben?

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Nee, want ik heb ontzettend veel vertrouwen in een goed beheer van de parken en nog meer in het beheer van portefeuillehouder de heer Van den Hout.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. Ik zou mijn bijdrage in tweede termijn haast willen beginnen met de opmerking dat dit nog eens een mooie afsluiting is van de termijn van mevrouw Kerkhof. Ik ga even terug naar het begin van de beantwoording van gedeputeerde Van Heugten die citeerde uit mijn eerste termijn en vaststelde dat ik het understatement van het jaar had gemaakt met de opmerking dat de provincie best belangrijk was. Het antwoord van deze gedeputeerde was best goed en ik ben er ook best tevreden over.

Mevrouw Geeraedts komt terug op de kerntakendiscussie. Ik kreeg af en toe het idee dat zij die nu al aan het voeren was. Ik ben het met haar eens dat die op korte termijn gevoerd moet worden, maar ik schrok wel van haar opmerking dat economie zo belangrijk is en dat dit best beter had gekund. Beluister ik hier toch kritiek op dit college? Ik moet eerlijk zeggen, mevrouw Geeraedts, dat ik erg tevreden ben over de prestaties van dit college op het gebied van de economie.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Ik ook mijnheer Heijmans en dat wil ik graag zo houden. Dat bedoelde ik te zeggen omdat er de komende jaren heel weinig geld beschikbaar is en heel veel dingen daardoor niet meer gedaan kunnen worden: geen arbeidsmarktbeleid, geen ondersteuning van het MKB en noem maar op. Daarover maak ik mij wel zorgen.

De heer **Heijmans** (SP): Nu maak ik mij weer een stuk minder zorgen. Want hierover ben ik het met mevrouw Geeraedts eens. Het moet niet zo zijn dat het budget van deze provincie voor stimulering van de economie naar beneden gaat. Door de wijze waarop zij het presenteerde – 120 miljoen euro voor ecologie en 30 miljoen euro voor economie – ging ik ervan uit dat zij een verdrie- of verviervoudiging van het bedrag voor economie wilde. Ik ben het met haar eens dat wij de komende periode een flink deel van de taart en liefst hetzelfde stuk als wij in deze periode hebben gedaan, blijven reserveren voor economie.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Ik vind het een beetje jammer dat de heer Heijmans mij niet goed begrepen heeft. Misschien heb ik het niet duidelijk genoeg gezegd. Ik heb die vergelijking toch even gemaakt om te laten zien hoe de verhoudingen liggen en om aan te geven dat economie heel belangrijk is. Alles wat wij hier doen aan leuke projectjes, aan musea en noem maar op, dat geld moet wel verdiend worden. Wij hebben die discussie ooit gevoerd toen u nog niet in de coalitie zat, mijnheer Heijmans. Ik zei toen tegen u dat de briefjes echt niet uit de lucht komen vallen. Er zal hier toch echt iets moeten gebeuren. Ik wil hier alleen maar aandacht voor vragen. Als ik naar de begroting kijk, zie ik dat het op de economische posten enorm terugloopt terwijl de andere posten aanzienlijk minder teruglopen. Die verhouding ligt scheef.

De heer **Heijmans** (SP): Ik zal zeker niet ontkennen dat economie belangrijk is. Ik heb wel moeite met de suggestie dat als de provincie meer geld uitgeeft aan het stimuleren van de economie, dit automatisch leidt tot meer werkgelegenheid. De economische situatie moet er ook naar zijn. De mogelijkheden moeten er ook zijn. Wij moeten uitkijken dat wij niet denken dat een investering van €50.000 in de economie automatisch 5000 banen opleveren en als wij er 10 miljoen euro bij doen, dat nog 10.000 banen extra oplevert. Die simpele rekensommen kun je nu eenmaal niet maken. Ergens zit er natuurlijk een grens aan wat de provincie kan doen aan de economie. Laten wij eerlijk zijn, wij kunnen best het een en ander doen, maar zowel de wereldeconomie als de nationale economie is van grote invloed op het succes dat wij hier in Brabant kunnen behalen.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voorzitter. Ik ben het eens met de VVD. Dat houdt je niet voor mogelijk en mijn vader zou het helemaal niet begrijpen, maar dat de SP niet voor de economie is, dat kan ik absoluut niet begrijpen. Er zijn meer ouderen werkeloos dan jongeren. Onze gedeputeerde Pauli heeft toch bewezen dat hij met geld iets bereikt heeft! Dat geld geen smeermiddel is voor werkgelegenheid, dat gaat er bij mij niet in.

De **voorzitter**: Ik vraag de heer Heijmans zijn betoog te vervolgen. Het wordt een herhaling van het debat van vanochtend en wij hebben nog een paar uurtjes te gaan.

De heer **Heijmans** (SP): Ik ben tevreden met de opmerking van de gedeputeerde dat hij vooruit kan met de 1 miljoen euro voor de fietspaden. Ik hoef daarvoor dus geen motie in te dienen. Ik ben ook tevreden met de toezegging dat er een evaluatie komt van het openbaar vervoer. Die motie is al verscheurd. Dat geldt ook voor de motie over de WOB. Kijk, voorzitter, zo voorkom je nog eens het een en ander. Ik vind het jammer dat er wel gesproken is over Zwarte Piet maar niet over mijn wiet. Ik heb nadrukkelijk gevraagd of het college een standpunt heeft over de legalisatie van de wietteelt. Er vinden hier in Brabant grote discussies plaats. De steden hebben daar verschillende standpunten over. Ik kan mij voorstellen dat het college het moeilijk vindt, maar zegt de gedeputeerde nu dat het college daarover geen standpunt wil innemen? Ik wil hem toch uitdagen om daarop in tweede instantie te reageren.

Voordat ik een aantal moties ga indienen, verscheur ik er nog eentje, namelijk de motie die ik zou indienen ter ondersteuning van het Natuurmuseum Brabant. Het heeft mij bevreemd, mevrouw Brunklaus, dat toen ik in eerste termijn aankondigde eventueel deze motie in te dienen, u onmiddellijk naar de

interruptiemicrofoon kwam en zei dat het Brabants Natuurmuseum u gevraagd had geen motie in te dienen en vervolgens dient u in uw termijn een motie in. Het bevreemdt mij maar dat mag, want wij hebben hetzelfde doel, mevrouw Brunklaus, namelijk dat deze projecten doorgaan. Vandaar dat wij van harte uw motie mee indienen en ik die van ons kan verscheuren.

Dan kom ik bij de historische akkerdistelverordening. Het was ook voor Veerle Slegers haar maidenspeech. Wij hebben het hier echt over een historisch onderwerp.

Ik wil een motie indienen mede namens de fracties van CDA, VVD en de PvdA over de programmatische aanpak stikstof. Die motie heeft tot doel het college volgende week al op pad te sturen want dan moet er besloten worden over de terinzagelegging. De opdracht luidt: "om bij de overweging op 18 november al dan niet in te stemmen met de terinzagelegging van de concept-PAS het criterium "haalbaar en betaalbaar" expliciet mee te nemen, en "om bij het kabinet zo snel mogelijk kenbaar te maken dat Brabant niet van plan is in te stemmen met de PAS als deze leidt tot een resultaatsverplichting die de provincie niet waar kan maken."

In 2016 zal deze PAS geëvalueerd worden. Wij vinden het van groot belang dat de provincie tot 2016 kan werken met een inspanningsverplichting. Daar moeten wij als provincie altijd toe bereid zijn, maar in 2016 moet het nog een open vraag zijn of wij vanaf dat moment verdergaan met ofwel met een inspanningsverplichting ofwel met een resultaatsverplichting. Brabant heeft de allerswaarste natuuropgave van 1000 hectare. Wij kunnen dat onmogelijk waarmaken. Die evaluatie heeft natuurlijk alleen zin als wij in 2016 al niet gebonden zijn aan de inspanningsverplichting waarover volgend week gesproken gaat worden.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Bedoelt de heer Heijmans dat als de minister nee zegt en wij instemmen, er wel allerlei vergunningen verleend worden en wij niet weten of het enig effect sorteert voor de natuur?

De heer **Heijmans** (SP): Ik heb de vraag gemist.

De heer **Van der Wel** (PvdD): De heer Heijmans vraagt het college met die opdracht naar de minister te gaan. Het college gaat niet instemmen. Dat zal de minister zorgen baren, want die wil wel graag dat dit gebeurt. Hij zal dan uiteraard zeggen dat er geen resultaatsverplichting is. Dat betekent dat de factor de natuur er slechter uit kan komen. Het maakt toch niet uit of er resultaten geboekt worden als die vergunningen maar verleend worden. Dat is toch raar?

De heer **Heijmans** (SP): Volgende week wordt er besloten over een terinzagelegging. Er is geen sprake van een finaal besluit. Het finale besluit wordt in februari/maart genomen. Het aangaan van een inspanningsverplichting door deze provincie is hetzelfde als dat wij straks gebonden zouden zijn aan een resultaatsverplichting. Wij zullen in beide gevallen het maximale doen. Alleen de opdracht is zo enorm voor Brabant, dat wij nu al kunnen voorzien dat wij daaraan niet kunnen voldoen. Voor de natuur betekent het geen enkele schade en geen enkel nadeel. Ik begrijp eerlijk gezegd het punt van de heer Van der Wel niet. Denkt hij dat wij achterover gaan hangen als wij geen resultaatsverplichting hebben?

De heer **Van der Wel** (PvdD): Daar is alle reden voor. Als er geen sprake is van een verplichting kun je doen wat je wilt. Ik snap niet dat de heer Heijmans mij niet begrijpt. Hij vraagt aan de minister om iets ter inzage te leggen. De minister weet dat het feest niet doorgaat als één provincie tegenstemt. Er is de minister alles gelegen dat de provincies instemmen. Als er oorspronkelijk een resultaatsverplichting in zat en die wordt nu geschrapt, dan kan het eindresultaat toch niet beter worden, misschien eerder slechter?

De heer **Heijmans** (SP): Ik weet ook niet meer hoe ik het moet uitleggen aan de heer Van der Wel. Wij hebben als opdracht het verwerven en beheren van 1000 ha. Wij stellen vast dat we dat niet halen en wij stellen ook vast dat als we dat niet halen, we stevige Europese boetes krijgen. Als wij een resultaatverplichting hebben, ook al in deze eerste twee jaar, zullen wij die boetes moeten betalen. Dat vinden wij onacceptabel omdat wij het opgelegd krijgen van het Rijk en het Rijk ons er niet de middelen voor geeft. Ik kan het niet anders uitleggen.

De **voorzitter**: Het zou kunnen zijn dat u het gewoon niet eens bent. Dat mogen we niet uitsluiten. Ik wil u vragen nu gewoon verder te gaan.

De heer **Heijmans** (SP): Een andere motie gaat over onze natuurambities en een enorm stuk bureaucratie daarin. Ik lees even het dictum voor: dragen het college op om bij de evaluatie van BrUG een verdere afname van het aantal categorieën en typen en/of het opheffen van te strikte bepalingen over de plaats en het tempo van uitvoering te overwegen, zonder in te boeten op de algemene doelstelling van de kwaliteit van het natuurbeleid in de hele provincie tot 2027.

Ik kom tot mijn laatste motie die ik wil indienen omdat de gedeputeerde niet is ingegaan op deze twee vragen. Omdat hij vandaag een dubbel pakket had te behandelen wilde ik hem niet vragen die ook nog te beantwoorden. Ik hoop dat hij nu wat uitgebreider wil reageren op beide moties. Het is een motie waarin de provincie wordt verzocht steun te geven aan voedselcollectieven.

De **voorzitter**: Door het lid Heijmans worden de volgende moties voorgesteld:

"Provinciale Staten van Brabant, bijeen in vergadering op 14 november 2014, besprekende de Begroting 2015, constaterende dat:

- *in Brabant reeds meerdere particuliere voedselcollectieven zijn gestart van consumenten en agrarische producenten in het kader van ontwikkeling van korte ketens die een verantwoorde, toekomstbestendige voedselproductie en toegang tot eerlijk, gezond, lokaal of regionaal geproduceerd voedsel bevorderen,*

overwegende dat:

- *de belangstelling van zowel consumenten als producenten voor - en het commitment aan - dit soort collectieven in de praktijk erg groot en groeiende is waardoor deze collectieven een reële en substantiële bijdrage kunnen gaan leveren aan de transitie naar een duurzamere voedselproductie in Brabant,*

verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *om op zo kort mogelijke termijn een plan te ontwikkelen en aan Provinciale Staten voor te leggen voor ondersteuning van particuliere Brabantse voedselcollectieven door middel van deskundigheidsontwikkeling, garantstelling en verlening van goedkope kredieten waar de collectieven dat nodig achten, en om daarvoor dekking te zoeken in het positieve begrotingsresultaat over 2015 of andere gerichtere posten waar ruimte blijkt, en gaan over tot de orde van de dag."*

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 14 november 2014, overwegende:

- dat Brabant Uitnodigend Groen het aantal natuurdoeltypen inmiddels heeft teruggebracht;
- dat de meerwaardebenadering en de ondernemende EHS eveneens een flexibilisering van de natuurdoelen (waar, wat, wanneer) noodzakelijk en mogelijk maakt;
- dat vastgestelde natuurdoeltypen per gebied nog altijd een bureaucratische hindernis kunnen zijn bij het uitvoeren van het natuurbeleid,

dragen het college op:

- om bij de evaluatie van BrUG een verdere afname van het aantal categorieën en typen en/of het opheffen van te strikte bepalingen over de plaats en het tempo van uitvoering te overwegen, zonder in te boeten op de algemene doelstelling van de kwaliteit van het natuurbeleid in de hele provincie tot 2027,

en gaat over tot de orde van de dag."

Deze moties maken deel uit van de beraadslagingen en krijgen respectievelijk de nummers M41 en M42. Door de leden Heijmans, Kuijken, Verhees en Wagemakers wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 14 november 2014, overwegende dat:

- de provincies op 18 november 2014 gevraagd worden in te stemmen met het ter inzage leggen van de ontwerp PAS;
- een definitief go/no-go moment is gepland voor februari-maart 2015;
- alle bekende mogelijke obstakels voor uitvoering van de PAS nu gemeld en meegenomen moeten worden in het oordeel over de ter inzagelegging;
- de provincies altijd het standpunt hebben ingenomen dat de PAS haalbaar en betaalbaar moet zijn en voldoende ontwikkelingsruimte moet creëren voor het Brabantse bedrijfsleven;
- de PAS aan de provincies een resultaatverplichting oplegt m.b.t. de uitvoering van de benodigde maatregelen in Natura2000 gebieden;
- hiervoor in Brabant binnen zes jaar (de eerste PAS periode) zo'n duizend hectaren moeten worden verworven en ingericht;
- bij ondertekening van het natuурpact al is aangegeven dat de middelen hiervoor ontoereikend zijn en bovendien pas na de evaluatie van het natuurbeleid in 2016 ter beschikking worden gesteld,

dragen het college op:

- om bij de overweging om op 18 november al dan niet in te stemmen met de ter inzagelegging van de concept-PAS het criterium "haalbaar en betaalbaar" expliciet mee te nemen;
- om bij het kabinet z.s.m. kenbaar te maken dat Brabant niet van plan is in te stemmen met de PAS als deze leidt tot een resultaatverplichting die de provincie niet waar kan maken,

en gaan over tot de orde van de dag."

Deze motie maakt deel uit van de beraadslagingen en krijgt nummer M43.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. Ik begin deze tweede termijn met een mooi plaatje. Ik kom even terug op mijn verhaal in eerste termijn over de Bossche vlag die hier voor het Provinciehuis mooi zou kunnen wapperen in plaats van de Europese vlag, een bestuursorgaan tot ons mogelijk hoge boetes kan opleggen vanwege bepaalde verplichtingen. Daar moet je de vlag niet voor hijsen maar die van onze

provinciehoofdstad wel. Ik heb nog een prachtige ansichtkaart gevonden uit 1975. Daarop staat het bijna fonkelnieuwe provinciehuis met het Brabantse wapen en het Bossche wapen. Toen waren we nog trots op onze provinciehoofdstad en ik hoop dat we dat kunnen blijven.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Even over dat Europa. Toen u nog niet geboren was, reed ik met de auto naar Frankrijk en moest ik bij elke grensovergang een paspoort laten zien. Er stonden lange rijen en wat voor ellende nog meer. Nu kan ik er gewoon heen. Ik ben best blij dat er een beetje Europa is. Om nu te zeggen dat ik het met de Brabantse vlag dan beter doe, nee. We moeten wel een beetje reëel worden. Een weg stopt niet in Brabant. Die gaat over de grens heen.

De **voorzitter**: Mijnheer Mondriaan, uw punt is duidelijk.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ik kan met de heer Mondriaan een hele discussie beginnen over de open grenzen maar ik wijs er alleen op dat we nu ook jihadi's hebben die vrij kunnen reizen naar de islamitische staat. Er zijn ook allemaal nadelen aan die open grenzen en dat is wel iets wat een essentiële bedreiging is voor ons bestaan.

Ik kom nog even terug op de EU-discussie. Het feit dat we tot 2017 niet door de stapels Nb-wetvergunningen heen kunnen komen, hebben we ook aan Europa te danken, aan het Europese Natura2000 beleid. Dat zijn nu net de punten die onze economie opbreken in plaats van die verder te helpen. Dat is nu mijn bezwaar om die vlag hier fier in top te hangen.

Ook alle oprechte inspanningen om belastinggeld terug te halen uit Brussel, worden gewoon tenietgedaan...

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Volgens mij is de PVV ook tegen de intensieve veehouderij. Ik durf er wel een aardig bedrag op te zetten dat als wij niet die bescherming hadden van de Natura2000 in Brabant, erg mooie gebieden overigens, ons hele Brabantse land vol zou staan met stallen. Heeft u daar al eens over nagedacht?

De heer **Van Hattem** (PVV): Daar kunnen we ook andere regels voor opstellen. Daar hebben we geen natuurregels voor nodig. Daar kunnen we ook andere ruimtelijke ordeningssystematieken op loslaten als we dat willen inperken. Dat vind ik dus een heel andere discussie.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Misschien kan de PVV mij er dan één noemen? Buiten alle natuurgebieden om staat het toch redelijk vol in Brabant.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ik heb het hier al vaker geschetst. Het probleem juist met die Natura2000-gebieden is dat we onszelf in een ruimtelijke puzzel hebben geplaatst waar we bijna niet meer uitkomen. Ik heb laatst ook al het voorbeeld gegeven van de wethouder uit de gemeente Asten die zei dat in de gemeente het Natura 2000-gebied de Groote Peel ligt en dat de boerderijen die te dichtbij liggen vanwege het Natura 2000-beleid moeten worden verplaatst richting het dorp. In het dorp wordt nu geklaagd over stankoverlast. Nu moeten dus ook weer maatregelen worden genomen om de stankoverlast aan te pakken. Je blijft zo op en neer gaan. Je kunt geen goed ruimtelijk beleid meer voeren door al deze dwingende Europese regelgevingen. Dat is gewoon een groot nadeel voor ons en voor onze economie. Ondanks alle oprechte inspanningen om belastinggeld terug te halen uit Brussel wordt dit weer volledig tenietgedaan door de naheffing van 642 miljoen euro. Dat is gewoon zonde, doodzonde. Dat is eigenlijk mijn bezwaar erbij.

We hebben net al veel discussie gehad over getallen en berekeningen ten aanzien van energie. Gelet op de discussies heeft mijn fractiegenoot Harry van den Berg een toezegging gedaan – die komt dan ook eens een keer van de kant van onze fractie – om volgende week met een nota te komen met daarin de kengetallen die gebruikt kunnen worden voor het Energiefonds. Dus de kengetallen over energie, daar gaat hij een heel mooi stuk over opstellen.

Dan ligt er nog de Zwarte-Piet-motie. Vandaag schijnen er allerlei malle clownspieten en zo op de televisie te zijn opgedoken. Op dat circus zitten we echt niet te wachten. Die dingen zijn voor mij te waardevol om nu het risico te lopen dat deze motie om technische redenen, gelet op het dictum, wordt weggestemd. Daarom zal ik de motie aanhouden tot aan de eerste aanpassing van de ASV, zodra die op de agenda staat en zal ik ook de toezegging van GS hierover in de gaten blijven houden.

De **voorzitter**: Motie M6 is aangehouden en maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dan is er nog een punt dat nog niet aan de orde was. In 2012 is een motie aangenomen voor de succesvolle startersleningen. Deze regeling is per 1 november jongstleden beëindigd. Wij verzoeken u de motie de mogelijkheid te onderzoeken of de starterslening weer kan worden ingevoerd.

Ik heb nog enkele speerpunten waarmee de PVV de afgelopen bestuursperiode zeer constructief met het college van GS – dat mag ook eens worden gezegd – heeft kunnen samenwerken en dit in de toekomst graag wil voortzetten. Wat betreft de infrastructuur hebben we samen met gedeputeerde Van Heugten opgetrokken om de N69 en de ruit om Eindhoven na jaren van discussie eindelijk tot stand te brengen. Er zit schot in de zaak en we moeten daarmee blijven doorgaan tot de eerste auto erop rijdt.

Op het economisch vlak heeft het college van GS, en met name gedeputeerde Pauli, op het behoud van de werkgelegenheid stevig ingezet. Die inspanningen waarderen wij zeer. De PVV wil blijven inzetten op het behoud hiervan en op het binnenhalen van zowel zoveel mogelijk maakindustrie als de hightechsector, maar vooral ook het MKB. Onder andere de inzet van de BOM in Israël vinden we zeer waardevol en daarmee moeten we vooral blijven doorgaan om daar de R&D-sector samen te brengen met de Brabantse R&D-sector.

We hopen op een grondige evaluatie van de fondsen, waarvoor we een motie hebben ingediend en dat we voor die motie in deze Staten steun krijgen.

We kijken verder uit naar een stevige kerntakendiscussie want wat dat betreft kunnen we ons aansluiten bij het eerder ingebrachte punt van de VVD.

Ik dank u allen en wens u nog een prettige voortzetting van deze avond.

De **voorzitter**: Door het lid mevrouw Kardol wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op vrijdag 14 november 2014, behandelend het Statenvoorstel 63/14 inzake Begroting 2015 en Najaarsbrief 2014, constaterende dat:

- de provincie 1 november 2014 is gestopt met de starterslening,

overwegende dat:

- de starterslening een succesvolle woningbouwstimuleringsmaatregel is geweest,

verzoeken Gedeputeerde Staten:

- de mogelijkheid te onderzoeken of de startersleningen voor Brabantse woningzoekenden weer kunnen worden ondersteund,

en gaan over tot de orde van de dag."

Deze motie maakt deel uit van de beraadslagingen en krijgt nummer M44.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voorzitter. Ik zal mijn bijdrage kort houden en ga dus ook niets zeggen over de akkerdistelverordening maar wel over de moties die wij hebben ingediend.

Wat de motie M13, werk voor West-Brabant, betreft danken wij de gedeputeerde voor zijn toezegging nog eens met de gemeenten en de andere initiatiefnemers van de projecten te gaan praten. Die motie laten we gewoon slaan want wij vinden als PvdA dat we dit eigenlijk meteen zouden moeten regelen. Banen voor Brabant zijn ons echt heel waardevol en wij vinden het ook een mooie kans om natuur en economie met elkaar te verbinden. In die zin zouden wij graag zien dat dit project snel van de grond komt.

Motie M11 over de wilde zwijntjes houden wij aan. Wij zijn heel benieuwd wat gedeputeerde Van den Hout allemaal van plan is met de zwijntjes in Brabant. Wij leggen die zwijntjes graag bij hem in handen. Wij zullen het nauwlettend volgen en de motie blijft dus ondertussen boven de markt hangen.

De **voorzitter**: Motie M11 wordt aangehouden en maakt derhalve maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen.

De heer **Smeulders** (PvdA): Wat de gedeputeerde zei over de mestverwerking heeft ons wel nieuwsgierig gemaakt. Wij vragen hem toch een tipje van de sluier op te lichten. Met name vragen wij of hij toch iets kan zeggen over de volledige milieu effectrapportage die wij bij dit soort initiatieven graag zouden zien en over het situeren van die mestverwerkingslocaties in Brabant.

Dan kom ik bij de Verordening Ruimte. Het is hartstikke mooi dat er inmiddels hulp is en dat er cursussen zijn voor ambtenaren van gemeentes om met die verordening om te gaan, een verordening die steeds wordt aangepast wat allemaal lastig is. Dat snap ik ook wel. We krijgen altijd veel informatie in onze fractie hoe gemeentes daarmee omgaan en de gedeputeerde weet – en dat doen we al lang – dat wij die graag met hem delen als wij er weer iets over hebben.

Wij staan voor de sociale Agenda van Brabant. De grootste winst van deze dag is dat wij in deze Staten draagvlak hebben om de Agenda van Brabant nader te bezien. Dat is volgens ons keihard nodig omdat we inmiddels vijf jaar verder zijn na het vaststellen van die Agenda van Brabant en we gewoon moeten constateren dat de samenleving is veranderd, ook in Brabant. Wij zouden het geweldig vinden als we als provincie een stap kunnen zetten en onze kerntaken weer kunnen aanpassen aan wat in de samenleving nodig is. Wij voeren dus in de volgende periode graag die kerntakendiscussie.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voorzitter. D66 houdt van een constructieve discussie, van harmoniseren in plaats van polariseren en van insluiten in plaats van uitsluiten. Om die reden zullen wij tegen de amendementen en moties van de PVV stemmen.

In onze eerste termijn hebben wij over alle investeringen die de afgelopen jaren in de Brabantse economie zijn gedaan gevraagd wat dat nu daadwerkelijk heeft opgeleverd aangezien de ontwikkeling van de werkloosheid in Brabant dezelfde trend volgt als de landelijke. Wij zijn daar nog steeds benieuwd naar.

Ten aanzien van de zonatlas, motie M38, hebben wij de vraag, aangezien die toch bij verschillende Statenleden niet bekend was, of het college wellicht wat meer aan communicatie kan doen. Dat hoeft niet een heel zwaar communicatieprogramma te zijn. Het kan ook in de vorm van een enkele tweet en het hier en daar eens noemen als u ergens rondloopt. Wellicht kan de BOM daar ook iets in doen, gerelateerd aan het Energiefonds.

Dan de musea. Het is duidelijk dat wij het piepsysteem strooigoed vinden. In die zin kan ik mij ontzettend goed aansluiten bij de heer Mondriaan die dan ook het oertijdmuseum in Boxtel noemt. Dat is toch ook een museum dat zeer de moeite waard is en dat tot op heden alles heeft gedaan zonder subsidie.

Aangezien wij liever niet met een piepsysteem werken, is ons voorstel al die moties niet aan te nemen. Wij zullen in ieder geval tegenstemmen.

De heer **Heijmans** (SP): Ik vind het toch vreemd dat u zegt zo tegen het piepsysteem te zijn. Een volksvertegenwoordiger die niet naar piepen luistert, noemen we doof, doof voor geluiden uit de samenleving. Wij hebben hier in de provincie miljoenen extra besteed aan de Nb-vergunningverlening en wel omdat een aantal mensen piepte. Als een bedrijf piept dan hoop ik dat mijnheer Pauli niet zegt eens te gaan nadenken maar dan hoop ik dat gedeputeerde Pauli daarop reageert. Er is met andere woorden niets mis met reageren op piepen.

Mevrouw **Spierings** (D66): Die Nb-vergunningen zijn gewoon een taak van de provincie. Als dat niet goed loopt, moeten we dat gewoon goed doen. Dat soort piepen moeten we serieus nemen. Op het moment dat een bedrijf in Brabant piept en het volstrekt buiten alle beleidskaders en richtingen die we hebben ligt, dan is onze mening dat dit geen reden voor de gedeputeerde is er meteen gevolg aan te geven. Wij vinden dat voor deze musea er eerst gewoon een kader moet zijn. Anders strooien we zo vlak voor de verkiezingen gewoon met geld en is er na de verkiezingen opeens geen geld meer voor volgende musea.

De **voorzitter**: Ik stop dit debat want de argumenten hierover zijn al drie keer gewisseld. Het voegt weinig meer toe aan het debat over dit punt en ik moet een beetje de orde bewaken. Ik geef mevrouw Brunklaus nog gelegenheid voor een interruptie en dan stop ik dit debat.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Ik heb een vraag aan D66 over hun opvatting over het Natuurmuseum. U bent in de tijd degene geweest die een motie of amendement heeft ingediend over natuureducatie. Nu verbaast het mij ten zeerste want juist het Natuurmuseum in Tilburg is een partner in die natuureducatie. Ik begrijp niet dat u daar geen steun aan wilt verlenen.

Mevrouw **Spierings** (D66): Dat is toch een redentie die een beetje kort door de bocht gaat. Voor die natuureducatie bestaat inmiddels een programma waar het Natuurmuseum net zo goed een beroep op kan doen. Voor zover wij zijn geïnformeerd over de plannen die ze hebben, is er een heel sterke relatie met toerisme en recreatie, met allerlei activiteiten buiten het museum op het gebied van fietsroutes en dergelijke. Als dat niet past binnen het potje voor natuureducatie dan kan het misschien wel uit het vis en Brabant potje, maar laat het binnen bestaand beleid vallen en niet als een nieuw bedrag op de begroting worden gezet.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Wij zeggen ook niet dat er extra geld voor moet komen. Er kan geld worden gevonden binnen de begroting. Dat is het verhaal. Ook de gedeputeerde heeft gezegd de motie over te nemen. Wij zeggen niet dat er extra geld voor moet worden gezocht. Het moet binnen de begroting op een andere manier worden ingezet, specifiek om het programma van het Natuurmuseum te ondersteunen.

De **voorzitter**: Het is voldoende besproken. Mevrouw Spierings vervolgt haar betoog.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voor zover daarvoor extra geld nodig is, zou dat volgens ons ook kunnen vanuit het geld dat nu extra wordt vrijgemaakt voor de restauratie van monumenten. Dat zijn van die dingen die zomaar in een vergadering opgeklopt lijken te zijn en daar gaan nu ineens ook weer miljoenen naartoe.

Verder noem ik nog de Omgevingsdienst Midden en West-Brabant. Wij vragen ons af wat de reactie van de provincie in de zin van het opschorten van de overeenkomst voor effect heeft op de gemeenten die deel van deze overeenkomst uitmaken. De gemeenten hebben al langer problemen met de manier waarop de omgevingsdienst werkt. Het zijn vaak ook financiële problemen omdat het hen veel geld kost. Als de provincie zo'n stap neemt dan neem ik aan dat de gemeente daar ook iets van vinden. Wij zijn heel benieuwd ook daarover iets meer te horen.

Motie M 16, energietransitie in beeld, willen wij graag aanhouden, zoals ook was gesuggereerd.

De **voorzitter**: Motie M16 is aangehouden en maakt derhalve geen deel meer uit van de beraadslagingen.

Mevrouw **Spierings** (D66): Over motie M15 over het goederenvervoer willen wij nog opmerken dat als het inderdaad zo is dat de overlast minder toeneemt dan die in het verleden ooit geweest is, die toch wel heel vervelend is voor mensen. De gedeputeerde lijkt daarover toch wat gemakkelijk heen te stappen. Wij brengen die motie dus in stemming.

Over motie M30 over de ecologische hoofdstructuur willen wij nog even opmerken dat wij het een heel sympathiek idee vinden om de natuurgebieden verder uit te breiden, maar wij beginnen liever eerst met de opgave, de huidige natuurgebieden af te maken. Als wij dat wat sneller zouden kunnen doen zouden we dat een heel leuke motie vinden, maar om er nu toch wat meer natuur bij te doen terwijl we nog minstens 10 jaar bezig zijn met het afmaken van de huidige natuurgebieden, lijkt ons geen goed idee.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voorzitter. Ik wil eerst reageren op opmerkingen van enkele partijen en daarna ga ik verder in op onze moties.

Ik ga niet in op de moties van de PVV om dezelfde reden als D66. Ik heb wel een opmerking over wat van die kant is gezegd over de jeugdzorg. U heeft commentaar op het overleiden van de K2-instelling en vraagt waarom dat moet, maar aan de andere kant maakte zich zorgen over de jeugdzorg. Ik denk dat dat een discrepantie is want juist de overdracht van de jeugdzorg kan goed door de K2 worden ondersteund.

De heer **Wijers** (VVD): Die opmerking over de moties van de PVV werd net ook al gemaakt en mevrouw Brunklaus verwijst er nu naar. Zij zal alle moties van een democratisch gekozen partij hier gaan verwerpen alleen omdat ze van die partij afkomstig zijn. Heb ik dat goed begrepen?

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Dat heeft u niet goed begrepen. Het gaat om de teneur van de moties. Bijvoorbeeld de motie over de asielzoekerscentra vind ik geen motie die hier in de Staten past. Wij gaan dus geen enkele motie van de PVV steunen.

De heer **Wijers** (VVD): Er zijn niet alleen moties ingediend die als uitsluiting kunnen worden uitgelegd. Er zijn ook andere moties ingediend. U gaat dus nu omdat die partij ergens over denkt op een manier die niet de uwe is, die moties verwerpen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Er is een aantal moties die gaan over de...

De heer **Wijers** (VVD): U gaat ze allemaal verwerpen?

De **voorzitter**: Mijnheer Wijers, u heeft niet het woord.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Wij steunen geen enkele motie van de PVV om verschillende inhoudelijke redenen.

De heer **Wijers** (VVD): Om verschillende inhoudelijke redenen, maar u hebt...

De **voorzitter**: Mijnheer Wijers, u hebt niet meer het woord.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voorzitter. Het valt mij wel op dat de VVD het hier voor de PVV aan het opnemen is.

De heer **Wijers** (VVD): Voorzitter. Mag ik? Wij nemen het niet voor de PVV op maar voor de democratie en het democratische spel waarin democratisch gekozen partijen dienen te worden gerespecteerd.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voorzitter. Voor ons is het ook belangrijk dat de democratische discussies op een constructieve manier plaatsvinden. We moeten proberen te harmoniseren ondanks het feit dat we proberen profiel te maken. We moeten proberen in te sluiten in plaats van uit te sluiten. In alle moties aan amendementen van de PVV en al helemaal in hun bijdragen zitten al die elementen waarmee wij ons absoluut niet kunnen verenigen. Wij krijgen er gewoon pukkeltjes van.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ik voel mij nu persoonlijk aangesproken want ik heb allemaal amendementen en moties ingediend die soms politiek zijn maar vaak gewoon feitelijk. Er staan gewoon feiten in. Buiten dat zei u zo even letterlijk dat u vanwege bepaalde polarisatie van de Partij voor de Vrijheid geen enkele PVV-motie gaat ondersteunen en dat dat alleen uw reden is. Dat is fijn democratisch werken! Ik ben daar geschokt door. U weet hoe wij over D66 denken maar dan nog, als u met een voorstel komt – maar dat gebeurt niet zo vaak – en wij er wat in zien stemmen we gewoon voor. U bent volksvertegenwoordiger. U staat hier spelletjes te spelen.

De **voorzitter**: Uw punt is voldoende duidelijk gemaakt. Ik geef mevrouw Spierings de kans om te reageren en dan geef ik weer het woord aan mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voorzitter. Wij hebben met enige regelmaat gewoon voor voorstellen van de PVV gestemd, maar wij zijn met het continu stigmatiseren dat in de hele bijdrage terugkwam en het gebruik van allerlei woorden door dingen niet bij hun normale naam te noemen, helemaal klaar. Wij willen er op geen enkele manier mee geassocieerd worden.

De **voorzitter**: Het woord is nu aan mevrouw Brunklaus die ik vraag haar betoog te vervolgen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. Nog een interruptie over een ander onderwerp, namelijk over de jeugdzorg. Zij had het over de K2. Wij hebben er alleen een informatieve vraag over gesteld; wij wilden er duidelijkheid over hebben. De gedeputeerde heeft daar duidelijkheid over gegeven en dan is voor ons ook de kous af. Wij weten waaraan we toe zijn en het zou te bureaucratisch worden om die regeling vanwege de AWB verplichtingen onder te brengen bij de gemeentes. Wij kunnen dus met de uitleg van de gedeputeerde prima leven.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): U bent het er wel mee eens dat K2 zich dan nog bemoeit met introductie van de jeugdzorg bij de gemeenten?

De heer **Van Hattem** (PVV): Ik had het over de financiering ervan. Over de inhoud van de activiteiten van K2 heb ik mij niet uitgelaten.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Met de complimenten voor de BMF zijn wij blij. De gedeputeerde sprak duidelijk uit dat de BMF een heel goede rol vervult in de diverse debatten in deze provincie.

Er is een motie ingediend om de naam mobiliteitsfonds te veranderen. Wij zijn daar toch wel voorstander van want wij denken dat het goed is mobiliteit als geheel te benoemen. Het is heel belangrijk duidelijkheid over te hebben wat er wel en wat er niet bij hoort.

Motie M35 van de OSN gaat over de zichtbare fietspaden. De gedeputeerde heeft die overgenomen. Wij vragen ons af waar dan de financiering vandaan komt om dat te doen.

De commissie-Van Dooren baart ook mevrouw Geeraedts zorgen en zij vroeg wat de werkelijke resultaten zijn. Ook wij zijn er erg benieuwd naar wat het heeft opgeleverd. Misschien kunnen we in de toekomst nog eens verder praten om te kijken wat er is gebeurd en hoe dit verder moet.

Wat betreft de toezegging van gedeputeerde De Boer terug te komen op de behandeling van de mest voordat deze Statenperiode voorbij is. Bespreken we dan het hele plaatje van de mest, dus zowel de productie als de verwerking?

Ook heb ik een vraag aan GS over de certificering van de melkveehouderij. Wanneer kan dat besproken gaan worden? Dat is echt een onderwerp dat de komende tijd gaat spelen.

Onze motie M17 houden we overeind.

De motie over de wilde zwijnen willen we nu toch graag in stemming brengen. De motie van de PvdA hierover wordt aangehouden.

Ook motie M19 houden we overeind.

Motie M20 over de waterkwaliteit houden we nog even aan. We kunnen haar dan weer aan de orde is brengen als de gedeputeerde terug is.

De **voorzitter**: Motie M20 is aangehouden en maakt derhalve geen deel meer uit van de beraadslagingen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voor de motie over de biologische boeren is wel draagvlak bij een aantal partijen. Ik ben er voorstander van haar aan te houden en te bespreken in de commissie zodat we er wat dieper op kunnen ingaan. Ik kan ook zeggen dat de verongelukte gedeputeerde nu wat beter is, want hij twittert lustig mee over dit onderwerp. Ik houd motie M21 aan.

De **voorzitter**: Motie M21 is aangehouden en maakt derhalve geen deel meer uit van de beraadslagingen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Hetzelfde geldt ook voor motie M22.

De **voorzitter**: Motie M22 is aangehouden en maakt derhalve geen deel meer uit van de beraadslagingen.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voorzitter. Ik heb niet veel meer op te merken. Het lachen vergaat mij een beetje, want ik heb niets binnengehaald. Dat is toch eigenlijk diep triest. Ik zou nog een verzoek willen doen. Ik woon nu meer dan 40 jaar in Brabant en dat is inmiddels de langste tijd van mijn leven. Ik heb op drie plaatsen in Nederland gewoond. Elke streek heeft, hoe gek het ook moge klinken, zijn eigen gewoonten. Het is overal anders. In Brabant moeten wij toch wat meer de grote broek aantrekken. Wij zijn

zo belangrijk maar wij zijn veel te bescheiden. Ik vind dat wij dit echt moeten doen. Onze gedeputeerde begrijpt het wel. Hij komt met prachtige boeken en al die dingen. Wij moeten veel meer powerful zijn. Ik wil eigenlijk geen discussie over Den Haag omdat ik daar geboren ben, maar daar wordt geld uitgegeven wat men niet heeft. Wij geven het geld niet uit terwijl wij het wel hebben. Wij zetten het op de bank en dat geeft helemaal geen rente. Bedenk eens of dat verstandig is, terwijl er hier nog zoveel noden zijn. Ik zeg niet dat wij het geld in twee dagen moeten uitgeven, maar misschien kunnen wij dat in de komende 15 jaar doen. Maar dat is na mijn tijd.

Ik vraag de gedeputeerde om goed te kijken naar alle vervoersstromen: buurtbusjes, regiotaxi, mensen die zelf wat rond brengen, deelauto's etc. Niemand weet hoe je deelauto's op moet roepen, maar het is goed om een appje te ontwikkelen zodat mensen die bijvoorbeeld naar het ziekenhuis moeten op een gemakkelijke manier vervoer kunnen krijgen.

Ik heb nog een vraag aan gedeputeerde Van Haaften over het museum in Overloon. In de betreffende motie wordt zij gevraagd om zo spoedig mogelijk met een uitgewerkt voorstel te komen. Wat wordt verstaan onder "zo spoedig mogelijk"? Is dat een jaar, een week of een dag?

Iedereen is aan het piepen, ik doe het ook maar. Kijk eens naar het Oertijdmuseum. Het is echt een leuk museum. Ik vraag de gedeputeerde in de toekomst eens te kijken of daar bijvoorbeeld via een regeling wat geld naar toe kan, want daar doet men alles zonder subsidie en nu is de situatie daar echt serieus.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Wij hebben flink wat moties ingediend voor onze medebewoners in Brabant: de dieren. Ik hoop toch van harte dat verschillende partijen deze moties zullen ondersteunen.

De Nationale Parken hebben in ieder geval gehoor gevonden bij het CDA. Ik ben daar heel blij mee. Ik wil toch kijken of hier niet structureel gewerkt kan worden. Ik wil echt niet hemel en aarde bewegen en enorme bedragen vragen, maar het gaat ons om de basis. Wij willen ook dat de subsidies van de Vlaamse overheid, de gemeenten en het Rijk in stand blijven zodat die parken goed kunnen werken. De motie van het CDA is een begin maar het gaat ons vooral om de structuur, anders moeten wij hier volgend jaar weer hetzelfde debat voeren en dat lijkt ons geen goed idee.

Wij zien niks in een onderzoek naar de Nb-vergunningen. Wij vertrouwen dat de gedeputeerde er bovenop zit. Dat heeft hij verschillende keren gezegd. Wij vinden een onderzoek ook zonde van het geld.

De 380kV leiding waarvoor de PVV een motie heeft ingediend, baart ons ook zorgen. De mensen die wij gesproken hebben, vinden het inderdaad een heel slecht plan. Ik heb begrepen dat de betreffende gemeenten enigszins zijn overvallen en dat eigenlijk alleen de gemeente Oosterhout verzet wil plegen tegen die leiding en de overige gemeenten kijken hoe zij de schade zo veel mogelijk kunnen beperken. Ik zou toch meer inzet van het college willen zien, ook al heb ik begrepen dat het er alles aan doet om het anders te krijgen. Het ziet er echter toch naar uit dat het Rijk dit gaat opleggen. Dat is geen goede vorm van democratie.

De motie van de PvdA over ruimte voor de zwijnen vinden wij een goede motie maar wij zijn het ermee eens dat die wordt aangehouden.

Wij steunen de moties over het Natuurmuseum en het Oorlogsmuseum. Het gaat over een incidentele bijdrage waarmee, naar ik heb begrepen, veel kan worden bereikt. Wij gaan graag met de VVD de discussie aan hoe wij musea in de toekomst structureel kunnen ondersteunen. Wij vinden dat toch ook een bepaalde verantwoordelijkheid van de provincie samen met de gemeenten.

De gedeputeerde zegt dat het onderwerp bijengezondheid veel verdergaat. Dat klopt want anders hadden wij de motie niet hoeven in te dienen. Het gaat ons erom dat wij bij de Voorjaarsnota een dekking willen zien. Er ligt een voorstel van GS voortkomend uit de motie "Samen voor de bijen" die unaniem is aangenomen. Het zou dan toch heel vreemd zijn als wij bij de Voorjaarsnota zouden moeten constateren

dat er wel leuke plannen zijn maar dat er geen geld voor is. Wij vragen het college met een passende dekking te komen. Dat is niet te veel gevraagd.

Inhakend op de resultaatverplichting van de PAS, wij zouden onszelf ook meer resultaatverplichting moeten opleggen. De Kaderrichtlijn Water wordt vooruitgeschoven, de realisatie van de EHS wordt vooruitgeschoven en nu gaan wij het Rijk vragen om ons geen resultaatverplichting op te leggen. Dan kunnen wij net zo goed niets meer afspreken. Als het naar het oneindige wordt geschoven zonder dat bepaald wordt wanneer het klaar moet zijn, dat lijkt ons geen goed beleid. Vandaar dat wij daarmee niet instemmen.

De **voorzitter**: Op verzoek van de heer Mondriaan meld ik u dat hij motie M1 intrekt. Deze motie maakt derhalve geen onderwerp van beraadslaging meer uit.

De heer **Kap** (OSN): Voorzitter. Ik dank het college voor de reacties op mijn betoog en mijn moties. Die waren zeer constructief.

Motie M38 wil ik ook mede namens de andere partijen intrekken.

De **voorzitter**: Motie M38 is ingetrokken en maakt derhalve geen onderwerp van beraadslaging meer uit.

De heer **Kap** (OSN): Ik teken daarbij aan dat communicatie zoals ook door mevrouw Spierings aangehaald, zeker aandacht behoeft. Dat geldt ook voor de dagmail. Dat wordt steeds meer een vergaarput en daar ontbreekt een archieffunctie. Daarover moeten wij het echt eens hebben met elkaar.

Motie M34 ziet op een overzicht van subsidieregelingen. Hoewel ik het verhaal van de gedeputeerde op de eerste twee punten niet helemaal deel, denk ik dat wij elkaar op het derde punt, het digitaal ontsluiten, kunnen vinden. Dat is reden voor zowel de PvdD als voor ons om ook deze motie in te trekken.

De **voorzitter**: Motie M34 is ingetrokken en maakt derhalve geen onderwerp meer uit van beraadslaging.

De heer **Kap** (OSN): De andere moties handhaaf ik.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ik kom even op de akkerdistelverordening. Ik wil de heer Kap vragen die motie aan te houden, zodat wij die eerst in de commissie kunnen bespreken en dan kunnen belanghebbenden namelijk ook inspreken. Om nu te besluiten die in te trekken terwijl er misschien agrariërs zijn die dit een belangrijk instrument vinden en vinden dat wij die weging moeten kunnen maken, kan het nuttig zijn dit eerst in de commissie te bespreken en in een volgende Statenvergadering te beslissen of wij die wel of niet intrekken.

De heer **Kap** (OSN): Ik vind de argumenten die ik in eerste termijn heb genoemd, dusdanig zwaarwegend dat het mij in ieder geval verstandig lijkt om ermee aan de slag te gaan en die verordening in te trekken.

De **voorzitter**: Wij komen hiermee aan het einde van de tweede termijn van uw Staten. Ik schors de vergadering om het college de gelegenheid te geven zijn antwoord voor te bereiden.

De vergadering wordt van 20.45 uur tot 20.50 uur geschorst.

De **voorzitter**: Dames en heren, mag ik u verzoeken uw plaatsen in te nemen? Aan de orde is de tweede termijn van de zijde van het college.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Voorzitter. Ik heb slechts drie punten. Het eerste betreft de vraag van de heer Heijmans van de SP of het college een standpunt heeft bepaald over legalisering van de wietteelt. Dat hebben wij niet, dus dat kunnen wij u niet mededelen.

Mevrouw Spierings van de fractie van D66 merkte ten aanzien van motie M15 op dat ik daar iets te gemakkelijk overheen ben gegaan. Dan hebben wij elkaar misschien niet goed begrepen. Ik heb gezegd dat de eerste twee punten van het dictum zaken zijn die de gemeenten betreffen. De inspanning die in het derde punt van het dictum gevraagd wordt, getroosten wij ons op twee manieren. Ik wijs op de Taskforce Brabantroute en mijn aanwezigheid in de Stuurgroep derde spoor Betuweroute. Tot slot wordt gevraagd om Provinciale Staten te informeren over de stappen en resultaten. Als ik u kan toezeggen dat wij over een of twee maanden een update geven over de stand van zaken rondom het derde spoor Betuweroute, is dat misschien genoeg om de motie in te trekken. Het is namelijk niet de bedoeling dat wij daarmee gemakkelijk omgaan of het niet eens zijn met wat u geschreven heeft, maar het gaat om wat wij al doen en nog kunnen doen. Ik zeg u toe dat wij in januari een update zullen geven over de stand van zaken van alles wat te maken heeft met het derde spoor van de Betuweroute. Het is aan u om te kijken of dit de motie overbodig maakt.

Tot slot de vraag van mevrouw Brunklaus van GroenLinks over de dekking voor de motie over zichtbaarheid fietspaden. In deze motie wordt het college gevraagd te onderzoeken of er alternatieven zijn. Wij zijn daarmee al begonnen. Er is een fietspad langs de N631 waarop wij in het bosgebied proeven doen met lichtgevende verf. Dat is een optie. De kosten daarvan nemen wij mee in de reguliere onderhouds- en vervangingsbudgetten.

De heer **Van Hattem** (PVV): Wij hebben aan het begin van deze Statenperiode en zelfs daarvoor in de verkiezingsdebatten al gesproken dat er bij fietspaden in bosgebieden langs provinciale wegen en met name Valkenswaard iets gedaan zou worden aan het gebrek aan verlichting en aan de sociale onveiligheid voor de fietsers daar. Inmiddels ligt er een groot ecoduct maar verlichting is er nog steeds niet. Gaat daarmee nog iets gebeuren?

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Het beleid is om in buitengebieden niet alles te verlichten, alleen waar sprake is van gevaarlijke kruisingen, onderdoorgangen of andere obstakels wordt er verlicht. Voor het overige worden deze fietspaden buiten de bebouwde kom niet verlicht. Dat heeft ook te maken met het feit dat wij willen dat het donker is in de buitengebieden. Wij proberen de veiligheid voor de fietsers te verhogen door op een andere manier iets aan de markering van de fietspaden te doen. Dat is op dit moment het staande beleid.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dus voorlopig hoeven wij niet te rekenen op verlichting langs de fietspaden bij Valkenswaard?

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Nogmaals alleen als er knelpunten zijn of gevaarlijke situaties, maar de regel is dat alleen verlicht wordt bij kruispunten of wanneer er sprake is van bijzondere omstandigheden en anders niet.

De heer **Pauli** (GS;VVD): Mij rest nog de beantwoording van twee vragen, een van mevrouw Kerkhof en een van mevrouw Spierings. Mevrouw Kerkhof vroeg naar de projecten die straks staan in de structuurversterking van West-Brabant. Dat is een heel lastige vraag. Ik zit daar met twee problemen. Op

de eerste plaats moet de stuurgroep de plannen definitief vaststellen. Mevrouw Kerkhof weet dat daarin verschillende spelers zitten: verschillende ministeries, de provincie Zeeland, de steden. Wij moeten de ministers op 15 december ook iets aan te bieden hebben. Ik zal proberen cryptisch te omschrijven wat er allemaal in komt te staan. Het is een dynamisch plan waarbij de financiering moet komen uit Europa, uit de ministeries, uit bestaande fondsen. Ik sluit niet uit dat wij ook hiervoor de komende jaren nog een keer terug moeten komen naar de Staten. Ik zal een paar dingen noemen. Je zou kunnen denken aan het versnellen van de transitie in de groene economie die daar sterk vertegenwoordigd is in de agrarische sector en in de biobased economy en de entiteiten die wij daar hebben: the Green Chemistry Campus en Nieuw Prinsenland. Je zou kunnen denken dat wij veel zwaarder gaan inzetten op composieten; nieuwe materialen van kunststof en metaal die gebruikt worden in de maintenancesector en de aerospace. Je zou ook kunnen denken aan de verdere valorisatie van maintenance. Er zit daar veel industrie die door toepassing van nieuwe technieken nieuwe werkgelegenheid kan opleveren in aansturing van de processen. Je zou kunnen gaan denken hoe je de zeer kapitaal-verslindende en energieverlindende industrie die daar zit, kunt voorzien van een modern jasje. Dat levert heel veel werkgelegenheid op, veel duurzaamheid en energiebesparing. Je zou ook kunnen denken aan het terugwinnen van warmte. Er is heel veel warmteverlies bij die bedrijven. Daarvoor zouden veel installaties gerealiseerd moeten worden. Het MKB-ondernemerschap moet in Zeeland en West-Brabant versterkt worden. Er moeten heel goede plannen komen om heel flexibel – wij noemen dat met een moeilijk woord flex-security – mensen van werk naar werk te helpen op het moment dat het ene bedrijf mensen over heeft en het andere bedrijf mensen tekort heeft. Dat doen wij samen met het bedrijfsleven. Ten slotte zou je kunnen denken aan het versneld realiseren van breedband – er zijn grote witte gebieden maar ook bedrijven die deze ontwikkeling echt nodig hebben – en aan innovatie en technologieversterking in die sectoren. Dat zijn een beetje de contouren van de plannen. Ik noem daar geen bedragen of bedrijven bij, ik noem daar geen hogescholen en universiteiten bij, omdat ik vind dat dit geen recht doet aan het feit dat wij het eerst in de stuurgroep moeten vaststellen.

Mevrouw Spierings vraagt wat al die aandacht voor economie opgeleverd heeft. Ik zou daarover anderhalf uur kunnen praten, maar ik denk dat dit niet de bedoeling is.

De **voorzitter**: Dat kan ik bevestigen.

De heer **Pauli** (GS;VVD): Wij zullen er ongetwijfeld de komende maanden nog heel veel over spreken. Maar ook om de Staten trots op zichzelf te laten zijn, zal ik kort een paar dingen noemen. Allereerst het Pivot Park, doorontwikkeld van één farmaciebedrijf naar een open innovatie waar inmiddels 40 bedrijven zitten, waar wij fondsen hebben, waar wij samenwerken met Overijssel, Gelderland en met alle universiteiten in Nederland.

Op de tweede plaats zijn wij van elf clusters in Nederland nu leidend geworden op het gebied van biobased economy. TNO heeft gekozen om daar te gaan zitten. Wij zijn de enige die op het gebied van HBO daarin ook alle banen hebben. Wij hebben leerstoelen op het gebied van biobased economy waarbij de HAS-hogeschool en Avance samenwerken. Wij zijn leidend geworden op maintenancegebied. Daardoor hebben wij veel mensen die hun baan bij de Luchtmacht dreigden te verliezen, kunnen brengen naar nieuwe banen in het bedrijfsleven en zijn er nieuwe samenwerkingsvormen ontstaan, zelfs met de grote Boeing-industrie in Amerika. Daardoor praten wij mee bij de onderhoudsplannen voor de nieuwe F35. Die moeten straks gerealiseerd worden en daarmee is op jaarbasis straks ongeveer 1 miljoen euro gemoeid. De provincie Noord-Brabant is de enige provincie in Nederland die daarover samen met de ministeries aan tafel zit.

Ik ga u niets vertellen over de fondsen. Dat hebt u vrijdag gehoord.

Door te investeren in Solliance behoren wij op dat gebied tot de wereldtop. Dat heeft tientallen internationale bedrijven opgeleverd op Brainport Park. Met Solliance dunne-filmtechnologie waarin wij veel geïnvesteerd hebben, zijn wij nu de regio in de wereld die machines maakt om dat soort nieuwe technieken te kunnen toepassen. Bijna alle patenten die in de wereld gebruikt worden op het gebied van dunne-filmtechnologie en zonnecelenergie komen uit Brabant.

De **voorzitter**: Ik geloof dat mevrouw Spierings intussen tevreden is, maar ik kan het niet helemaal beoordelen.

De heer **Pauli** (GS;VVD): Ik kan nog zeker een uur doorgaan, voorzitter.

De **voorzitter**: Maar dat was niet de bedoeling.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voorzitter. Ik ben ontzettend trots op Brabant en word alleen maar trotser als ik naar dit verhaal luister. Maar het blijft toch een beetje knagen als wij kijken naar de ontwikkeling van de werkloosheid in Brabant. Die is niet lager dan het landelijk gemiddeld. Wij doen heel goede dingen en wij denken zeker dat die heel veel voor Brabant betekenen, maar hoe vertaalt zich dat naar de werkloosheid?

De heer **Pauli** (GS;VVD): Dat ga ik mevrouw Spierings een keertje rustig uitleggen. Ik snap dat zij nog moet leren hoe dat werkt en dat investeringen in innovatie op termijn heel veel banen opleveren. Ik ga haar ook vertellen dat een gebied waar veel zeer risicovolle nieuwe technologieën ontwikkeld worden, bijvoorbeeld hightech, uiterst conjunctuur gevoelig is. Je bent namelijk voor 80% van je omzet afhankelijk van bedrijven die zeer hoog moeten investeren en dat alleen maar doen in tijden waarin sprake is van economische duurzaamheid. Zo zijn er nog een paar dingen. Ik ga die mevrouw Spierings eens een keertje rustig uitleggen.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voorzitter. Ik ga met alle liefde een keer met de heer Pauli lunchen. Ik begrijp dat wij de effecten van zijn beleid van deze vier jaren pas in de volgende periode te zien zullen krijgen. Wij blijven het heel kritisch volgen.

De heer **Pauli** (GS;VVD): Ik raad mevrouw Spierings aan om dagelijks de kranten te volgen. Het is niet mijn beleid, het is het beleid van ons allemaal. Wij hebben samen gezorgd een prachtig economische programma dat hout snijdt en waarover niet alleen in Brussel en Den Haag intensief gesproken wordt maar ook in de rest van de regio's van Europa.

Mevrouw **Van Haften-Harkema** (GS;CDA): Voorzitter. Ik wil graag een misverstand uit de wereld helpen. Natuurlijk is er eerst beleid en dan pas geld. Dat is een waarheid als een koe! Stel je voor dat wij hier alleen maar dingen doen omdat wij het leuk vinden. Dat is geen goed criterium. Wij doen hier dingen als die bijdragen aan doelen van de provincie.

Het Natuurmuseum is een perfecte partner in de paragraaf natuur en samenleving die is ontwikkeld. Daarin staan natuureducatie maar ook de relatie met de Brabander en het eigenaarschap van onze Brabantse natuur centraal. Dat is het beleid waaraan het museum een prachtige invulling kan geven. Een van de manieren om natuur naar de Brabander te brengen, is via het Natuurmuseum. Dat geldt ook voor het museum in Overloon. Wij hebben in het kader van vrijetijdseconomie en erfgoed een notitie gemaakt over het militair erfgoed en welke kansen dat biedt in Brabant, niet alleen omdat wij de meeste herdenkingsplekken van alle provincies in Nederland maar ook omdat die uit verschillende periodes stammen en omdat wij hebben ontdekt dat militair erfgoed een enorme trekker is voor toeristen. Bovendien

geven erfgoedtoeristen meer geld uit dan de gemiddelde toerist. Dat rapport hebben wij naar de commissie CS gestuurd en ook naar de overige Statenleden. Dat beleid ligt onder een eventuele steun aan het museum in Overloon. Ik begrijp uit de motie heel goed dat het de bedoeling is dat wij altijd samenwerken met de partners die ook een financiële bijdrage leveren. Ik zeg u toe dat ik op korte termijn zal zorgen voor praktische voorstellen. De heer Mondriaan vroeg hoe lang het gaat duren. Ik zou bijna zeggen dit jaar, maar dat is overdreven want het jaar is al bijna voorbij. Ik zal proberen om in ieder geval in deze periode duidelijkheid te verschaffen.

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): Voorzitter. Wij zien dat inderdaad graag op korte termijn tegemoet. Gaat de gedeputeerde ook met het Rijk daarover praten, want in Brabant is niet één rijksgesubsidieerd museum. Misschien valt daar nog iets te halen? Ik vertrouw erop dat het helemaal goed komt en daarom trekken wij motie M7 in. Motie M4 willen wij mee indienen. Kan dat zo, voorzitter?

De **voorzitter**: Ik concludeer dat dit kan en dat mevrouw Frijters van de fractie van de PVV wordt toegevoegd aan de ondertekenaars van motie M4.

Motie M7 is introkken en maakt derhalve geen onderwerp van beraadslaging meer uit.

Mevrouw **Van Haften-Harkema** (GS;CDA): Natuurlijk ligt overleg met het Rijk voor de hand. Het punt van mevrouw Frijters over de musea beneden de grote rivieren, hebben wij altijd als argument in onze binnenzak. Anderzijds moeten wij uitgaan van de kracht die wij zelf hebben. Het overleg met Gelderland, Limburg, Zeeland en Brabant is aanstaande. Dan kunnen wij met elkaar hierover een lijn afspreken. Het is mooi om in het kader van het museumbeleid te werken vanuit die integrale benadering. Het gaat er niet alleen om dat je een museum steunt, het gaat er vooral om dat je de musea kunt inzetten om verschillende provinciale doelen te kunnen bereiken.

Tegen de fractie van D66 wilde ik misschien ter geruststelling zeggen dat het onderwerp monumenten helemaal niet zomaar oppopt. Wij hebben al meer dan een jaar geleden met elkaar afgesproken dat wij proberen de achterstand bij de restauratie van monumenten in te lopen. Wij hebben meer achterstand dan de rest van Nederland. Het past binnen de lijn van ons erfgoedbeleid en uw Staten vonden het passend om dit in het kader van het bevorderen van de werkgelegenheid ook te honoreren. Wij hebben destijds afgesproken dat wij het niet in een keer doen maar in stappen. U hoeft daar dus niet verrast over te zijn.

De **voorzitter**: Ik geef nu het woord aan gedeputeerde De Boer die, zoals u weet, ook de beantwoording van de vragen over de portefeuille van gedeputeerde Johan van den Hout zal meenemen.

De heer **De Boer** (GS;VVD): Voorzitter. Ik wil mijn bijdrage beginnen met de opmerkingen die zijn gemaakt over de omgevingsdiensten. De toekomst van de omgevingsdiensten is best een discussie waardig. U moet zich ook voorstellen dat de provincie daarvoor pas sinds kort samen met de drie omgevingsdiensten de verantwoording heeft genomen. U weet waarschijnlijk ook dat binnenkort het wetsvoorstel VTH (Vergunningverlening, toezicht en handhaving) in het kader van de Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) wordt aangenomen op dit onderwerp, althans dat is de verwachting. Daarin is wettelijk geregeld dat een gemeenschappelijke regeling de gewenste vorm is voor die samenwerking. Dat betekent dat de aansturing door de provincie van een dienst dan niet tot de mogelijkheden behoort, omdat de toekomstige wet juist aangeeft dat het moet gaan om verbonden partijen van provincie en gemeenten, los van het feit dat er een groot aantal investeringen gedaan is in huisvesting en al dat soort zaken meer. Bovendien is er personeel verschoven. Wij weten dat de omgevingsdiensten op een aantal punten nog niet functioneren zoals zij behoren te functioneren. Collega Van den Hout is daar zeer druk mee bezig. U weet ook dat de omgevingsdiensten onder een vergrootglas liggen. De

Omgevingsdienst West-Brabant werd al genoemd. Ik zal daarover zo meteen nog een opmerking maken naar aanleiding van de vraag van mevrouw Spierings van de fractie van D66. U weet dat bij de Omgevingsdienst Noordoost de directie onder het vergrootglas ligt en dat er een betere sturing moet komen dan op dit moment het geval is. Het college is langs alle lijnen bezig met de besturen om ervoor te zorgen dat de omgevingsdiensten gaan draaien zoals wij dat graag willen en zij straks ook passen in de nieuwe wetgeving.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Ik ben nog een vraag aan de gedeputeerde. Volgens mij hebben wij bij de Voorjaarsnota een motie aangenomen, waarin het college werd gevraagd om binnen acht weken na de datum van de Voorjaarsnota er bij de gemeenten op aan te dringen dat die mandaten in orde zouden komen. Wat is het resultaat daarvan?

De heer **De Boer** (GS;VVD): Dat antwoord moet ik u schuldig blijven, mevrouw Geeraedts. Ik denk dat deze vraag schriftelijk of in de eerst volgende commissie beantwoord zal worden. Er is gevraagd om aanstaande vrijdag hierover in de commissie ER te spreken. Wij zullen zien hoe het loopt, maar ik denk dat het handig is als collega Van den Hout of ik dat antwoord dan kunnen geven.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Begrijp ik nu dat als de wet op dit punt wordt aangepast, wij zelf eigenlijk geen beleid kunnen voeren ten aanzien van de inrichting van de omgevingsdiensten? Volgens mij is de wet nog niet aangepast.

De heer **De Boer** (GS;VVD): Ik heb in mijn bijdrage gezegd dat het Rijk het voornemen heeft het wetsvoorstel VTH aan te nemen binnen de Wabo. Als die wet wordt aangenomen, moet er een gemeenschappelijke regeling komen van provincie en gemeenten om de omgevingsdiensten op die manier aan te sturen. Ik denk dat ik daarmee duidelijk heb gemaakt dat de bedoeling van het Rijk is dat de provincie dit aanstuurt. Nogmaals, daarop is nooit ingestoken en de wet biedt die mogelijkheid niet. De gemeenschappelijke regeling moet de omgevingsdiensten gaan bemensen en besturen.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Dat doen wij nu toch ook al?

De heer **De Boer** (GS;VVD): Maar dan wordt het wettig verankerd. Dat is de bedoeling van de wet VTH onder de Wabo.

Ik ben mevrouw Spierings nog een antwoord schuldig. De Omgevingsdienst West-Brabant heeft een persbericht naar buiten gebracht. Ik heb geen informatie dat de gemeenten anders hebben gereageerd en zij dit voor kennisgeving hebben aangenomen. Ik weet ondertussen dat er aanstaande dinsdagavond al een gesprek plaatsvindt met de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant. Er wordt dus al tempo gemaakt en ik denk niet dat wij de gemeenten daarmee schofferen. Nogmaals, de provincie als opdrachtgever heeft de opdracht even "on hold" gezet. Dat heeft verder niets te maken met de gemeenten en met de continuïteit binnen de gemeenten waar het gaat over hun opdrachtgeverschap of de reguliere diensten waarvoor zij de verantwoordelijkheid aan de omgevingsdienst hebben gegeven.

De heer **Wagemakers** (PvdA): Voorzitter. Deze gedeputeerde is niet de portefeuillehouder van de omgevingsdiensten. Wij kunnen nu ook niet doorvragen omdat dit niet netjes is. Wij zijn erg verheugd dat aanstaande vrijdag gedeputeerde Van den Hout er weer bij is. In de voorbereidingen zijn echter nogal wat kritische geluiden geuit en in de commissie en hier in de Statenzaal. Wij hebben sterk het gevoel dat er niet veel veranderingen zijn gekomen. Met andere woorden, de Staten hebben grote zorgen hierover.

De heer **De Boer** (GS;VVD): De heer Wagemakers heeft daarin gelijk. Overigens hebben de signalen die de Staten hebben afgegeven, natuurlijk ook gedeputeerde Van den Hout bereikt. Hij zal die signalen inbrengen in de vergadering en proberen een en ander te sturen. Nogmaals, het zijn de regelingen. Ik heb aangegeven dat wij niet op onze handen gaan zitten. In het dagelijks bestuur zijn daarover afspraken gemaakt. Ik heb daarvan voorbeelden gegeven.

De akkerdistelverordening is in de historie van een aantal Statenfracties nog eens even aangegeven. De motie is ingediend door de heer Kap c.s. Ik begrijp dat de heer Kap zegt dat wij een keer schoon schip moeten maken. Hoe wordt er gehandhaafd? Is het geen lege huls? Wij willen de regeldruk gaan verminderen en moeten daarom nu doorbijten. Ik heb gezegd dat wij de stap moeten nemen om dit op tafel te leggen, met de argumenten die er al waren. De heer Van Hatten opperde de mogelijkheid om de mensen die er belang erbij hebben bij te betrekken. Het ligt immers al tien jaar bij ons op tafel. Hij wil even een pasje op de plaats te maken voordat wij na tien jaar de kogel definitief door de kerk jagen.

De heer **Kap** (OSN): Voorzitter. Ik denk dat alle argumenten inmiddels wel gewisseld zijn. In die tien jaar zijn alle argumenten aan bod gekomen. Wat wil de gedeputeerde daaraan nog toevoegen?

De heer **De Boer** (GS;VVD): Ik heb verder niets toe te voegen aan wat ik al gezegd heb. Ik denk dat je in onze democratie partijen de gelegenheid moet geven te reageren op het finale standpunt dat hier wordt ingenomen. Dat betekent schadeplichtigheid aan de ene kant en lege hulzen in beleidsvorming aan de andere kant. Ik denk dat wij die twee dingen anno 2014/2015 nog een kritisch samen onder de loep moet leggen en dan een volwassen besluit moeten nemen wat de provincie Noord-Brabant met deze verordening doet. Laten wij de verordening voortbestaan en geven er inhoud aan, of zetten wij die bij de vuilnisbak en doen wij er verder niets meer mee?

De **voorzitter**: De argumenten lijken mij in belangrijke mate gewisseld.

De heer **Kap** (OSN): Ik begrijp het wel, maar in een situatie waarin helemaal geen gebruik wordt gemaakt van deze verordening en die ook helemaal niet wordt gehandhaafd, denk ik dat dit de argumenten aanzienlijk ontkracht.

De **voorzitter**: Juist die argumenten zijn al een paar keer gewisseld. Ik merk dat sommigen vrezen dat dit een pyjamaparty wordt. Om dit te voorkomen, roep ik de gedeputeerde op zijn betoog te hernemen en met name de nog voorliggende amendementen en moties van een commentaar te voorzien.

De heer **De Boer** (GS;VVD): Ik heb ook redelijk wat aanvullende vragen gekregen, voorzitter

De **voorzitter**: U krijgt de kans om die te beantwoorden, maar graag kort en krachtig.

De heer **De Boer** (GS;VVD): Ik zal proberen mij in te houden en de komma's in mijn zinnen weglaten! Mevrouw Kerkhof vroeg naar de streeknetwerken in relatie tot de urgentieteam. Er is geen functionele relatie en er zit ook geen opdracht in. Ik weet dat een aantal streeknetwerken met name in noordoost een heel directe relatie hebben met die urgentieteam, informatie met elkaar delen en bekijken of via de streeknetwerken op een positieve manier een bepaalde bewustwording gerealiseerd kan worden langs wat als energie in de samenleving betiteld mag worden.

Er is ook gesproken over een analyse om de woningbouw te stimuleren en welke instrumenten daarvoor in te zetten. Ik wil die analyse best met u bespreken, maar volgens mij is het een herhaling van wat wij 1,5 jaar geleden hebben gedaan. Hoe kun je de woningbouw en de markt stimuleren? Onze instrumenten zijn

redelijk beperkt. Een van die instrumenten is door de PVV genoemd. Ik kom daarop nog terug bij de behandeling van de moties.

Mevrouw Brunklaus van GroenLinks vraagt hoe je de certificering van de veehouderij bespreken kunt en wanneer wij dat doen. Het lijkt mij het handigst om dat te doen bij de BZV 1.1 als die in de commissie aan de orde komt. Mevrouw Brunklaus weet dat wij de BZV 1.1 maken met de partijen van het Brabant Beraad en ik daar niet alleen sturend in ben.

Mevrouw Geeraedts vond mijn antwoord over de retail niet indrukwekkend. Ik zal proberen nu wel indruk te maken. U weet dat wij nu al constateren dat de consument de retail beweegt om andere maatregelen te nemen. U kunt daarover van alles vernemen in de krant. Dat is de bewustwording vanuit de samenleving en de retail pakt die naadloos op, want die weet als geen ander wat dat betekent voor de schappen. Ik heb ondertussen steun gekregen van staatssecretaris Dijkema. Zij heeft in het kader van het Verbond van Den Bosch aangegeven dat zij daarvan werk wil maken. Hoe zij dat doet, is haar verantwoordelijkheid. Ik heb in ieder geval aangegeven dat de provincie welwillend is om te ondersteunen waar mogelijk, onze kennis in te brengen en onze contacten de staatssecretaris aan te reiken. Ik heb ook gevraagd om dat wederkerig te laten zijn. Dat zijn de activiteiten rondom de retail. Zoals u weet, heeft het college ondertussen al een gesprek gehad met de verschillende ondernemers. Zij hebben zich bereid getoond om met ons een vervolggesprek te hebben en in dit geval met mij. Op dit moment vindt daarover overleg plaats en hopelijk zit ik nog voor de kerst met de partijen aan tafel. Het maakt onderdeel uit van wat wij het Verbond van Den Bosch noemen. Ik heb in de commissie gezegd dat het verbond op een aantal punten nog wat prikkels kan gebruiken. De provincie wil niet op haar handen blijven zitten, zij wil actief opereren en proberen om met partijen aan de tafel te gaan zitten en even terug maar vooral vooruit te kijken.

Amendement A9 heeft betrekking op de Nationale Parken. Ik zou de indieners willen vragen of zij dit amendement willen aanhouden. Wij weten ondertussen dat staatssecretaris Dijkema de communicatiemiddelen in stand houdt en dat zij een gesprek wil met de Nationale Parken. Ook collega Van den Hout is bereid om een gesprek met de staatssecretaris aan te gaan. Het lijkt mij het meest relevant eerst de resultaten van die gesprekken af te wachten en te zien wat het Rijk gaat doen, voordat wij het proces inzetten dat in het amendement wordt voorgesteld. Het college ontraadt dit amendement maar adviseert de indieners om het aan te houden zodat college Van den Hout de gelegenheid krijgt om dat gesprek met de staatssecretaris aan te gaan.

Motie M41 betreft de collectieven. Het college ontraadt deze motie. Wij vinden het geen provinciale taak en bovendien zie ik op Google dat er heel veel spontane ontwikkelingen plaatsvinden; ik zie bedrijven en activiteiten rondom die voedselcollectieven. Ik hoor op geen enkele manier dat zij steun van overheden nodig hebben. Wij kunnen natuurlijk altijd roepen dat dit mogelijk is, maar volgens mij ligt hier een directe relatie van de provinciale overheid met collectieve of individuele activiteiten niet direct voor de hand.

Mevrouw **Slegers** (SP): Ik denk dat het best mogelijk is dat die collectieven steun nodig hebben. Ik heb toevallig vandaag uitgevonden dat daarover ook in Brussel ideeën bestaan, sterker nog, dat de Europese Unie een subsidieregeling heeft opengesteld voor het bevorderen van verkorting van ketens en voor innovatie in de landbouw. De provincie zou hierop aanspraak kunnen maken. Ik wil eigenlijk ook namens het CDA aan de gedeputeerde vragen of het misschien een beter idee is om hier nog wat verder over te praten in de commissie-TSP. Dan zouden wij nu deze motie kunnen terugtrekken. Ik wil eerst een reactie van de gedeputeerde.

De heer **De Boer** (GS;VVD): Mevrouw Slegers, de Staten gaan over de agenda. Als zij dit onderwerp agenderen, zal ik dat in ieder geval omarmen. Wij hebben immers al vaker gesproken over de keten van

grond tot mond. Elke ketenverkorting die je kunt realiseren, komt uiteindelijk ten voordele van de consument en van de producent en dat zal de retail, mevrouw Geeraedts, weer achter de oren doen krabben.

De heer **Van Hattem** (PVV): Even een interruptie op mevrouw Slegers. Ik heb eerder vandaag naar aanleiding van deze collectieven een vergelijking gemaakt tussen twee unies. Ik zie dit nu een beetje bevestigd door de opmerking van mevrouw Slegers van zojuist dat hiervoor subsidie kan worden aangevraagd in Brussel. Ziet de SP veel heil uit de EU komen of zie ik dat verkeerd?

Mevrouw **Slegers** (SP): Waar het geld zit, moet je het halen. De heer Van Hattem sprak daarstraks over kolchozen. Misschien moet hij het er een keer met de heer Wilders over hebben, want inde kibboets had men hetzelfde systeem. Die werden ook ondersteund door de overheid.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dat klopt, maar er was wel een ongelooflijke inspanning van de mensen zelf. Dat was om de staat Israël overeind te houden die in existentieel gevaar verkeerde door de Arabische landen er om heen. Maar dat is een wat andere discussie.

De **voorzitter**: Ik ga dit stoppen want wij hebben nog genoeg andere dingen te doen. Ik stel vast dat motie M41 is ingetrokken en derhalve geen onderwerp van beraadslaging meer is.

Mevrouw **Kerhof-Mos** (CDA): Voorzitter. Ik wil even reageren op het verzoek van de gedeputeerde om het amendement over de Nationale Parken aan te houden. Ik vraag mij af of je een amendement kunt aanhouden, want de begroting is nu aan de orde. Als dat zou kunnen, vraag ik de gedeputeerde of hij op korte termijn met de staatssecretaris aan tafel wil gaan zitten, want op 1 januari is er gewoon geen budget meer voor de Nationale Parken en gaat het daar helemaal fout. Zij moeten weten waar zij aan toe zijn. Met andere woorden: als dit niet lukt, houden wij dit amendement niet aan en brengen het in stemming.

De **voorzitter**: Even van de orde: een amendement kan technisch niet worden aangehouden. Dan moet er een begrotingswijziging voorbereid worden. Wat in het amendement wordt voorgesteld, kan later in een begrotingswijziging worden geregeld. De keuze is aan u. Dit is even de techniek.

De heer **De Boer** (GS;VVD): Wij zullen dat op korte termijn proberen te doen, maar nogmaals de agenda van de bewindslieden is over het algemeen redelijk vol, maar er is sprake van urgentie en wij zullen het dus proberen. Nogmaals, ik wijs erop dat het Rijk het probleem veroorzaakt heeft. Wij zijn in dat gat gesprongen en wij hebben de organisaties drie jaar de tijd gegeven. De argumenten zijn gewisseld, maar ik wilde het nog graag op deze manier stipuleren.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Ik dank de gedeputeerde en hoop dat hij ons tijdig wil informeren over het gesprek met de staatssecretaris, want anders breng ik dit voorstel met een begrotingswijziging op 12 december terug.

De **voorzitter**: Mag ik hieruit concluderen dat het amendement dan nu is ingetrokken? Dat is technisch de beste weg.

Ik zie mevrouw Kerkhof bevestigend knikken.

Amendement A9 is ingetrokken en maakt derhalve geen onderwerp van beraadslaging meer uit.

De heer **De Boer** (GS;VVD): Motie M42 van de SP gaat over de natuurambities. Ik meld u dat GS al een besluit hebben genomen over de ambitiekaart. Dat komt naar PS toe. Vervolgens wijs ik erop dat het

Groen Ontwikkelbedrijf al bezig is om deze ambities inhoud en vorm te geven. In dat licht heeft het college geen bezwaar tegen deze motie.

Motie M43 gaat over de PAS. U weet dat het gesprek over dit onderwerp binnenkort met de twee bewindslieden plaatsvindt. Op zich heeft het college geen bezwaar tegen deze motie. Het is echt niet de bedoeling om de PAS af te schieten. Dat zou ons weleens hele zure appels kunnen opleveren. Het gaat nu om een terinzagelegging. Begin 2015 zal het besluit daarover vallen. Wij zullen bij het kabinet nadrukkelijk aangeven dat wij hierover een duidelijke menig hebben. De motie geeft collega Van den Hout of mij als zijn vervanger de gelegenheid om het op die manier bij de bewindslieden over het voetlicht te brengen. Derhalve heeft het college geen bezwaar tegen deze motie.

Motie M44 is ingediend door de PVV en gaat over de starterslening. Wij willen deze motie ontraden onder verwijzing naar de feiten zoals die door het kadaster zijn aangeleverd. Daarover is een artikel verschenen met de kop "De starter helpt de woningmarkt niet vooruit, want jonge kopers mikken steeds meer op nieuwbouw of nemen een huis over van een niet doorstromer." Daarmee wordt de keten stilgezet. Het Rijk heeft de startersleningen stopgezet. Wij hebben dat gat gevuld op basis van een motie van D66 waarin gevraagd werd daarvoor een aanvullend bedrag in te zetten. Dat hebben wij gedaan. Het budget is opgedroogd en wij zien geen reden om daarin nieuw geld te stoppen.

Mevrouw **Kardol** (PVV): In een recent artikel in het Brabants Dagblad stond dat het wel een succes is. Zegt de gedeputeerde nu dat deze woningbouwstimuleringsmaatregel geen succes is geweest?

De heer **De Boer** (GS;VVD): Het is een succes bij die mensen die graag een start willen maken in een woningbouwcarrière. Het was bedoeld als een starterslening om jonge mensen met een lening een start te kunnen laten maken. Het kadaster meldt dat het getal de afgelopen tien jaar gedaald is van 65% naar 35%. Het gaat om die jonge mensen die op dit moment geen woning kopen die vrijkomt en daarmee dus niet meer de keten in beweging zetten. Die mensen stappen aan de voorkant in. Zij kopen een woning van een corporatie. Zo krijg je geen doorstroming. Of zij kopen een loft of een appartement in een herbestemd fabrieksgebouw of zij kopen een woning van iemand die naar een verzorgingshuis gaat of naar een verpleeghuis. Dat leidt ook niet tot een doorstroming. Uit de kadastrale gegevens blijkt dus dat de effecten waarvoor de lening bedoeld was en ook door het Rijk zijn onderschreven, niet zijn bereikt. Dat wij in Brabant wel succes hebben gehad, heeft alles te maken met het feit dat wij jonge mensen als het ware met een douceurtje in de rug aan een woning hebben kunnen helpen. Het zijn twee kanten van de medaille.

Mevrouw **Kardol** (PVV): De gedeputeerde zegt dat het tweedelig is. Waarom is hij op grond van het tweede deel niet bereid om alsnog te onderzoeken of de lening nog mogelijk is voor een volgende periode?

De heer **De Boer** (GS;VVD): Omdat het Rijk ermee gestopt is.

Mevrouw **Kardol** (PVV): Rijk en provincie zijn niet hetzelfde.

De **voorzitter**: U hebt twee keer geïnterrupteerd. Nu stopt het. De argumenten zijn gewisseld.

De heer **De Boer** (GS;VVD): Wij proberen hierin gezamenlijk op te trekken: Rijk, provincie en gemeenten. Dat was de afspraak en in die gezamenlijkheid wil ik dit proces blijven sturen zolang de projecten daarvoor toereikend zijn.

De heer Smeulders vroeg of ik een tipje van de sluier wilde oplichten. Het antwoord is nee om de doodeenvoudige reden dat dit een gesprek is van de Stuurgroep van het Brabant Beraad en het zou erg

onheus zijn als ik hier mijn persoonlijke opvattingen nu al zou vertellen, terwijl ik het college daarover nog niet heb geïnformeerd. Dat is de omgekeerde weg. Ik ben blij dat ik u nieuwsgierig heb gemaakt met mijn opmerking dat dit proces niet stilstaat.

De **voorzitter**: Zo eindigt de bijdrage van de gedeputeerde met een cliffhanger! Na twaalf uur mag dat misschien ook wel om de spanning er een beetje in te houden. Ik stel vast dat wij hiermee aan het einde zijn gekomen van de tweede termijn.

Ik heb vandaag de volgende toezeggingen genoteerd:

Gedeputeerde Van Heugten heeft toegezegd dat er voor de laatste commissievergadering van deze bestuursperiode een Statenmededeling komt, met daarin een overzicht van de stand van zaken van de concessie waarbij onder meer wordt ingegaan op de veranderde dienstregeling/lijnen en hoe de kleinschalige maatwerkoplossingen functioneren.

Ook heeft hij toegezegd dat de provincie met de GGA's zal overleggen hoe de BDU-middelen voor verkeersveiligheid kunnen worden ingezet.

Voor de laatste commissievergadering van deze bestuursperiode komt er een Statenmededeling met een overzicht van de stand van zaken van het Landelijk verbeterprogramma Overwegen (LVO).

Er komt in januari een update van de stand van zaken met betrekking tot 3de spoor Betuweroute in relatie tot mogelijke overlast voor Noord-Brabant.

Gedeputeerde Pauli heeft toegezegd dat GS een overzicht zullen opstellen van alle binnengekomen WOB-verzoeken.

Gedeputeerde mevrouw Van Haaften heeft toegezegd dat de uitreiking van de maandelijkse Jeugdzorgduim uitgebreid zal worden naar een duim voor alle vormen van zorg. En er komt een kennisbank transitie AWBZ ter ondersteuning van gemeenten.

Gedeputeerde De Boer heeft toegezegd dat er overleg zal worden gevoerd met de staatssecretaris over de Nationale Parken. Verder zal hij de verbreding van het meetnetwerk Brabant bespreekbaar maken in het overleg met de staatssecretaris.

In het kader van het al dan niet intrekken van de akkerdistelverordening zal goed worden gekeken naar alle consequenties en aspecten.

Verder heeft gedeputeerde De Boer toegezegd dat met de commissie-TSP wordt besproken hoe we de evaluatie van de meerwaarde-benadering willen opzetten en dat er vóór de nieuwe bestuursperiode een gesprek met de commissie-TSP plaatsvindt over de aanpak van het mestvraagstuk. Met de urgentieteam wordt bekeken of de "icepacks-methode" de dialoog met de bewoners kan bevorderen.

Ik kijk even rond of u nog tijd voor beraad nodig heeft.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Wij willen graag een korte schorsing.

De vergadering wordt van 21.35 uur tot 21.45 uur geschorst.

De **voorzitter**: Ik heb begrepen dat er nog enkele opmerkingen gemaakt moeten worden over de moties.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voorzitter. Het betreft motie M15. Wij zijn blij met de toezegging van de gedeputeerde maar willen de motie toch in stemming brengen vanwege het grote belang daarvan. Wij willen echter bij: "geven Gedeputeerde Staten opdracht om:" het gestelde achter de eerste gedachtestreepjes verwijderen omdat wij het bezwaar van de gedeputeerde hiertegen snappen.

Deze gewijzigde motie maakt onderdeel uit van beraadslaging en krijgt nr.M15a. Omwille van de tijd laten wij geen nieuwe kopie maken.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Verandert hierdoor de opvatting van GS?

De **voorzitter**: Dat zullen wij zo toetsen, maar ik kijk eerst even of er nog andere opmerkingen zijn over moties.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. In overleg met de andere indieners houden wij motie M33 aan.

De **voorzitter**: Motie M33 is aangehouden en maakt derhalve geen onderdeel van de beraadslaging meer uit.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Met de voorgestelde wijziging heeft het college geen bezwaar tegen motie M15a.

De **voorzitter**: Wij gaan stemmen. Allereerst over een aantal amendementen, daarna brengen wij de drie besluiten afzonderlijk in stemming en tot slot komt er nog een hele serie moties in beeld. Ik vraag de leden zich nu te concentreren op de stemming.

In stemming komt amendement A1

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Spierings** (D66): Tegen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De heer **Kap** (OSN): Tegen.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP, de PvdA, D66, GroenLinks, 50PLUS, de PvdD en de OSN tegen dit amendement hebben gestemd en die van de fractie van de PVV ervoor, zodat het is verworpen.

In stemming komt amendement A2

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Spierings** (D66): Tegen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De heer **Kap** (OSN): Tegen.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP, de PvdA, D66, GroenLinks, 50PLUS, de PvdD en de OSN tegen dit amendement hebben gestemd en die van de fractie van de PVV ervoor, zodat het is verworpen.

In stemming komt amendement A3

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Spierings** (D66): Tegen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De heer **Kap** (OSN): Tegen.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP, de PvdA, D66, GroenLinks, 50PLUS, de PvdD en de OSN tegen dit amendement hebben gestemd en die van de fractie van de PVV ervoor, zodat het is verworpen.

In stemming komt amendement A4

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Spierings** (D66): Tegen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De heer **Kap** (OSN): Tegen.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP, de PvdA, D66, GroenLinks, 50PLUS, de PvdD en de OSN tegen dit amendement hebben gestemd en die van de fractie van de PVV ervoor, zodat het is verworpen.

In stemming komt A5

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Spierings** (D66): Tegen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP, de PvdA, D66, GroenLinks, 50PLUS en de PvdD tegen dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is verworpen.

In stemming komt amendement A6

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Spierings** (D66): Tegen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De heer **Kap** (OSN): Tegen.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP, de PvdA, D66, GroenLinks, 50PLUS, de PvdD en de OSN tegen dit amendement hebben gestemd en die van de fractie van de PVV ervoor, zodat het is verworpen.

In stemming komt amendement A7

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Spierings** (D66): Tegen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De heer **Kap** (OSN): Tegen.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP, de PvdA, D66, GroenLinks, 50PLUS, de PvdD en de OSN tegen dit amendement hebben gestemd en die van de fractie van de PVV ervoor, zodat het is verworpen.

In stemming komt amendement A8

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.
Voorzitter. Wij vinden dit amendement overbodig.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voor.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voor.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de fracties van de VVD, het CDA en de PVV tegen dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is verworpen.

In stemming komt Besluit I 63/14 F

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voor.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Voor.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

Voorzitter. Onverminderd onze inhoudelijke kritiek hebben wij geen bezwaar tegen deze sluitende begroting.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voor.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP, de PVV, de PvdA, D66, 50PLUS en de OSN voor dit besluit hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is aangenomen.

In stemming komt Besluit II 63/14 F

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voor.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Voor.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

Voorzitter. Gelet op onze eerdere opvattingen hierover stemmen wij tegen.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voor.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voor.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De heer **Kap** (OSN): Tegen.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP, de PvdA, D66, GroenLinks en 50PLUS voor dit besluit hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is aangenomen.

In stemming komt Besluit III 63/14 F

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voor.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Voor.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voor.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voor.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat dit besluit met algemene stemmen is aangenomen.

In stemming komt motie M3

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voor.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Voor.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voor.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP, de PVV, de PvdA, D66, 50PUS en de OSN voor deze motie hebben gestemd en die van de overige ertegen, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt motie M4

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Voorzitter. Wij vinden de motie op zich zeer sympathiek, maar wegens het ontbreken van een specifiek beleid ten behoeve van musea stemmen wij tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Voor.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Spierings** (D66): Tegen.

Wij stemmen tegen met dezelfde stemverklaring als de VVD.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voor.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de SP, de PVV, de PvdA, GroenLinks, 50PLUS, de PvdD en de OSN voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt motie M5

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Spierings** (D66): Tegen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP, de PvdA, D66, GroenLinks, 50PLUS en de PvdD tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M8

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Spierings** (D66): Tegen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Tegen.
Voorzitter. Wij zijn heel erg tegen.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De heer **Kap** (OSN): Tegen.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de PVV voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M9

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

Voorzitter. Ik wil graag uw toestemming vragen dat de heer Mark Vissers zich onthoudt van stemming, omdat hij als wethouder in Oosterhout te direct betrokken is bij dit onderwerp.

De **voorzitter**: Waarvan akte.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Spierings** (D66): Tegen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

Voorzitter. Wij zijn ook tegen de 380 kV-leiding als zodanig.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PVV en de OSN voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M10

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Spierings** (D66): Tegen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen,

De heer **Kap** (OSN): Tegen.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de PVV voor deze motie hebben gestemd en die van overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M12

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Voor.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voor.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voor.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Tegen.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, de PVV en de OSN tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt M13

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

Voorzitter. De heer Van Agtmaal zal zich van stemming onthouden. Hij is als wethouder betrokken.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voor.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voor.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP, de PVV, 50PLUS en de PvdD tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat wij is verworpen.

In stemming komt motie M14

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voor.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voor.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP en de PVV tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt M15a

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voor.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Voor.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

Voorzitter. Met de wijzigingen zoals die zojuist zijn aangebracht, hebben wij geen bezwaar meer tegen deze motie zoals ingebracht door D66.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voor.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voor.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat deze motie met algemene stemmen is aangenomen.

In stemming komt motie M17

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Voorzitter. Het is een zeer sympathieke motie maar met dezelfde motivering als bij motie M4 stemmen wij tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Voor.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

Voorzitter. Opnieuw graag uw toestemming dat een lid van mijn fractie, mevrouw Veerle Slegers, zich van stemming onthoudt vanwege haar relatie met het museum.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voor.

Voorzitter. Als dit zaken zijn die passen binnen het lopende beleid en er geen extra dingen voor geregeld hoeven te worden, kunnen wij instemmen met deze motie.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voor.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Tegen.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de SP, de PvdA, D66, GroenLinks, 50PLUS en de PvdD voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt motie M18

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

Voorzitter. Wij vinden het een sympathieke motie maar wij willen echt graag de zwijgentafels afwachten

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

Voorzitter. Wij zijn tegen met dezelfde stemverklaring als de SP.

Mevrouw **Spierings** (D66): Tegen.

Wij zijn tegen met dezelfde stemverklaring als de SP.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voor.

Wij zijn voor, voorzitter, met als stemverklaring dat dit prima bij de zwijgentafels past.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van GroenLinks, de PvdD en de OSN voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M19

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voor.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voor.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Tegen.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP, de PVV en de OSN tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M23

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voor.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voor.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PvdA, D66, GroenLinks, de PvdD en de OSN voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M24

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voor.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voor.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP, de PVV en 50PLUS tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M25

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

Voorzitter. Wij nemen genoeg met de uitleg van de gedeputeerde.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Spierings** (D66): Tegen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voor.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van GroenLinks, de PvdD en de OSN voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M26

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Spierings** (D66): Tegen.
Voorzitter. Wij kunnen niet overzien hoe ver het dictum reikt.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voor.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.
Voorzitter: Samen voor de bij!

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP, de PVV, de PvdA en D66 tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M27

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Spierings** (D66): Tegen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voor.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP, de PvdA, D66 en 50PLUS tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M28

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Spierings** (D66): Tegen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voor.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP, de PvdA, D66 en 50PLUS tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M29

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

Voorzitter. Het is een heel sympathieke motie maar het landelijk beleid bepaalt de koers.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Spierings** (D66): Tegen.

Voorzitter. De gedeputeerde heeft uitgelegd dat het al in het huidige beleid zit en bovendien in de BZV1.1 kan worden meegenomen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voor.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP en D66 tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M30

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Spierings** (D66): Tegen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voor.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Tegen.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van GroenLinks en de PvdD voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M31

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Spierings** (D66): Tegen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

Voorzitter. Wij vrezen dat de Nationale Parken de akkerdistels van de toekomst zullen zijn.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PvdD en de OSN voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M32

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Spierings** (D66): Tegen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voor.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP, de PVV en D66 tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M35

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voor.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Voor.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

Voorzitter. Wij hadden liever echte verlichting gehad langs de fietspaden, maar dit helpt in ieder geval al iets.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voor.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voor.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat deze motie met algemene stemmen is aangenomen.

In stemming komt motie M36

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Spierings** (D66): Tegen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De heer **Kap** (OSN): Tegen.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de PVV voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M37

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voor.

Voorzitter. Van deze verordening wordt geen gebruik gemaakt en er wordt ook niet gehandhaafd. Het is dus een zinloze verordening.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

Voorzitter. Het vergt nauwelijks moeite om de verordening in stand te houden. Zij werkt en bovendien storen wij er geen enkele burger mee.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

Voorzitter. Wij zijn altijd al tegen overbodige verordeningen en regels geweest.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

Voorzitter. Wij willen dit graag eerst in de commissie bespreken, omdat iedere burger die erbij betrokken is, recht heeft op inspraak.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voor.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voor.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, de SP, D66, GroenLinks, 50PLUS, PvdD en de OSN voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is aangenomen.

De heer **Heijmans** (SP): Historisch!

De **voorzitter**: Het is inderdaad een historisch moment. Er zijn vele maidenspeeches aan gewijd, heb ik begrepen.

In stemming komt motie M39

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Spierings** (D66): Tegen.

Voorzitter. Wij zijn voor een energie-neutrale organisatie maar hier staan zaken in die al geregeld zijn of de verbouwing doorkruisen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voor.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP, de PVV, D66 en 50PLUS tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M40

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Spierings** (D66): Tegen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat het aanwezige lid van de fractie van de OSN voor deze motie heeft gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M42

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voor.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Voor.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

Voorzitter. Het eerste gedeelte van het dictum kunnen wij steunen om de regels te versoepelen. Het tweede deel waarin gevraagd wordt de ambities volledig vol te houden tot 2027 niet.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Spierings** (D66): Tegen.

Voorzitter. Wij begrijpen niet goed wat deze motie toevoegt. Omdat wij niet snappen wat echt de bedoeling is, hebben wij er geen goed gevoel bij.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voor.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

Voorzitter. Wij zijn in principe wel voor minder regels maar voor meer natuur. Wij vinden dat dit alleen maar goed kan werken als het geld dat hiervan overblijft, gebruikt wordt voor meer natuur.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP, de PvdA, GroenLinks, 50PLUS en de OSN voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties er tegen, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt motie M43

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voor.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Voor.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

Voorzitter. De PAS moet uiteindelijk wel doorgaan.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voor.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van GroenLinks en de PvdD tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt motie M44

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

Voorzitter. Wij vinden de starterslening op zichzelf een sympathieke en goed motiverende woningbouwondersteuner. Wij weten echter niet hoe de situatie nu is. Wij willen eerst een evaluatie.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Spierings** (D66): Tegen.

Voorzitter. Wij stemmen tegen met dezelfde stemverklaring als het CDA.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Tegen.

Voorzitter. Ook wij stemmen tegen met dezelfde stemverklaring als het CDA.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PVV en de OSN voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

Sluiting van de vergadering

De **voorzitter**: Dames en heren. Hiermee zijn wij gekomen aan het einde van een lange vergadering waarin wij de begroting voor het volgende jaar hebben vastgesteld. Staat u mij toe iedereen hier in en buiten dit huis en vooral het ambtelijke apparaat ook namens het college te danken voor de enorme inzet bij de voorbereidingen van deze begroting.

Ik wens u allen een goed weekend toe en nodig u uit voor een drankje beneden in de hal.

De voorzitter sluit te 22.20 uur de vergadering.